

การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์เพื่ออนุรักษ์มรดกของพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่ถนนราชดำเนิน
จังหวัดเชียงใหม่

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาภูมิสถาปัตยกรรมการศึกษาระดับบัณฑิต
สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรมการศึกษาระดับบัณฑิต
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DESIGNATION OF VISUAL MANAGEMENT ZONES TO PRESERVE VIEW POINTS OF PHRA
THAT DOI SUTHEP FROM RATCHADAMNOEN ROAD CHANG WAT CHIANGMAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Landscape Architecture Program in Landscape Architecture
Department of Landscape Architecture
Faculty of Architecture
Chulalongkorn University
Academic Year 2017
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์เพื่ออนุรักษ์มรดกของพระ ธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่ถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่
โดย	นางนลิน บุตรคำ
สาขาวิชา	ภูมิสถาปัตยกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังสนา บุญโยภาส
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุจิโรจน์ อนามบุตร

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศิลป

.....คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปิ่นรัชฎ์ กาญจนนัฐิติ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ดนัย ทายตะคุ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังสนา บุญโยภาส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุจิโรจน์ อนามบุตร)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. สีนีนถ สุภรัตน์เมธี)

นลิน บุตรคำ : การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์เพื่ออนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพ จากพื้นที่ถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่ (DESIGNATION OF VISUAL MANAGEMENT ZONES TO PRESERVE VIEW POINTS OF PHRA THAT DOI SUTHEP FROM RATCHADAMNOEN ROAD CHANG WAT CHIANGMAI) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. อังสนา บุญโยภาส, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ผศ. ดร. รุจิโรจน์ อนามบุตร, 199 หน้า.

ดอยสุเทพและพระธาตุดอยสุเทพเป็นเอกลักษณ์สำคัญที่อยู่คู่กับเชียงใหม่มาช้านาน ประวัติศาสตร์ การสร้างเมือง และการดำเนินชีวิตล้วนเกี่ยวข้องกับดอยสุเทพ ดอยสุเทพและพระธาตุดอยสุเทพจึงเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวเชียงใหม่ที่ถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในอดีตจะสามารถเห็นพระธาตุดอยสุเทพได้เกือบทั่วทุกที่ แต่ปัจจุบันเมืองมีการขยายตัวมากขึ้น ส่งผลให้มุมมองที่เคยเห็นพระธาตุและดอยสุเทพได้ชัดเจนมีน้อยลง การวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาเมืองเพื่ออนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และเศรษฐกิจของเมือง คือ ถนนราชดำเนินที่เป็นแนวแกนของเมือง โดยการประเมินคุณค่าเชิงทัศน์ของพื้นที่ ด้วยการแบ่งพื้นที่ตามแนวถนนออกเป็นหน่วยเชิงทัศน์ เพื่อหาจุดถ่ายภาพตัวแทนของพื้นที่ศึกษา แล้วจึงเอาภาพที่คัดเลือกได้มาทำการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์เพื่อให้สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้ชัดเจนขึ้น 3 แนวทางเลือก คือ การจัดระเบียบภูมิทัศน์ปัจจุบัน การจำลองสภาพเมื่อมีอาคารตามกฎหมายเทศบาลบัญญัติ และการปรับปรุงควบคุมอาคารตามอุดมคติ หลังจากนั้นจึงนำภาพที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจทัศนคติของคนเชียงใหม่ นักท่องเที่ยว และนักออกแบบสิ่งแวดล้อม ต่อแนวทางเลือกดังกล่าว ซึ่งพบว่ากลุ่มผู้ตอบมีความชื่นชอบต่อสภาพแวดล้อมที่มีการจัดระเบียบภูมิทัศน์สูงกว่าสภาพในปัจจุบัน แต่ความชื่นชอบลดลงเมื่อมีอาคารตามกฎหมายเทศบาลบัญญัติเกิดขึ้น และมีความชื่นชอบสูงสุดเมื่อปรับปรุงเมืองตามลักษณะในอุดมคติ คือสามารถมองเห็นคือสามารถมองเห็นพื้นที่สีเขียวและดอยสุเทพได้มากขึ้น แล้วจึงนำผลที่ได้มาประมวลผลทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณากำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์ สำหรับการอนุรักษ์มุมมองพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่ถนนราชดำเนินต่อไป

ภาควิชา ภูมิสถาปัตยกรรม

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ภูมิสถาปัตยกรรม

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2560

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5973355025 : MAJOR LANDSCAPE ARCHITECTURE

KEYWORDS: PHRA THAT DOI SUTHEP / VISUAL MANAGEMENT ZONE / VISUAL QUALITY ASSESSMENT / RATCHADAMNEON ROAD

NALIN BUTKHAM: DESIGNATION OF VISUAL MANAGEMENT ZONES TO PRESERVE VIEW POINTS OF PHRA THAT DOI SUTHEP FROM RATCHADAMNOEN ROAD CHANG WAT CHIANGMAI. ADVISOR: ASST. PROF. ANGSANA BOONYOBHAS, Ph.D., CO-ADVISOR: ASST. PROF. RUJIROJ ANAMBUTR, Ph.D., 199 pp.

Doi Suthep and Phra That Doi Suthep have long history of being identities of Chiang Mai and has been influenced in Chiang Mai's history, urban planning, culture and way of people living. Both Doi Suthep and Phra That have become important sacred places and centers of Chiang Mai's soul and spirit. In the past, Phra That Doi Suthep could be seen from everywhere within Chiang Mai town, but presently, the scenery is less noticeable due to the expansion of the town. This research aims to identify the appropriate approaches of town development to protect Phra That Doi Suthep's view from historic and economic area of the city which is Ratchadamneon road. Visual quality assessment was performed by dividing areas along the road into different visual units, and identify photograph point of each unit. After that, the representative photos were selected and simulated to improve their visual quality to Doi Suthep using three alternatives which are: clean up the existing landscape, generate new buildings followed existing building regulations, and create ideally building improvement. Then a questionnaire was created to survey attitude of locals, tourists, and environmental designers toward those proposed visual quality improvement alternatives. The result indicated that people prefer the clean-up environment choice to present situation, but less satisfaction with new buildings under existing regulation. However, the ideally building improvement option which has more public green area and clear scenery of Phra That Doi Suthep was the most preferable one. The results of this research can be used as the criteria to create visual management zones for preserving the view and viewpoints of Phra That Doi Suthep in the future.

Department: Landscape Architecture

Student's Signature

Field of Study: Landscape Architecture

Advisor's Signature

Academic Year: 2017

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผศ.ดร.อังสนา บุญโยภาส และผศ.ดร.รุจิโรจน์ อนามบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ท่านที่ทุ่มเท ดูแลเอาใจใส่ในศิษย์ ถ่ายทอดวิชาความรู้และให้คำแนะนำที่มีค่าอย่างหาที่สุคติได้ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จออกมาได้ด้วยดี

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.दनัย ทายตะคุ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สินีนาด ศุกลรัตนเมธี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ สำหรับคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับการปรับปรุงวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณทุกๆท่านที่มีส่วนให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ อาจารย์สุพิชฌาย์ เมืองศรี สำหรับคำแนะนำในการทำแบบสอบถามรูปภาพ คุณธนัชชา ปัญญาธนะชัย สำหรับความช่วยเหลือในการทำกราฟฟิกตกแต่งภาพ ทั้งยังช่วยในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม ร่วมกับคุณเอราวัฒน์ พร้อมนนท์ คุณอาชวิญ พรหมรุ่งเรืองและอาจารย์ศมลวรรณ วรกาญจน์ ขอขอบคุณคณาจารย์คณะสถาปัตยกรรมและออกแบบสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.ดร.ปรัชมาศ ลัญชานนท์ และอาจารย์ยุทธภูมิ เผ่าจินดา สำหรับคำแนะนำและความช่วยเหลือในทุกๆอย่าง

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณคุณแม่กัญญา บุตรคำ คุณแม่เพ็ญศรี ธีระวิทย์สำหรับการสนับสนุนทุกอย่าง และขอบคุณพิเศษสำหรับคุณสามีและลูกรักทั้ง 3 คน ที่ให้ความเข้าใจ ให้กำลังใจกับแม่ และอดทนตลอดเวลาที่ต้องห่างไกลกัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.7 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับจีเนียส โลไซ.....	14
2.1.1 ความหมาย.....	14
2.1.2 แนวความคิดเรื่องจีเนียส โลไซ.....	15
2.2 ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานหรือเมืองเก่า.....	16
2.2.1 ความหมายและองค์ประกอบของเมืองเก่า.....	17
2.2.2 แนวคิดและหลักเกณฑ์โดยทั่วไปเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูเมืองเก่า.....	18
2.3 แนวความคิดในการอนุรักษ์โบราณสถานด้วยกระบวนการจัดการเชิงทัศน์ในระดับสากล และในประเทศไทย.....	19

2.3.1 แนวคิดด้านการอนุรักษ์พื้นที่มรดกโลกโดยใช้กระบวนการประเมินคุณภาพเชิง ทัศน์ และกระบวนการประเมินผลกระทบเชิงทัศน์ของยูเนสโก	19
2.3.2 การประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ในสหรัฐอเมริกา	21
2.3.3 การประเมินคุณภาพเชิงทัศน์และการประเมินผลกระทบเชิงทัศน์ในประเทศไทย	24
2.3.4 การทำเขตจัดการเชิงทัศน์	28
2.4 เอกสารทางกฎหมายและข้อกำหนด เกี่ยวกับการควบคุมทางกายภาพในพื้นที่เมืองเก่า เชียงใหม่.....	31
2.4.1 ผังเมืองรวมเชียงใหม่ พ.ศ.2555	31
2.4.2 เทศบัญญัตินครเชียงใหม่ พ.ศ. 2557.....	34
2.4.3 กฎหมายควบคุมอาคาร.....	35
2.4.4 กฎหมายอนุรักษ์โบราณสถาน	36
บทที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานของดอยสุเทพ พระธาตุดอยสุเทพ เวียงเชียงใหม่ และถนนราชดำเนิน.....	38
3.1 ดอยสุเทพ และพระธาตุดอยสุเทพ.....	38
3.1.1 ดอยสุเทพ.....	38
3.1.2 วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร.....	40
3.2 เวียงเชียงใหม่ (เมืองเก่าเชียงใหม่ ชั้นใน).....	41
3.2.1 ประวัติศาสตร์ และความเป็นมาของเวียงเชียงใหม่	41
3.2.2 โครงสร้างเมือง ตามลักษณะขององค์ประกอบเมืองเก่า	42
3.3 ถนนราชดำเนิน.....	45
3.3.1 ความสำคัญในฐานะของโครงสร้างเมือง.....	46
3.3.2 ความสำคัญทางเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม.....	50
บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย	52
4.1 การสำรวจและแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์.....	52
4.1.1 การกำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา.....	52

4.1.2 การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์	53
4.1.3 การประเมินความสามารถในการมองเห็น.....	55
4.1.4 การประเมินความอ่อนไหวเชิงทัศน์	57
4.2 การกำหนดภาพตัวแทนสำหรับการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Quality Assessment)	58
4.2.1 การแบ่งหน่วยเชิงทัศน์	58
4.2.2 การประเมินคุณค่าหน่วยเชิงทัศน์เพื่อหาพื้นที่ตัวแทน.....	63
4.2.3 การกำหนดจุดควบคุมการมอง และการกำหนดภาพตัวแทน	65
4.3 การกำหนดรูปแบบของแนวทางเลือกในการควบคุมภูมิทัศน์	71
4.3.1 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน:.....	71
4.3.2 แนวทางจัดระเบียบภูมิทัศน์เดิม:	72
4.3.3 แนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ 1:.....	72
4.3.4 แนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ 2 :.....	78
4.4 การจัดทำแบบสอบถามสำหรับการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์	83
4.4.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	83
4.4.2 การทำแบบสอบถามประกอบรูปภาพ.....	84
4.4.3 การกำหนดคำถาม.....	85
4.4.4 การสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล	85
4.5 การเก็บข้อมูล	86
4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
4.7 การสรุปผล	87
บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์.....	88
5.1 ผลการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์จากแบบสอบถาม	88

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม	88
5.1.2 การประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม	90
5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลผลจากการประเมินเชิงทัศน	104
5.2.1 ความสำคัญและการรู้จักตอยสุเทพ.....	104
5.2.2 ปัจจัยทางด้านกายภาพที่ส่งผลต่อระดับความชื่นชอบหรือไม่ชอบ และยอมรับได้ หรือยอมรับไม่ได้ต่อสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพตัวแทน	105
5.2.3 สรุปปัจจัยทางด้านกายภาพที่ส่งผลต่อแนวทางการจัดการเชิงทัศน บริเวณถนนราช ดำเนินเพื่อการอนุรักษ์มุมมองพระธาตุตอยสุเทพ	111
บทที่ 6 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนของถนนราชดำเนิน.....	114
6.1 ความสำคัญและหลักการสำหรับการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน	114
6.1.1 ระดับความสำคัญของตอยสุเทพต่อเมืองเชียงใหม่.....	114
6.1.2 หลักการสำหรับการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนในพื้นที่ถนนราชดำเนิน เพื่อการ อนุรักษ์มุมมองของพระธาตุตอยสุเทพ.....	116
6.2 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนในพื้นที่ถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่.....	126
6.2.1 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนสำหรับประตูท่าแพ.....	126
6.2.2 เขตจัดการเชิงทัศนสำหรับถนนราชดำเนิน	128
6.2.3 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนสำหรับพื้นที่วัดพระสิงห์ฯ	131
6.2.4 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนสำหรับพื้นที่ประตูสวนดอก.....	134
6.3 แผนผังการควบคุมความสูงอาคารเพิ่มเติม เพื่ออนุรักษ์มุมมองของพระธาตุตอยสุเทพ.....	136
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	138
7.1 ข้อเสนอสรุปในการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนเพื่อการอนุรักษ์มุมมองของพระธาตุตอยสุเทพ จากพื้นที่ถนนราชดำเนิน	139
7.2 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะจากระเบียบวิธีวิจัย.....	140
7.3 สรุปกระบวนการวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้กับกรณีศึกษาอื่นๆ.....	141

7.3.1 การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่.....	141
7.3.2 การสำรวจและการแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์.....	142
7.3.3 การประเมินคุณภาพเชิงทัศน์.....	143
7.3.4 การจัดทำแบบสอบถาม.....	144
7.3.5 การสัมภาษณ์.....	145
7.3.6 สรุปและประมวลผลที่ได้จากแบบสอบถาม.....	145
7.3.7 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์.....	145
7.3.8 สรุปแผนผังกระบวนการวิจัย.....	145
7.4 แนวทางในการวิจัยและการดำเนินการต่อไป.....	147
7.4.1 แนวทางการวิจัยสำหรับการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์เพื่อการอนุรักษ์ โบราณสถาน.....	147
7.4.2 แนวทางการวิจัยด้านอื่นๆ ต่อถนนราชดำเนิน.....	148
รายการอ้างอิง.....	149
ภาคผนวก.....	153
ภาคผนวก ก สมุดรูปภาพ.....	153
ภาคผนวก ข แบบสอบถามส่วนบุคคล.....	170
ภาคผนวก ค แบบสอบถามประกอบรูปภาพ.....	175
ภาคผนวก ง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่.....	192
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	199

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1- 1 แสดงให้เห็นถึงถนนแกนของเมือง คือถนนราชดำเนิน ที่ไปสิ้นสุดที่หน้าวัดพระสิงห์ฯ.....	2
ภาพที่ 1- 2 แสดงให้เห็นถึงมุมมองจากหน้าวัดพระสิงห์ในอดีตและในปัจจุบัน	3
ภาพที่ 1- 3 แสดงขอบเขตของพื้นที่ศึกษา.....	6
ภาพที่ 1- 4 แผนผังแสดงกระบวนการวิจัย การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์เพื่ออนุรักษ์มุมมอง ของพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่ถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่	12
ภาพที่ 2- 1 แสดงโครงสร้างขององค์ประกอบทางภูมิทัศน์ประเภท The sacred mountain type	16
ภาพที่ 2- 2 แผนผังแสดงขั้นตอนกระบวนการวางแผนอนุรักษ์เมืองเก่า	18
ภาพที่ 2- 3 แผนผังของกระบวนการ Visual Resource Management (VRM) ของ BLM	22
ภาพที่ 2- 4 แผนผังแสดงกระบวนการประเมินผลกระทบเชิงทัศน์ของรุจิโรจน์ อนามัยบุตรและ วิลาสินี สุขสว่าง โดยผู้วิจัย	27
ภาพที่ 2- 5 ผังแสดงบริเวณที่ต้องการควบคุมความสูงอาคารเพิ่มเติมจากข้อกำหนดในร่างผัง เมืองรวมนครปฐม ที่มา: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. การจัดทำแนว ทางการจัดการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเพื่อลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์. (2559: น.5-82).....	29
ภาพที่ 2- 6 ผังบริเวณแสดงพื้นที่หลัก(สีแดง) และพื้นที่กันชน(สีเหลือง) ของมรดกโลกภูเขาไฟฟูจิ..	31
ภาพที่ 2- 7 แสดงแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามประกาศข้อกำหนดผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2555	32
ภาพที่ 2- 8 บริเวณพื้นที่ตามข้อกำหนดผังเมืองเชียงใหม่ ระหว่างพื้นที่ศึกษา และดอยสุเทพ	33
ภาพที่ 2- 9 แสดงแผนที่ท้ายเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ พ.ศ.2557 และแสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา	34
ภาพที่ 3- 1 แสดงตำแหน่งโครงสร้างเมืองเก่าของเวียงเชียงใหม่	42
ภาพที่ 3- 2 แผนที่ผังเมืองนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2443 หรือแผนที่แมคคาร์ธี แสดงแนวแกนเส้นทาง คมนาคมในเวียงเชียงใหม่	44

ภาพที่ 3- 3 แสดงให้เห็นถึงถนนราชดำเนิน ไปสิ้นสุดที่หน้าวัดพระสิงห์ฯ.....	45
ภาพที่ 3- 4 แสดงตำแหน่งถนนราชดำเนินและตำแหน่งของโครงสร้างเมืองเก่าอื่นๆที่อยู่ในพื้นที่ ถนนราชดำเนิน	46
ภาพที่ 3- 5 แสดงช่วงท่าแพและประตูท่าแพในปัจจุบัน	47
ภาพที่ 3- 6 แสดงพื้นที่สี่แยกกลางเวียงในปัจจุบัน.....	47
ภาพที่ 3- 7 แสดงพื้นที่บริเวณหน้าวัดพระสิงห์ฯในปัจจุบัน	49
ภาพที่ 3- 8 แสดงพื้นที่บริเวณประตูสวนดอกในปัจจุบัน	50
ภาพที่ 3- 9 แสดงกิจกรรมถนนคนเดินในวันอาทิตย์.....	51
ภาพที่ 3- 10 แสดงกิจกรรมทางวัฒนธรรมได้แก่ เทศกาลลอยกระทงและทำบุญตักบาตรวัน สงกรานต์	51
ภาพที่ 4- 1 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา	53
ภาพที่ 4- 2 แผนผังแสดงตำแหน่งทรัพยากรเชิงทัศนที่พบในพื้นที่ถนนราชดำเนิน	55
ภาพที่ 4- 3 แผนผังแสดงพื้นที่ที่สามารถมองเห็นโดยสุเทพได้จากแนวแกนถนนราชดำเนิน.....	56
ภาพที่ 4- 4 แผนผังแสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินของบริเวณพื้นที่ศึกษา	59
ภาพที่ 4- 5 แผนผังแสดงความสูงของอาคารในพื้นที่ศึกษา (ไม่รวมวัด).....	60
ภาพที่ 4- 6 แสดงประเภทของรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ปรากฏในถนนราชดำเนิน	62
ภาพที่ 4- 7 แผนผังแสดงหน่วยเชิงทัศนในพื้นที่ศึกษา.....	63
ภาพที่ 4- 8 แผนผังแสดงพื้นที่ของหน่วยเชิงทัศนตัวแทน.....	65
ภาพที่ 4- 9 แผนผังแสดงตำแหน่งมุมมองของภาพตัวแทนของแต่ละหน่วยเชิงทัศน	66
ภาพที่ 4- 10 ภาพตัวแทนของมุมมองที่ 1 หน่วยเชิงทัศนที่ 1 ช่วงท่าแพ	67
ภาพที่ 4- 11 ภาพตัวแทนของมุมมองที่ 2 หน่วยเชิงทัศนที่ 2 ย่านพาณิชย์เบาบาง.....	67
ภาพที่ 4- 12 ภาพตัวแทนของมุมมองที่ 3 หน่วยเชิงทัศนที่ 4 ย่านราชการ.....	68
ภาพที่ 4- 13 ภาพตัวแทนของมุมมองที่ 4 หน่วยเชิงทัศนที่ 5 สี่แยกกลางเวียง.....	68
ภาพที่ 4- 14 ภาพตัวแทนของมุมมองที่ 5 หน่วยเชิงทัศนที่ 3 ย่านวัดเก่า	69

ภาพที่ 4- 15 ภาพตัวแทนของมูมมอที่ 6 หน่วยเชิงทัศน์ที่ 6 ย่านพาณิชย์หนาแน่น	69
ภาพที่ 4- 16 ภาพตัวแทนของมูมมอที่ 7 หน่วยเชิงทัศน์ที่ 7 หน้าวัดพระสิงห์	70
ภาพที่ 4- 17 ภาพตัวแทนของมูมมอที่ 8 หน่วยเชิงทัศน์ที่ 8 ประตูสวนดอก	70
ภาพที่ 4- 18 แสดงรูปแบบของอาคารที่ใช้ในภาพตัวแทน เมื่อเทียบกับอาคารขนาดใหญ่ที่มี อยู่เดิมในพื้นที่	73
ภาพที่ 4- 19 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมูมมอที่1 ประตูท่าแพ ..	74
ภาพที่ 4- 20 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมูมมอที่2 ย่านพาณิชย์ เบาบาง.....	74
ภาพที่ 4- 21 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมูมมอที่ 3 ย่าน ราชการ	75
ภาพที่ 4- 22 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมูมมอที่ 4 สีแยกกลาง เวียง	75
ภาพที่ 4- 23 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมูมมอที่ 5 ย่านวัด	76
ภาพที่ 4- 24 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมูมมอที่ 6 ย่าน พาณิชย์หนาแน่น.....	76
ภาพที่ 4- 25 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมูมมอที่ 7 วัดพระสิงห์..	77
ภาพที่ 4- 26 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมูมมอที่ 8 ประตูสวน ดอก.....	77
ภาพที่ 4- 27 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2ของมูมมอที่ 1 ประตูท่าแพ ..	78
ภาพที่ 4- 28 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมูมมอที่ 2 ย่าน พาณิชย์เบาบาง	79
ภาพที่ 4- 29 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมูมมอที่ 3 ย่าน ราชการ	79
ภาพที่ 4- 30 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมูมมอที่4 สีแยกกลาง เวียง	80
ภาพที่ 4- 31 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมูมมอที่ 5 ย่านวัด	80

ภาพที่ 4- 32 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 มุมมองที่ 6 ย่านพาณิชย์ หนาแน่น	81
ภาพที่ 4- 33 แสดงรูปวัดพระสิงห์ในอดีต.....	82
ภาพที่ 4- 34 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมุมมองที่ 7 วัดพระสิงห์..	82
ภาพที่ 4- 35 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมุมมองที่ 8 ประตูลาน ดอก.....	82
ภาพที่ 4- 36 แสดงการจัดเรียงภาพตัวแทนที่ใช้ในการประเมินตามแนวทางเลือกต่างๆของแต่ละ มุมมอง	84
ภาพที่ 4- 37 รูปแสดงสเกลของระดับคะแนนในแบบสอบถาม.....	85
ภาพที่ 5- 1 แสดงสเกลระดับคะแนนของความชื่นชอบและความยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์	91
ภาพที่ 5- 2 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ ตัวแทนของมุมมองที่ 1	92
ภาพที่ 5- 3 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ ตัวแทนของมุมมองที่ 2.....	93
ภาพที่ 5- 4 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ ตัวแทนของมุมมองที่ 3.....	94
ภาพที่ 5- 5 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ ตัวแทนของมุมมองที่ 4.....	95
ภาพที่ 5- 6 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ ตัวแทนของมุมมองที่ 5.....	96
ภาพที่ 5- 7 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ ตัวแทนของมุมมองที่ 6.....	97
ภาพที่ 5- 8 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ ตัวแทนของมุมมองที่ 7.....	98
ภาพที่ 5- 9 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ ตัวแทนของมุมมองที่ 8.....	99

ภาพที่ 5- 10กราฟแสดงการเปรียบเทียบระดับความขึ้นชอบสภาพภูมิทัศน์เฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม ตัวอย่าง.....	106
ภาพที่ 5- 11กราฟแสดงการเปรียบเทียบระดับของการยอมรับสภาพภูมิทัศน์เฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม ตัวอย่าง.....	106
ภาพที่ 5- 12 กราฟแสดงการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยความชอบ และค่าเฉลี่ยของการยอมรับ ได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ของแต่ละภาพตัวแทน	108
ภาพที่ 6- 1 ภาพแสดงเหตุการณ์การชุมนุมคัดค้านการก่อสร้างที่มีผลกระทบต่ออยุธยาสุเทพด้าน ความงามและสิ่งแวดล้อมของชาวเชียงใหม่ในอดีต	115
ภาพที่ 6- 2 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นโดยอยุธยาสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความขึ้น ชอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองช่วงประตูท่าแพ	118
ภาพที่ 6- 3 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นโดยอยุธยาสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความขึ้น ชอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองย่านพาณิชย์หลังประตูท่าแพ.....	119
ภาพที่ 6- 4 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นโดยอยุธยาสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความขึ้น ชอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองย่านราชการ	120
ภาพที่ 6- 5 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นโดยอยุธยาสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความขึ้น ชอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองสี่แยกกลางเวียง	121
ภาพที่ 6- 6 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นโดยอยุธยาสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความขึ้น ชอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากจากมุมมองย่านวัดเก่า.....	122
ภาพที่ 6- 7 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นโดยอยุธยาสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความขึ้น ชอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองย่านพาณิชย์หนาแน่น	123
ภาพที่ 6- 8 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นโดยอยุธยาสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความขึ้น ชอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองบริเวณหน้าวัดพระสิงห์.....	124
ภาพที่ 6- 9 ภาพแสดงการเปรียบเทียบวิเคราะห์การมองเห็นโดยอยุธยาสุเทพของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองประตูสวนดอก	125
ภาพที่ 6- 10 รูปตัดแสดงหลักการการกำหนดความสูงอาคารในเขตจัดการเชิงทัศน์ช่วงประตูท่า แพ.....	127

ภาพที่ 6- 11	แผนผังแสดงเขตจัดการเชิงทัศน์ของช่วงประตูท่าแพ	128
ภาพที่ 6- 12	รูปตัดแสดงหลักการการกำหนดความสูงอาคารในเขตจัดการเชิงทัศน์ของถนนราชดำเนิน	129
ภาพที่ 6- 13	แผนผังแสดงเขตจัดการเชิงทัศน์ของถนนราชดำเนิน ของย่านพาณิชย์หนาแน่น ย่านราชการ และย่านพาณิชย์หนาแน่น	130
ภาพที่ 6- 14	แผนผังแสดงเขตจัดการเชิงทัศน์ของถนนราชดำเนิน ของพื้นที่สี่แยกกลางเวียงและย่านวัดเก่า	131
ภาพที่ 6- 15	แผนผังของวัดพระสิงห์ฯ แสดงอาคารที่สำคัญ	132
ภาพที่ 6- 16	รูปตัดแสดงหลักการการกำหนดความสูงอาคารในเขตจัดการเชิงทัศน์วัดพระสิงห์ฯ .	132
ภาพที่ 6- 17	แผนผังแสดงมุมมองการมองเห็นในแนวนอนของสายตามุขย์ของวัดพระสิงห์ฯ	133
ภาพที่ 6- 18	แผนผังแสดงเขตจัดการเชิงทัศน์ของพื้นที่วัดพระสิงห์ฯ	133
ภาพที่ 6- 19	รูปตัดแสดงหลักการการกำหนดความสูงอาคารในเขตจัดการเชิงทัศน์ของประตูสวนดอก	134
ภาพที่ 6- 20	รูปตัดแสดงหลักการการกำหนดความสูงอาคารในเขตจัดการเชิงทัศน์ของประตูสวนดอก	135
ภาพที่ 6- 21	แผนผังแสดงเขตจัดการเชิงทัศน์ของประตูสวนดอก	135
ภาพที่ 6- 22	แผนผังบริเวณถนนราชดำเนิน ที่ต้องมีการควบคุมความสูงอาคารเพิ่มเติม	136
ภาพที่ 6- 23	แผนผังแสดงบริเวณที่ต้องการควบคุมความสูงเข้มงวดเพิ่มเติมจากข้อกำหนดผังเมืองรวมและเทศบัญญัติ	137
ภาพที่ 7- 1	แสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	146

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1- 1 แสดงแผนการดำเนินงานการวิจัย.....	13
ตารางที่ 2- 1 Determining Visual Resource Inventory Inventory Classes	23
ตารางที่ 4- 1 แสดงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความอ่อนไหวเชิงทัศนในพื้นที่ศึกษาบริเวณต่างๆ.....	58
ตารางที่ 4- 2 แสดงการการประเมินคุณค่าหน่วยเชิงทัศนเพื่อหาพื้นที่ตัวแทนของแต่ละหน่วยเชิง ทัศน.....	64
ตารางที่ 5- 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความชื่นชอบ/ยอมรับได้ต่อสภาพภูมิ ทัศน์และเหตุผลของความชอบ/ยอมรับได้มากที่สุดของแต่ละภาพตัวแทน	102
ตารางที่ 6- 1 สรุประดับคุณค่าเชิงทัศนของแต่ละมุมมอง.....	117

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตก่อนการตั้งเมืองเชียงใหม่ ชาวพื้นเมืองที่ตั้งถิ่นฐานอยู่เชิงดอยเชื่อว่า ดอยสุเทพเป็นที่สิงสถิตวิญญานของบรรพบุรุษ จึงนับถือดอยสุเทพเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และต่อมาเมื่อเวียงเชียงใหม่ถูกสร้างและสถาปนาขึ้นในปี พ.ศ.1839 ในรัชสมัยสมัยของพญามังราย พระพุทธศาสนาได้รับการทำนุบำรุงสนับสนุนส่งเสริมอย่างมาก เริ่มตั้งแต่ในรัชสมัยพญาผายู กระทั่งเจริญสูงสุดในรัชสมัยพระเจ้าติโลกราช (สร้อยศรี อ่องสกุล, 2558) ในรัชสมัยของพญาเกือนาเมื่อ 600 กว่าปีที่ผ่านมา พระองค์ได้เสาะหาสถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งแยกออกจากองค์เดิมที่วัดสวนดอก โดยใช้ช้างเผือกหาย ด้วยการให้ช้างบรรทุกองค์พระบรมสารีริกธาตุเดินออกจากวัดสวนดอกในวันเพ็ญเดือน 6 ซึ่งเป็นวันวิสาขบูชาของปีนั้น เมื่อช้างหยุดที่ใด ก็ให้จุดนั้นเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ในที่สุดช้างก็มาหยุดลงบริเวณที่เมื่อสร้างพระธาตุขึ้นมาบรรจุพระบรมสารีริกธาตุแล้ว คนเชียงใหม่จะสามารถมองเห็นพระธาตุดอยสุเทพจากแทบทุกมุมในตัวเมืองได้ ซึ่งนับว่าเป็นตำแหน่งที่สร้างให้เกิดจินเจียส โลไซ (Genius Loci) ที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ ภายหลังจากที่สร้างวัดพระธาตุดอยสุเทพแล้วเสร็จ พญาเกือนาก็ทรงใช้เส้นทางที่ช้างเดินนี้เดินขึ้นไปนมัสการพระธาตุดอยสุเทพ จนกลายมาเป็นประเพณีเดินขึ้นดอยนมัสการพระธาตุดอยสุเทพในเวลาต่อมา พระธาตุดอยสุเทพบนยอดดอยจึงเป็นสัญลักษณ์ที่รักษาความศักดิ์สิทธิ์ของดอยสุเทพสืบมา จึงนับได้ว่าดอยสุเทพมีความสำคัญและมีคุณค่าทางจิตใจต่อชาวเชียงใหม่สืบต่อกันมาช้านาน นอกจากนั้นวัดพระธาตุดอยสุเทพพราชาววิหารยังได้รับการประกาศเป็นโบราณสถานสำหรับชาติ ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 52 ตอนที่ 0 ง วันที่ 8 มีนาคม 2478 และในแง่ของระบบนิเวศวิทยาแล้ว ดอยสุเทพยังเป็นพื้นที่ต้นน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ของเมืองเชียงใหม่ ปัจจุบันดอยสุเทพมีสถานะเป็นอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย นับได้ว่าเชียงใหม่เป็นเมืองเดียวในประเทศไทยที่ตัวเมืองอยู่ใกล้อุทยานแห่งชาติมากที่สุด (สร้อยศรี อ่องสกุล, 2558: 137)

พื้นที่เวียงเชียงใหม่และดอยสุเทพ เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญเชื่อมโยงกัน ด้วยคติความเชื่อและมุมมองจากเวียงเชียงใหม่ ที่มีพระธาตุดอยสุเทพเป็นจุดหมายตา ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากการเลือกตำแหน่งที่ตั้งของเมือง โดยมีดอยสุเทพเป็นหนึ่งในชัยมงคล 7 ประการ (สร้อยศรี อ่องสกุล, 2558: 133) อีกทั้งการวางผังเมืองของเวียงเชียงใหม่ที่แสดงถึงแนวคิด*ทักขามเมือง* (สร้อยศรี อ่องสกุล, 2558: 137) ที่ให้ทางทิศตะวันตกเป็นดินแดนศักดิ์สิทธิ์ สถานที่แห่งจิตวิญญาน ส่วนตัวเมืองวางไว้

ทางด้านตะวันออกของภูเขา เป็นรูปสี่เหลี่ยมล้อมรอบด้วยคูเมืองและกำแพงเมือง มีเส้นทางหลักที่เป็นแกนของเมืองวางตัวจากทิศตะวันออกมุ่งตรงมายังด้านทิศตะวันตก โดยมีตอยสุเทพเป็นฉากหลังของเมือง สดปลายถนนที่เป็นแกนของเมืองนี้ คือวัดพระสิงห์-วรมหาวิหาร ถูกสร้างขึ้นในรัชสมัยของพญาผายู ซึ่งเป็นช่วงที่เมืองเชียงใหม่เริ่มมีความมั่นคง ปราศจากศึกสงคราม มีการพัฒนาเมืองและพระพุทธศาสนา อาจพูดได้ว่าในอดีตนอกจากจะสามารถมองเห็นพระธาตุดอยสุเทพได้จากแทบทุกพื้นที่ของเวียงเชียงใหม่แล้ว บนแนวแกนของเมืองนี้ ซึ่งเริ่มจากประตูท่าแพทางทิศตะวันออก ผ่านไปตามเส้นทางของถนนราชดำเนิน และสิ้นสุดที่ประตูสวนดอกทางทิศตะวันตก เป็นเส้นทางที่สามารถมองเห็นพระธาตุดอยสุเทพได้อย่างชัดเจนและสวยงามที่สุดดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 1-1 และยังเป็นเส้นทางกิจกรรมสำคัญของเมืองในปัจจุบันด้วย ได้แก่ ขบวนแห่สงกรานต์ในเทศกาลสงกรานต์ และกิจกรรมถนนคนเดินทุกวันอาทิตย์

ภาพที่ 1- 1 แสดงให้เห็นถึงถนนแกนของเมือง คือถนนราชดำเนิน ที่ไปสิ้นสุดที่หน้าวัดพระสิงห์ฯ
ที่มา : ปรับปรุงจาก <http://library.cmu.ac.th/ntic/picturelanna/boonserm.php> [6 มิถุนายน 2560]

ซึ่งเวียงเชียงใหม่ เป็นเมืองเก่าที่มีชีวิตต่อเนื่องกันมากกว่า 700 ปี และมุมมองของพระธาตุดอยสุเทพจากเวียงเชียงใหม่อยู่คู่กันมาเป็นเวลาช้านาน หากแต่ในปัจจุบันเวียงเชียงใหม่มีการขยายตัวและเปลี่ยนแปลงไป จนทำให้สังเกตพบว่า มุมมองที่มองเห็นพระธาตุดอยสุเทพได้นั้น มี

จำนวนและคุณภาพที่ลดลงไปอย่างมาก ดังตัวอย่างแสดงในภาพที่ 1-2 เป็นมุมมองจากหน้าวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ซึ่งอดีตเคยมองเห็นพระธาตุดอยสุเทพได้อย่างชัดเจน แต่ในปัจจุบันมีสิ่งปลูกสร้างต่างๆ มาบดบังมุมมองจนทำให้แทบจะไม่สามารถมองเห็นพระธาตุดอยสุเทพได้ เมื่อตรวจสอบกับกฎหมายผังเมือง เทศบัญญัติ และกฎหมายโบราณสถาน พบว่าในข้อกำหนดของกฎหมายเหล่านั้น ไม่ได้มีการครอบคลุมเรื่องการอนุรักษ์มุมมอง เพื่อรักษาคุณค่าของโบราณสถานหรือศิลปกรรม ซึ่งถ้าหากปล่อยให้การเติบโตของเมืองทำลายมุมมองของพระธาตุดอยสุเทพเกิดขึ้นต่อไปเรื่อยๆ ท้ายที่สุดก็จะเป็นการทำลายจิตวิญญาณของเมืองเชียงใหม่ลงอย่างน่าเสียดาย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปกป้องและอนุรักษ์มุมมองไปยังพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่สำคัญของเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแกนเมือง เพื่อช่วยให้เป็นส่วนหนึ่งในการรักษาความเป็นเมืองวัฒนธรรมที่มีมาอย่างช้านานให้ดำรงสืบต่อไป

ภาพที่ 1- 2 แสดงให้เห็นถึงมุมมองจากหน้าวัดพระสิงห์ในอดีตและในปัจจุบัน

ที่มา: ภาพซ้าย <http://library.cmu.ac.th/ntic/picturelanna/boonserm.php> [10 เมษายน 2560] ภาพขวา: ถ่ายเมื่อ 21 มิถุนายน พ.ศ.2560

งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาถึงมุมมอง (View Point) หรือช่องมอง (Vista) ของเทือกเขาดอยสุเทพจากถนนราชดำเนิน ซึ่งควรจะสามารถมองเห็นและรับรู้ได้จากพื้นที่สำคัญบนถนนราชดำเนิน โดยให้พระธาตุดอยสุเทพและเทือกเขาดอยสุเทพเป็นองค์ประกอบเชิงทัศน (Visual Component) สำคัญที่ต้องมีในทุกมุมมอง การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน (Visual Management Zone) จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ที่เมื่อใช้ผนวกกับกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่ของเชียงใหม่ จะสามารถช่วยอนุรักษ์ เก็บรักษา หรือรื้อฟื้นมุมมองสำคัญของพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่ถนนราชดำเนิน แกนหลักของเวียงเชียงใหม่

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 มุมมองหรือช่องมองใดจากพื้นที่ถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อมองไปยังพระธาตุดอยสุเทพ ที่มีความสำคัญและสมควรต้องได้รับการอนุรักษ์
- 1.2.2 จะมีแนวทางในการสร้างเขตจัดการเชิงทัศนียภาพอย่างไร ให้สามารถอนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่หลักถนนราชดำเนิน

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาความสำคัญและวิธีการอนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพ จากถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่
- 1.3.2 เพื่อเรียนรู้กระบวนการในการประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพ เพื่อใช้ในการกำหนดเขตการจัดการเชิงทัศนียภาพ
- 1.3.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพ จากถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่
- 1.3.4 เพื่อเสนอแนะการนำเขตจัดการเชิงทัศนียภาพ มาประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์มุมมองต่อโบราณสถาน หรือพื้นที่มรดกโลก

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา :

โครงการศึกษาการอนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพจากถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อหาครอบคลุมการประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพ ร่วมกับการศึกษาทัศนคติของสาธารณชนในพื้นที่ เพื่อใช้กำหนดเขตจัดการเชิงทัศนียภาพ สำหรับการอนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพจากถนนราชดำเนิน ซึ่งมีพื้นที่หลักอันประกอบด้วย ช่วงและประตูท่าแพ หน้าวัดพระสิงห์ มุมมองจากพื้นที่ต่างๆบนถนนราชดำเนิน และพื้นที่ประตูสวนดอก

1.4.2 กลุ่มเป้าหมายในการประเมินทัศนคติ :

กลุ่มประชากรเป้าหมาย แบ่งออกเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านออกแบบสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม และสาธารณชน ซึ่งได้แก่ประชาชนชาวเชียงใหม่ 100 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยวเชียงใหม่ รวม 100 คน ที่จะทำการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติที่มีต่อการอนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพ

1.4.3 ขอบเขตทางด้านพื้นที่ :

พื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่เวียงเชียงใหม่ชั้นใน บริเวณถนนราชดำเนิน ซึ่งเป็นโครงสร้างแกนหลักของเมือง ยาวทั้งหมดประมาณ 1.5 กิโลเมตร ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 1-3 โดยแบ่งช่วงถนนออกเป็น 6 ช่วง เริ่มจากบริเวณทิศตะวันออกไปยังทิศตะวันตก ประกอบไปด้วย

1.4.3.1 ช่วงและประตูท่าแพ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของแกนเมืองทางด้านทิศตะวันออก ประกอบไปด้วยลานกิจกรรมของเมือง(ช่วง) และประตูท่าแพซึ่งเป็นประตูและกำแพงเมืองเก่าที่ได้รับการอนุรักษ์เก็บรักษาไว้

1.4.3.2 ถนนราชดำเนินฝั่งตะวันออก ได้แก่พื้นที่ถัดจากประตูท่าแพมาทางทิศตะวันตก จะเป็นจุดเริ่มต้นถนนราชดำเนิน พื้นที่ทั้งสองด้านประกอบไปด้วยวัดเก่า พื้นที่ของเอกชนและพื้นที่ราชการ วัดเก่าที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่บริเวณนี้ ได้แก่ วัดหมื่นล้าน วัดพันอ้น วัดสำเภา และสำหรับพื้นที่เอกชน ได้แก่ บ้านพักอาศัย สถาบันสอนภาษา โรงแรมและพื้นที่ย่านการค้า ทั้งสองด้านของถนนมีต้นไม้ค่อนข้างมาก ประกอบด้วยต้นไม้ริมถนนและต้นไม้จากพื้นที่เอกชนและวัด

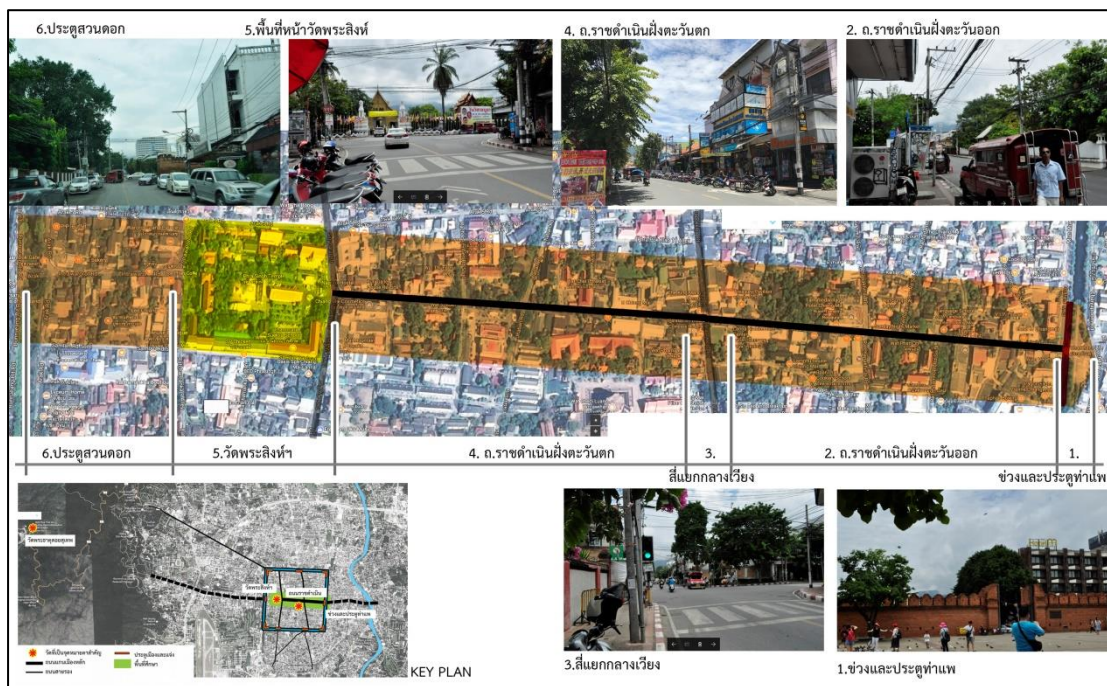
1.4.3.3 สี่แยกกลางเวียง เป็นจุดตัดของแกนเมืองตั้งแต่ในอดีต คือแกนเมืองแนวตะวันออกไปตะวันตก (ถนนราชดำเนิน) และแกนเมืองแนวเหนือใต้ (ถนนพระปกเกล้า) บริเวณโดยรอบเป็นพื้นที่การค้า และสถานที่ราชการ และยังมีทิวทัศน์สวยงาม ซึ่งเป็นอนุสรณ์สถานที่สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงพญามังรายผู้สร้างเมืองเชียงใหม่ได้เสด็จสวรรคตบริเวณนี้

1.4.3.4 ถนนราชดำเนินฝั่งตะวันตก ได้แก่พื้นที่ถัดมาจากสี่แยกกลางเวียง ประกอบด้วยพื้นที่ย่านการค้าหนาแน่นจนถึงหน้าวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ได้แก่อาคารพาณิชย์และโรงแรม สลับด้วยพื้นที่ราชการ(สถานีตำรวจ) และวัด ได้แก่ วัดชัยพระเกียรติ วัดทุ่งยูงและวัดศรีเกิด ทั้งสองด้านของถนนมีต้นไม้เบาบางกว่าพื้นที่ถนนราชดำเนินฝั่งตะวันออก

1.4.3.5 วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ได้แก่พื้นที่สิ้นสุดของถนนราชดำเนินบริเวณหน้าวัดพระสิงห์ฯ ประกอบไปด้วยอาคารพาณิชย์หนาแน่น และมีถนนสิงหราช ถนนสามล้านทางขวาและซ้ายตามลำดับติดกับบริเวณหน้าวัด ซึ่งเป็นบริเวณที่สามารถเห็นดอยสุเทพและพระธาตุดอยสุเทพได้อย่างชัดเจนมากที่สุดของถนนราชดำเนิน

1.4.3.6 ประตูสวนดอก ได้แก่พื้นที่หลังวัดพระสิงห์ฯ จนกระทั่งถึงประตูสวนดอกทางทิศตะวันตกของเมือง พื้นที่บริเวณนี้ส่วนมากเป็นอาคารพาณิชย์เก่าแก่ขนาด 3-4 ชั้น เป็น

ส่วนมาก บางพื้นที่เป็นสถานที่ราชการ และบ้านพักอาศัย มีถนนอินทราวโรรส ที่เป็นเสมือนแกนต่อเนื่องจากถนนราชดำเนินด้านหลังวัดพระสิงห์ฯ ก่อนถึงประตูสวนดอกเป็นถนนรอบคูเมืองด้านใน ขนานไปกับกำแพงเมืองของประตูสวนดอก เรียกว่า ถนนอาร์กซ์

ภาพที่ 1- 3 แสดงขอบเขตของพื้นที่ศึกษา

ที่มา : ปรับปรุงจากจาก <https://www.google.co.th/maps>

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับคำศัพท์เฉพาะทางด้านการศึกษากลับกับการประเมินคุณภาพทางสายตาและเขตจัดการเชิงทัศนียภาพ ศศ.ดร. รุจิโรจน์ อนามบุตร (2555) อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบทางสายตา ได้ให้คำจำกัดความซึ่งสอดคล้องกับ U.S. Department of the Interior Bureau of Land Management (1984) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดการดูแลพื้นที่สาธารณะของสหรัฐอเมริกา และเป็นหน่วยงานหลักที่ได้พัฒนาหลักการของ Visual Resource Management (VRM) system เพื่อจำแนกและจัดการทรัพยากรเชิงทัศนียภาพ รวมถึงการวิเคราะห์ผลกระทบเชิงทัศนียภาพ ได้ให้ความหมายไว้ว่า

- การประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพ (Visual Quality Assessment) หมายถึง กระบวนการในการบ่งชี้และประเมินคุณค่าเชิงสุนทรียภาพของสิ่งแวดล้อม เพื่อการจัดการทรัพยากรทางสายตาหรือทรัพยากรเชิงทัศนียภาพ (Visual Resource) ที่มีคุณค่าอย่างเหมาะสม

- **ทรัพยากรเชิงทัศน์ (Visual Resource)** หมายถึง พื้นที่ หรือสถานที่ หรือองค์ประกอบในภูมิทัศน์ที่มีคุณค่าหรือมีความสำคัญต่อการรับรู้เชิงทัศน์
- **เขตจัดการเชิงทัศน์ (Visual Management Zone)** หมายถึง พื้นที่ที่สมควรได้รับการจัดการเพื่อป้องกันและรักษาคุณค่าทางภูมิทัศน์ของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมมิให้ถูกรบกวนหรือทำลายจากการพัฒนาเมืองหรือการก่อสร้างอาคารต่างๆ ในเมือง
- **ย่านเชิงทัศน์ (Visual District) หรือหน่วยเชิงทัศน์ (Visual Unit)** หมายถึง บริเวณที่มีลักษณะ เชิงทัศน์หรือลักษณะทางกายภาพที่มองเห็นคล้ายคลึงกัน การแบ่งย่านเชิงทัศน์จึงเป็นการจัดแบ่ง พื้นที่ออกเป็นกลุ่มหรือหน่วยพื้นที่ โดยที่ในแต่ละหน่วยพื้นที่นั้นมีลักษณะเชิงทัศน์ที่คล้ายคลึงกัน
- **ภาพตัวแทน (Representative Picture)** หมายถึง ภาพที่แสดงลักษณะเชิงทัศน์ของแต่ละย่านเชิงทัศน์ รวมถึงภาพสถานที่สำคัญที่เป็นทรัพยากรเชิงทัศน์ของแต่ละบริเวณด้วย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาแนวทางในการกำหนดกฎหมายผังเมืองเชียงใหม่ในอนาคต
- 1.6.2 เทศบาลเมืองเชียงใหม่จะสามารถใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยเป็นแนวทางในการออกเทศบัญญัติเทศบาลเพื่อการจัดการดูแล พื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ
- 1.6.3 เป็นประโยชน์ให้ภูมิสถาปนิก นักผังเมือง หรือกรมศิลปากรได้ใช้แนวทางของกระบวนการประเมินคุณภาพทางสายตาเพื่อ กำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์ในการวางแผนพัฒนาเมือง และการอนุรักษ์พื้นที่โดยรอบโบราณสถานต่างๆในประเทศ
- 1.6.4 ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำเอกสารประกอบการขอขึ้นทะเบียนมรดกโลกเมืองเชียงใหม่ ในเรื่องของการอนุรักษ์มุมมองต่อพระธาตุดอยสุเทพจากเมืองเชียงใหม่เพื่อรักษาคุณค่าโดดเด่นเป็นสากลของพื้นที่ที่เสนอขึ้นเป็นมรดกโลก

1.7 วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินโครงการวิจัย จะประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังแสดงในภาพที่ 1-4 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.7.1 การศึกษาข้อมูลพื้นที่และทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาหาข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่และทบทวนวรรณกรรมจากหนังสือ วารสารและบทความต่างๆที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1.7.1.1 “คุณค่า” ของพระธาตุดอยสุเทพ และองค์ประกอบเมืองเก่าของเชียงใหม่ ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สถาปัตยกรรม สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

1.7.1.2 แนวความคิดในการอนุรักษ์โบราณสถานด้วยเขตจัดการเชิงทัศน์ในประเทศไทย และในระดับสากล ศึกษาการจัดการพื้นที่โดยวิธีการของการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ ที่ได้มีการศึกษาและได้มีการพัฒนาในภาคปฏิบัติ ของทั้งอเมริกา ยุโรป และประเทศไทย เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาเลือกใช้กับพื้นที่นี้

1.7.1.3 ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่ในเมืองเชียงใหม่ เพื่อวิเคราะห์หาความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนแปลงสภาพของเมืองในอนาคต ที่อาจมีผลต่อการอนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพ และเพื่อหามาตรการในการควบคุมการเปลี่ยนแปลงของเมืองซึ่งมีผลต่อการอนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่ถนนราชดำเนิน

1.7.2 การสำรวจเชิงกายภาพของพื้นที่ และการแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ (Visual Resource Inventory)

1.7.2.1 การสำรวจสภาพทางกายภาพปัจจุบันของพื้นที่ถนนราชดำเนิน และพิจารณาความสัมพันธ์ของพื้นที่เมืองกับแกนเมือง โดยใช้เกณฑ์ของย่านเชิงทัศน์ คือ ลักษณะขององค์ประกอบภูมิทัศน์ในพื้นที่ที่มีความคล้ายคลึงกัน ในการแบ่งช่วงของถนนออกเป็น 6 ช่วง ได้แก่ ช่วงและประตูท่าแพ, ถนนราชดำเนินฝั่งตะวันออก, สีแยกกลางเวียง, ถนนราชดำเนินฝั่งตะวันตก บริเวณวัดพระสิงห์ และพื้นที่ของประตูสวนดอก

1.7.2.2 การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ การจำแนกลักษณะทางกายภาพทางภูมิทัศน์ที่มีความสำคัญและมีคุณค่า ซึ่งสามารถจัดว่าเป็นทรัพยากรของพื้นที่ในแต่ละหน่วยเชิงทัศน์ โดยพิจารณาจากความสำคัญทางด้านการเป็นโครงสร้างเมือง ด้านประวัติศาสตร์ และด้านสถาปัตยกรรม

1.7.2.3 การประเมินพื้นที่ที่มีความสามารถในการมองเห็น (Visibility) ดอยสุเทพและพระธาตุดอยสุเทพ ในแต่ละช่วงของถนนราชดำเนิน ตามที่ได้แบ่งไว้ในข้อ 1.6.2.1 จากการประเมินคุณภาพองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ของสภาพพื้นที่

1.7.2.4 การประเมินพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวเชิงทัศน์ (Visual Sensitivity) ของช่วงถนนทั้ง 6 ช่วง โดยประเมินจากการรับรู้ของสาธารณชน และคุณค่าอันโดดเด่นของพื้นที่

1.7.3 การกำหนดหน่วยเชิงทัศน์ และภาพตัวแทน

โดยการถ่ายรูปเพื่อเป็นตัวแทนสายตาของมนุษย์ในพื้นที่ โดยใช้กล้องดิจิทัลเก็บรูปในพื้นที่วันเดียวกันทั้งหมด เพื่อให้ได้บรรยากาศและแสงของรูปที่ใกล้เคียงกันในทุกช่วง จากมุมมอง

กึ่งกลางถนนราชดำเนิน เมื่อเดินตรงไปยังทิศตะวันตกของเมือง ซึ่งจะเป็นมุมที่มองเห็นและรับรู้ด้วย
 สุเทพเป็นจุดหมายตาได้ชัดเจน และเป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวเดินมากที่สุด การกำหนดจุดควบคุม
 การมอง (Visual Control Point) โดยเลือกจุดมองที่มีลักษณะเป็นภาพตัวแทนของแต่ละหน่วยเชิง
 ทัศนียภาพ คือเป็นจุดที่มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงสูง คือ มุมมองที่เป็นสาธารณะ คือเป็นทาง
 สำญญหลัก หรือเป็นแหล่งรวมคนจำนวนมาก หรือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ และเป็นจุดมอง
 สามารถมองเห็นพระธาตุดอยสุเทพได้ หรือสามารถมองเห็นแต่ถูกบดบังโดยองค์ประกอบภูมิทัศน์
 และมุมมองที่มืองค์ประกอบเมืองเก่าเชียงใหม่ปรากฏให้เห็นอยู่อย่างชัดเจน โดยเก็บรูปช่วงละ 5-10
 ภาพ และให้นำหนักกับช่วงถนนที่มืองค์ประกอบเมืองเก่าอยู่ในพื้นที่ที่จะเก็บรูปมากที่สุด

1.7.4 การสร้างแบบสอบถามประกอบรูปภาพ

โดยการสร้างแบบสอบถามประกอบรูปภาพ เพื่อใช้ในการประเมิน ซึ่งมีขั้นตอนในการทำ
 แบบสอบถามดังนี้

1.7.4.1 การกำหนดภาพตัวแทน (Representative Picture) คือ ภาพที่แสดงลักษณะเชิง
 ทัศนียภาพของแต่ละหน่วยเชิงทัศนียภาพ รวมถึงเห็นพระธาตุดอยสุเทพ และองค์ประกอบเมืองเก่าที่
 สำคัญของเชียงใหม่ด้วย

1.7.4.2 สร้างแบบจำลองภาพที่เกิดจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในแนวทางเลือกต่างๆ
 ที่คาดว่าจะมีผลต่อการมองเห็นพระธาตุฯและดอยสุเทพ ได้แก่การเปลี่ยนแปลงอันเกิดจาก
 กฎหมายผังเมืองหรือเทศบัญญัติ และ การเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการอนุรักษ์มุมมองต่อ
 พระธาตุดอยสุเทพจากเมืองเชียงใหม่ โดยสร้างการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของพื้นที่จากน้อย
 ที่สุดไปมากที่สุด

1.7.4.3 การกำหนดคำถามในการประเมินทัศนคติ ถึงความชื่นชอบต่อมุมมองที่เห็น พระ
 ธาตุดอยสุเทพ ยอมรับได้ของภาพแต่งตามสถานการณ์ และการเปรียบเทียบประเด็นเรื่อง
 spirit of the place โดยการเปรียบเทียบความชื่นชอบของภาพตัวแทนแต่ละย่านเชิงทัศนียภาพ

1.7.5 การใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายต่างๆ

กระบวนการวิจัยใช้สูตรคำนวณจำนวนกลุ่มของประชากรตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ
 ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการหาค่าสถิติเชิง
 สำรวจเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร โดยคาดว่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร
 เท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ 10% จึง
 สรุปรูปประเภทและจำนวนของกลุ่มประชากรตัวอย่างได้ดังนี้

1.7.5.1 ผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่คณาจารย์ นิสิต นักศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความงาม คิดจำนวน 10% ของผู้ที่สัมภาษณ์ แบบสอบถามทั้งหมด รวมจำนวน 20 คน

1.7.5.2 สาธารณชน โดยเลือกกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่คือ

- ชาวเชียงใหม่ โดยคำนวณจากประชากรในเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่ มีประชากรตามสถิติปีพ.ศ. 2560 จำนวน 130,633 คน เมื่อคำนวณการเลือกประชากรตัวอย่างแบบยามาเน่ จะต้องทำการสัมภาษณ์ประชากรที่เป็นชาวเชียงใหม่จำนวน 100 คน
- นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเชียงใหม่ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ตามสถิติปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนทั้งหมด 7,425,772 คน (เป็นชาวไทย 4,841,681 คน และชาวต่างชาติ 2,584,091 คน) เมื่อคำนวณการเลือกประชากรตัวอย่างแบบยามาเน่ จะต้องทำการสัมภาษณ์ประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 100 คน คิดเป็นสัดส่วน นักท่องเที่ยวชาวไทย 65 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติ 35 คน

1.7.6 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย โดยอาศัยการวิเคราะห์ทางสถิติจากโปรแกรม Statistical Package for the Social Science for Windows (SPSS) ในเรื่องเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของระดับความชื่นชอบและยอมรับได้ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบต่างๆ โดยมีดอยสุเทพและพระธาตุดอยสุเทพเป็นองค์ประกอบของภาพที่สำคัญที่ต้องมีในทุกๆภาพ แล้ววิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของระดับความพึงพอใจกับการมองเห็นดอยสุเทพและพระธาตุดอยสุเทพที่มีความแตกต่างกันของแต่ละภาพตัวแทน เพื่อหาปัจจัยทางกายภาพที่น่าจะมีผลต่อระดับความชื่นชอบและยอมรับได้ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ถนนราชดำเนิน เพื่อนำไปสู่การหามาตรการควบคุมพื้นที่ทางกฎหมายที่เข้มงวดแตกต่างกัน

1.7.7 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน

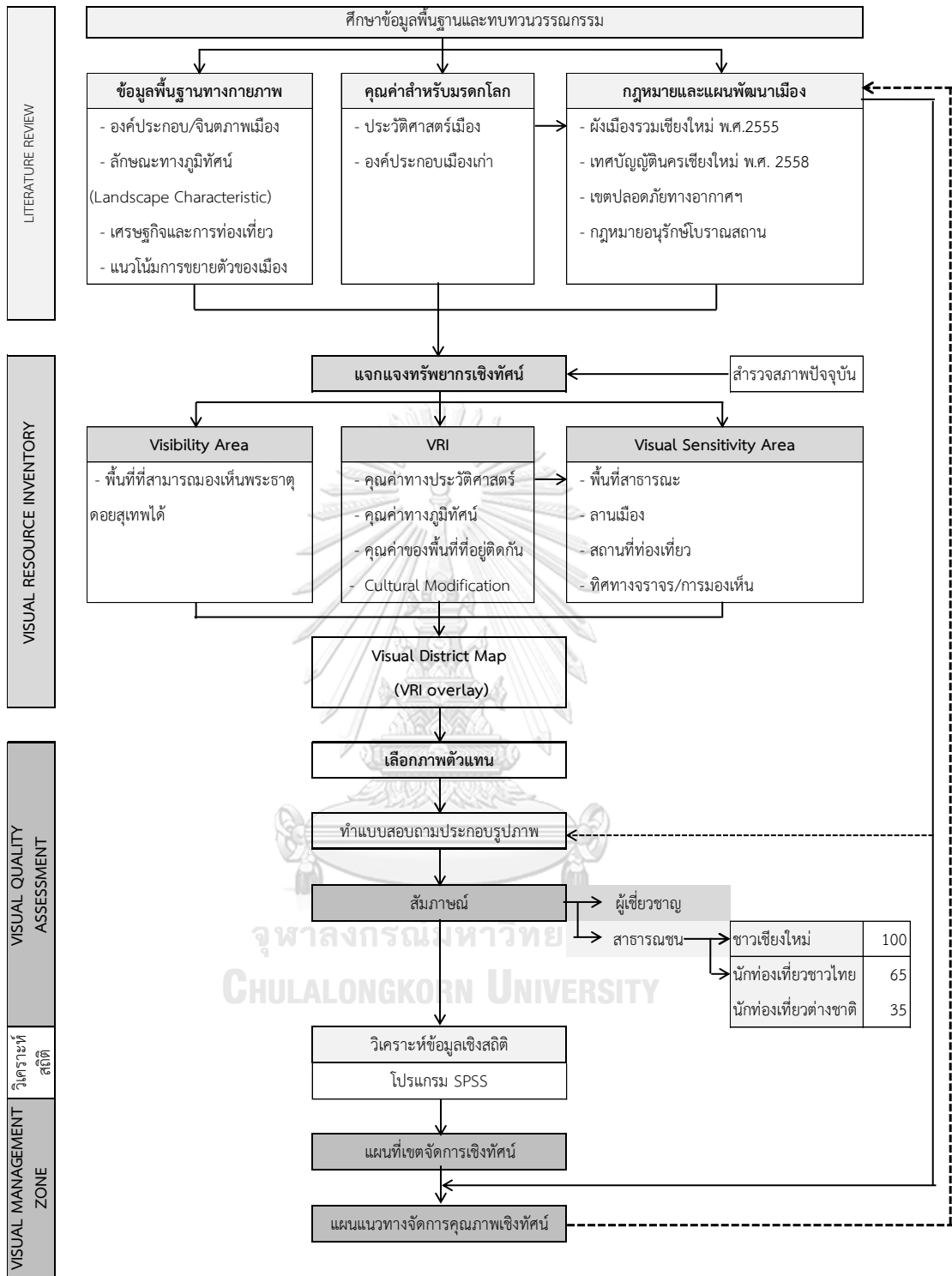
การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนและการสร้างแผนที่ จากจุดมองที่สามารถมองเห็นดอยสุเทพและพระธาตุดอยสุเทพ ตามแนวแกนหลักของถนนราชดำเนิน หลังจากการวิเคราะห์แบบสอบถามแล้ว จะทำให้ทราบว่าปัจจัยทางกายภาพใด ที่กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงการมองเห็นดอยสุเทพและพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่ของถนนราชดำเนิน ซึ่งทำให้รู้ขีดความสามารถในการเปลี่ยนแปลงได้สูงสุดของแต่ละจุดมอง แล้วใช้จุดมองเหล่านั้นประเมินความสามารถในการมองเห็นพระธาตุดอยสุเทพจากจุดต่างๆในหน่วยเชิงทัศนที่กำหนด โดยประเมินร่วมกับบ่งบอกการมองเห็นของมนุษย์ที่สามารถเห็นได้ชัดเจน แล้วนำมากำหนดพื้นที่ควบคุมความสูง

อาคารในระยะถอยร่นระดับต่างๆจากแนวถนนลงบนแผนที่ พร้อมระบุแนวทางการควบคุมความสูง และระยะถอยร่นของอาคาร เรียกว่าแผนที่จัดการเชิงทัศน์

1.7.8 การเสนอแนะแนวทางการจัดการคุณภาพเชิงทัศน์

จากแผนที่เขตจัดการเชิงทัศน์ที่ได้มาจากข้อ 1.6.7 นำมาวิเคราะห์ร่วมกับกฎหมายผังเมือง และเทศบัญญัติเป็นแนวทางประกอบ โดยการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ แล้วนำเสนอมาตรการออกมาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การเสนอแนวทางการควบคุมความสูง รูปแบบและระยะร่นของอาคารที่เข้มงวดมากหรือน้อย รวมถึงระยะห่างจากถนนที่จะมีการควบคุมความสูงของอาคาร เช่น อาคารที่อยู่ติดถนนควรกำหนดความสูงไม่ให้เกินจากอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน เป็นต้น หรือเสนอให้มีการควบคุมป้ายโฆษณาต่างๆ ที่บดบังทิวทัศน์ของพระธาตุ ดอยสุเทพ โดยมุมมองที่มีความสำคัญมากก็จะมีระดับความเข้มงวดของการควบคุมมากและระดับการควบคุมก็จะลดลงตามลำดับมุมมองที่สำคัญน้อยลง

กระบวนการในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนผัง สรุปได้ดังภาพที่ 1-4 และแสดงขั้นตอนการดำเนินงานดังแสดงในตารางที่ 1-1

ภาพที่ 1- 4 แผนผังแสดงกระบวนการวิจัย การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์เพื่ออนุรักษ์มุมมองของ พระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่ถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 1- 1 แสดงแผนการดำเนินงานการวิจัย

เดือน / สัปดาห์ที่มีนาคม-มิถุนายน	กรกฎาคม				สิงหาคม				กันยายน				ตุลาคม				พฤศจิกายน				ธันวาคม				มกราคม				กุมภาพันธ์				มีนาคม				เมษายน				พฤษภาคม			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
ขั้นตอนการทำงาน																																												
1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ และการทบทวนวรรณกรรม																																												
1.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่																																												
1.2 การศึกษากระบวนการทำเขตจัดการเชิงทัศน์																																												
1.3 ศึกษาข้อมูลกฎหมายที่มีผลต่อสภาพของเมือง																																												
2 การสำรวจเชิงสภาพของพื้นที่ (Site Survey) และการแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ (Visual Resource Inventory)																																												
2.1 การสำรวจสภาพทางกายภาพปัจจุบัน																																												
2.2 การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์																																												
2.3 การประเมินพื้นที่ที่มีความสามารถในการมองเห็น																																												
2.4 การประเมินพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวเชิงทัศน์																																												
3 การกำหนดหน่วยเชิงทัศน์ และภาพตัวแทน																																												
4 การสร้างแบบสอบถามประกอบรูปภาพ																																												
4.1 การสร้างภาพจำลอง																																												
4.2 การกำหนดคำถาม																																												
5 การสัมภาษณ์																																												
6 เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล																																												
7 Visual Management Zone																																												
7.1 การทำแผนที่เขตจัดการเชิงทัศน์																																												
7.2 การทำแผนแนวทางการจัดการคุณภาพเชิงทัศน์ หรือควบคุมผลกระทบเชิงทัศน์ของพื้นที่																																												
8 สรุปผลงานวิจัย																																												

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในโครงการ การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์เพื่ออนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพจากถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่ จะต้องทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมในเรื่องเกี่ยวกับแนวคิดของการอนุรักษ์เมืองเก่า หรืออนุรักษ์พื้นที่โดยการใช้หลักการหรือการให้ความสำคัญกับการจัดการทางสายตาอันเป็นหลักการที่เป็นสากล เนื่องจากถนนราชดำเนินอยู่ในขอบเขตของพื้นที่เมืองเก่าของเชียงใหม่ ดังนั้นกระบวนการศึกษาเพื่ออนุรักษ์จึงต้องสัมพันธ์กับบริบทพื้นที่โดยรอบนอกจากนั้น โดยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของเชียงใหม่ที่มีเทือกเขาตอยสุเทพเป็นเอกลักษณ์ จึงต้องศึกษาในแนวคิดเกี่ยวกับจีเนียส โลไซ (Genius Loci) เพื่อทำความเข้าใจในคุณค่าความสำคัญของสิ่งที่ต้องการอนุรักษ์เอาไว้ โดยใช้กระบวนการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์และการจัดการเขตเชิงทัศน์ร่วมกับการวิเคราะห์และข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ในเชียงใหม่ปัจจุบัน ซึ่งเอกสารและงานวิจัยที่จะต้องศึกษาในโครงการนี้ สามารถแบ่งตามหมวดหมู่ได้ดังนี้

2.1 ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับจีเนียส โลไซ

เนื่องจากตอยสุเทพมีความสำคัญต่อเมืองเชียงใหม่ในลักษณะที่เรียกว่าเป็นจีเนียส โลไซ ดังนั้นจึงควรทำความเข้าใจกับความหมายและความสำคัญในลักษณะภูมิศาสตร์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะนี้ ดังนี้

2.1.1 ความหมาย

ในตำนานโรมัน ความหมายของจีเนียส โลไซ คือจิตวิญญาณที่คอยปกป้องคุ้มครองสถานที่ และภายหลังต่อมา ในการใช้คำจีเนียส โลไซที่เป็นความหมายร่วมสมัย มักหมายถึงบรรยากาศที่โดดเด่นของสถานที่หรือที่เรียกว่า "จิตวิญญาณแห่งสถานที่ (spirit of the place)" (Vogler and Vittori, 2006 : p.2)

จีเนียส โลไซ เป็นภาษาละติน หมายถึงเทพแห่งวิญญาณหรือผู้ปกครองของสถานที่ เป็นความเชื่อที่สืบเนื่องมาแต่โบราณว่า ทุกๆสถานที่ในโลกนี้ถูกปกครองดูแลโดยเทพเจ้า (Edward Relph, 2015) และเขายังได้อ้างถึงบทความของ J.C. Holt ในหนังสือชื่อ Spirit of the Place (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพุทธศาสนาและพลังของสถานที่ ที่สัมพันธ์กับจิตวิญญาณของวัฒนธรรมลาว ซึ่งปรากฏสิ่งก่อสร้างมากมายที่สร้างขึ้นเพื่อบูชา หรือเพื่อสื่อถึง spirit of the place หรือที่ปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมลาวเรียกว่า “ผี”

2.1.2 แนวความคิดเรื่องจีเนียส โลไซ

แนวคิดของจีเนียส โลไซจีเนียส โลไซ ได้รับการกล่าวถึง และเป็นที่ยอมรับกันดีแพร่หลายจากหนังสือ 'Genius Loci : Towards a Phenomenology of Architecture' (1980) โดยสถาปนิกชาวสวีเดนชื่อ Christian Norberg-Schulz ได้ให้นิยามของคำต่างๆที่เกี่ยวกับ จีเนียส โลไซ ไว้ว่าคือ จิตวิญญาณของสถานที่ (the spirit of the place) และได้ให้ความหมายเพิ่มเติมของคำว่าสถานที่ (place) นั้นหมายถึง สิ่งใดก็ตามที่เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ที่มองเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรม และก่อให้เกิดเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่มีคุณค่าทางจิตใจของผู้คนที่อาศัยอยู่ในที่นั้น

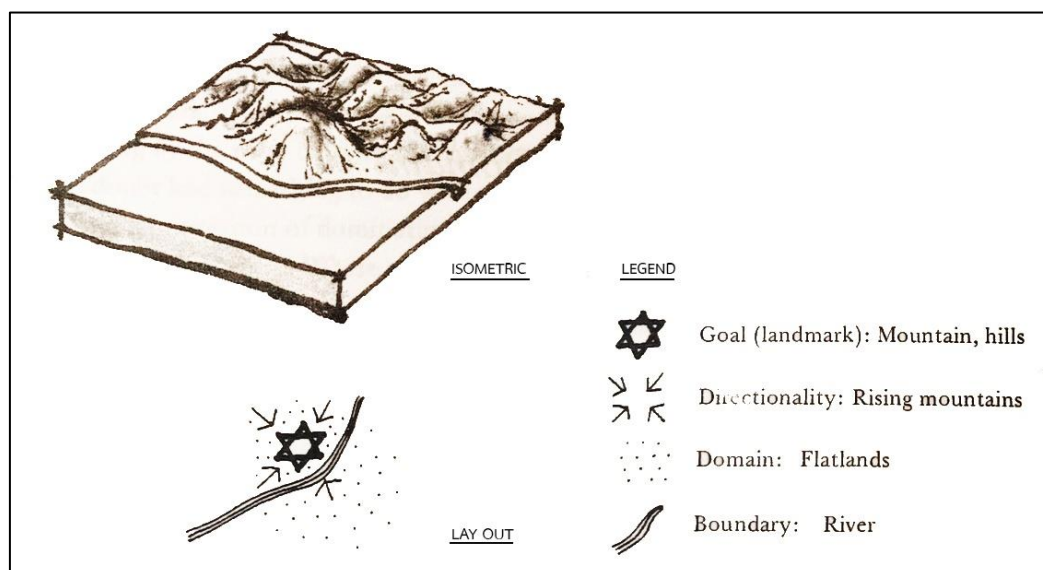
Norberg-Schulz (1980) ยังอธิบายเพิ่มเติมว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจีเนียส โลไซนั้นถูกกำหนดด้วยโครงสร้างธรรมชาติ (หรือธรณีสัณฐาน) ที่มีอยู่ในโลกนี้อยู่แล้ว และหากว่าถิ่นที่อยู่นั้นๆ มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบๆ จะสามารถบอกเป็นนัยได้ว่ามันทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสถานที่ที่สิ่งแวดล้อมนั้น ซึ่งตัวสถาปัตยกรรมที่สามารถสร้างจีเนียส โลไซ ออกมาให้ป็นรูปธรรมนั้น สามารถกระทำได้ โดยการรวบรวมคุณลักษณะของสถานที่ พื้นทีนั้นๆ และช่วยให้ผู้คนใช้ชีวิตที่มีสุนทรียภาพ และรับรู้ว่าเป็นสมาชิกหนึ่งที่อยู่ภายใต้สถานทีนั้นๆ อาจเรียกได้ว่าเป็น ภูมิทัศน์วัฒนธรรม (Cultural Landscape) ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างภูมิประเทศ พืชพันธุ์ และน้ำ ซึ่งก่อให้เกิดองค์ประกอบพื้นฐานทางภูมิทัศน์ ที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่

Tadahiko Higushi (1983) เป็นรองศาสตราจารย์วิศวกรรมสิ่งแวดล้อมที่มหาวิทยาลัยยามานาชิ ได้ให้ความสนใจและทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบของการมองที่สัมพันธ์กับภูมิทัศน์เพื่อหาว่า ลักษณะของภูมิประเทศที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาตินั้น ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมนั้นๆ ที่ส่งอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ได้อย่างไร ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบของภูมิประเทศที่ปรากฏและองค์ประกอบเชิงพื้นที่ ซึ่ง Higushi ได้สรุปลักษณะโครงสร้างเชิงพื้นที่ของภูมิทัศน์ออกมาเป็น 7 แบบ หนึ่งในนั้นคือ "The sacred mountain type" หมายถึง ลักษณะภูเขาที่อยู่ถัดไปจากที่ราบและมีลักษณะที่ถูกถือว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ หรือถือว่าเป็นดินแดนหลังความตาย ดินแดนของบรรพบุรุษ ซึ่งไม่ได้ปรากฏกับภูเขาทุกลูก และภายในบริเวณใกล้เคียงมีแม่น้ำ มีลักษณะที่สำคัญคือ

- 1) อยู่ใกล้กับชุมชนและพื้นที่ภูเขาถูกกันไว้เป็นที่บริสุทธิ์
- 2) รูปร่างของภูเขาเด่นตระหง่านออกมาจากพื้นที่รอบๆ และถือว่าเป็นที่อยู่ของเทวดา
- 3) ภูเขาปกคลุมไปด้วยต้นไม้

ภูเขาประเภทนี้ Lynch กล่าวว่า "มีคุณภาพทางสายตา.. ซึ่งทำให้เป็นที่น่าสนใจอย่างมาก" (อ้างถึงใน Higushi, p.165) กล่าวคือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในพื้นที่บริเวณนั้น และมีความสวยงาม มีระยะของมุมมองสูงพอสมควร และใกล้พอที่จะเห็นรายละเอียดของความหลากหลายของพืชพันธุ์ที่ประกอบกันเป็นภูเขานั้น และมีแม่น้ำโอบล้อมภูเขา ที่ช่วยเสริมความรู้สึกถึงดินแดน

ของเทพเจ้า ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 2-1 ซึ่งมีความสอดคล้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของดอยสุเทพ

ภาพที่ 2- 1 แสดงโครงสร้างขององค์ประกอบทางภูมิทัศน์ประเภท The sacred mountain type
ที่มา : Higushi, Tadahiko (1983, p.171)

จากสิ่งที่ Norberg-Schulz และ Higushi ได้กล่าวนั้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของดอยสุเทพ และพระธาตุดอยสุเทพกับเวียงเชียงใหม่ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ตั้งแต่แรกเริ่มสร้างเมืองที่พญามังรายทรงใช้ดอยสุเทพเป็น 1 ใน 7 ชัยมงคลของการเลือกตำแหน่งที่ตั้งของเมือง ความอุดมสมบูรณ์ของดอยสุเทพที่เป็นแหล่งต้นกำเนิดน้ำหลายสายที่มาหล่อเลี้ยงเวียงเชียงใหม่ ยิ่งในรัชสมัยของพญากือนาที่ทรงต้องการให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของพุทธศาสนาในล้านนา และทรงให้มีการสร้างพระธาตุดอยสุเทพขึ้นมาเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุแล้ว พระธาตุดอยสุเทพและดอยสุเทพจึงเป็นเสมือนศูนย์รวมจิตใจของชาวเชียงใหม่และเป็นสัญลักษณ์ของเมืองเชียงใหม่สืบมา กว่า 600 ปี

2.2 ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานหรือเมืองเก่า

เนื่องจากการวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์มรดกของพระธาตุดอยสุเทพ ซึ่งถูกขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติ และพื้นที่หลักของการวิจัยครั้งนี้ มีตำแหน่งอยู่ใจกลางเวียงเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเมืองเก่าที่มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 700 ปี ดังนั้นจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาและการอนุรักษ์โบราณสถานหรือเมืองเก่าที่มีในประเทศไทย

2.2.1 ความหมายและองค์ประกอบของเมืองเก่า

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2554) ได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ ชุดความรู้ด้านการอนุรักษ์ พัฒนา และบริหารจัดการเมืองเก่า เล่มที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเมืองเก่า ในประเทศไทย ซึ่งได้ให้นิยามของเมืองเก่าและอธิบายถึงองค์ประกอบของเมืองเก่า ซึ่งเวียงเชียงใหม่ถูกจัดเป็นเมืองเก่า ซึ่งยังสามารถเห็นโครงสร้างเมืองหรือองค์ประกอบของเมืองเป็นหลักฐานทางกายภาพที่เห็นได้เด่นชัด และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละที่

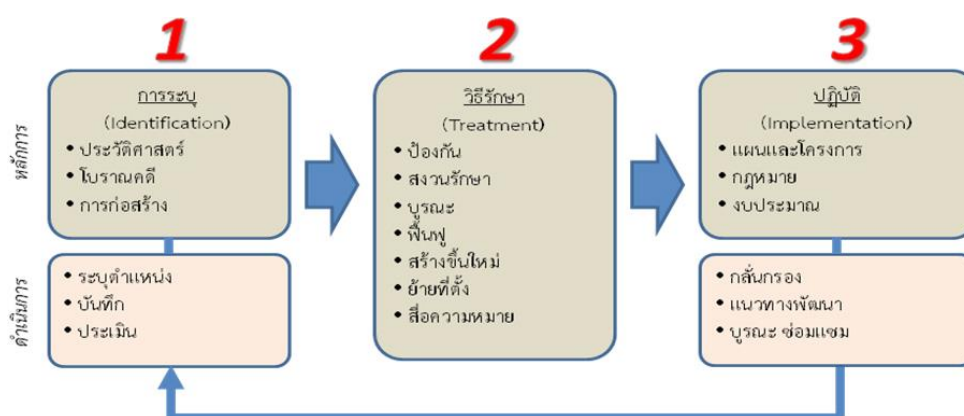
องค์ประกอบของเมืองเก่าเหล่านั้น ได้แก่

- 1.) กำแพงเมือง-คูเมือง ที่เวียงเชียงใหม่มีการบูรณะและปรากฏให้เห็นได้ในปัจจุบันคือ ประตูช้างเผือก ประตูท่าแพ ประตูเชียงใหม่ ประตูสวนปรุง ประตูสวนดอก
- 2.) ป้อม ได้แก่ แจ่งศรีภูมิ แจ่งชะต้ำ แจ่งกู่เฮือง และแจ่งหัวริน
- 3.) แบบแผนโครงข่ายคมนาคมในเมืองเก่า ได้แก่แนวเส้นทางสัญจรทางน้ำ และทางบก ซึ่งทางสัญจรทางบกนี้ เดิมเป็นเส้นทางเดินเท้าของประชาชนและพัฒนาเป็นถนนสำหรับรถยนต์ในเวลาต่อมา จึงเป็นเส้นทางขนาดไม่ใหญ่ และมักลัดเลาะไปตามบ้านเรือนประชาชน แต่ที่เวียงเชียงใหม่มีความพิเศษที่เส้นทางหลักเป็นแนวตรงจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก คือถนนราชดำเนิน
- 4.) ที่หมายตาหรือจุดหมายตาในบริเวณเมืองเก่า ซึ่งประกอบไปด้วยที่หมายตาในหลัก และที่หมายตารอง ที่หมายตาหลักมักเป็นที่ที่มีความสำคัญของเมืองและมีความเด่นในตัวเอง เช่น วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ที่อยู่สุดปลายถนนราชดำเนิน หรือ เจดีย์หลวง ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเวียงเชียงใหม่ เป็นต้น
- 5.) ธรรมชาติในเมืองเก่า ได้แก่ ที่โล่งว่างของเมือง (คนเชียงใหม่เรียกลานโล่งของเมืองว่า “ช่วง”) ต้นไม้ บ่อน้ำ เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เวียงเชียงใหม่เป็นเมืองเก่าที่มีเอกลักษณ์ ทั้งในลักษณะการวางผังเมืองเป็นรูป สี่เหลี่ยม มีจุดหมายตาของเมืองที่เป็นเทือกเขาตอยสุเทพทางด้านทิศตะวันตก และยังมีแนวถนนของเมือง ที่เป็นแกนแนวตรงจากทิศตะวันออกของเมืองที่ประตูเมืองท่าแพ ไปยังทิศตะวันตกของเมือง และมีจุดหมายตาคือวัดพระสิงห์ฯ อยู่ที่สุดปลายถนนแกนนี้อีกด้วย

2.2.2 แนวคิดและหลักเกณฑ์โดยทั่วไปเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูเมืองเก่า

ในเอกสารเผยแพร่ชุดความรู้ด้านการอนุรักษ์ พัฒนา และบริหารจัดการเมืองเก่า ที่จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2554) ได้อธิบายถึงกระบวนการวางแผนอนุรักษ์เมืองเก่าว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักคือ การระบุ (Identification) การรักษา (Treatment) และการปฏิบัติ (Implementation) ดังแสดงให้เห็นขั้นตอนในภาพที่ 2-2 ดังนี้

ภาพที่ 2- 2 แผนผังแสดงขั้นตอนกระบวนการวางแผนอนุรักษ์เมืองเก่า

ที่มา : ชุดความรู้ด้านการอนุรักษ์ พัฒนา และบริหารจัดการเมืองเก่า เล่มที่ 2 แนวคิดและหลักเกณฑ์ โดยทั่วไปเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูเมืองเก่า, 2554: 11

ซึ่งในขั้นตอนของการประเมิน ก่อนการตัดสินใจว่าจะอนุรักษ์ หรือพัฒนาอย่างไร จะพิจารณาจาก 2 ปัจจัยหลักได้แก่ การรักษาคุณค่า หรือการคงความแท้ (Authenticity) และความเสี่ยงต่อการสูญสลาย หรือระดับของบูรณภาพ (Integrity) ซึ่งการคงความแท้พิจารณาจากวัสดุ รูปแบบ วิธีการก่อสร้าง ฝีมือช่าง และสภาพแวดล้อมโดยรอบ และการเสี่ยงต่อการสูญสลายจะพิจารณาจาก การรักษาองค์รวม (Wholeness) และการไม่ถูกรบกวน (Intactness) จะเห็นได้ว่า เป้าหมายของการอนุรักษ์ จะไม่ได้อยู่ที่เฉพาะตัวสถาปัตยกรรมเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงสภาพแวดล้อมด้วย ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความเสี่ยงในการสูญสลายคุณค่านี้นี้ เกิดจากปัจจัยธรรมชาติ คือ การเสื่อมตามธรรมชาติ ภัยธรรมชาติ อัคคีภัย และจากมนุษย์ ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยตรงกับตัวศิลปกรรม หรือการทำให้เกิดความเสียหายกับสภาพแวดล้อมโดยรวมของศิลปกรรมนั้น

หลังจากที่มีการประเมินคุณค่า และความเสี่ยงต่อการสูญสลาย จึงไปสู่ขั้นตอนของการเลือกวิธีในการอนุรักษ์ทั้ง 7 วิธีตามที่ปรากฏในขั้นตอนที่ 2 ของภาพที่ 2-2 และในขั้นตอนของการนำไปปฏิบัติมี 2 รูปแบบ คือ

- กรอบและโอกาส ได้แก่ การทำแผนและโครงการอนุรักษ์ การบังคับใช้กฎหมาย ไม่ว่าจะ เป็นกฎหมายจากส่วนกลาง หรือกฎหมายข้อบังคับของท้องถิ่น และงบประมาณ ของแต่ละพื้นที่
- กลไกในการนำมาปฏิบัติ เกี่ยวข้องกับการกลั่นกรอง แนวทางการพัฒนาและการ บูรณะซ่อมแซม และในต่างประเทศยังใช้กลไกการสร้างแรงจูงใจ เช่น กลไกทางภาษี เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการอนุรักษ์ศิลปกรรมหรือเมือง ไม่เพียงแต่ต้องจัดการกับตัวโบราณสถาน หรือศิลปกรรมเท่านั้น หากแต่สภาพแวดล้อมโดยรวมเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพิจารณาควบคู่กันไปด้วย รวมไปถึงการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นกับพื้นที่ในอนาคตด้วย และในการปฏิบัติ นั้น หากสามารถสร้างกรอบการอนุรักษ์ที่เป็นกฎหมายย่อมทำให้มีการปฏิบัติที่มีความเข้มงวด และมี ผลกระทบเป็นวงกว้างมากที่สุด

2.3 แนวความคิดในการอนุรักษ์โบราณสถานด้วยกระบวนการจัดการเชิงทัศน์ในระดับสากล และในประเทศไทย

แม้ว่าการใช้แนวทางของการจัดการเชิงทัศน์มาใช้ในการอนุรักษ์โบราณสถานยังไม่เป็นที่ แพร่หลายนัก แต่แนวทางดังกล่าวได้มีการปฏิบัติอย่างกว้างขวางในระดับสากล กล่าวคือ

2.3.1 แนวคิดด้านการอนุรักษ์พื้นที่มรดกโลกโดยใช้กระบวนการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ และ กระบวนการประเมินผลกระทบเชิงทัศน์ของยูเนสโก

องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization= UNESCO) เป็น องค์การชำนาญพิเศษแห่งหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2489 มีจุดมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมความร่วมมือของนานาชาติทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม เพื่อให้ทั่วโลก เคารพในความยุติธรรม กฎหมาย สิทธิ และเสรีภาพที่มนุษย์พึงมีตามกฎหมายของสหประชาชาติ โดยไม่ ถือชาติ เพศ ภาษาหรือศาสนา หนึ่งในภารกิจที่สำคัญคือ การดูแลเกี่ยวกับมรดกโลก ซึ่งจะมี คณะกรรมการมรดกโลกที่แต่งตั้งโดยยูเนสโก และจะมีการประชุมร่วมกันหลายครั้งในแต่ละปี เพื่อ อภิปรายถึงแผนการจัดการเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกที่ยังคงอยู่ และรับรายชื่อสถานที่ที่ประเทศต่างๆ เสนอให้ได้รับการพิจารณาให้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

ในหัวข้อเกี่ยวกับ *Visual Integrity* ได้มีเนื้อหาการประชุมเกี่ยวกับเรื่อง บุรณภาพเชิงทัศน์ (visual integrity) และการปกป้องมุมมองสำคัญของพื้นที่มรดกโลก ในเอกสารการประชุมของ ยูเนสโกในวันที่ 6 -9 มีนาคม 2013 ที่เมือง Agra ประเทศอินเดีย ซึ่งในการประชุมไม่ได้มีการให้คำจำกัดความที่ตายตัวของ Visual Integrity แต่ได้ยึดเอาแนวความคิดหลักของบุรณภาพ (Integrity) ว่าหมายถึง การรักษารวม (Wholeness) และการไม่ถูกรบกวน (Intactness) ซึ่งแนวความคิดของบุรณภาพเชิงทัศน์นั้น เกี่ยวข้องสัมพันธ์มากกับการอนุรักษ์พื้นที่มรดกโลก โดยจะพิจารณาอย่างมีนัยยะที่สัมพันธ์กับการอนุรักษ์ที่เกี่ยวข้องกับ ช่องมอง (Vista) ภาพมุมกว้าง (Panoramas) มุมมอง (Viewpoints) และภาพเงา (Silhouettes) หรืออาจสามารถอธิบายถึงการทำให้พื้นที่มรดกให้มีบุรณภาพเชิงทัศน์ (Visual Integrity) ว่าเป็นความสามารถของพื้นที่มรดกในการรักษามุมมองที่หาได้ยาก (Visual Distinctiveness) และมุมมองที่สื่อถึงความสัมพันธ์ของมรดกโลกกับพื้นที่โดยรอบ จนอาจกล่าวได้ว่า คุณภาพเชิงทัศน์เป็นกุญแจสำคัญในการรักษาและจัดการพื้นที่ถึงแม้ว่าคุณค่าอันโดดเด่นเป็นสากลในพื้นที่มรดกโลกนั้นๆ จะไม่ได้เกี่ยวข้องกับความสะดวกสบายของพื้นที่เลยก็ตาม

ในคู่มือการจัดการพื้นที่มรดกโลกหรือที่เรียกว่า Management Plan ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญประกอบการขอขึ้นทะเบียนมรดกโลกของทุกแห่ง มีหลักการของแนวความคิดที่ใกล้เคียงกับบุรณภาพเชิงทัศน์ที่สุดไว้คือ แนวคิดเกี่ยวกับมุมมองสำคัญ (Important Views) ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า “เพื่อให้ได้ผลที่มีประสิทธิภาพในการรักษาพื้นที่มรดก จึงควรต้องมีการจำกัดลักษณะการพัฒนาและการใช้พื้นที่ของบริเวณพื้นที่กันชน ซึ่งรวมถึงการกำหนดขอบเขตพื้นที่ในทันที มุมมองสำคัญและพื้นที่อื่นๆที่มีผลต่อการรักษาคุณค่ามรดก” ถึงกระนั้นการให้นิยามที่ชัดเจนสำหรับบุรณภาพเชิงทัศน์ ยังคงเป็นข้อที่ยังถกเถียงกันอยู่ แม้ว่าในการประชุมที่สหรัฐอเมริกาที่ฮอโนลูลูในปี 2012 ในหัวข้อ Integrity for Cultural Heritage จะได้แก้ไขเพิ่มเติมว่า ให้มีการปกป้องมุมมองเข้า (Views) และมุมมองออกของพื้นที่มรดกประเภทอนุสาวรีย์ (Monument) และการรักษาคุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Quality) เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการรักษาคุณค่าของพื้นที่มรดกโลก

นอกจากนี้ยังมีการใช้คำศัพท์อื่น ๆ เช่น ผลกระทบเชิงทัศน์เกี่ยวกับภูมิทัศน์เมือง ประวัติศาสตร์ และมีการร้องขอให้มีการทำ การประเมินผลกระทบเชิงทัศน์ หรือการศึกษาผลกระทบเชิงทัศน์ ในพื้นที่เหล่านี้ด้วย ระหว่างปี.ศ. 2547 -พ.ศ.2555 มีการรายงานสถานะการอนุรักษ์ที่เกิดจากประเด็นปัญหาและคำถามเกี่ยวกับ “ บุรณภาพเชิงทัศน์” ซึ่งต้องได้รับการตรวจสอบโดยคณะกรรมการมรดกโลก รายงานเหล่านี้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 66 แห่ง ซึ่งทางคณะกรรมการมีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกันว่า ในการอนุรักษ์พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งนั้น การสามารถรักษารวมของพื้นที่ในเชิงทัศน์เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ผู้คนสามารถรับรู้ได้จากสิ่งที่มองเห็นอย่างรวดเร็ว

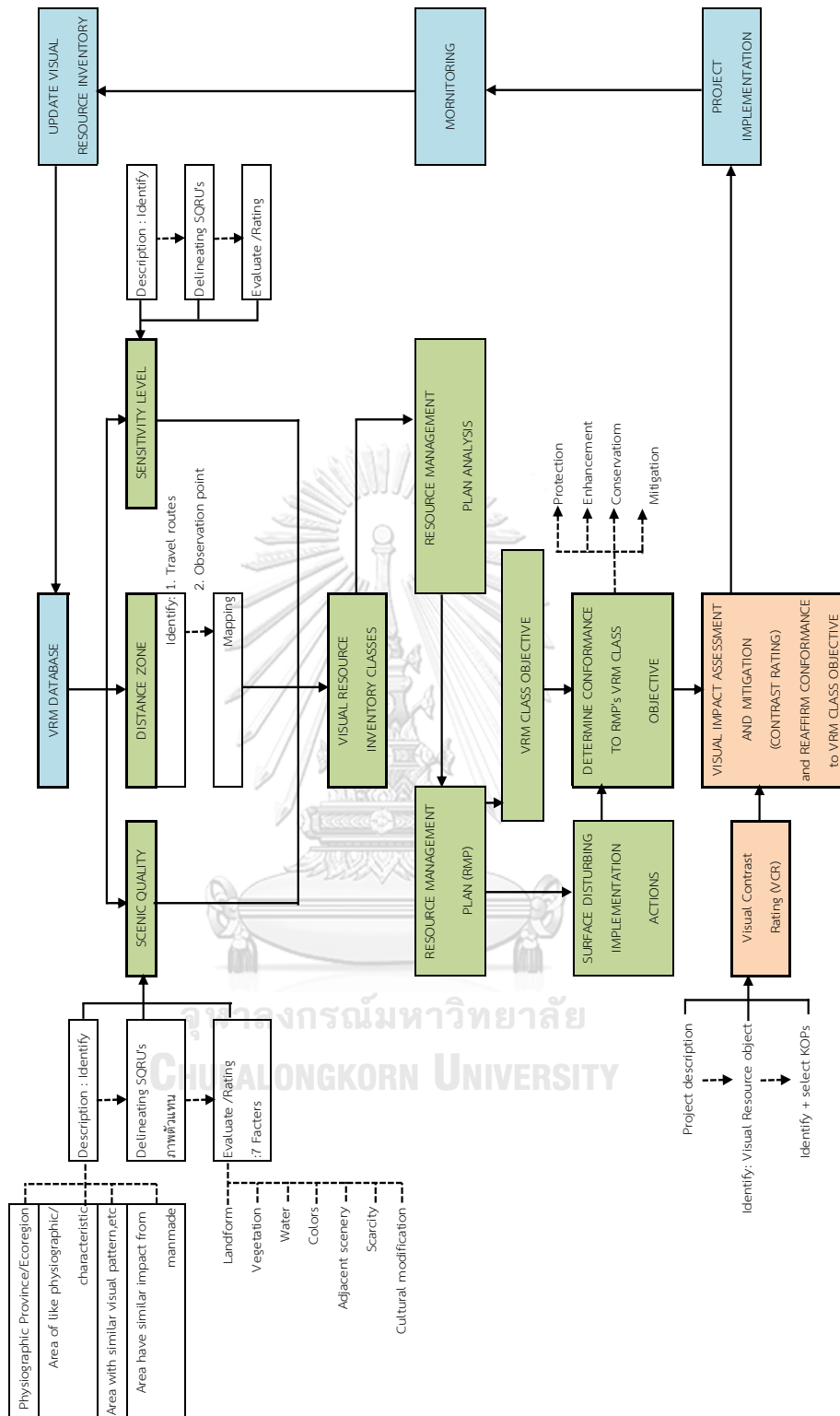
2.3.2 การประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพในสหรัฐอเมริกา

โดย The U.S. Department of the Interior, Bureau of Land Management (BLM) ร่วมกับ U.S. Department of Agriculture, Forest Service และ U.S. Department of Transportation, Federal Highway Administration ทั้งนี้ BLM เป็นหน่วยงานหลักในสหรัฐอเมริกา ในการจัดทำ การประเมินค่าเชิงทัศนียภาพของพื้นที่สาธารณะทั้งหมดของสหรัฐอเมริกา เพื่อระบุระดับคุณค่าเชิงทัศนียภาพของแต่ละพื้นที่ ซึ่งแต่ละระดับชั้นจะระบุความสามารถในการจัดการ หรือการพัฒนาของพื้นที่ว่า กระทบได้มากหรือน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการกำหนดเชิงนโยบายในภาพรวมทั้งหมดของประเทศ

นอกจากที่ BLM ได้ทำศึกษาและพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพแล้ว ปัจจุบันยังได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางเว็บไซต์ <http://blmwyomingvisual.anl.gov> ในเอกสารชื่อ Manual 8400-Visual Resource Management หรือกระบวนการจัดการทรัพยากรเชิงทัศนียภาพ และ Manual 8410-Visual Resource Inventory หรือการแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศนียภาพ เพื่อให้ความรู้กับหน่วยงานอื่นๆ นักพัฒนา และผู้สนใจ เพื่อเป็นแนวทางให้สามารถนำไปใช้ได้ง่าย ทั้งในการประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพ และประเมินผลกระทบทางสายตา รวมถึงวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่

กระบวนการจัดการทรัพยากรทางสายตา หรือที่เรียกว่า Visual Resource Management (VRM) คือกระบวนการของการระบุคุณค่าเชิงทัศนียภาพของพื้นที่ เพื่อแบ่งชั้นของวัตถุประสงค์ในการจัดการพื้นที่ ซึ่งจะปรากฏใน Resource Management Planning (RMP) และแผนการบรรเทาสภาพพื้นที่จากการถูกรบกวนหรือจากการพัฒนา ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การกำหนดนโยบายการใช้พื้นที่ในภาพรวมแต่แรกมีความสำคัญต่อการรักษาทรัพยากรทางสายตา เป็นการวางแผนในเชิงรุก และสามารถสำเร็จได้ด้วยการใช้กฎหมายเป็นตัวขับเคลื่อน

โดยสามารถสรุปแผนผังกระบวนการ ตามที่แสดงในภาพที่ 2-3 ได้ดังนี้

ภาพที่ 2- 3 แผนผังของกระบวนการ Visual Resource Management (VRM) ของ BLM
 ที่มา : ปรับปรุงจาก The U.S. Department of the Interior, Bureau of Land Management
 (BLM) Wyoming State Office, Manual H-8410

กระบวนการจัดการทรัพยากรทางสายตา หรือ VRM ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอนหลักๆคือ

1.) การแจกแจงทรัพยากรทางสายตา (Visual Resource Inventory: VRI) เป็นกระบวนการประเมินหาคูณค่าของมุมมอง ประกอบไปด้วย 3 กระบวนการ

1.1) Scenic Quality Evaluation คือ การประมาณค่าความงามตามความน่าสนใจของแผ่นดินแต่ละผืน ซึ่งจะมีการให้คะแนนของพื้นที่ตามองค์ประกอบต่างๆ แล้วประเมินออกมาเป็นค่าระดับ A, B หรือ C

1.2) Sensitivity Level Analysis sin หรือความอ่อนไหวทางสายตา คือวิธีการในการวัดความตระหนักหรือความสนใจของผู้คนต่อ scenic quality ในพื้นที่นั้น ซึ่งระบุเป็น ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ จากการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้หลายๆชนิด

1.3) Distance Zone (ระยะห่างของการมอง) กระบวนการนี้จะแบ่งพื้นที่ตามระยะการมองเห็นจากจุดสังเกตหรือเส้นทางท่องเที่ยว แบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ คือ foreground-middle ground, background และ seldom seen หรือบริเวณที่มองไม่เห็น

ซึ่งผลจากการทำ VRI จะได้เป็นการแบ่งลำดับชั้นของการจัดการ เรียกว่า Inventory Class มีทั้งหมด 4 ระดับ คือ class-I,II จะมีคุณค่าทางสายตามากที่สุด class-III จะถือว่ามีคุณค่าทางสายตาในระดับปานกลาง และ class-IV มีค่าน้อยที่สุด โดยมีแนวทางพิจารณาดังที่แสดงในตารางที่ 2-1 ซึ่งการแบ่งระดับชั้นของทรัพยากรทางสายตา มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการทรัพยากร โดยการอธิบายถึงเป้าหมายในการจัดการพื้นที่ทางสายตาแต่ละระดับ

ตารางที่ 2- 1 Determining Visual Resource Inventory Classes

Visual Sensitivity Levels		High			Medium			Low
Special Areas		I	I	I	I	I	I	I
Scenic Quality	A	II	II	II	II	II	II	II
	B	II	III	III*	III	IV	IV	IV
	C	III	IV	IV	IV	IV	IV	IV
Distance Zones		f/m	b	s/s	f/m	b	s/s	s/s

* If adjacent areas is Class III or lower assign Class III, if higher assign Class IV

ที่มา : ปรับปรุงจาก Bureau of Land Management , Manual H-8410-1

2.) การวิเคราะห์ผลกระทบทางสายตา Visual Resource Contrast Rating (VCR) มีเป้าหมายเพื่อลดผลกระทบทางสายตาที่เกิดขึ้นจากโครงการให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด ประเมินพื้นฐานของระบบการประเมินนี้คือ “ระดับของผลกระทบที่มีต่อคุณภาพทางสายตาของภูมิทัศน์ จะขึ้นกับความขัดแย้งทางสายตา (Visual Contrast) ระหว่างโครงการกับภูมิทัศน์ที่มีอยู่เดิม”

2.3.3 การประเมินคุณภาพเชิงทัศน์และการประเมินผลกระทบเชิงทัศน์ในประเทศไทย

ปัจจุบันในประเทศไทยรู้จักการประเมินผลกระทบทางสายตาหรือการประเมินผลกระทบเชิงทัศน์ (Visual Impact Assessment) แพร่หลาย อันเนื่องมาจากเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งกฎหมายกำหนดไว้สำหรับโครงการก่อสร้างต่างๆที่เข้าข่ายต้องจัดทำ ทั้งนี้ รุจิโรจน์ อนามัยบุตร และ วิลาสินี สุขสว่าง (2555) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ การประเมินผลกระทบทางสายตาในประเทศไทย ได้นำเสนอกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นขั้นเป็นตอนที่สามารถเข้าใจได้ง่ายรวมถึงการบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น ไว้ใน คู่มือการประเมินผลกระทบทางสายตาจากสิ่งก่อสร้างประเภทอาคาร

โดยให้นิยามของ การประเมินผลกระทบทางสายตา คือ “การประเมินว่า โครงการหรือสิ่งก่อสร้างที่ศึกษาหากก่อสร้างเรียบร้อยแล้ว จะมีผลต่อคุณภาพเชิงทัศน์ ในทางที่ดีขึ้นหรือเลวลงอย่างไร” และให้นิยามของ การประเมินคุณภาพทางสายตา หรือการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ ว่า “เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจว่าความเห็นของคนกลุ่มต่างๆรวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและด้านความงามที่มีต่อความสวยงามของสิ่งที่จะทำการประเมินนั้นเป็นอย่างไรบ้าง” (รุจิโรจน์ อนามัยบุตร และ วิลาสินี สุขสว่าง, 2555, น.5)

กระบวนการในการประเมินผลกระทบเชิงทัศน์ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังแสดงในภาพที่ 2.4 โดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังนี้

- 1.) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- 2.) การคาดการณ์ผลกระทบเบื้องต้น โดยแบ่งลักษณะของผลกระทบ เป็น 2 ระยะ คือ ระหว่างการก่อสร้างและเมื่อโครงการแล้วเสร็จ
- 3.) การศึกษาและสำรวจทรัพยากรเชิงทัศน์ เกิดขึ้นหลังจากที่สามารถกำหนดขอบเขตของผลกระทบหรือขอบเขตพื้นที่ศึกษา มี 2 ขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย การอธิบายสภาพทั่วไปปัจจุบันของบริเวณ และการแจกแจงทรัพยากรทางสายตา เป็นการกำหนดพื้นที่หรือสถานที่ที่มีคุณค่าเชิงทัศน์ที่อยู่ในขอบเขตพื้นที่ศึกษา และทำการศึกษาข้อมูลความเป็นมาและคุณค่าของพื้นที่หรือสถานที่นั้น
- 4.) การกำหนดจุดควบคุมการมอง เป็นจุดมองที่คาดว่าจะมีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบเชิงทัศน์มาก มีเกณฑ์ในการกำหนดจุดควบคุมการมอง มี 3 ประการคือ

- สมรรถนะในการดูดกลืนสายตา (Visual Absorbability) คือคุณสมบัติของพื้นที่ในการลดทอนความโดดเด่น หรือความน่าสนใจของอาคารจากการมองเห็น
- ความอ่อนไหวทางสายตา (Visual Sensitivity) คือคุณสมบัติของพื้นที่ซึ่งเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงแล้วจะก่อให้เกิดการรับรู้ผลกระทบมากหรือน้อยเพียงใด
- ทัศนวิสัย (Visibility) เป็นความสามารถในการมองเห็นอาคารของโครงการจากมุมมองในทิศทางเดียวกันว่าเห็นได้มากหรือน้อย และ/หรือมีความชัดเจนมากเพียงใด ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของระยะในการมอง และสภาพอากาศ

5.) การคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยการสร้างภาพจำลอง หรือที่เรียกว่า Simulation โดยวิธีการที่นิยมในปัจจุบันคือการสร้างภาพจำลองซ้อนทับภาพถ่าย (Photomontage)

6.) การประเมินผลกระทบเชิงทัศนียภาพ โดยการประเมินจากภาพตัวแทน (ภาพจำลองซ้อนทับภาพถ่าย-Photomontage) ที่สร้างขึ้นมาสำหรับจุดควบคุมการมองวิกฤติ (Critical Visual Control Point) โดยลักษณะของผลกระทบเชิงทัศนียภาพ มี 4 ลักษณะคือ

- การรบกวน (Disturbance) คือ การที่อาคารที่จะก่อสร้างปรากฏขึ้นรบกวนเกาะเกาะสายตา
- การคุกคาม (Threaten) คือ การที่อาคารที่จะก่อสร้างปรากฏในตำแหน่งใกล้เคียงกับอาคาร หรือโบราณสถานที่สำคัญหรือมีคุณค่า ทำให้อาคารที่มีคุณค่านั้นด้อยลงในความเด่นสง่า หรืออาจเรียกได้ว่าถูกข่ม
- การบดบัง (Obstruction) การที่อาคารที่จะก่อสร้างปรากฏขึ้นที่ด้านหน้า แล้วบังอาคารที่มีคุณค่าที่มีอยู่ก่อนแล้ว ทำให้มองไม่เห็นหรือเห็นได้บางส่วน
- ความแปลกแยก (Alienation) การที่อาคารที่จะก่อสร้างปรากฏขึ้นอย่างแตกต่างกันมากกับบริเวณที่มีคุณลักษณะทางภูมิทัศน์ (Landscape Characteristics) หรือบริเวณที่มีลักษณะทางกายภาพที่ชัดเจน สวยงาม

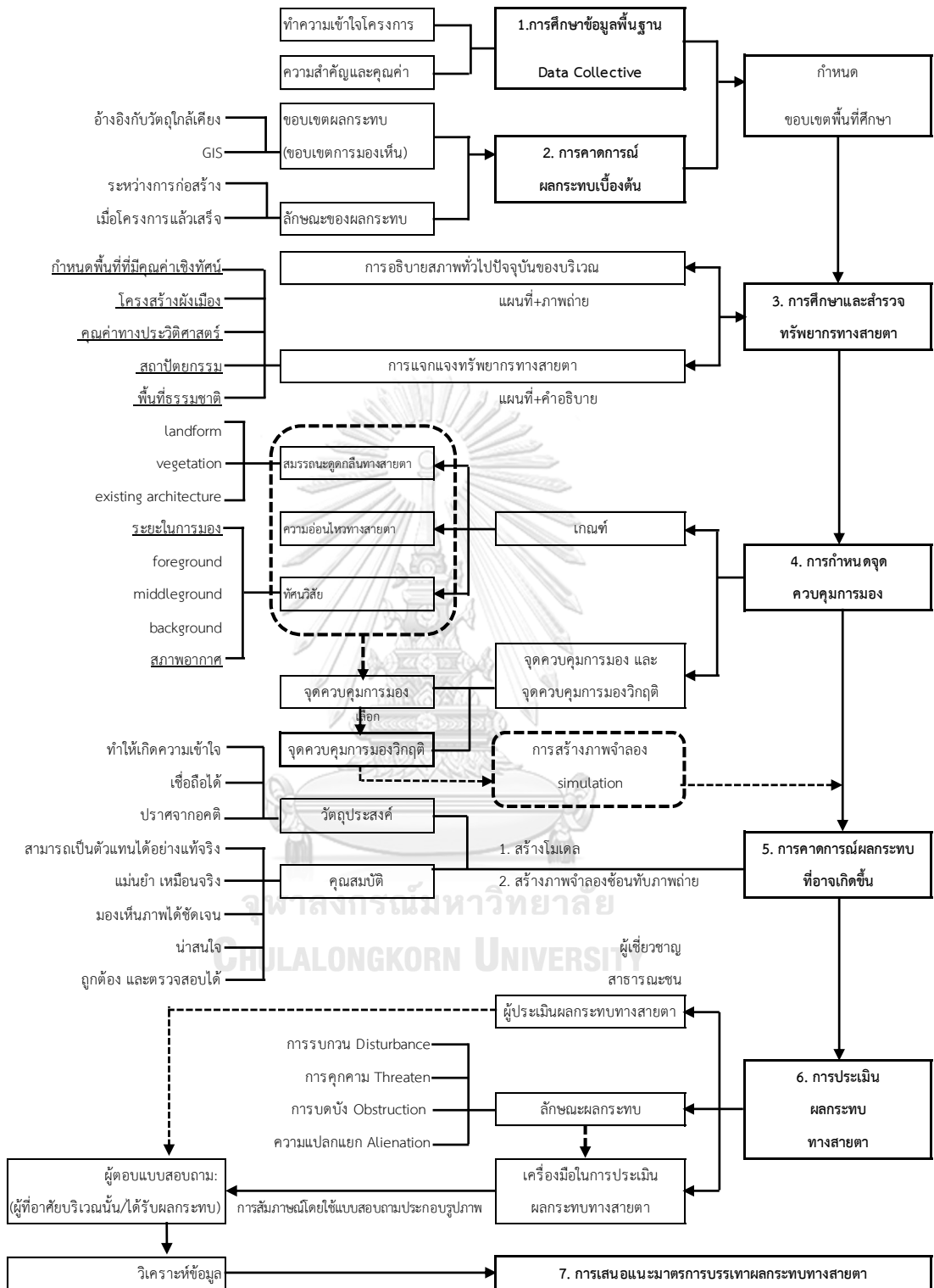
ผู้ประเมินผลกระทบทางสายตา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลกระทบทางสายตา, ด้านการออกแบบสภาพแวดล้อม หรือผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพแวดล้อมและความงาม ซึ่งอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ และสาธารณชน โดยนิยมวิธีการใช้แบบสอบถาม หรือการจัดประชุมประชาชน หรือประชาพิจารณ์ ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ คนในบริเวณพื้นที่ศึกษาที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด

6.3) เครื่องมือและวิธีในการประเมินผลกระทบทางสายตา ที่นิยมและใช้กันมาก คือการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามประกอบรูปภาพ (Photo-Questionnaire) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามดูภาพจำลองซ้อนทับภาพถ่าย แล้วให้ลงคะแนนประเมินผลกระทบใน

ลักษณะการให้คะแนนแบบสเกล จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาจใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
ทางสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและหาผลสรุป

7.) การเสนอแนะมาตรการบรรเทาผลกระทบทางสายตา (Mitigation) การเสนอแนะ
แนวทางแก้ไขหรือลดผลกระทบจากโครงการมีหลากหลายวิธี

ภาพที่ 2- 4 แผนผังแสดงกระบวนการประเมินผลกระทบเชิงทัศน์ของรุจิโรจน์ อานามบุตรและวิลาลินี สุขสว่าง

2.3.4 การทำเขตจัดการเชิงทัศน์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2559) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับเขตจัดการเชิงทัศน์ไว้ในงานวิจัย การจัดทำแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเพื่อลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ เอาไว้ว่า

“เขตจัดการเชิงทัศน์ หมายถึง ขอบเขตของพื้นที่ที่ได้รับการควบคุมองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ให้ปรากฏได้ในปริมาณและรูปแบบที่เหมาะสม ไม่รบกวนคุณค่าที่โดดเด่นในภูมิทัศน์นั้นๆ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย สวยงาม ส่งเสริมคุณค่าของแหล่งศิลปกรรมให้สง่างาม คู่ควรกับการเป็นมรดกอันมีค่ายิ่งของชาติ โดยผลจากการวิเคราะห์การประเมินคุณภาพเชิงทัศนภาพตัวแทนของแนวทางการควบคุมใน ทางเลือกต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงประกอบการพิจารณากำหนดแผนนโยบายการจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ทั้งในรูปแบบของแผนงานสำหรับหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นแนวทางในการออกข้อกำหนดกฎหมายต่างๆ เช่น กฎหมายผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ กฎหมายควบคุมอาคาร เทศบัญญัติ เป็นต้น ทั้งนี้ ผลการศึกษาสามารถเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญใน กระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการสะท้อนเสียงของประชาชนโดยส่วนใหญ่ได้อย่างทั่วถึงมากกว่า เฉพาะเสียงของประชาชนที่เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นเพียงเท่านั้น และน่าจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ประชาชน เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ภูมิทัศน์โดยรอบแหล่งศิลปกรรมมากขึ้น ซึ่ง จะทำให้ช่วยลดปัญหาแรงต่อต้านการประกาศใช้กฎหมายหลายฉบับที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ มรดกทางวัฒนธรรมตามไปด้วย” (หน้า 5-76) ซึ่งตัวอย่างในการวิจัยที่ใช้กระบวนการทำประเมินคุณภาพเชิงทัศน์เพื่อทำเขตจัดการเชิงทัศน์ ได้แก่พื้นที่พระปฐมเจดีย์

2.3.4.1 กรณีศึกษาพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

การศึกษานี้เป็นตัวอย่างการจัดการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมประเภทสภาพแวดล้อม โดยใช้การประเมิน คุณภาพเชิงทัศน์ เป็นเครื่องมือในการศึกษา เพื่อใช้เป็นตัวอย่างในการจัดการ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมด้วยการจัดทำ เขตจัดการเชิงทัศน์

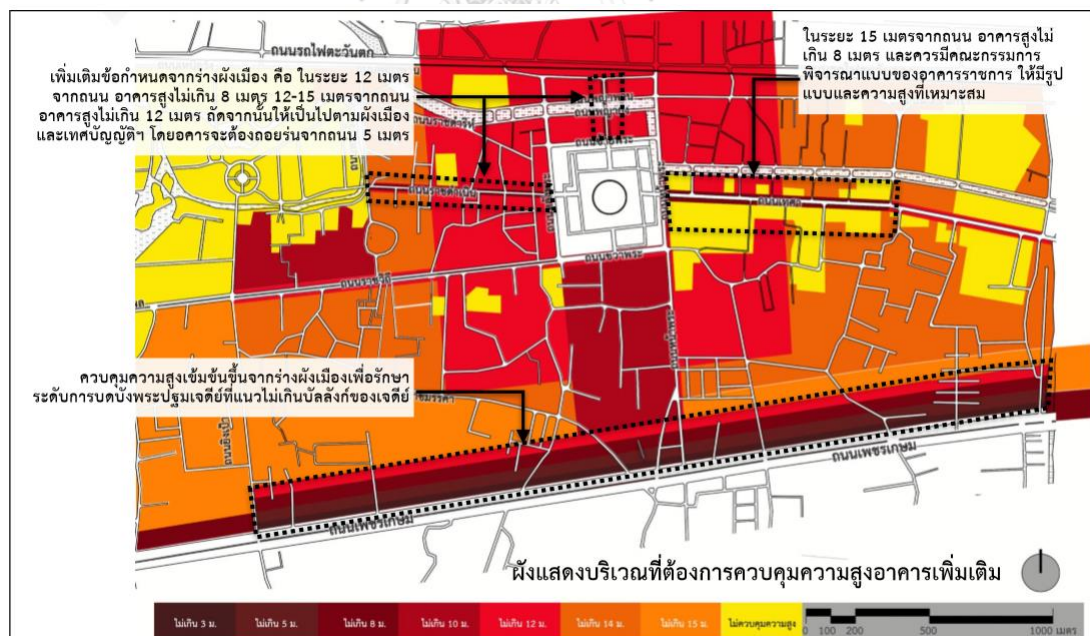
เมืองนครปฐมเป็นเมืองเก่าที่มีแหล่งศิลปกรรมที่มีคุณค่าสูงระดับชาติ คือ พระปฐมเจดีย์ และมีพื้นที่โดยรอบที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์โบราณคดีผสมผสานอยู่เป็นเนื้อเดียวกับเมืองปัจจุบัน แต่ที่ผ่านมามีเมืองนครปฐมมีการเติบโต และขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีปัจจัยพื้นฐานจากจำนวนประชากรในเมืองที่เพิ่มขึ้น ทำให้เศรษฐกิจขยายตัว เกิดกิจกรรมการค้าและบริการต่างๆ เพื่อรองรับความต้องการที่มากขึ้น มีการก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมทำให้พื้นที่ในเมืองเกิดความหนาแน่นสูงขึ้นและมีการขยายตัวไปยังพื้นที่ โดยรอบ ในกฎกระทรวงข้อบังคับผังเมือง

รวมเมืองนครปฐม พ.ศ. 2544 ควบคุมเฉพาะประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ไม่มีข้อกำหนด ในการควบคุมรูปแบบของอาคารที่จะเกิดขึ้นใหม่ภายใต้การใช้ประโยชน์ที่ดินแบบต่างๆ

ผลการวิเคราะห์การประเมินเชิงทัศนียภาพโดยรอบพระปฐมเจดีย์ เบื้องต้นพบว่า ในแต่ละย่าน ภูมิทัศน์ควรได้รับการจัดระเบียบในเรื่องการนำสายไฟฟ้าลงดินในถนนสายสำคัญต่างๆ การควบคุมป้ายทั้งป้ายบนอาคาร รวมถึงป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่างๆ บนถนน การจัดระเบียบร้านค้าริมทาง และการดูแลรักษาต้นไม้ให้มีรูปทรงที่สวยงามเป็นระเบียบ เป็นต้น

การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนียภาพไม่ใช่เพียงการกำหนดการควบคุมเฉพาะอาคารที่อยู่ริมแนวถนนสายหลักเท่านั้น แต่จำเป็นต้องควบคุมพื้นที่ด้านหลังที่ถัดไปจากแนวถนนด้วยเช่นกัน เพื่อไม่ให้อาคารดังกล่าวสูงเกินระดับการควบคุม หมายถึง อาคารด้านหลังถัดจากแนวฉากหน้าที่อยู่ในภาพตัวแทนสามารถมีสูงที่เพิ่มขึ้นได้แต่ต้องไม่เกินแนวการควบคุม คือ จะต้องมองไม่เห็นอาคารนั้นๆ ณ จุดควบคุมมุมมอง หรือจากแนวถนนสายหลัก

ในการศึกษาครั้งนี้ข้อกำหนดในเขตพื้นที่เมืองนครปฐมที่มีการควบคุมความสูงของอาคาร ได้แก่ ร่างผังเมืองรวมเมืองนครปฐม ฉบับปรับปรุง และเทศบัญญัติเทศบาลนคร นครปฐม ควบคู่กับผลการวิเคราะห์เขตจัดการเชิงทัศนียภาพในข้างต้น สามารถสรุปพื้นที่ที่ควรจะ ดำเนินการควบคุมเพิ่มเติมจากข้อกำหนดดังกล่าว ดังแสดงในภาพที่ 2-5 เพื่อรักษาคุณค่าขององค์พระปฐมเจดีย์ไว้สืบต่อไป

ภาพที่ 2- 5 ผังแสดงบริเวณที่ต้องการควบคุมความสูงอาคารเพิ่มเติมจากข้อกำหนดในร่างผังเมืองรวม นครปฐม

ที่มา: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.(2559: น.5-82)

2.3.4.2 กรณีศึกษามรดกโลกภูเขาไฟฟูจิ ประเทศญี่ปุ่น

เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่ใช้กระบวนการทางกฎหมายควบคุมการใช้พื้นที่เพื่อปกป้องอนุรักษ์พื้นที่มรดกโลกภูเขาไฟฟูจิที่มีลักษณะเป็นอนุสาวรีย์ (monument) สามารถรักษาทัศนียภาพและคุณค่าอันโดดเด่นเป็นสากล

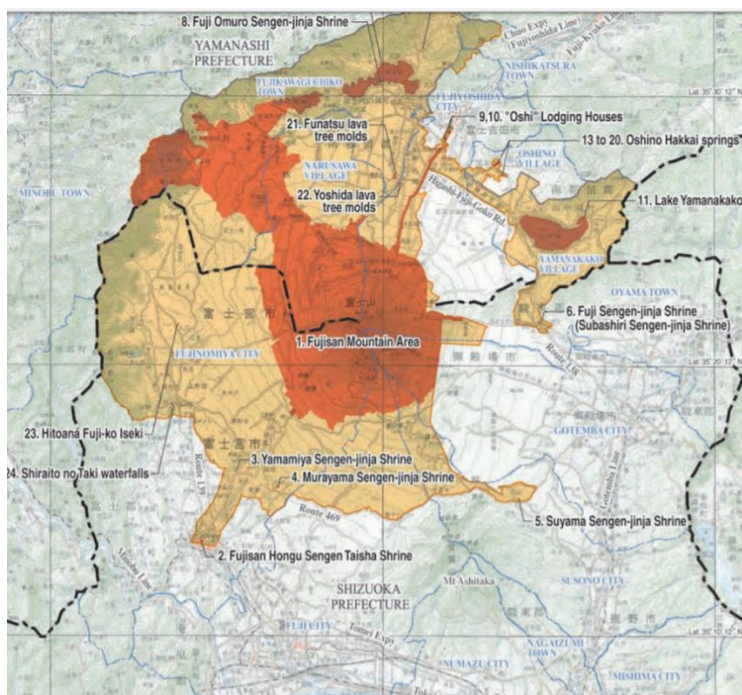
ในแง่ของการรักษาความสมบูรณ์ของจิตวิญญาณภูเขาไฟฟูจิ นอกจากต้องเผชิญกับแรงกดดันจากผู้แสวงบุญในช่วงฤดูร้อนเป็นจำนวนมาก การป้องกันเส้นทางจากก้อนหินล้ม การปกป้องรักษา บรรยากาศทางจิตวิญญาณของภูเขา และทะเลสาบ Fuji Five Lakes (Fujigoko) ที่มีชื่อเสียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทะเลสาบขนาดใหญ่สองแห่งคือทะเลสาบยามาโนะกะและทะเลสาบคาวางูจิก็รวมถึงป่าสน ยังต้องเผชิญแรงกดดันจากการท่องเที่ยวและการพัฒนาที่มากขึ้น โดยมีแผนจัดการและพัฒนาพื้นที่ที่สำคัญคือ

1.) ขอบเขตของการจัดการพื้นที่ มีกำหนดการใช้ที่ดินโดยรอบที่เป็นพื้นที่กันชน ด้วยการใช้ข้อกำหนดเป็นตัวบังคับ และอยู่ภายใต้หน่วยงานเฉพาะในการดูแลพื้นที่องค์ประกอบทั้งหมดของพื้นที่หลักของมรดกโลกภูเขาไฟฟูจินี้ ได้รับการกำหนดอย่างเป็นทางการว่าเป็นสถานที่ทางวัฒนธรรมที่สำคัญ สถานที่พิเศษของทัศนียภาพที่มีความสวยงาม เป็นอนุสาวรีย์ทางธรรมชาติที่พิเศษ เป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ และสถานที่แห่งความมั่งคั่งของทิวทัศน์ ภาพรวมของพื้นที่ภูมิทัศน์ทั้งหมด ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ นอกจากนี้ยังมีแผนการจัดการในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อรักษาทัศนียภาพของภูมิทัศน์จากมุมมองที่สำคัญจุดต่างๆ โดยให้ให้อยู่ภายใต้กฎหมายอุทยานแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการและจัดการป่าแห่งชาติ

2.) สำหรับการป้องกันพื้นที่กันชน ได้จัดทำเป็นพระราชบัญญัติภูมิทัศน์ (Landscape Act) และกำหนดแนวทางการใช้ที่ดิน (และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง) ส่วนประกอบทั้งหมดและพื้นที่กันชน ได้ถูกกำหนดการใช้งานด้วยผังภูมิทัศน์ (Landscape Plans) ที่คาดว่าจะแล้วเสร็จครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดในปีพ.ศ. 2560 ซึ่งจะเป็นกรอบในการดำเนินการให้กับเทศบาลควบคุมการพัฒนาเมืองในพื้นที่

3.) ในการควบคุมขนาดและตำแหน่งที่ตั้งของอาคาร ที่อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่มรดกในทางปฏิบัติอย่างเข้มงวด โดยในหลักการคือให้มีการพัฒนาที่มีความกลมกลืนกับพื้นที่ทั้งวัสดุ สี หรืออื่นๆ อย่างไรก็ตาม การควบคุมที่เข้มงวดที่สุด เกี่ยวข้องกับสีและความสูง ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมขนาดของอาคารอย่างรัดกุมมากขึ้น รวมถึงตำแหน่งที่ตั้งของอาคารโดยเฉพาะสถานที่ตั้งของอาคารรวมถึงโรงแรมที่ด้านล่างของภูเขา

โดยมีแผนผังแสดงพื้นที่มรดกในส่วนหลักและพื้นที่กันชนดังแสดงในภาพที่ 2-6

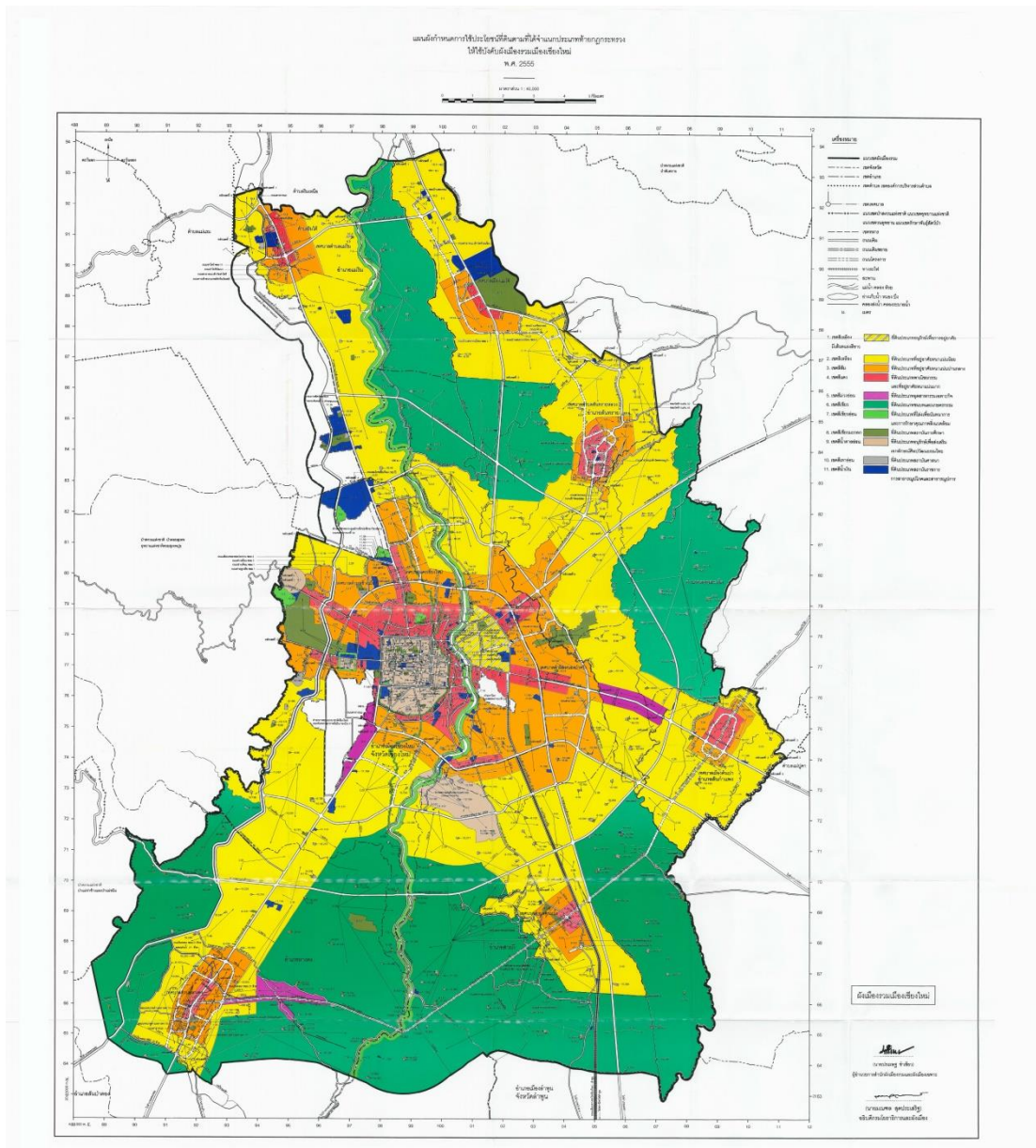

ภาพที่ 2- 6 ผังบริเวณแสดงพื้นที่หลัก(สีแดง) และพื้นที่กันชน(สีเหลือง) ของมรดกโลกภูเขาไฟฟูจิ
ที่มา : <http://whc.unesco.org/en/decisions/5157>

2.4 เอกสารทางกฎหมายและข้อกำหนด เกี่ยวกับการควบคุมทางกายภาพในพื้นที่เมืองเก่า เชียงใหม่

2.4.1 ผังเมืองรวมเชียงใหม่ พ.ศ.2555

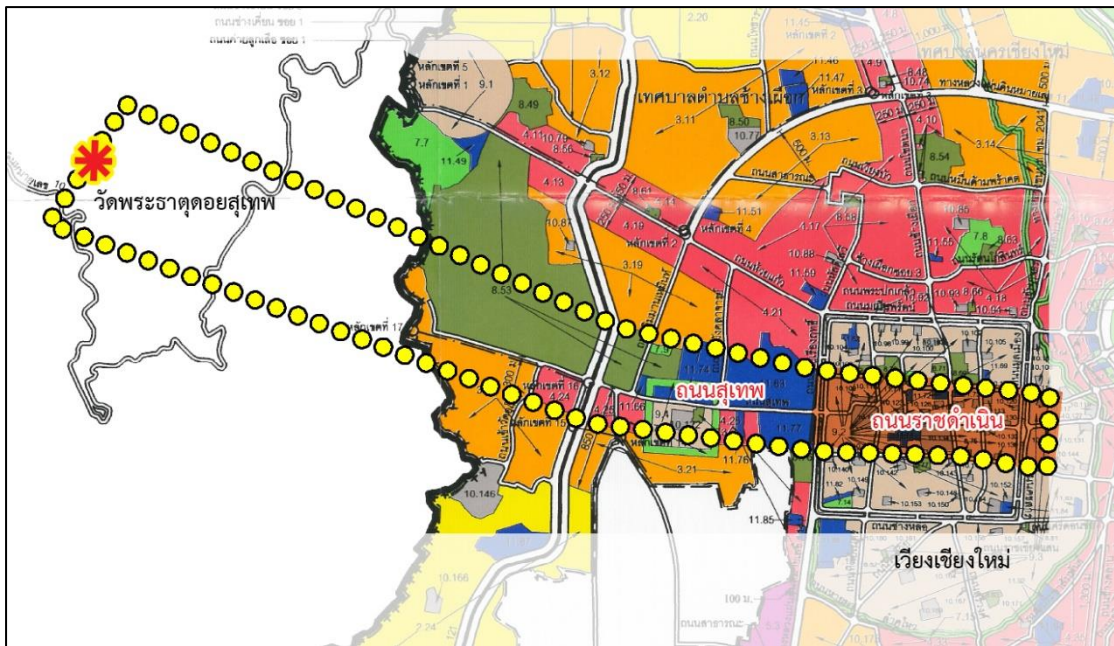
เป็นข้อกำหนดแนวทางจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง เพื่อให้สอดคล้องและรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ซึ่งมีสาระสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการของภาคเหนือ รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางภาคเหนือ โดยมีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังที่แสดงในภาพที่ 2-7

ภาพที่ 2- 7 แสดงแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามประกาศข้อกำหนดผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่
พ.ศ. 2555

ที่มา: กระทรวงมหาดไทย (2555) และ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130, ตอนที่ 43ก

เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงมุมมองจากพื้นที่ศึกษาซึ่งอยู่กลางเวียง
เชียงใหม่ชั้นใน ไปยังดอยสุเทพที่อยู่ทางด้านตะวันตก ดังนั้นจึงมีพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ที่ต้องทำการศึกษา
เกี่ยวกับกฎหมายที่ควบคุมด้านกายภาพในพื้นที่ ดังแสดงขอบเขตในภาพที่ 2-8 ดังต่อไปนี้

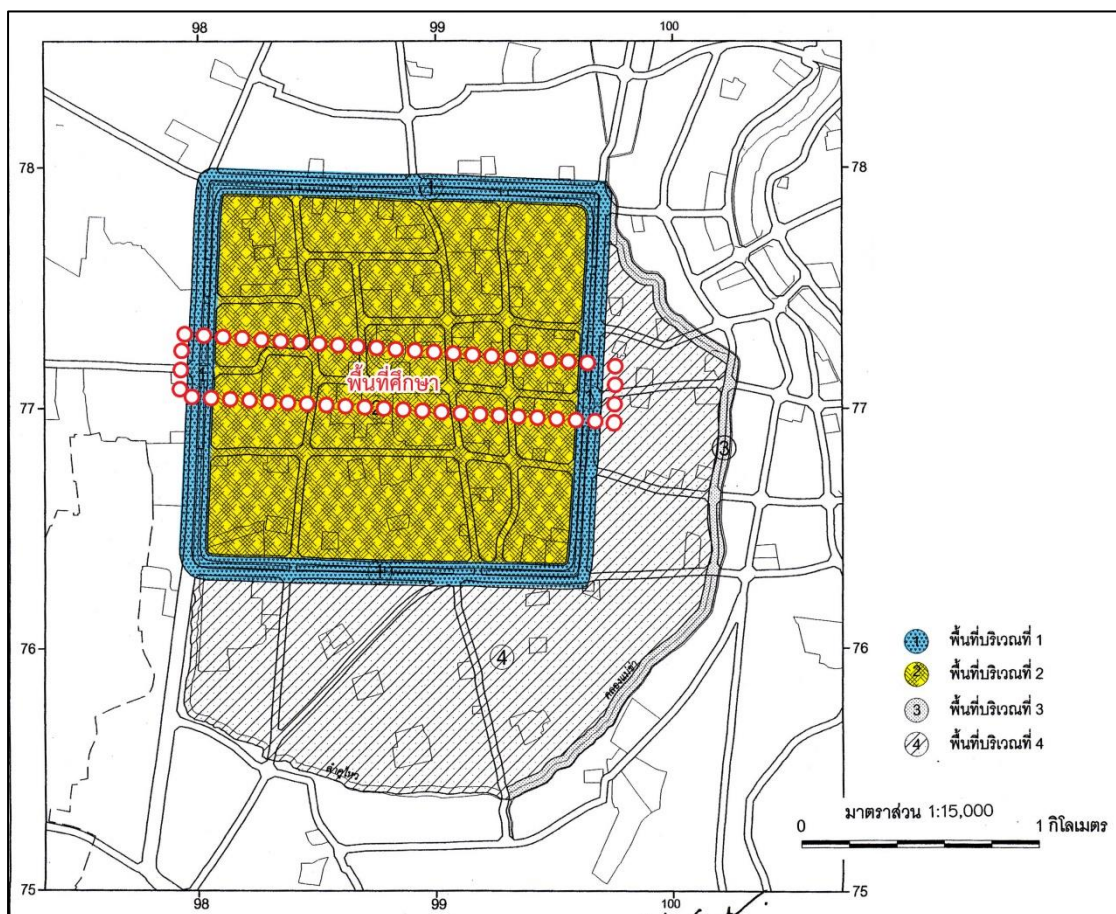
ภาพที่ 2- 8 บริเวณพื้นที่ตามข้อกำหนดผังเมืองเชียงใหม่ ระหว่างพื้นที่ศึกษา และดอยสุเทพ

พบว่าพื้นที่ที่ทำการศึกษาซึ่งอยู่กลางเวียงเชียงใหม่ นั้น ผังเมืองรวมเชียงใหม่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นพื้นที่เขตสีน้ำตาลอ่อน (ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย) เขตสีเทาอ่อน (ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา) และเขตสีน้ำเงินเข้ม (ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ) และพื้นที่บริเวณถนนสุเทพซึ่งอยู่ถัดจากประตูสวนดอกไปทางทิศตะวันตกผังเมืองรวมเชียงใหม่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินทางด้านขวาของถนนให้เป็นพื้นที่เขตสีน้ำเงิน เขตสีเขียวอ่อน (ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม) เขตสีเขียวอมะกอก (ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา) และเขตสีส้ม (ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง) สำหรับทางด้านซ้ายของถนนสุเทพมีการกำหนดไว้ให้เป็นพื้นที่เขตสีน้ำเงิน เขตสีแดง (ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก) เขตสีเขียวอ่อน เขตสีน้ำตาลอ่อน เขตสีเทาอ่อน และเขตสีส้ม มีรายละเอียดข้อกำหนดการก่อสร้างอาคารและการใช้ประโยชน์ที่ดินดังนี้

รายละเอียดมีความสอดคล้องกันในลักษณะการห้ามก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ใช้สอยเกิน 1,000 ตารางเมตร และควบคุมความสูงอาคารสูงสุดไม่เกิน 12 เมตรไม่รวมหลังคา แต่มีข้อสังเกตว่า สำหรับที่ดินประเภทสถาบันราชการ และสถานบันศาสนานั้นไม่ได้เขียนข้อกำหนดเรื่องความสูงของอาคารไว้อย่างชัดเจนแต่ใช้คำว่า “ห้ามก่อสร้างอาคารมีความสูงเกินกว่าความสูงของอาคารที่กำหนดให้ดำเนินการได้ในที่ดินบริเวณข้างเคียง” แทน

2.4.2 เทศบัญญัตินครเชียงใหม่ พ.ศ. 2557

ประกาศใช้เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558 มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมสถาปัตยกรรมในเมือง ให้สวยงามและคงเอกลักษณ์ความเป็นเชียงใหม่มีเนื้อหาหลักในการกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ในท้องที่ตำบลศรีภูมิ ตำบลสุเทพ ตำบลช้างม่อย ตำบลพระสิงห์ ตำบลช้างคลานและตำบลหายยา ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ คือครอบคลุมพื้นที่เวียงเชียงใหม่ทั้งในบริเวณชั้นในและชั้นนอก ดังแสดงในภาพที่ 2-9

ภาพที่ 2- 9 แสดงแผนที่ท้ายเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ พ.ศ.2557 และแสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ที่มา: เทศบาลนครเชียงใหม่, “เทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ในท้องที่ตำบลศรีภูมิ ตำบลสุเทพ ตำบลช้างม่อย ตำบลพระสิงห์ ตำบลช้างคลานและตำบลหายยา ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2557,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132, ตอนพิเศษ 33ง (10 กุมภาพันธ์ 2558): ไม่ปรากฏเลขหน้า.

มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วิจัย คือในบริเวณพื้นที่บริเวณ 1 และ 2 โดยสรุปคือพื้นที่บริเวณที่ 1

- มีข้อห้ามในการสร้างอาคารในระยะ 22 เมตรจากริมคูเมืองด้านในและด้านนอกโดยรอบทั้ง 4 ด้าน เมื่อเทียบกับพื้นที่ศึกษาจะเป็นระยะ 6 เมตรจากแนวถนนมูลเมืองด้านหลังประตูท่าแพ และพื้นที่ระยะ 6 เมตรจากถนนบุญเรืองฤทธิ์ ด้านประตูสวนดอก
- ในระยะ 22 เมตรถึง 50 เมตรจากริมคูเมืองด้านนอก ห้ามก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารที่มีได้เป็นแบบล้านนาหรือแบบพื้นเมืองภาคเหนือ ทั้งนี้ไม่ได้มีการกำกับความสูงอาคารไว้ ซึ่งภายใต้ผังเมืองเชียงใหม่ พื้นที่เหล่านี้จะมีความสูงอาคารได้สูงสุด 12 เมตร ไม่รวมหลังคา

พื้นที่บริเวณที่ 2

- ภายในพื้นที่บริเวณที่ 2 ห้ามก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารที่มีความสูงเกิน 12 เมตร ทั้งนี้ ไม่รวมถึงหลังคา และโครงสร้างสำหรับใช้ใน การส่งกระแสไฟฟ้า รับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณสื่อสารทุกชนิด
- อาคารที่มีรูปลักษณะโครงหลังคา หรือส่วนของหลังคาเป็นแบบอื่น เว้นแต่ ก่อสร้างหรือตัดแปลงให้มีรูปทรงไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่รวมผังโครงหลังคาเป็นหลังคาทรงจั่ว ทรงปั้นหยา และทรงปั้นหยาผสมจั่ว

เมื่อวิเคราะห์ทั้งกฎหมายผังเมืองและเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ พบว่า กฎหมายทั้ง 2 ฉบับมีเนื้อหารวมไปในทางเดียวกันในการควบคุมความสูงของอาคารในพื้นที่เอกชนอยู่ที่ 12 เมตร ไม่นับรวมความสูงของหลังคา และยังไม่มีการควบคุมโครงสร้างสำหรับใช้ใน การส่งกระแสไฟฟ้า รับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณสื่อสารทุกชนิด และให้อาคารที่จะก่อสร้างต้องมีลักษณะเป็น “อาคารแบบล้านนาหรือแบบพื้นเมืองภาคเหนือ” หมายความว่า อาคารที่ได้นำเอาคุณค่า และลักษณะเฉพาะทางสถาปัตยกรรมล้านนาในแต่ละยุคสมัย ดังอาคารต้นแบบ ประเภทคุ้มสถาน ที่ราชการ วัด ตลาด เรือนร้านค้า และบ้านในเขตเมืองเก่าเชียงใหม่ มาใช้ในการออกแบบก่อสร้าง หรือตัดแปลงอาคาร ทั้งในด้านรูปทรง หลังคา สีอาคาร ส่วนประดับตกแต่ง รั้ว กำแพง หรืออื่น ๆ เพื่อส่งเสริมคุณค่าและบรรยากาศความเป็นเมืองเก่าของเมืองเชียงใหม่

2.4.3 กฎหมายควบคุมอาคาร

เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการก่อสร้างอาคารเป็นหลัก โดยมีกฎกระทรวงแยกย่อยเพื่อบังคับใช้เฉพาะเรื่อง ซึ่งจะมุ่งเน้นการควบคุมมาตรฐานของ

การก่อสร้าง และการออกแบบตัวอาคาร เพื่อประโยชน์ใช้สอยและความปลอดภัย กฎหมายควบคุมอาคารนั้น จะมีพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เป็นตัวควบคุม ข้อกำหนดโดยภาพรวมของกฎหมายควบคุมอาคาร และมีกฎกระทรวงอีกหลายฉบับที่ออกตามความใน พระราชบัญญัติ เพื่อบังคับใช้เฉพาะเรื่อง

ทั้งนี้กฎหมายควบคุมอาคารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่ภายนอกอาคาร ปรากฏอยู่ในเฉพาะกฎกระทรวงฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543 กฎกระทรวงฉบับนี้มีข้อกำหนดเพื่อควบคุมการออกแบบและการก่อสร้างที่เหมาะสมกับอาคารแต่ละประเภท ได้แก่ ลักษณะของอาคาร พื้นที่ภายในอาคาร บันได บันไดหนีไฟ ที่ว่างภายนอกอาคาร ตลอดจนออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวอาคารและระยะร่นต่างๆ ของอาคารที่แตกต่างกันออกไปตาม ลักษณะที่ตั้งและการวางผัง ทั้งนี้มีข้อกำหนดในหมวด 4 เรื่องแนวอาคารและระยะร่นต่างๆ ของอาคารที่ (กระทรวงมหาดไทย, 2543: 16-30)

หากมีการก่อสร้างอาคารที่มีความสูงสูงสุดตามที่กฎหมายในพื้นที่กำหนดไว้ คือ 12 เมตร อาคารที่ก่อสร้างนี้ จะมีระยะถอยร่นจากแนวถนนในพื้นที่ศึกษาดังนี้

- ถนนราชดำเนินมีความกว้างของเขตทาง 9 เมตร ต้องมีระยะถอยร่นของอาคารจากแนวถนนอย่างน้อย 1.5 เมตร
- ถนนมูลเมืองมีความกว้างของเขตทาง 9 เมตร ต้องมีระยะถอยร่นของอาคารจากแนวถนนอย่างน้อย 1.5 เมตร
- ถนนสุเทพ ซึ่งมีความกว้างของเขตทาง 19 เมตร เมตร ต้องมีระยะถอยร่นของอาคารจากแนวถนนอย่างน้อย 1.9 เมตร
- ถนนบุญเรืองฤทธิ์มีความกว้างของเขตทาง 16 เมตร ต้องมีระยะถอยร่นของอาคารจากแนวถนนอย่างน้อย 1.6 เมตร

2.4.4 กฎหมายอนุรักษ์โบราณสถาน

ในพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่พบในพื้นที่เมืองเก่า จึงเป็นกฎหมายที่ปกป้องคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นหลักในการขึ้นทะเบียนโบราณสถาน โบราณวัตถุ สารสำคัญที่บัญญัติไว้ในหมวดที่ 1 เกี่ยวกับโบราณสถาน ได้แก่

2.4.4.1 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตของที่ดินให้เป็นพื้นที่โบราณสถาน

2.4.4.2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการห้ามปลูกสร้างอาคารในขอบเขตโบราณสถานก่อนได้รับ

อนุญาต

2.4.4.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับ ซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติมทำลายเคลื่อน ย้าย
โบราณสถาน หรือส่วนต่างๆ ของโบราณสถาน

ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ มีเนื้อหาหลักควบคุมและกำหนดแนวทางการจัดการอาคารโบราณสถาน
หรือ เฉพาะพื้นที่ในเขตโบราณสถานที่ยื่นทะเบียน และอุทยานประวัติศาสตร์เท่านั้น ไม่ได้ควบคุม
อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่สร้างนอกพื้นที่ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทางสายตา และลดทอนคุณค่าของ
โบราณสถาน

บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานของดอยสุเทพ พระธาตุดอยสุเทพ เวียงเชียงใหม่ และถนนราชดำเนิน

เมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางอาณาจักรล้านนา ถูกสถาปนาขึ้นโดยพญามังราย ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์มังราย ในปี พ.ศ.1839 โดยศิลาจารึกวัดเชียงมั่นได้กล่าวถึงประวัติในการสร้างเมืองเชียงใหม่ว่า พญามังรายได้เชิญพระสหายคือ พ่อขุนรามคำแหง (เมืองสุโขทัย) และพญางำเมือง (เมืองพะเยา) มาร่วมปรึกษาในการวางผังเมือง (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2559: 57-60) ซึ่งตำแหน่งของเมืองเชียงใหม่มีลักษณะตรงกับชัยภูมิ 7 ประการ (ณัฐกานต์ ลิ้มสถาพร, 2544: น.59-60; สรัสวดี อ๋องสกุล, 2558: 134 ;สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2559: 59-60,164) พบว่าในชัยภูมิทั้ง 7 ประการนั้น เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำถึง 4 แห่งด้วยกัน ได้แก่ 1) ดอยสุเทพ 2) น้ำแม่ข่า 3) หนองบัว และ 4) แม่น้ำปิง เป็นแหล่งน้ำสำคัญทางทิศตะวันออกของเมือง และเป็นเส้นทางคมนาคม

เมื่อพิจารณาภูมิศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ พบว่า ตำแหน่งของเมืองเชียงใหม่ตั้งอยู่บนแอ่งที่ราบขนาดใหญ่ เรียกว่าแอ่งที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน โอบล้อมด้วยเทือกเขาต่างๆ ได้แก่ เทือกเขาถนนธงชัยทางทิศตะวันตกและทิศใต้ เทือกเขาฝืนน้ำทางทิศตะวันออกของแม่น้ำปิง และเทือกเขาแดนลาวทางทิศเหนือ โดยมีที่ราบหุบเขาลุ่มแม่น้ำปิงอยู่ตรงกลาง (ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์, 2546: 40-45) พื้นที่ของตัวเมืองมีลักษณะเป็นเนิน มีน้ำแม่ข่าไหลโอบล้อม ด้านทิศตะวันตกของเมืองเป็นดอยสุเทพ ปัจจุบันเชียงใหม่เป็นเมืองเดียวที่ในประเทศไทยที่ตัวเมืองอยู่ใกล้ตัวเมืองมากที่สุด (สรัสวดี อ๋องสกุล, 2558: 137)

ในอดีตก่อนการสร้างเมืองเชียงใหม่ ชาวลัวะที่เป็นชาวพื้นเมืองซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่เชิงดอยสุเทพมีความเชื่อว่า ดอยสุเทพเป็นที่สิงสถิตวิญญาณบรรพบุรุษของตน ชาวลัวะจึงจึงนับถือดอยสุเทพเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนั้น ตามความเชื่อเรื่องทิศในการสร้างเมือง ชาวล้านนาให้ความสำคัญกับทางด้านทิศตะวันตกของเมือง เรียกว่าเป็นดินแดนอรัญวาสี หรือดินแดนแห่งความตาย (สรัสวดี อ๋องสกุล, 2558: 137-140) ทำให้พื้นที่ป่าทางด้านตะวันตก หรือดอยสุเทพ ได้รับการปกป้องดูแลให้เป็นป่าที่สมบูรณ์ ลักษณะเช่นนี้ทำให้ระบบนิเวศของพื้นที่คงความสมดุลมาช้านาน

3.1 ดอยสุเทพ และพระธาตุดอยสุเทพ

3.1.1 ดอยสุเทพ

ดอยสุเทพเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย อยู่ในแนวเทือกเขาถนนธงชัย ดอยสุเทพปรากฏชื่อในตำนานมูลศาสนาและชินกาลมาลีปกรณ์ว่า “ดอยอุจจุปปพตตะ” เป็นที่อยู่ของ

ฤๅษีวาสุเทพ ที่ตำนานกล่าวว่ามียุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างหรืออุทยาน สะท้อนให้เห็นว่าดอยสุเทพมีความสำคัญมาแล้วตั้งแต่สมัยหรืออุทยาน (สร้อยดี อ่องสกุล และ สมโชค อ่องสกุล, 2556: 241) ปัจจุบันอยู่ภายใต้การดูแลของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย และเป็นที่ตั้งของวัดพระบรมธาตุดอยสุเทพ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ และสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ มากมาย

3.1.1.1 ความเป็นมาของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย:

สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (ที่มา

http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=1024 เข้าถึงเมื่อ 28 สิงหาคม 2560) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาไว้ว่า

พ.ศ. 2492 ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ป่าดอยสุเทพเป็นป่าหวงห้าม ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 66 ตอนที่ 28 ลงวันที่ 17 พฤษภาคม 2492

พ.ศ. 2508 ได้รับการประกาศให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 81 ตอนที่ 124 ลงวันที่ 31 ธันวาคม 2507

พ.ศ. 2516 ทางราชการได้กำหนดป่าดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 98 ตอนที่ 57 วันที่ 14 เมษายน 2524

3.1.1.2 ที่ตั้งและอาณาเขต: อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ มีอาณาเขตอยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอแม่ริม และอำเภอหางดง เชียงดอยอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่เพียง 6 กิโลเมตร และบนเส้นทางขึ้นสู่ยอดดอยประมาณ 16 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ 163,162.50 ไร่

3.1.1.3 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ: ลักษณะของพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนอยู่ในแนวเทือกเขาถนนธงชัยที่สืบเนื่องต่อจากเทือกเขาหิมาลัย มีความสูงอยู่ระหว่าง 330-1,685 เมตรจากระดับน้ำทะเล โดยมียอดดอยปุยเป็นจุดที่สูงที่สุด นอกจากนี้มียอดเขาต่างที่สูงลดหลั่นกันมา เช่น ยอดดอยสุเทพที่บริเวณสันกู่ สูง 1,601 เมตร

สภาพอากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและชุ่มชื้น เนื่องจากได้รับไอน้ำจากเมฆหมอกที่ปกคลุมอยู่เกือบตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดในพื้นที่อยู่ระหว่าง 10-12 องศาเซลเซียส

3.1.1.4 พืชพรรณและสัตว์ป่า

สังคมพืชในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุยสามารถจำแนกออกเป็น ป่าเต็งรัง พบกระจายอยู่บริเวณรอบๆ ชายขอบของอุทยานแห่งชาติที่ระดับความสูงระหว่าง 330-850 เมตรจากระดับน้ำทะเล ป่าเบญจพรรณ พบกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ในชั้นระดับความสูง 330-950 เมตรจากระดับน้ำทะเล ป่าดิบแล้ง พบกระจายเป็นหย่อมเล็กหย่อมน้อยในชั้นระดับความสูงระหว่าง 400-1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล

ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพเป็นแหล่งดูนกที่สำคัญ พบนกนานาชนิดกว่า 300 ชนิดกระจายอยู่ตามระดับความสูงที่แตกต่างกันไป (จรัสศักดิ์ ลอยมี, 2559)

3.1.2 วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร

3.1.2.1 ประวัติความเป็นมา

วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 1916 โดยพญาภิอนา กษัตริย์องค์ที่ 6 แห่งอาณาจักรล้านนา ราชวงศ์มังราย เนื่องจากในรัชสมัยของพระองค์ได้ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และพยายามให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาแทนที่เมืองหริภุญไชย (สร้อยดี อ่องสกุล, 2558: 149) โดยสร้างวัดบุปผารามหรือวัดสวนดอก ในปีพ.ศ. 1914 เพื่อให้เป็นที่จำพรรษาของพระสุมนเถระ และทรงโปรดสร้างเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่พระสุมนเถระนำมาจากสุโขทัยด้วย และในวันที่จะบรรจุพระบรมสารีริกธาตุนั้น ได้เกิดปาฏิหาริย์ พระบรมสารีริกธาตุได้แยกออกเป็น 2 องค์ ดังนั้นองค์หนึ่งจึงประดิษฐานไว้ที่มหาเจดีย์วัดสวนดอก ส่วนอีกองค์หนึ่งนั้น พญาภิอนาทรงอัญเชิญมอบพระบรมสารีริกธาตุขึ้นข้างซ้ายมวงคพระที่นั่งให้เดินไปเพื่อเสี่ยงทายสถานที่ประดิษฐาน ข้างซ้ายมวงคเดินออกทางประตูหัวเวียง (ประตูข้างเผือก) แล้วบ่าหน้าเดินไปยังดอยสุเทพ จนกระทั่งมาหยุดที่ยอดดอยสุเทพ พญาภิอนาจึงโปรดเกล้าฯให้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุลงประดิษฐานไว้ แล้วสร้างเจดีย์สูง 5 วา ครอบบนนั้น (ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์, 2546: 125-134)

ประเพณีเดินขึ้นดอย เป็นประเพณีการเดินขึ้นพระธาตุซิมซับพระธรรม ในวันเพ็ญเดือน 8 หรือวันวิสาขบูชา เพื่อสักการะพระบรมสารีริกธาตุเป็นประจำทุกปี การเดินขึ้นนมัสการพระธาตุใช้เส้นทางถนนศรีวิชัยเป็นหลัก แต่บางกลุ่มจะเลือกใช้ทางโบราณที่เปรียบเสมือนการจาริกแสวงบุญสู่การบรรลุอรหันต์ ซึ่งเป็นเส้นทางที่ข้างมวงคได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ ผ่านวัดเก่าแก่ทั้ง 3 วัดก่อนถึงพระธาตุดอยสุเทพ โดยแต่ละวัดเปรียบเสมือนเส้นทางของการบรรลุมรรคผล อันได้แก่ ชั้นโสดาบัน (วัดสามยอบ) ชั้นสกทาคามี (วัดตลาด) ชั้นอนาคามี (วัดม่อนพญาหงส์) และการบรรลุมรรคผลที่พระธาตุดอยสุเทพ (จิริภูมู ประเสริฐทรัพย์, 2561)

นอกจากนั้นวัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร ยังได้รับการประกาศเป็นโบราณสถานสำหรับชาติ ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 52 ตอนที่ 0ง วันที่ 8 มีนาคม 2478

3.1.2.2 ที่ตั้งและอาณาเขต

วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหารตั้งอยู่เลขที่ 124 บ้านดอยสุเทพ หมู่ 9 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ 36 ไร่เศษ มีอาณาเขตทางทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันออกจรดกับพื้นที่ป่าสงวนของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย และทิศตะวันตก จรดถนนศรีวิชัย หมู่บ้านดอยสุเทพ ปัจจุบันเป็นพระอารามหลวง ชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่บนยอดดอยสุเทพ ที่ระดับความสูง 3,051 ฟุต หรือประมาณ 930 เมตร จากระดับน้ำทะเล (สมัย สุทธิธรรม, 2550)

วัดพระธาตุดอยสุเทพฯ เป็นหนึ่งในวัดที่มีความสำคัญมากที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่ ก่อสร้างตามแบบศิลปะล้านนา ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อปี พ.ศ. 2020 และได้รับการจัด

ทะเบียนขึ้นเป็นวัดราษฎร์จากกรมการศาสนาตั้งแต่ปี พ.ศ.2494 เจดีย์พระธาตุดอยสุเทพในปัจจุบัน เป็นลักษณะเจดีย์ศิลปะเชียงแสน ฐานสูง ย่อมุมระฆังแบบแปดเหลี่ยม ปิดด้วยทองจังโก 2 ชั้น ทางด้านทิศตะวันออกของลานวัดเป็นจุดชมทิวทัศน์เมืองเชียงใหม่ ทางขึ้นพระธาตุดอยสุเทพฯเป็นบันไดนาคเจ็ดเศียรก่อปูน สร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2100 โดยพระมหาญาณมุนี (สมัย สุทธิธรรม, 2550: 44-53)

3.2 เวียงเชียงใหม่ (เมืองเก่าเชียงใหม่ ชั้นใน)

3.2.1 ประวัติศาสตร์ และความเป็นมาของเวียงเชียงใหม่

วันกำเนิดเมืองเชียงใหม่เป็นประเด็นที่ในแวดวงวิชาการทางประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่ ยังคงต้องหาความรู้กัน และยังมีข้อสรุปที่ชัดเจน เนื่องจากในจารึกและเอกสารต่างๆที่มีการบันทึกไว้หลายฉบับ วันที่สถาปนาไม่ตรงกัน ประเด็นของการถกเถียงนี้มีมาตั้งแต่ครั้งงานสมโภชเชียงใหม่ 700 ปี ในพ.ศ.2539 ต่อมา มีการจัดเสวนา “สืบค้นหาความจริงวันสร้างบ้านแปงเมืองเชียงใหม่” ซึ่งครั้งนั้นที่ประชุมสรุปว่า กำหนดให้เป็นวันพฤหัสบดี ที่ 12 เมษายน พ.ศ.1839 เวลาฤกษ์ 4.00 น โดยในการสร้างเมืองเชียงใหม่ พญามังรายเชิญพญางำเมืองและพ่อขุนรามคำแหงมหาราชมาร่วมกัน วางผังเมือง โดยผังเมืองเชียงใหม่มีรูปแบบพิเศษเป็นรูปสี่เหลี่ยม เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากสุโขทัย ปัจจุบันมีความยาวด้านละประมาณ 1,600 เมตร (ศรีสวัสดิ์ อ่องสกุล, 2558: 124,131) โดยขนานนามเมืองว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่”

แนวคิดในการตั้งเวียงเชียงใหม่ อาศัยความเชื่อเรื่องดวงเมืองตามคัมภีร์มหาทักษา เรียกว่า “ทักษาเมือง” (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2559) ซึ่งทักษาเวียงเชียงใหม่ตามการคำนวณของดวงเมือง จะได้แก่

อายุเมือง (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) – พระเจ้าแผ่นดิน

เดชเมือง (ทิศเหนือ) – การเมืองการปกครอง

ศรีเมือง (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) – พระเจ้าแผ่นดิน

มูลเมือง (ทิศตะวันออก) – การพาณิชย์กรรม

อุตสาหะเมือง (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) – การอุตสาหกรรม

มนตรีเมือง (ทิศใต้) – ที่พักอาศัยขุนนางเจ้าหน้าที่

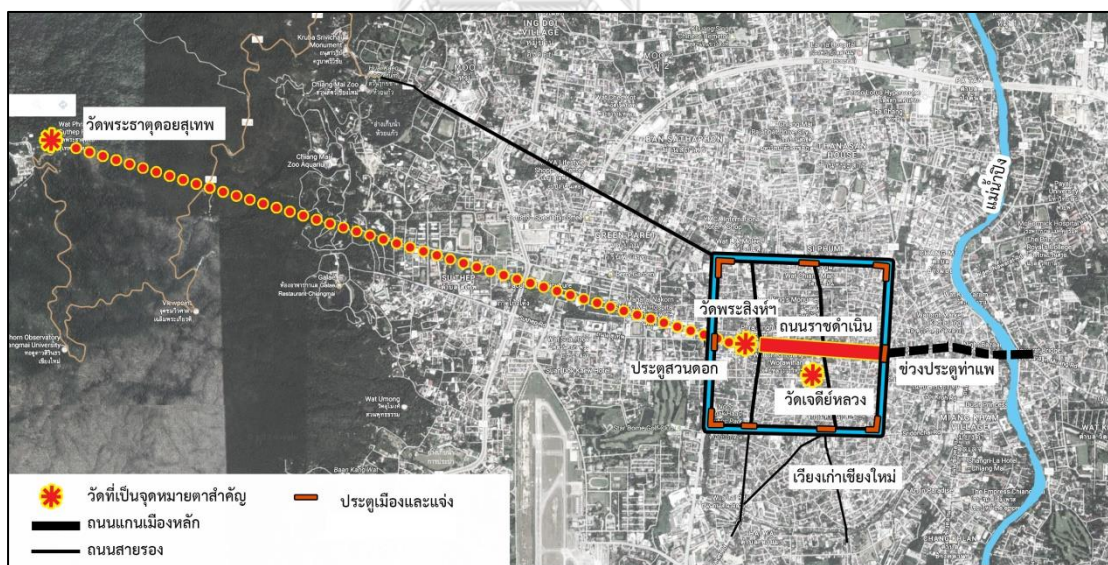
บริวารเมือง (ทิศตะวันตก) – ที่พักอาศัยไพร่พลเมือง

เมืองโบราณสร้างจากแนวคิดที่ว่า เมืองเป็นสิ่งมีชีวิต มีร่างกาย มีดวงชาตาเป็นตัวกำหนดชีวิต โดยกำหนดให้หัวเวียงอยู่ทางทิศเหนือ จะเป็นที่ตั้งสถานที่สำคัญ ได้แก่ หอคำที่เวียงแก้ว (ที่ประทับกษัตริย์) วัดเชียงมั่น ซึ่งเป็นวัดแรกที่ตั้งในสมัยพญามังราย เป็นต้น ส่วนทางทิศใต้หรือ

ท้ายเวียง ก็จะเป็นที่อยู่อาศัยของข้าราชการ มีขนาดเล็ก บริเวณกลางเวียงเป็นสะดือเมือง เป็นที่ตั้งเสาอินทขิลหรือเสาหลักเมืองตามความเชื่อของชาวลัวะ พื้นที่กลางเวียงเดิมเป็นลานกว้าง เรียกว่าช่วงหลวง มีกาด(ตลาด) คลุมพื้นที่สองข้างถนนจากวัดพระสิงห์มาที่สี่แยกกลางเวียง ซึ่งเป็นจุดตัดแกนเมืองแนวเหนือใต้ และถนนหลักซึ่งเป็นแกนสำคัญของเมืองในแนวตะวันออกตะวันตก คือถนนสายหลักจากประตูท่าแพไปหน้าวัดพระสิงห์ (สร้อยศรี อ่องสกุล, 2558: 141-143)

3.2.2 โครงสร้างเมือง ตามลักษณะขององค์ประกอบเมืองเก่า

เวียงเชียงใหม่ในปัจจุบันยังคงมีลักษณะทางกายภาพของคูเมือง และแนวกำแพงเมืองเก่าที่ปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจน แม้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งหมด เนื่องจากมีการทำลายและรื้อออกไปมากมายเพื่อสร้างถนน (ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์, 2546: 66) อย่างไรก็ตาม มีการออกมาเรียกร้องโดยนักวิชาการและประชาชนเพื่อให้มีการบูรณะฟื้นฟู จากการเริ่มบูรณะป้อมแจ่มหัวริน หรือการรื้อ ถอนประตูท่าแพแล้วสร้างใหม่ตามหลักฐานโบราณคดี ล้วนชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลง และการตื่นตัวในการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม เมื่อประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเจดีย์ โบสถ์ วิหารเท่านั้น แต่เริ่มขยายขอบเขตออกมาเป็นพื้นที่ของเมือง และส่วนประกอบสำคัญของเมืองโบราณ (จังหวัดเชียงใหม่, 2529)

ภาพที่ 3- 1 แสดงตำแหน่งโครงสร้างเมืองเก่าของเวียงเชียงใหม่

ที่มา: ปรับปรุงจาก googlemap.com

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามเอกสารเผยแพร่ของ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2554) ในชุด

ความรู้ด้านการอนุรักษ์ พัฒนา และบริหารจัดการเมืองเก่า เล่มที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเมืองเก่า ในประเทศไทย สรุปองค์ประกอบเมืองเก่าของเวียงเชียงใหม่ที่ยังคงมีในปัจจุบัน ได้แก่

3.2.2.1 กำแพงเมือง-คูเมือง

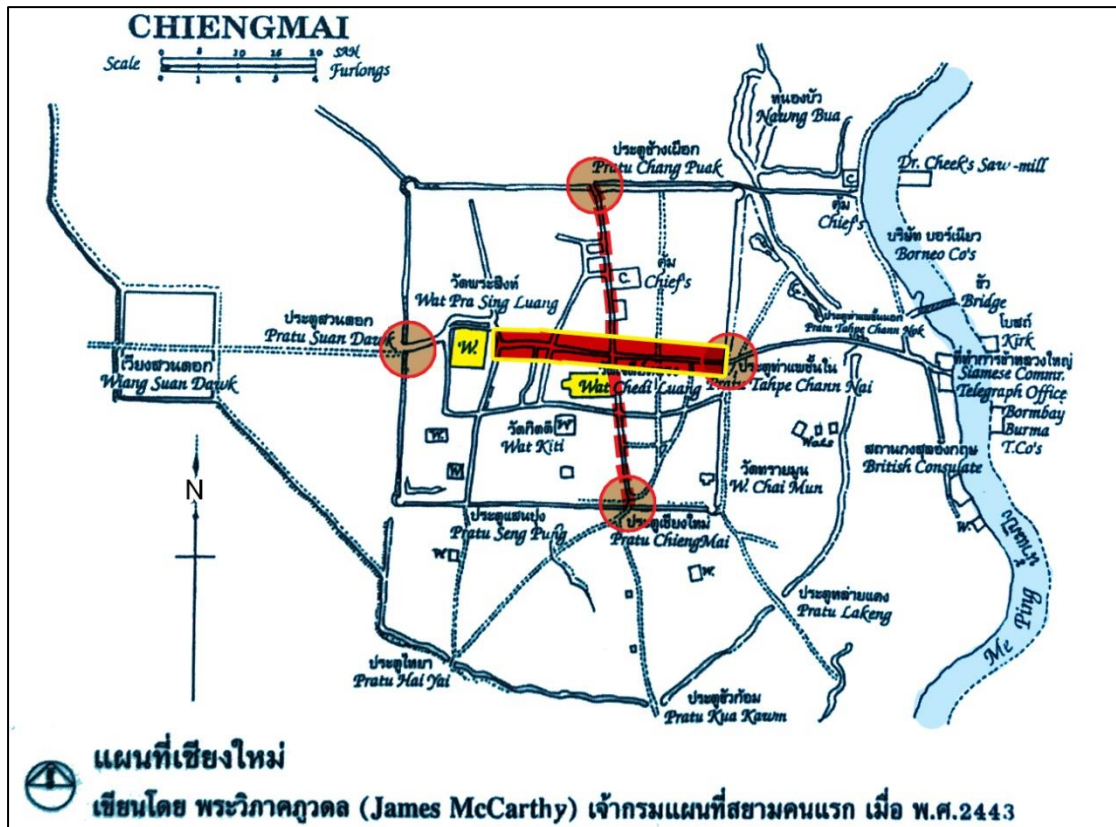
เวียงเชียงใหม่ถูกสร้าง ให้มีคูเมืองและกำแพงเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยม ขนาดกว้าง 800 วา ยาว 1000 วา โดยเริ่มขุดคูจากมุมทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เรียกว่า แจ่ง(มุม)ศรีภูมิ ในการสร้างกำแพงเมืองนั้น มีการกำหนดประตูเมืองกว้าง 4 วา ไม้ตรงกึ่งกลางของทั้ง 4 ด้าน โดยประตูทางทิศเหนือ ชื่อว่า ประตูหัวเวียง (ปัจจุบันคือประตูช้างเผือก) ประตูด้านใต้ ชื่อว่า ประตูท้ายเวียง ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นประตูเชียงใหม่ ประตูทางด้านทิศตะวันตกชื่อว่าประตูเชียงเรือก หรือประตูท่าแพ ชั้นใน ปัจจุบันเรียก ประตูท่าแพ ส่วนประตูทางด้านทิศตะวันตกชื่อว่าประตูสวนดอก ภายหลังมีการสร้างประตูเพิ่มทางทางด้านใต้ในสมัยของพญาสามฝั่งแกน กษัตริย์ลำดับที่ 8 ของราชวงศ์มังราย ชื่อว่าประตูสวนปรุง (จังหวัดเชียงใหม่, 2529)

3.2.2.2 ป้อม

คือ สิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นมาเพื่อเฝ้าระวังเหตุต่างๆ อาจมีขนาดเล็กหรือใหญ่ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม [สผ.], 2554) ป้อมของเมืองเชียงใหม่อยู่ที่บริเวณมุมทั้ง 4 ของกำแพงเมือง ชาวเชียงใหม่เรียกป้อมที่หัวมุมนี้ว่า แจ่ง ซึ่งหมายถึงมุม ได้แก่ แจ่งศรีภูมิทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ แจ่งชะด้า ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ แจ่งกู่เฮืองทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ และแจ่งหัวรินทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ

3.2.2.3 แบบแผนโครงข่ายคมนาคมในเมืองเก่า

จากการศึกษาแผนที่เมืองเก่าเชียงใหม่ แผนที่ฉบับแรก คือ แผนที่แมคคาร์ธี ปี พ.ศ. 2430 ต่อมามีการปรับเพิ่มแนวสะพานขัวกุลา จึงพากันเรียกว่า แผนที่นครเชียงใหม่ พ.ศ. 2443 (วรชาติ มีชูบท, 2560) ปรากฏเส้นทางคมนาคมหลักในเมืองดังรูป 3.2 ซึ่งเห็นได้ชัดว่า เส้นทางหลักของเมือง เป็นแนวแกนชัดเจน ในแนวตะวันออก-ตะวันตก คือเส้นทางจากแม่น้ำปิงผ่านประตูเมืองท่าแพชั้นใน แล้วไปสิ้นสุดที่หน้าวัดพระสิงห์ และมีถนนในแนวแกนเหนือ-ใต้เชื่อมประตูช้างเผือกและประตูเชียงใหม่ บนถนนเส้นนี้ที่ใกล้สี่แยกมีวัดเจติยหลวง

ภาพที่ 3- 2 แผนที่ผังเมืองนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2443 หรือแผนที่แมคคาร์ธรี แสดงแนวแกนเส้นทาง
คมนาคมในเวียงเชียงใหม่

ที่มา : ปรับปรุงจาก วรชาติ มีชูบท (2560: 6.)

3.2.2.4 จุดหมายตา

ภายในเวียงเชียงใหม่ ที่สำคัญได้แก่ วัดเจดีย์หลวง ที่มีเจดีย์ขนาดใหญ่สามารถมองเห็นได้ไกล และวัดพระสิงห์ ที่มองเห็นได้ชัดเนื่องจากถนนราชดำเนินไปสิ้นสุดที่หน้าวัดพอดี นอกจากนี้ยังมีพระธาตุดอยสุเทพ ที่อยู่บนดอยสุเทพทางทิศตะวันตกของเมือง ที่ชาวเมืองสามารถมองเห็นได้เกือบทุกที่ในเมือง

3.2.2.5 ธรรมชาติในเมืองเก่า

ได้แก่ พื้นที่ลานโล่ง และ ต้นไม้ใหญ่ต่างๆ คนเชียงใหม่เรียก “เก้าไม้” หมายถึง ต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่ และมีอายุมาก ซึ่งสามารถพบเห็นได้ทั่วไปในพื้นที่ของเวียงเชียงใหม่ สำหรับลานโล่งปัจจุบันมีอยู่ที่หน้าศาลากลางเก่า เรียกว่า ลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์หรือช่วงหลวง และลานโล่งบริเวณประตูท่าแพ เรียก ช่วงประตูท่าแพ

3.3 ถนนราชดำเนิน

จากแผนที่เชียงใหม่ในปัจจุบัน ถนนที่ต่อเชื่อมจากถนนที่มาจากแม่น้ำปิงคือถนนท่าแพ มาจรดกับช่วงประตูท่าแพทางทิศตะวันออกของเวียงเชียงใหม่ และจากประตูท่าแพนี้มีเส้นทางที่เป็นแนวตรงไปยังทิศตะวันตกของเมือง ปัจจุบันเรียกว่า ถนนราชดำเนิน ถนนนี้มีความยาวประมาณ 1,500 เมตร โดยเริ่มจากประตูท่าแพ แล้วตรงไปสิ้นสุดที่หน้าวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ปัจจุบันทั้งสองด้านของถนนเป็นพื้นที่พาณิชย์ โรงแรม บ้านพักอาศัย และวัด ซึ่งมีวัดที่ติดกับถนนราชดำเนินทั้งหมด 7 วัดสร้างมาตั้งแต่สมัยราชวงศ์มังราย ในอดีตวัดที่จะสร้างอยู่ภายในเวียงนี้จะต้องเป็นวัดที่สร้างโดยกษัตริย์ บรมศานุนวงศ์ หรือ ข้าราชการชั้นสูงเท่านั้น จำนวนวัดที่มากมายบ่งบอกถึงความศรัทธาที่ชาวเชียงใหม่มีต่อพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

จากภาพที่ 3.1 ที่แสดงตำแหน่งโครงสร้างเมืองเก่าของเวียงเชียงใหม่ จะพบว่าถนนราชดำเนินเป็นถนนแกนหลักของเวียงเชียงใหม่ในแนวทิศตะวันออกตะวันตก ที่น่าจะสามารถมองเห็นดอยสุเทพและพระธาตุดอยสุเทพได้อย่างชัดเจน โดยปลายถนนมีวัดพระสิงห์เป็นจุดหมายตา และยังมีพระธาตุดอยสุเทพเป็นอีกจุดหมายตาที่สำคัญบนภูเขา ที่เปรียบเสมือนภาพพื้นหลังของเวียงเชียงใหม่ ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 3-3

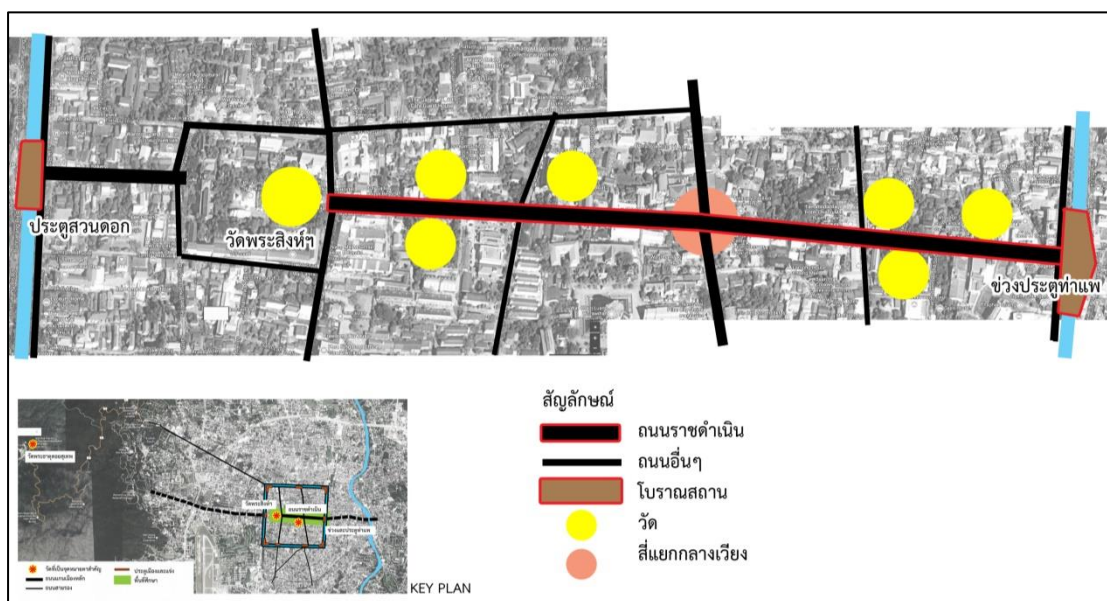
ภาพที่ 3- 3 แสดงให้เห็นถึงถนนราชดำเนิน ไปสิ้นสุดที่หน้าวัดพระสิงห์

ที่มา : ปรับปรุงจาก <http://library.cmu.ac.th/ntic/picturelanna/boonserm.php> [6

มิถุนายน 2560

3.3.1 ความสำคัญในฐานะของโครงสร้างเมือง

พื้นที่ของถนนราชดำเนินและใกล้เคียง นอกจากจะเป็นทางคมนาคมหลักเก่าแล้ว ปัจจุบันยังปรากฏให้เห็นลักษณะทางกายภาพของโครงสร้างเมืองเก่าที่สำคัญดังแสดงในภาพที่ 3-4 มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 3- 4 แสดงตำแหน่งถนนราชดำเนินและตำแหน่งของโครงสร้างเมืองเก่าอื่นๆที่อยู่ในพื้นที่ถนนราชดำเนิน

ที่มา: ปรับปรุงจาก googlemap.com

3.3.1.1 ช่วงและประตูท่าแพ

ทางเชียงใหม่มีแนวคิดในการปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นลานอเนกประสงค์ เพื่อเป็นแหล่งสังสรรค์ที่พบปะสังสรรค์ของประชาชน ทั้งยังต้องการให้เป็นลานที่รวมเอกลักษณ์ของเชียงใหม่ และประกอบพิธีต่างๆของประชาชนได้ ในช่วงสมัยของผู้ว่าราชการจังหวัดนายชัยยา พุนศิริวงศ์ (1 ต.ค.2523-30ก.ย.2530) ได้มีการพิจารณาแล้วว่าบริเวณประตูท่าแพมีความเหมาะสม โดยได้ทำการรื้อประตูท่าแพ แล้วทำการสร้างขึ้นใหม่ตามรูปแบบการอนุรักษ์ทางโบราณคดี โดยหน่วยศิลปากรที่ 4 จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับสำนักโยธาธิการจังหวัดพิจารณาจากรูปถ่ายเก่า เพื่อจำลองรูปแบบประตูเมืองและกำแพงเมืองอย่างถึถ้วน โดยใช้ต้นแบบจากภาพถ่ายของประตูเมืองเชียงใหม่ โดยกำแพงเมืองบูรณะให้มีขนาดฐานกว้าง 4 เมตร สูงถึงยอดใบเสมา 5.50 เมตรตลอดแนวกำแพง และซุ้มประตูเมืองท่าแพ สูง 6.50 เมตร และมีเสาไม้ต้นตะเคียนทองขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 45 เซนติเมตรประกบที่ซุ้มประตู ช่องประตูกว้าง 4.16 เมตร เดิมให้รถวิ่งผ่านได้ (จังหวัดเชียงใหม่, 2529) ซึ่งปัจจุบันนี้มีเพียงที่ประตูท่าแพแห่งเดียวที่ยังมีประตูไม้โบราณอยู่

ภาพที่ 3- 5 แสดงช่วงทำแพและประตูทำแพในปัจจุบัน
ที่มา: ถ่ายเมื่อ 9 ตุลาคม พ.ศ.2560

3.3.1.2 สี่แยกกลางเวียง

เป็นจุดตัดของถนนพระปกเกล้าซึ่งเป็นถนนที่เชื่อมประตูช้างเผือกและประตูเชียงใหม่ในแนวเหนือใต้ กับถนนราชดำเนิน ซึ่งอยู่ในแนวตะวันออกตะวันตก ในบริเวณนี้มีหอผีหรือหอพญามังรายที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ต่อพญามังราย โดยมีป้ายให้ข้อมูลว่า พญามังรายได้ตั้งอสณิบาต เสด็จสวรรคต ณ บริเวณกลางเมืองเชียงใหม่ ชาวเชียงใหม่จึงสร้างอนุสรณ์สถานไว้เมื่อ พ.ศ.1854 ซึ่งเดิมจะอยู่ที่กลางถนน แต่ด้วยไม่สะดวกกับการจราจร จึงย้ายมาไว้ที่มุมทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของสี่แยก (วรชาติ มีชูบท, 2560: 108-109)

ภาพที่ 3- 6 แสดงพื้นที่สี่แยกกลางเวียงในปัจจุบัน
ที่มา: ถ่ายเมื่อ 9 ตุลาคม พ.ศ.2560

3.3.1.3 วัดพระสิงห์

ประวัติความเป็นมา: วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร หรือวัดพระสิงห์เดิมชื่อ วัดพระเชียง โดยพญาผาณ กษัตริย์ลำดับที่ 6 ของราชวงศ์มังราย (พ.ศ.1887-1910) ทรงโปรดให้สร้างเมื่อ พ.ศ.1889 เพื่อบรรจุพระอัฐและพระอังคารของพระเจ้าคำฟูพระราชบิดา ซึ่งในครั้งแรกนี้สร้างเพียงพระเจดีย์สูง

23 วา ต่อมาในปี พ.ศ.1890 จึงโปรดฯให้มีการก่อสร้างพระอาราม ประกอบด้วยเสนาสนวิหาร ศาลาการเปรียญ กุฏิสงฆ์

ต่อมาบริเวณหน้าวัดซึ่งเป็นที่ว่างได้เป็นที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าของชาวเมือง แล้วกลายเป็นตลาดประจำ ชาวบ้านเรียกบริเวณนี้ว่า ลีเชียง (ลี แปลว่า ตลาด) นานเข้าก็เรียกวัดนี้ว่า วัดลีเชียงพระ ในรัชสมัยของพระเจ้าแสนเมืองมา กษัตริย์ลำดับที่ 8 แห่งราชวงศ์มังราย (พ.ศ.1931-1954) โปรดฯให้อัญเชิญพระพุทธรูปศิหิงค์จากเมืองเชียงรายลงมาประดิษฐาน ณ วัดลีเชียงพระ ชาวบ้านจึงเรียกว่า วัดพระสิงห์ จนกระทั่งปัจจุบันนี้ ลักษณะพุทธศิลปะของพระพุทธรูปศิหิงค์องค์ปัจจุบัน ที่ประดิษฐานอยู่ในวิหารลายคำ เป็นศิลปะล้านนา

วัดพระสิงห์มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวข้องกับมากพอสมควร เป็นวัดที่มีตัวอาคารคือ โบสถ์ วิหาร หอไตร และภาพจิตรกรรมฝาผนังที่รวมตัวอย่างของสถาปัตยกรรมล้านนาไว้มากที่สุด (ที่มา <http://culture.mome.co/watphrasingh/> เข้าถึงเมื่อ 28 สิงหาคม 2560 และ พ.ต.ท.อนุ เนินหาด, 2548: 119-120) ภายในวัดมีสิ่งก่อสร้างที่สำคัญประกอบด้วย (คณะอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2544: 85-87 และ ชไมพร, 2546: 174-197)

- เจดีย์ประธาน มีลักษณะเป็นเจดีย์ทรงกลมแบบพื้นเมืองล้านนา ซึ่งอาจจะได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ที่มาจากสุโขทัย โดยองค์เจดีย์นั้นมีบานล่างเป็นฐานเขียงสี่เหลี่ยม มีข้างล้อมทั้ง 4 ด้าน ถัดขึ้นไปเป็นฐานกลม 3 ชั้น จากนั้นจึงเป็นชั้นมาลัยเถารองรับองค์ระฆังกลม และยอดสุดมีฉัตร

- วิหารหลวง เป็นศิลปะสถาปัตยกรรมแบบล้านนา โดยฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง 24 เมตร ยาว 56 เมตร หลังคาซ้อนกัน 3 ชั้น ด้านหน้าวิหารมีประตูทางเข้า 3 ทาง โดยบันไดทางขึ้นวิหารได้มีรูปปั้นนาคราชแผ่พังพาน ประดับอยู่ที่เชิงบันได

- วิหารลายคำ ด้านหลังเป็นมณฑปปราสาท มีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบล้านนาดั้งเดิม เป็นอาคารเครื่องไม้เกือบทั้งหลัง ผนังของวิหารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง 8 เมตร ยาว 30 เมตร โดยส่วนฐานเป็นการก่ออิฐยกพื้นสูง ฐานด้านหลังมีการย่อเก็จ 1 หรือ 2 ชั้น ด้านหลังของวิหารสร้างเป็นห้องและก่อแท่นเพื่อประดิษฐานพระประธาน ส่วนด้านหน้าเป็นทรงเปิด เรียกว่า วิหารโถง

- พระอุโบสถ มีชื่อเรียกกันว่าอุโบสถสองสงฆ์ แต่เดิมเคยเป็นอุโบสถเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่ใช้เป็นที่ลงโบสถ์ร่วมกันของภิกษุและภิกษุณี ซึ่งจะมีประตูแยกทั้งสองด้าน โดยลักษณะของโบสถ์เป็นศิลปะสถาปัตยกรรมล้านนา กว้าง 6 วา 10 นิ้ว และยาว 14 วา 1 คอก มีหลังคา 3 ชั้น มุงกระเบื้องดินเผา และประดับด้วยช่อฟ้า ใบระกา

- หอไตร สร้างเสร็จพร้อมกับอุโบสถ ในปี 2355 มีรูปแบบของสถาปัตยกรรมล้านนา เป็นอาคาร 2 ชั้น ชั้นบนเป็นโครงสร้างไม้ ส่วนด้านล่างเป็นผนังก่ออิฐถือปูน ประดับด้วยลวดลายปูนปั้นเหล่าเทพยดา อาคารนี้มีขนาดกว้าง 4 วา 3 ศอก 4 นิ้ว และยาว 8 วา 18 นิ้ว

กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียน และกำหนดขอบเขตโบราณสถานภายในวัด ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ตอนที่ 75 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2422

ภาพที่ 3- 7 แสดงพื้นที่บริเวณหน้าวัดพระสิงห์ในปัจจุบัน

ที่มา: ถ่ายเมื่อ 9 ตุลาคม พ.ศ.2560

3.3.1.4 ประตูสวนดอก

ประตูสวนดอกเป็นกำแพงเมืองที่ก่อสร้างด้วยอิฐ อยู่ทางทิศตะวันตกของเมือง ที่มาของชื่อเนื่องจากบริเวณนั้นเคยเป็นที่ตั้งของพระราชอุทยานของพญามังราย ลักษณะสำคัญที่เรียกว่าประตูสวนดอก เพราะเป็นประตูที่ผ่านไปยังสวนดอกไม้ของพระเจ้ากือนา ซึ่งสร้างเป็นพระอารามในพ.ศ.1914 เพื่อประดิษฐานพระสารีริกธาตุที่พระสุมนเถระนำมาจากสุโขทัย ตำนานสุวรรณคำแดงว่า เวียงสวนดอกนี้มีมาตั้งแต่สมัยพวกลัวะตั้งถิ่นฐานอยู่แล้ว เวียงสวนดอกเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยังมีซากแนวกำแพงเมืองอยู่ ซึ่งสามารถมองเห็นแนวนี้ได้ชัดเจนจากภาพถ่ายทางอากาศ (ที่มา <http://culture.mome.co/suandokgate/> เข้าถึงเมื่อ 28 สิงหาคม 2560)

ภาพที่ 3- 8 แสดงพื้นที่บริเวณประตูสวนดอกในปัจจุบัน

ที่มา: ถ่ายเมื่อ 9 ตุลาคม พ.ศ.2560

3.3.2 ความสำคัญทางเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

ถนนราชดำเนิน นอกจากจะเป็นโครงข่ายทางคมนาคมมาตั้งแต่อดีตแล้ว ในปัจจุบันยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับชาวเชียงใหม่อย่างมากมายด้วย เช่น ธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม เกสต์เฮาส์ บริษัทนำเที่ยว กิจกรรมให้เช่ารถยนต์-รถจักรยานยนต์-รถจักรยาน ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ฯลฯ นอกจากนั้นยังในวันอาทิตย์ยังมีขายสินค้าพื้นเมือง สินค้าทำมือตลอดแนวถนน หรือเป็นที่รู้จักกันว่า ถนนคนเดิน ซึ่งจะปิดถนนไม่ให้ออกตั้งแต่ช่วงบ่ายสามโมงถึงเที่ยงคืน

ในทางด้านวัฒนธรรม นอกจากถนนราชดำเนิน จะเป็นที่ตั้งของวัดหลายแห่ง ซึ่งเป็นที่นิยมของการไหว้พระหลายๆวัดในวันเดียว และวัดเหล่านี้เองที่ได้ส่งสมมติปล้นนาในยุคสมัยต่างๆ ทั้งยังเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมอีกด้วย นอกจากวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดผ่านวัดต่างๆแล้ว ถนนราชดำเนินยังได้ชื่อว่าถนนสายวัฒนธรรมอันเนื่องมาจาก ในช่วงเทศกาลใหญ่ของทางเชียงใหม่ ได้แก่ เทศกาลสงกรานต์ในวันที่ 1-15 เมษายนของทุกปี และเทศกาลลอยกระทง (ประเพณียี่เป็ง) จะมีกิจกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับถนนราชดำเนิน กล่าวคือ ในเทศกาลสงกรานต์ของทุกๆปี ซึ่งถือเป็นปีใหม่ของเมืองที่สำคัญของชาวเชียงใหม่ โดยจะมีประเพณีสมโภชพระสิงห์ที่วัดพระสิงห์ฯและแห่สงกรานต์พระพุทธรูปจากวัดพระสิงห์มาที่ช่วงประตูท่าแพ มีประเพณีทำบุญตักบาตรเนื่องในงานป่าเวณีสี่ใหม่เมืองที่ช่วงประตูท่าแพ ขบวนแห่เครื่องสักการะสระเกล้าดำหัวป้อเมืองเจียงใหม่ จากสี่แยกกลางเวียงมาตามถนนราชดำเนินและถนนท่าแพจนถึงจวนผู้ว่าฯที่สะพานนวรัฐ และประเพณียี่เป็งในช่วงเทศกาลลอยกระทง นอกจากมีการเผยแพร่ประเพณีโบราณของชาวล้านนาในวัดสำคัญต่างๆแล้ว (ประเพณีการเทศน์มหาชาติ ตามผางประทีปบูชาพระเจดีย์ การสาธิตการทำกระทงใบตอง การทำโคม การหยอดผางปะติด และการทำสะเปา) ที่บริเวณช่วงประตูท่าแพ ยังเป็นสถานที่จัดกิจกรรมทั้งการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นเมือง และการประกวดขบวนแห่กระทงใหญ่อีกด้วย

ภาพที่ 3- 9 แสดงกิจกรรมถนนคนเดินในวันอาทิตย์

ภาพที่ 3- 10 แสดงกิจกรรมทางวัฒนธรรมได้แก่ เทศกาลลอยกระทงและทำบุญตักบาตรวันสงกรานต์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

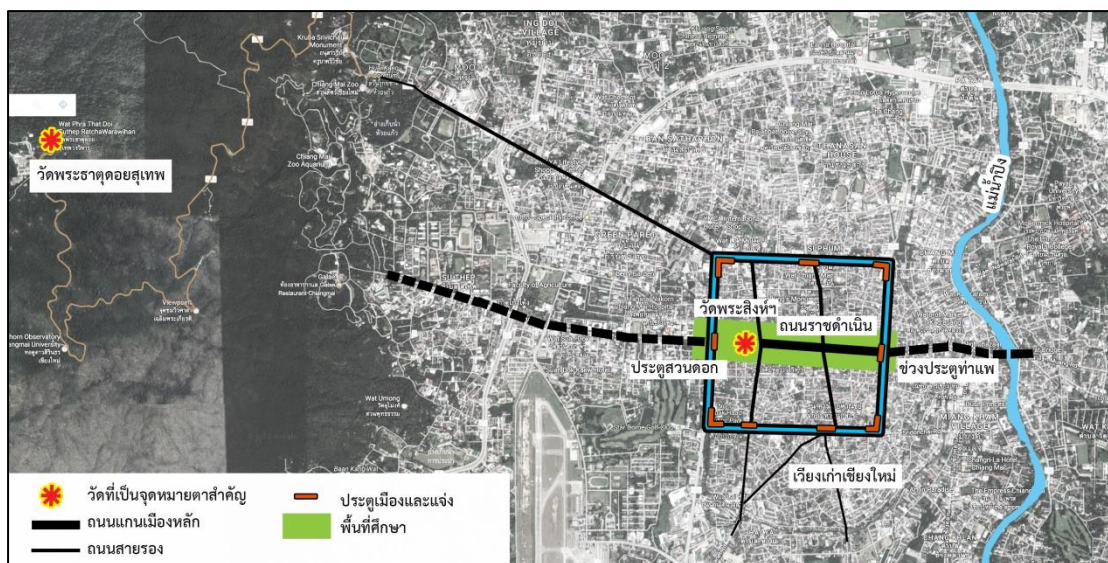
กระบวนการในการศึกษาการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์เพื่ออนุรักษ์มรดกของพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่ถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่ นั้น มีกระบวนการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ คือ การประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ และการกำหนดพื้นที่สำหรับการทำเขตจัดการเชิงทัศน์ ซึ่งเป็นการนำผลจากการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์มาประมวลร่วมกับพระราชบัญญัติผังเมืองเชียงใหม่ เทศบัญญัตินครเชียงใหม่ และกฎหมายควบคุมอาคารในพื้นที่

ในส่วนของการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์นั้น เริ่มต้นด้วยการศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นที่เพื่อกำหนดจุดหรือบริเวณที่มองไปเห็นดอยสุเทพได้อย่างสวยงาม จากนั้นเป็นการศึกษา “คุณค่า” ของพื้นที่ หรือหาเนื้อหาหลักที่ต้องเก็บรักษาไว้ของพื้นที่นั้นๆ หรือที่เรียกว่า การสำรวจและการแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ กำหนดภาพตัวแทน สำหรับใช้ในการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ของข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ในแต่ละภาพ และทำแบบสอบถามประกอบรูปภาพ เพื่อประเมินทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ คนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ไม่ว่าเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ว่ามีความยอมรับได้ต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพตามการคาดหมายในสถานการณ์ต่างๆ มากน้อยเพียงใด

4.1 การสำรวจและแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์

4.1.1 การกำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ข้อมูลเชิงพื้นที่ และสำรวจลักษณะทางกายภาพของสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา คือ แนวแกนของเวียงเก่าเชียงใหม่ทางทิศตะวันออก-ตะวันตก โดยมีจุดเริ่มต้นที่บริเวณช่วงและประตูท่าแพ ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของเวียงเก่าเชียงใหม่ ตลอดจนพื้นที่ทั้งสองข้างของถนนราชดำเนิน ผ่านบริเวณสี่แยกกลางเวียงที่เป็นจุดตัดของถนนเมืองแนวเหนือ-ใต้ ไปจนถึงถนนราชดำเนินที่วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร พื้นที่หลังวัดพระสิงห์ฯ และจบลงที่บริเวณประตูสวนดอก ซึ่งเป็นประตูเมืองเชียงใหม่ฝั่งทางทิศตะวันตก เมื่อสำรวจพื้นที่ในภาพรวมโดยการมอง จะเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่เวียงเก่าที่มองไปเห็นดอยสุเทพได้ชัดเจนที่สุด จึงกำหนดบริเวณพื้นที่ศึกษาให้อยู่ในขอบเขตดังแสดงในภาพที่ 4-1

ภาพที่ 4- 1 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา

4.1.2 การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์

การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ หรือการแจกแจงทรัพยากรทางสายตา คือการแจกแจงสถานที่หรือพื้นที่ที่มีคุณค่าทางด้านต่างๆ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ ศิลปะ การท่องเที่ยว ธรรมชาติ และแหล่งชุมชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจและมีคุณค่าทางจิตใจต่อคนในพื้นที่และผู้ที่มาเยือน (สพ.และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ศิลปากร, 2559: 5-41) จากการศึกษาพื้นที่ สามารถแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ตามคุณค่าที่สำคัญ ดังแสดงในภาพที่ 4-2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1.2.1 การแจกแจงคุณค่าทางการเป็นโครงสร้างเมืองเก่า

ในที่นี้คือพื้นที่ที่ยังปรากฏลักษณะทางกายภาพของโครงสร้างเมืองเก่าชัดเจน ซึ่งอ้างอิงจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในชุดความรู้ด้านการอนุรักษ์ พัฒนา และบริหารจัดการเมืองเก่า เล่มที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเมืองเก่า ในประเทศไทย (2554) ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าต่อทางด้านวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญในการอนุรักษ์คุณค่าทางสายตาของสถานที่เหล่านี้ไว้ จากการสำรวจทางด้านกายภาพของพื้นที่แนวถนนราชดำเนิน ประกอบด้วยรายละเอียดของทรัพยากรเชิงทัศน์เรียงลำดับตามการเห็น ดังนี้

- *ช่วงและประตูท่าแพ* คือลานเมืองและประตูเมือง ปัจจุบันอยู่ในสภาพค่อนข้างดี ประตูท่าแพผ่านการบูรณะครั้งใหญ่เมื่อปี 2528 โดยเทศบาลนครเชียงใหม่ร่วมกับกรมศิลปากร (จังหวัดเชียงใหม่, 2529) เป็นกำแพงก่อด้วยอิฐ สภาพอิฐปัจจุบันมีตะไคร่สีเขียว

เข้มถึงกำแพงอยู่เป็นบางส่วน ตามลักษณะธรรมชาติของอิฐ ปัจจุบันช่วงกำแพงเป็นสถานที่จัดงานเทศกาลประจำปีของเมืองเชียงใหม่และงานกิจกรรมพิเศษต่างๆ เช่น งานประเพณีสงกรานต์ งานเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ งานลอยกระทง งานวิ่งไหนดัน ปันไหนดัน : 12th Muang Thai Chiang Mai Marathon 2017 หรืองานแสดงคอนเสิร์ตต่างๆ เป็นต้น

- ถนนราชดำเนิน สภาพปัจจุบันเป็นทางสาธารณะกว้างประมาณ 9 เมตร เป็นพื้นที่ถนนลาดยางขนาด 6 เมตร มีทางเท้าทั้งสองด้าน กว้างด้านละประมาณ 1.50 เมตร และสูงกว่าระดับพื้นถนนประมาณ 15 เซนติเมตร มีวัสดุเป็นทรายล้างสีน้ำตาลและปูกระเบื้องดินเผาบริเวณขอบทางเท้า สามารถใช้งานได้ดีเกือบตลอดเส้นทาง โดยเว้นช่องบริเวณที่มีต้นไม้เป็นช่วงๆ มีขนาดและตำแหน่งของช่องปลูกไม่สม่ำเสมอ

- วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ถือเป็นจุดหมายสำคัญของเมืองเชียงใหม่ เนื่องจากมีตำแหน่งที่ตั้งอยู่กึ่งกลางสุดปลายถนนราชดำเนิน สามารถมองเห็นพระอุโบสถของวัดได้อย่างชัดเจน ด้านหน้าของวัดเป็นสามแยกระหว่างถนนราชดำเนิน ถนนสามล้าน และถนนสิงหาราชฝั่งตรงข้ามวัดเป็นย่านการค้าหนาแน่น ประกอบด้วยอาคารพาณิชย์ 2-4 ชั้น และโรงแรมทั้งขนาดกลางและเล็ก สภาพภูมิทัศน์หน้าวัด มีสายไฟและสายโทรศัพท์ระโยงระยาง ป้ายโฆษณากิจกรรมของวัดขนาดใหญ่ และเป็นที่จอดรถของผู้โดยสารของรถแดง (รถขนส่งสาธารณะของเอกชนในเชียงใหม่)

- ประตูสวนดอก เป็นประตูเมืองของเวียงเชียงใหม่ฝั่งทางทิศตะวันตก สภาพปัจจุบันเหลือเพียงกำแพงอิฐ ตั้งอยู่บนเนินดิน กำแพงทางด้านทิศใต้มีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ขึ้นอยู่ชิดกำแพง ล้อมรอบด้วยถนนอาร์กซ์ด้านในของคูเมือง และถนนบุญเรืองฤทธิ์ด้านนอกของคูเมือง เมื่อมองตรงออกไประหว่างกำแพงของประตูสวนดอก จะเป็นถนนสุเทพ ทั้งสองด้านเป็นพื้นที่ราชการส่วนมาก ประกอบไปด้วยโรงพยาบาลประจำจังหวัด และพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4.1.2.2 การแจกแจงคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์

พื้นที่ตลอดถนนราชดำเนิน ล้วนเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ เป็นที่ตั้งของวัดเก่าต่างๆที่อยู่ติดริมถนน ซึ่งล้วนเป็นวัดที่สร้างขึ้นในรัชสมัยของพญามังรายทั้งสิ้น และพื้นที่สำคัญอีกจุดหนึ่งบนถนนราชดำเนินที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ คือพื้นที่ของสี่แยกกลางเวียง

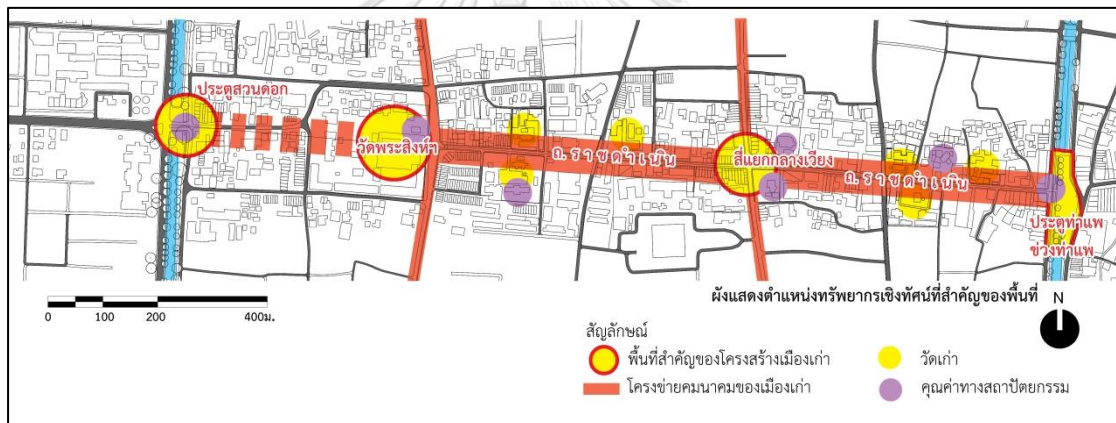
- สี่แยกกลางเวียง เป็นจุดตัดของแกนเมืองระหว่างแนวตะวันออกตะวันตก (ถนนราชดำเนิน) และแนวเหนือใต้ (ถนนพระปกเกล้า) เป็นตำแหน่งที่อยู่เกือบใจกลางเมือง เดิมมีศาลพญามังรายอยู่ที่กลางสี่แยกแห่งนี้ แต่ปัจจุบันได้ขยับออกไปอยู่ทางด้านข้าง เพื่อความสะดวกในการจราจร (วรชาติ มีชูบท, 2560: 108-109) ซึ่งประกอบไปด้วย บ่อน้ำ และศาล

พญามังราย พื้นของลานปูด้วยหินแกรนิตสี่เหลี่ยมเรียบ ขนาด 0.30 x0.30 เมตร มีต้นพญาสัตบรรณขนาดใหญ่อยู่ทางด้านซ้ายของศาลา ด้านที่ชิดทางเข้าปลูกต้นชาดัด ขอบพื้นที่เป็นกำแพงสูง 3 เมตร ประดับภาพปูนดำที่ทำจากดินเผาตลอดกำแพง ติดกันเป็นอาคารพาณิชย์ซึ่งใช้รั้วเดียวกันสูง 2 และ 3 ชั้น มีต้นไม้ใหญ่ช่วยบังสายตา ทางด้านซ้ายฝั่งตรงข้ามกันเป็นอาคารพาณิชย์ สูง 3 ชั้นครึ่ง หลังคาหน้าจั่วและประดับด้วยกาแลที่หัวจั่ว

4.1.2.3 คุณค่าทางสถาปัตยกรรม

ตลอดเส้นทางถนนราชดำเนิน พบทรัพยากรเชิงทัศนที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมสำคัญ ที่นอกเหนือจากอุโบสถและเจดีย์ของวัดต่างๆ ได้แก่

- ศาลานารักษ์
- ศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนา คุ่มเจ้าบุรีรัตน์
- คุ่มเจ้าไชยสงคราม เจ้าสมพะมิตร ณ เชียงใหม่ (สถาบันสอนภาษา AUA)

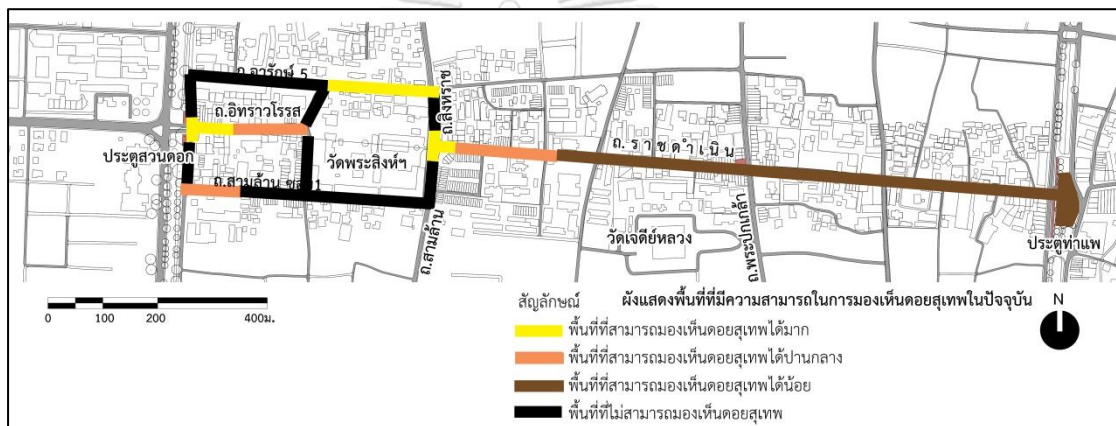

ภาพที่ 4- 2 แผนผังแสดงตำแหน่งทรัพยากรเชิงทัศนที่พบในพื้นที่ถนนราชดำเนิน

4.1.3 การประเมินความสามารถในการมองเห็น

จากการสำรวจสภาพปัจจุบันของพื้นที่แนวถนนบริเวณถนนราชดำเนิน โดยมีทิศทางการมองไปยังพระธาตุคุดอยสุเทพซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงไปทางทิศเหนือเมื่อเทียบกับพื้นที่พบว่า ในพื้นที่ที่สามารถมองเห็นพระธาตุคุดอยสุเทพได้นั้น ความสามารถในการมองเห็นแทบไม่แตกต่างกันทั้งแนวถนน คือเห็นพระธาตุคุดอยสุเทพเป็นจุดเล็กๆ ทั้งนี้เนื่องจากระยะที่ห่างมาจากตัวเมือง และพระธาตุคุดอยสุเทพมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับคุดอยสุเทพ ซึ่งสำนักอุทยานแห่งชาติระบุว่า ระยะห่างของตัวเมืองเชียงใหม่ถึงเชิงคุดอยอยู่ที่ประมาณ 6 กิโลเมตร จึงทำให้การประเมินคุณภาพเชิงทัศนของพระธาตุคุดอยสุเทพโดยตรงจากพื้นที่ศึกษาเป็นไปได้ยาก

ทั้งนี้ตามทฤษฎีว่าด้วยเรื่องจีเนียส โลไซ ดอยสุเทพเปรียบเป็นดังสัญลักษณ์ตัวแทนของพระธาตุดอยสุเทพ ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้ จึงใช้วิธีการประเมินคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของดอยสุเทพแทนตัวองค์พระธาตุฯ ด้วยลักษณะของพื้นที่วิจัยเป็นถนนยาวจากแนวทิศตะวันออกของเมืองไปยังทิศตะวันตก และขนานข้างถนนทั้งสองด้านด้วยการใช้สอยที่ดินประเภทต่างๆ ดังนั้นมุมมองที่สามารถมองเห็นดอยสุเทพจึงถูกจำกัด และเป็นลักษณะที่เรียกว่า ช่องมอง หรือ Vista เป็นส่วนมาก มีบริเวณพื้นที่ประตูท่าแพ พื้นที่หน้าวัดพระสิงห์และพื้นที่ของประตูสวนดอก ที่สามารถเห็นดอยสุเทพเป็นมุมกว้าง (Panorama) พื้นที่บริเวณสี่แยกกลางเวียงควรจะเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่น่าจะมองเห็นดอยสุเทพเป็นภาพมุมกว้าง แต่จากการสำรวจพื้นที่พบข้อจำกัดของอาคารที่มีในพื้นที่บดบัง เมื่อวิเคราะห์ความสามารถในการมองเห็นดอยสุเทพ พบพื้นที่ที่สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้ แสดงให้เห็นในภาพที่ 4-3

ภาพที่ 4-3 แผนผังแสดงพื้นที่ที่สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้จากแนวถนนราชดำเนิน

อย่างไรก็ตามพื้นที่ที่ไม่สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้อย่างชัดเจนเกิดขึ้นจากการมีอาคารที่มีความสูงมาก ป้ายโฆษณา สายไฟ และต้นไม้สองข้างทาง ซึ่งมีลักษณะตรงกับการศึกษาของรุจิโรจน์ และวิลาสินี (2555: 38) เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบทางสายตา ซึ่งระบุว่าลักษณะของผลกระทบเชิงทัศนมี 4 แบบ คือ การบดบัง การคุกคาม การบดบัง และความแปลกแยก สำหรับลักษณะผลกระทบเชิงทัศนที่ปรากฏในพื้นที่นี้อย่างชัดเจน คือ การบดบัง การคุกคาม และการบดบัง แต่เนื่องจากลักษณะของต้นไม้สามารถจัดการตัดแต่งควบคุมได้ ดังนั้นจึงอาจบอกได้ว่า ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการมองเห็นดอยสุเทพคือ ขนาด ความสูง และระยะถอยร่นของตัวอาคาร

จากภาพที่ 4-3 จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันพื้นที่ของถนนราชดำเนินส่วนมากจะสามารถมองเห็นดอยสุเทพได้น้อย เนื่องจากมีปัจจัยบดบังดอยสุเทพ ไม่ว่าจะเป็นต้นไม้ ป้ายโฆษณาหรืออาคารสูง สำหรับพื้นที่ที่สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้ปานกลาง ได้แก่พื้นที่ริมถนนราชดำเนินฝั่งทางทิศตะวันตก และสามารถมองเห็นดอยสุเทพได้มากในบริเวณหน้าวัดพระสิงห์และประตูสวนดอก โดยฝั่ง

ทางด้านซ้ายของถนน จะเห็นตอยสุเทพได้ชัดเจนและมากกว่าทางด้านขวาของถนน เนื่องจากตอยสุเทพจะมีตำแหน่งเอียงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเวียงเชียงใหม่ ดังนั้นเมื่ออยู่ทางด้านซ้ายของถนนจะมีระยะของการมองที่เกิดจากความกว้างของถนน ในขณะที่พื้นที่ทางด้านขวาจะชิดกับพื้นที่ใช้ประโยชน์ต่างๆ ซึ่งทำให้มีระยะของการมองน้อย จึงมองเห็นตอยสุเทพได้น้อยลง โดยอาคารที่มีความสูงมาก จะบังการมองเห็นตอยสุเทพที่ได้ระยะไกลมากกว่าอาคารที่มีความสูง 1-2 ชั้น

4.1.4 การประเมินความอ่อนไหวเชิงทัศน

โดยประเมินจาก 2 คุณลักษณะของพื้นที่ ดังนี้

4.1.4.1 การรับรู้ของสาธารณชน คือการวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่คนจำนวนมากสามารถรับรู้ภูมิทัศน์บริเวณนั้นได้ เช่น ถนนสายหลัก ย่านการค้า จุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร และแหล่งชุมชน เป็นต้น ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ไม่ว่าจะในทางบวกหรือลบแล้วจะมีผลกระทบต่อคนในวงกว้างสำหรับในพื้นที่นี้จะหมายถึงพื้นที่ที่มีการรวมตัวกันของคน หรือเป็นพื้นที่ยอดนิยมในการท่องเที่ยว เช่น ลานเมือง หรือบริเวณแยกของถนนที่มีสัญญาณไฟจราจร ซึ่งเป็นพื้นที่เปลี่ยนของการมองจากรูปแบบของช่องมอง มาเป็นมุมมองกว้าง ทำให้พื้นที่เหล่านี้เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้คนสามารถรับรู้ได้อย่างรวดเร็ว

4.1.4.2 คุณค่าที่โดดเด่นของพื้นที่ หมายถึง พื้นที่ที่มีคุณค่าและความหมายในด้านใดด้านหนึ่งอย่างชัดเจนจนต้องรักษาเอกลักษณ์นั้นไว้เช่น คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม วรรณกรรม หรือเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างเมืองทั้งใน อดีตและปัจจุบัน เป็นต้น (สผ.และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ , 2559: 5-42)

จากการพิจารณาพื้นที่ศึกษา สามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะของความอ่อนไหวเชิงทัศนในพื้นที่ศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 4-1 พบว่าพื้นที่ของช่วงประตูท่าแพและวัดพระสิงห์มีความอ่อนไหวเชิงทัศนสูงที่สุด พื้นที่สี่แยกกลางเวียงและประตูสวนดอกมีความอ่อนไหวเชิงทัศนปานกลาง พื้นที่ของถนนราชดำเนินฝั่งทางทิศตะวันออกและฝั่งทางทิศตะวันตก รวมถึงพื้นที่หลังวัดพระสิงห์มีความอ่อนไหวเชิงทัศนน้อย ซึ่งได้มีการใช้คะแนนเป็นตัวแทนของระดับค่าดังกล่าว โดยระดับค่าที่สูงจะมีคะแนนสูงตามไปด้วย คือได้คะแนน = 3

ตารางที่ 4- 1 แสดงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความอ่อนไหวเชิงทัศนในพื้นที่ศึกษาบริเวณต่างๆ

พื้นที่อ่อนไหวทางสายตา	ปัจจัยที่มีผลต่อความอ่อนไหวทางสายตา		รวมคะแนน
	การรับรู้จากสาธารณชน	คุณค่าของพื้นที่โดดเด่น	
ช่วงและประตูท่าแพ	จุดหมายนักท่องเที่ยว พื้นที่จัดงานเทศกาลของเมือง	คุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีความสำคัญเป็นโครงสร้างหลักของเมือง และเป็นกำแพงเมืองเดียวที่ยังมีประตูเมือง	6
ระดับคะแนน	3	3	
ถนนราชดำเนินฝั่งทางทิศ ตะวันออก	เป็นพื้นที่การค้า ศูนย์การค้าขนาดเล็ก บ้าน คหบดี สถานที่ติวภาษา และวัดเก่า	มีอาคารที่ได้รับการอนุรักษ์ทาง สถาปัตยกรรม 2 แห่ง ใกล้ๆ สีแยกกลางเวียง	2
ระดับคะแนน	1	1	
สีแยกกลางเวียง	จุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร ที่มีสัญญาณไฟ จราจร และมีศาลพญามังราย	คุณค่าทางประวัติศาสตร์ และเป็นจุดตัด แกนเมืองตะวันออก-ตกและเหนือ-ใต้	5
ระดับคะแนน	2	3	
ถนนราชดำเนินฝั่งทางทิศ ตะวันตก	เป็นสถานีตำรวจ และพื้นที่การค้าหนาแน่น มีวัดที่เป็นที่นิยม ในการท่องเที่ยว	มีวัดศรีเกิดเป็นวัดที่ได้รับขึ้นทะเบียนเป็น โบราณสถาน	2
ระดับคะแนน	1	1	
วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร	จุดหมายนักท่องเที่ยว	คุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีความสำคัญเป็นโครงสร้างหลักของเมือง เป็นวัดที่ได้รับขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน	6
ระดับคะแนน	3	3	
พื้นที่หลังวัดพระสิงห์	เป็นบ้านเรือนประชาชน และเป็นแหล่ง สถานที่สอนพิเศษ	-	1
ระดับคะแนน	1	0	
ประตูสวนดอก	เป็นจุดกลับรถ เป็นจุดเริ่มต้นของถนนสุเทพ	คุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นประตูเมืองฝั่งทางตะวันตก	5
ระดับคะแนน	2	3	

4.2 การกำหนดภาพตัวแทนสำหรับการประเมินคุณภาพเชิงทัศน (Visual Quality Assessment)

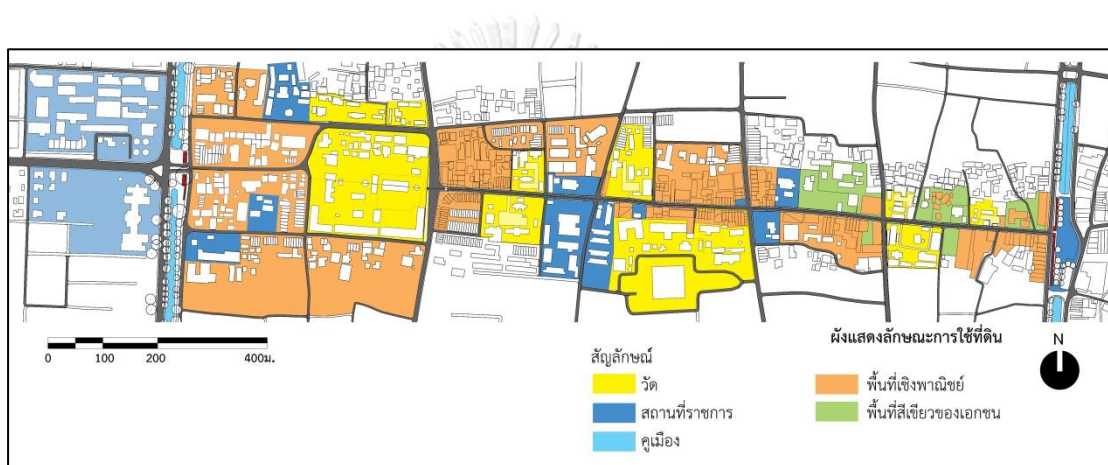
4.2.1 การแบ่งหน่วยเชิงทัศน

เนื่องจากพื้นที่ของแนวแกนถนนราชดำเนินมีขนาดไม่กว้างมาก แต่มีลักษณะเป็นแนวยาว ดังนั้นในการกำหนดแบ่งหน่วยเชิงทัศน จึงใช้เกณฑ์จากการวิเคราะห์ลักษณะของการใช้ประโยชน์

ที่ดิน และรูปแบบคล้ายคลึงกันของสถาปัตยกรรม รวมถึงลักษณะพื้นที่โล่งที่เป็นพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ เพื่อใช้ในการแยกความแตกต่างกันของแต่ละหน่วยเชิงทัศน ซึ่งมียรายละเอียดดังนี้

4.2.1.1 ลักษณะการใช้ที่ดิน (Land use / Open space)

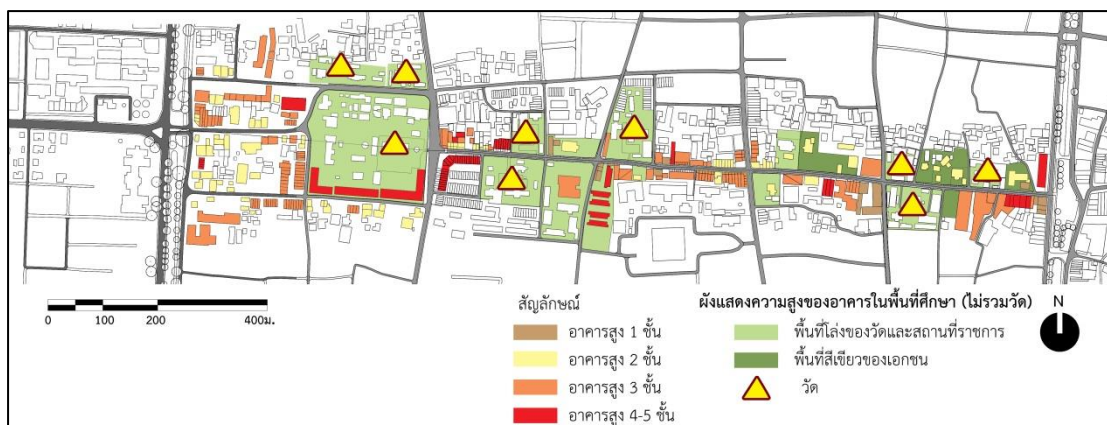
ปัจจุบันลักษณะการใช้พื้นที่ดิน ทั้งสองด้านของถนนราชดำเนิน ประกอบด้วย วัด ซึ่งอยู่ติดกับถนนราชดำเนิน 7 แห่ง พื้นที่ราชการ บ้านพักอาศัย พื้นที่การค้า ที่มีทั้งอาคารพาณิชย์ และศูนย์การค้าขนาดเล็ก (community mall) และโรงแรม โดยรวมยังมีพื้นที่สีเขียวอยู่ค่อนข้างมาจากพื้นที่สีเขียวของเอกชน ของวัดและสถานที่ราชการ ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 4-4

ภาพที่ 4- 4 แผนผังแสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินของบริเวณพื้นที่ศึกษา

4.2.1.2 รูปแบบและลักษณะของสถาปัตยกรรม (Architectural Character)

ตลอดเส้นถนนราชดำเนิน พบรูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีหลากหลายรูปแบบผสมผสานกัน สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน มีขนาดความสูงตั้งแต่ 1 ชั้นถึง 4 ชั้น ดังแสดงในภาพที่ 4-5

ภาพที่ 4- 5 แผนที่ผังแสดงความสูงของอาคารในพื้นที่ศึกษา (ไม่รวมวัด)

สามารถแบ่งประเภทของสถาปัตยกรรมในพื้นที่ตามลักษณะการใช้สอยออกได้เป็น 4 ประเภท กล่าวคือ

- 1) วัด ศาสนสถาน เป็นสถานที่ที่มีสถาปัตยกรรมในช่วงสมัยต่างๆต่อเนื่องตั้งแต่ในอดีตสมัยของราชวงศ์มังรายจนถึงปัจจุบัน ตลอดถนนราชดำเนิน มีวัดทั้งหมด 7 วัดที่ตั้งอยู่ติดถนน ได้แก่
 - วัดหมื่นล้าน
 - วัดพันอ้น (สร้างในรัชสมัยพระเมืองแก้ว)
 - วัดสำเภา (สร้างในสมัยราชวงศ์มังราย ไม่ปรากฏนามผู้สร้าง)
 - วัดชัยพระเกียรติ (สร้างในรัชสมัยพระเจ้าเมกุฎิ วิสุทธีวงศ์)
 - วัดทุ่งยู (สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยราชวงศ์มังรายเมื่อปี พ.ศ.2019 แล้วได้รับการบูรณะในรัชสมัยของเจ้าอินทวโรรสสุริยวงศ์ในปี พ.ศ.2542)
 - วัดศรีเกิด (สร้างเมื่อ พ.ศ.2030 รัชสมัยพระเจ้าติโลกราช) และ
 - วัดพระสิงห์ (เดิมชื่อ วัดลิเชียงพระ สร้างในช่วงปี พ.ศ.1690 ของท้าวผาญ กษัตริย์ลำดับที่ 7 ในราชวงศ์มังราย สำหรับประดิษฐานพระอัฐของพญาคำฟูราชบิดา และอีก 2 ปีต่อมาสร้างวิหารลายคำ ต่อมาในปี พ.ศ. 1712 ได้ประดิษฐานพระพุทธรูปศิหิงค์ไว้ที่นี่ จึงเรียกชื่อวัด ว่า วัดพระสิงห์ แทน ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของวิหารหลวง มี หอไตร ซึ่งสร้างในรัชสมัยของพระเจ้าติโลกราช ในปี 1822 (Michael Freeman, 2001: 67-69))

- 2) สถาปัตยกรรมที่ได้รับการคุ้มครอง ได้แก่ สถาปัตยกรรมที่มีประวัติความเป็นมา ซึ่งได้รับการอนุรักษ์ไว้ ได้แก่
- คຸ່ມเจ้าไชยสงคราม เจ้าสมพะมิตร ณ เชียงใหม่ (สถาบันสอนภาษา AUA) มีอายุมากกว่า 60 ปี (ศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนา, แหล่งที่มา : <http://www.lanna-arch.net/lak/> เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560) มีรูปแบบหลังคาเฉพาะตัวที่เรียกว่าทรงแกมเบล
 - คຸ່มเจ้าบุรีรัตน์ มหาอินทร์ (สันต์ สุวัจนราภินันท์, 2559: 138) ปัจจุบันคือ ศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนา สร้างปี 2432 ได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น ประจำปี 2548 เป็นสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลตะวันตกที่สร้างขึ้นในเชียงใหม่ยุคแรก
 - ศาลาธารักษ์ 1 ก่อสร้างประมาณ 2510 (สันต์ สุวัจนราภินันท์, 2559: 261) เดิมเป็นคຸ່มเจ้าฟ้าพรหมลือ เจ้าฟ้าเชียงตุง ปัจจุบันใช้เป็นที่จัดแสดงเงินตราไทย เครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างๆ เป็นสถาปัตยกรรมรูปแบบสมัยใหม่ระบบเสา-คาน โข่วโครงสร้าง
- 3) อาคารพาณิชย์ มีทั้งประเภทอาคารที่ต่อเติมพื้นที่ด้านหน้าอาคารเพื่อทำการค้า และอาคารที่มีความสูง 2-4 ชั้น เพื่อการพาณิชย์และโรงแรม
- 4) บ้านพักอาศัย พบในพื้นที่ของถนนราชดำเนินฝั่งทางทิศตะวันออก ก่อนถึงสี่แยกกลางเวียง เป็นบ้านพักอาศัยที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ และมีระยะห่างระหว่างตัวบ้านกับถนนเป็นพื้นที่ปลูกต้นไม้ มองไม่เห็นตัวบ้านจากถนน

ภาพที่ 4- 6 แสดงประเภทของรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ปรากฏในถนนราชดำเนิน

จากการวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ร่วมกับวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะของสถาปัตยกรรมตลอดพื้นที่ พบลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่คล้ายคลึงกันเป็นช่วงๆ จึงสามารถแบ่งหน่วยศึกษาของพื้นที่ออกมาเป็น 8 หน่วย ดังแสดงในภาพที่ 4-7 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยเชิงทัศน์ที่ 1 : ช่วงท่าแพ มีลักษณะเป็นลานกว้างซึ่งใช้ประกอบกิจกรรมของเมือง มีจุดหมายสำคัญคือ กำแพงเมืองและประตูท่าแพซึ่งก่อด้วยอิฐ

หน่วยเชิงทัศน์ที่ 2 : ย่านพาณิชย์เบาบาง ประกอบด้วยอาคารพาณิชย์ที่ไม่หนาแน่นมาก และบ้านพักอาศัย มีพื้นที่สีเขียวและพื้นที่เปิดโล่งอยู่พอสมควร ได้แก่ พื้นที่ถัดจากประตูท่าแพ พื้นที่ถัดจากแยกถนนพระปกเกล้าจนถึงสี่แยกกลางเวียง และพื้นที่บ้านพักอาศัยบางส่วนด้านหลังวัดพระสิงห์

หน่วยเชิงทัศน์ที่ 3 : ย่านวัด ในที่นี้คือพื้นที่ที่มีวัดอยู่ใกล้ๆกันทั้ง 2 ฝั่งถนน ซึ่งนอกจากจะมีเจดีย์ กำแพงและสถาปัตยกรรมของวัดที่มีลักษณะพิเศษแล้ว จะมีต้นไม้ขนาดใหญ่ในพื้นที่ด้วย ได้แก่ พื้นที่บริเวณวัดพันอ้นกับวัดสำเภา และพื้นที่บริเวณวัดศรีเกิดและวัดทุ่งยู

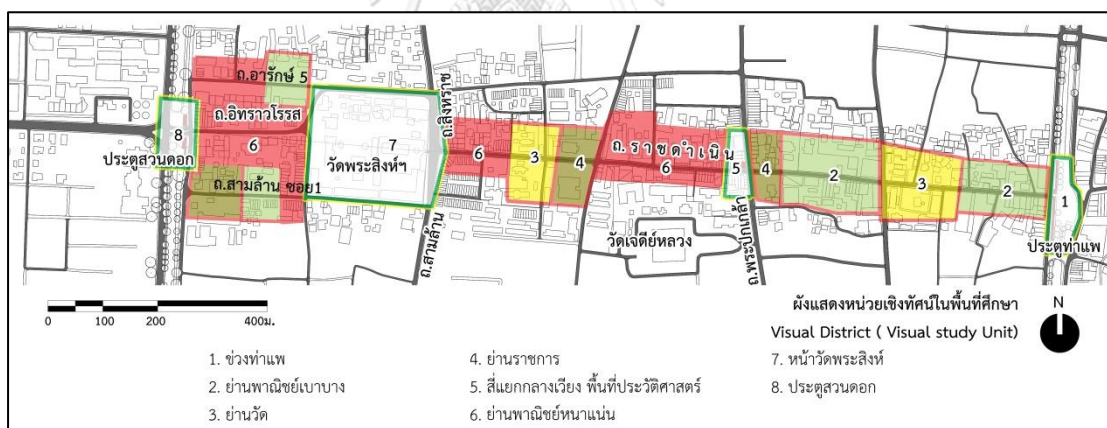
หน่วยเชิงทัศน์ที่ 4 : ย่านราชการ มีลักษณะที่เด่นคือ เป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างเปิดโล่งด้านหน้า และมีอาคารอยู่ทางด้านหลัง ได้แก่ พื้นที่ของศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนากับศาลารนารักษ์ บริเวณติดกับสี่แยกกลางเวียง พื้นที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่ บริเวณถนนจำบ้านก่อนถึงวัดศรีเกิด และพื้นที่โรงเรียนสอนคนตาบอดบริเวณติดกับประตูสวนดอกทางด้านซ้าย

หน่วยเชิงทัศน์ที่ 5 : สี่แยกกลางเวียง พื้นที่ประวัติศาสตร์ เป็นจุดตัดระหว่างถนนราชดำเนิน และถนนพระปกเกล้า ซึ่งเป็นแนวแกนเมือง บริเวณนี้เป็นพื้นที่เดียวตลอดถนนราชดำเนินที่ติดตั้งสัญญาณไฟจราจร และมีศาลพญามังรายตั้งอยู่ที่มุมทิศตะวันตกเฉียงเหนือของสี่แยก ซึ่งเป็นที่ระลึกถึงการสิ้นพระชนม์ของพญามังรายที่บริเวณนี้ (วรชาติ มีชูบท, 2559)

หน่วยเชิงทัศน์ที่ 6 : ย่านพาณิชย์หนาแน่น มีระดับความสูงอาคารที่ 3-4 ชั้น ได้แก่พื้นที่ถัดจากสี่แยกกลางเวียงจนถึงถนนจำบ้าน พื้นที่ที่ถัดจากวัดศรีเกิดถึงหน้าวัดพระสิงห์ และพื้นที่ด้านหลังวัดพระสิงห์

หน่วยเชิงทัศน์ที่ 7 : หน้าวัดพระสิงห์รวมวิหาร ด้านหน้าทางเข้าวัดเป็นที่บรรจบกันของถนนราชดำเนิน ถนนสิงหราช และถนนสามล้าน โดยประตูทางเข้าวัดมีตำแหน่งตรงกับถนนราชดำเนิน

หน่วยเชิงทัศน์ที่ 8 : ประตูสวนดอก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเมือง สภาพปัจจุบันไม่มีประตูเมือง คงเหลือแต่กำแพงอิฐที่บูรณะไว้ ตรงกลางของตำแหน่งประตูเมืองมองตรงไปทางทิศตะวันตกเป็นถนนสุขเทพ ฝั่งขวาของถนนเป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลมหาราช และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาพที่ 4- 7 แผนผังแสดงหน่วยเชิงทัศน์ในพื้นที่ศึกษา

4.2.2 การประเมินคุณค่าหน่วยเชิงทัศน์เพื่อหาพื้นที่ตัวแทน

จากภาพที่ 4-7 พบว่าหน่วยเชิงทัศน์ทั้ง 8 ที่มีพื้นที่ซ้ำกันในบางหน่วย จึงต้องนำมาวิเคราะห์หาคุณค่าเชิงทัศน์เพื่อเลือกพื้นที่ที่จะเป็นตัวแทนของหน่วยเชิงทัศน์เดียวกัน โดยประเมินจากการให้น้ำหนักคะแนนใน 3 ด้าน คือ การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ (แบ่งเป็นคุณค่าทางด้านการเป็นโครงสร้างเมือง คุณค่าทางประวัติศาสตร์ และคุณค่าทางสถาปัตยกรรม) ความสามารถในการมองเห็น และความอ่อนไหวเชิงทัศน์ เพื่อหาตัวแทนของหน่วยเชิงทัศน์ ดังแสดงในตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4- 2 แสดงการประเมินคุณค่าหน่วยเชิงทัศน์เพื่อหาพื้นที่ตัวแทนของแต่ละหน่วยเชิงทัศน์

หน่วยเชิงทัศน์									หน่วยเชิงทัศน์				
	1	2	3	4	5	6	7	8					
การประเมินคุณค่าเชิงทัศน์	บ้านพักอาศัย พลาซิชย์ที่มี พื้นที่เปิดโล่ง	บ้านพักอาศัย พลาซิชย์ที่มี พื้นที่เปิดโล่ง	นุเอาสูเอา	บ้านพักอาศัย พลาซิชย์ที่มี พื้นที่เปิดโล่ง	นุเอาสูเอา	นุเอาสูเอา	นุเอาสูเอา	นุเอาสูเอา	นุเอาสูเอา	นุเอาสูเอา	นุเอาสูเอา	นุเอาสูเอา	นุเอาสูเอา
การแจกแจง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ทรัพยากร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
เชิงทัศน์	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ความสามารถในการมองเห็น	3	2	2	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3
ความอ่อนไหวเชิงทัศน์	2	1	1	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3
รวมคะแนน	8	4	6	2	6	4	9	0	0	0	0	0	0

หมายเหตุ การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ 3 คะแนน (คุณค่าด้านโครงสร้างเมือง =1, คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ =1, คุณค่าด้านสถาปัตยกรรม =1)
 ความสามารถในการมองเห็น: 3-มากที่สุด, 2-ปานกลาง, 1-น้อย, 0-ไม่สามารถมองเห็น
 ความอ่อนไหวเชิงทัศน์ : 3-มากที่สุด, 2-ปานกลาง, 1- น้อย, 0-ไม่มี

จากตารางจะได้หน่วยเชิงทัศนตัวตน จากที่ได้คะแนนสูงที่สุดของแต่ละกลุ่ม ดังแสดงในภาพที่ 4-8

ภาพที่ 4- 8 แผนผังแสดงพื้นที่ของหน่วยเชิงทัศนตัวตน

4.2.3 การกำหนดจุดควบคุมการมอง และการกำหนดภาพตัวตน

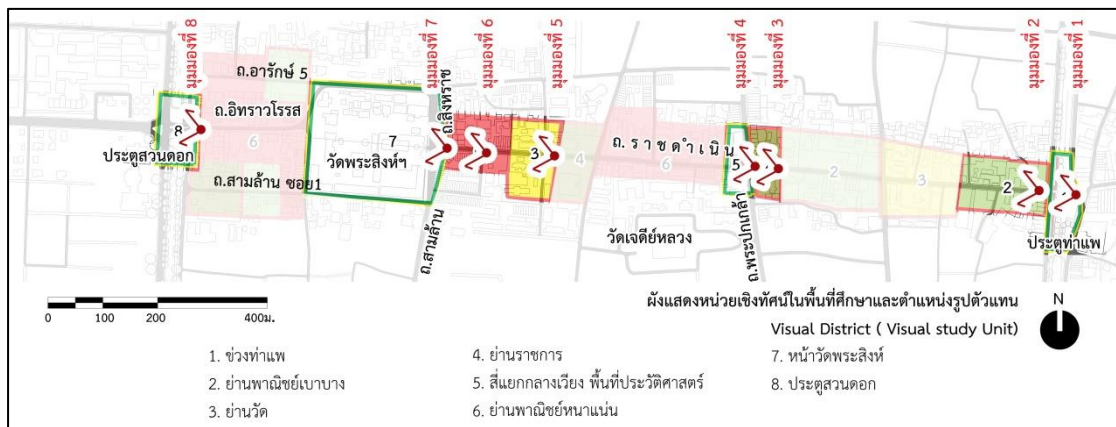
การทำแบบสอบถามประกอบรูปภาพ มีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนภาพที่ใช้ในการจัดทำแบบสอบถาม เนื่องจากจำนวนภาพที่มากเกินไปจะส่งผลให้เกิดความยากต่อการตัดสินใจของผู้ตอบ ซึ่งอาจส่งผลต่อความเที่ยงตรงของผลที่ได้ จึงไม่สามารถทำการประเมินทุกๆมุมมองได้ ดังนั้นในการศึกษาจึงเลือก 1 มุมมอง ต่อ 1 หน่วยการศึกษาที่มีความชัดเจนขององค์ประกอบภาพที่สำคัญ คือ ในภาพนั้นๆจะต้องสามารถมองเห็นหรือควรที่จะมองเห็นโดยสุเทพได้ และจะต้องเป็นภาพที่มีองค์ประกอบเมืองเก่าที่สำคัญ รวมทั้งมีความชัดเจนในการแสดงถึงลักษณะภูมิทัศน์ตัวตนของหน่วยเชิงทัศนนั้นๆ ทั้งนี้รูปที่ใช้ต้องเป็นรูปที่เสมือนเป็นตัวแทนการมองของคนในมุมมองนั้นๆ ในที่นี้รูปภาพตัวตนที่ใช้ถ่ายโดยกล้องดิจิตอลของ Nikon รุ่น D5000 ใช้เลนส์ขนาด 35 มม เพื่อให้ได้รูปที่ใกล้เคียงกับสายตาคมนมองมากที่สุด และถ่ายที่ความสูงระดับสายตา คือที่ประมาณ 1.60 เมตร และถ่ายที่ตำแหน่งกึ่งกลางถนน เพื่อให้ได้ภาพที่ครอบคลุมพื้นที่การมองเห็นมากที่สุด

จากพื้นที่ตัวตนหน่วยเชิงทัศนที่ได้มา มีหลักเกณฑ์ในการกำหนดตำแหน่งจุดถ่ายภาพและลักษณะของภาพตัวตนดังนี้

- 1) เป็นจุดที่มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงสูง คือ มุมมองที่เป็นสาธารณะ คือเป็นทางสัญจรหลัก หรือเป็นแหล่งรวมคนจำนวนมาก หรือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ
- 2) เป็นจุดมองเห็นสามารถมองเห็นพระธาตุโดยสุเทพได้ หรือสามารถมองเห็นแต่ถูกบดบังโดยองค์ประกอบภูมิทัศน์

- 3) เป็นมุมมองที่มีองค์ประกอบเมืองเก่าเชียงใหม่ปรากฏให้เห็นอยู่อย่างชัดเจน
- 4) เป็นภาพที่สามารถมองเห็นในมุมกว้างที่สุดของทั้งสองฝั่งของถนน

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ จึงได้กำหนดจุดควบคุมการมองของแต่ละหน่วยเชิงทัศนียภาพที่แสดงในภาพที่ 4-9

ภาพที่ 4- 9 แผนผังแสดงตำแหน่งมุมมองของภาพตัวแทนของแต่ละหน่วยเชิงทัศนียภาพ

ได้ภาพตัวแทนหน่วยเชิงทัศนียภาพ 1 ภาพ รวมทั้งหมด 8 ภาพ โดยเรียงมุมมองของภาพตัวแทนจากจุดเริ่มต้นที่ประตูท่าแพ ไปตามถนนจนถึงประตูสวนดอก เพื่อให้ได้ภาพที่มีบรรยากาศแสงใกล้เคียงกันทุกรูป และเห็นองค์ประกอบภาพได้ชัดเจนมากที่สุด ภาพตัวแทนที่ได้จึงเป็นรูปที่ถ่ายในวันเดียวกัน เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2560 และเนื่องจากภาพที่ต้องการเป็นมุมมองที่มองไปทางทิศตะวันตก และต้องมองเห็นดอยสุเทพซึ่งเป็นองค์ประกอบภาพที่สำคัญที่สุดได้อย่างชัดเจน จึงถ่ายรูปในช่วงเวลาเช้าคือ 9.00 น. - 11.00 น ซึ่งในเวลาบ่ายแสงแดดจะย้อนสายตา ทำให้ภาพที่ได้มืดและมองเห็นองค์ประกอบภาพไม่ชัดเจน ภาพตัวแทนของหน่วยเชิงทัศนียภาพที่ได้ แสดงในภาพที่ 4-10 ถึงภาพที่ 4-17

มุมมองที่ 1 บริเวณช่วงประตูท่าแพ / Tha-Pae Gate Plaza

ภาพที่ 4- 10 ภาพตัวแทนของมุมมองที่ 1 หน่วยเชิงทัศนที่ 1 ช่วงท่าแพ

มุมมองที่ 2 บริเวณถัดจากประตูท่าแพ / The Area Next to Tha-Pae Gate : Commercial Area

ภาพที่ 4- 11 ภาพตัวแทนของมุมมองที่ 2 หน่วยเชิงทัศนที่ 2 ย่านพาณิชย์เบาบาง

มุมมองที่ 3 บริเวณก่อนถึงสี่แยกกลางเวียง / The Area Before Main Junction

ภาพที่ 4- 12 ภาพตัวแทนของมุมมองที่ 3 หน่วยเชิงทัศนที่ 4 ย่านราชการ

มุมมองที่ 4 บริเวณสี่แยกกลางเวียง / Main Junction at Central of the Old Town

ภาพที่ 4- 13 ภาพตัวแทนของมุมมองที่ 4 หน่วยเชิงทัศนที่ 5 สี่แยกกลางเวียง

มุมมองที่ 5 บริเวณพื้นที่ระหว่างวัดก่อนถึงวัดพระสิงห์/ Area Among Temples Before Phrasing Temple

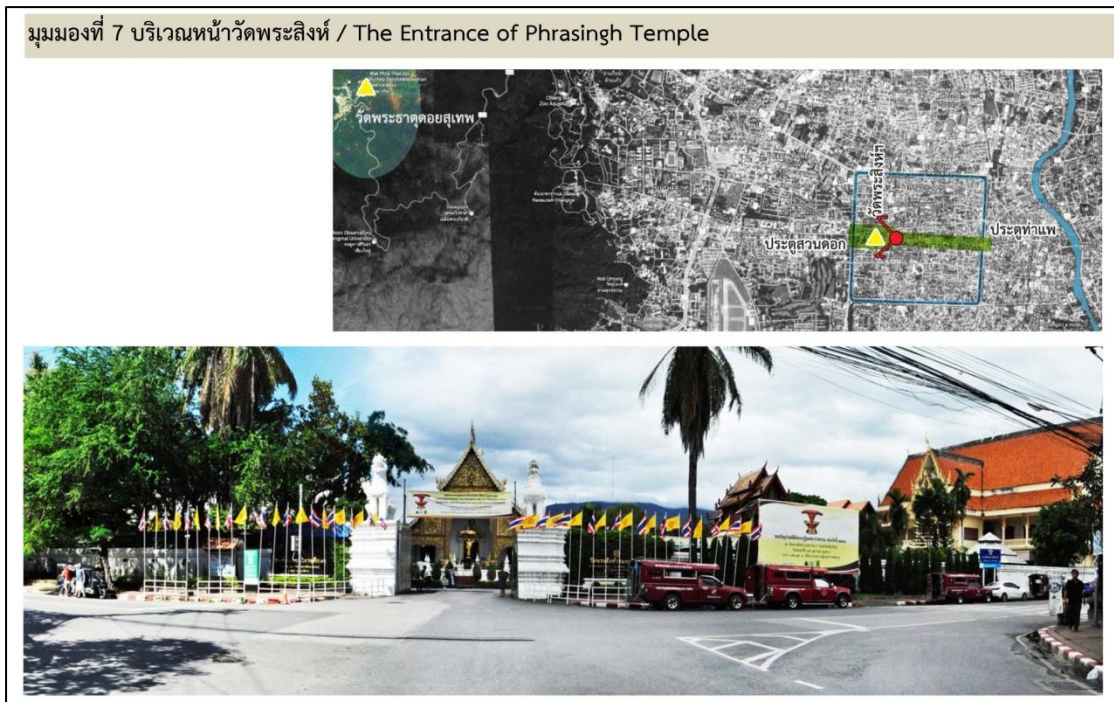

ภาพที่ 4- 14 ภาพตัวแทนของมุมมองที่ 5 หน่วยเชิงทัศน์ที่ 3 ย่านวัดเก่า

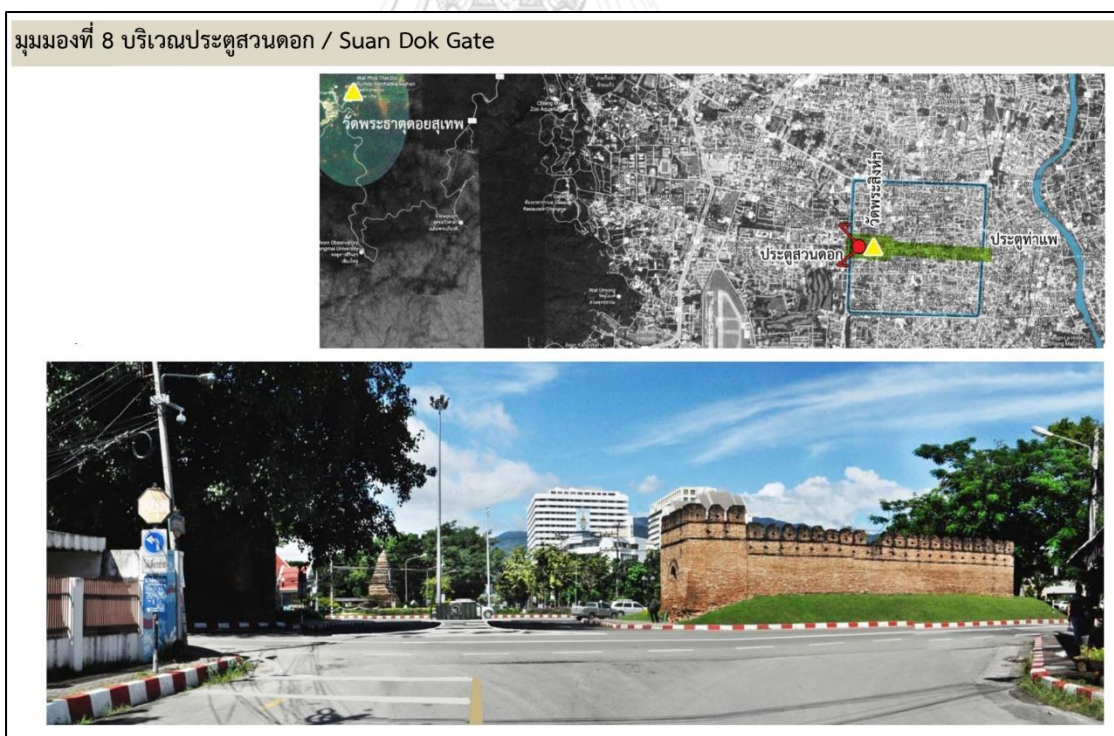
มุมมองที่ 6 บริเวณพื้นที่พาณิชย์ก่อนถึงวัดพระสิงห์/ Commercial Area Before Phrasing Temple

ภาพที่ 4- 15 ภาพตัวแทนของมุมมองที่ 6 หน่วยเชิงทัศน์ที่ 6 ย่านพาณิชย์หนาแน่น

ภาพที่ 4- 16 ภาพตัวแทนของมูมมองที่ 7 หน่วยเชิงทัศน์ที่ 7 หน้าวัดพระสิงห์

ภาพที่ 4- 17 ภาพตัวแทนของมูมมองที่ 8 หน่วยเชิงทัศน์ที่ 8 ประตูสวนดอก

4.3 การกำหนดรูปแบบของแนวทางเลือกในการควบคุมภูมิทัศน์

จากการสำรวจสภาพปัจจุบันพบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการมองเห็นพระธาตุดอยสุเทพที่สำคัญและส่งผลในระยะยาว คือ อาคาร ไม่ว่าจะเป็นอาคารพาณิชย์ อาคารของวัดที่เกิดขึ้นใหม่ ภายหลัง หรืออาคารของทางราชการ ซึ่งบดบังพระธาตุดอยสุเทพ รวมถึงระยะถอยร่นของอาคารก็มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการบดบังมุมมอง คือ อาคารที่มีระยะถอยร่นน้อยกว่า (อยู่ชิดถนนมากกว่า) ย่อมบดบังมุมมองต่อดอยสุเทพได้มากกว่าอาคารที่ห่างออกไป

เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการ ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนะการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์ มาประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงได้มีการสร้างแนวทางเลือกในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองที่มีผลต่อการมองเห็นพระธาตุดอยสุเทพที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยพิจารณาจากระดับของความมากน้อยในการเข้าไปจัดการกับพื้นที่ จากน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด ทั้งนี้อ้างอิงมาจากแนวทางของกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ด้านกายภาพในพื้นที่ด้วย ได้แก่

- 1.) การไม่ทำอะไรเลยกับพื้นที่
- 2.) การเข้าไปจัดการกับพื้นที่ที่น้อยที่สุดโดยเทศบาล
- 3.) การเข้าไปจัดการกับพื้นที่ตามกฎหมายเทศบัญญัติฉบับปัจจุบัน
- 4.) การเข้าไปจัดการพื้นที่เข้มงวดมากกว่ากฎหมายเทศบัญญัติ โดยเป็นในลักษณะอุดมคติ

เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินทัศนคติของผู้คนว่ามีความชอบมากน้อยแค่ไหนต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเมืองในแต่ละรูปแบบ ด้วยการทำแบบจำลองซ้อนภาพถ่าย 4 แบบในแต่ละจุดมุมมอง ได้แก่ แบบที่ 1 คือสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน แบบที่ 2 คือการจัดระเบียบสภาพภูมิทัศน์เดิม แบบที่ 3 คือแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ 1 ได้แก่ การจำลองสถานการณ์ให้ในพื้นที่มีการปลูกสร้างอาคารที่มีได้สูงสุดตามกฎหมายเทศบัญญัติ และแบบที่ 4 คือแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ 2 ได้แก่ สภาพของเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะอุดมคติ กล่าวคือในพื้นที่สามารถมองเห็นพระธาตุดอยสุเทพได้สวยงาม ชัดเจนเหมือนในอดีต

ซึ่งมีรายละเอียดของภาพจำลองแต่ละแนวทางเลือกที่จะทำการประเมินทัศนคติดังนี้

4.3.1 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน:

ได้แก่สภาพปัจจุบันของพื้นที่ของภาพตัวแทน โดยไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใดๆ ซึ่งเป็นภาพที่ถ่ายในวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2560

4.3.2 แนวทางจัดระเบียบภูมิทัศน์เดิม:

เป็นการปรับปรุงพื้นที่ที่น้อยที่สุดที่ทางเทศบาลสามารถเข้าไปจัดการกับพื้นที่ได้ทันที ด้วยการปรับปรุงให้พื้นที่เป็นระเบียบเรียบร้อย ด้วยการใช้โปรแกรม Photoshop ตกแต่งรูปภาพของสภาพภูมิทัศน์เดิม โดยทำการปรับปรุงเฉพาะภูมิทัศน์ในพื้นที่สาธารณะ ไม่เกี่ยวกับรูปแบบและความสูงอาคารที่มีอยู่เดิม เพื่อเป็นการควบคุมลักษณะทางกายภาพพื้นฐานที่จะใช้เปรียบเทียบทัศนคติในแนวทางอื่นๆ ซึ่งได้แก่ การเปิดพื้นที่สาธารณะให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีสิ่งรูกล้ำ นำเอาเสาไฟออก ปรับสายไฟลงใต้ดิน ตัดแต่งทรงพุ่มต้นไม้ให้เรียบร้อยและสวยงาม ควบคุมรูปแบบและสีของป้ายโฆษณา ให้ไม่รูกล้ำพื้นที่สาธารณะ รวมถึงไม่ให้มีรถจอดบริเวณริมฟุตบาท

4.3.3 แนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ 1:

คือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและความสูงของอาคาร ที่จะสามารถเกิดขึ้นได้ในพื้นที่ตามกฎหมายผังเมือง เทศบัญญัติและพรบ.ควบคุมอาคาร โดยสมมติให้การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดตามที่กฎหมายกำหนด บนสภาพแวดล้อมที่ถูกจำกัดตามลักษณะในข้อ 4.3.2 โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกันคือ

1.) มุมมองที่ 1- มุมมองที่ 6 : ตามผังเมืองรวมเชียงใหม่ พ.ศ.2555 กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณเหล่านี้เป็นสีน้ำตาลอ่อน ประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ พ.ศ. 2557 มีข้อกำหนดสอดคล้องกันว่า ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่มีความสูงไม่เกิน 12 เมตร (4ชั้น) ไม่รวมหลังคา สำหรับอาคารที่มีหลังคาทรงจั่ว ทรงปั้นหยา หรือทรงปั้นหยาผสมจั่ว ที่มีความลาดชัน 25-60 องศา การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด 12 เมตร มีสีของอาคารเป็นสีน้ำตาล ครีมนขาว ขาวนวล สีของวัสดุธรรมชาติ ที่มีค่าสะท้อนแสงไม่เกินร้อยละ 30 จากการสำรวจรูปแบบอาคารที่มีอยู่ในถนนราชดำเนินที่มีลักษณะใกล้เคียงกับข้อกำหนดปัจจุบันของเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ จึงได้เลือกเอารูปแบบอาคารที่ใช้เป็นอาคารตัวแทนของอาคารที่จะสร้างขึ้นใหม่ในพื้นที่ ดังแสดงให้เห็นในภาพ 4-18

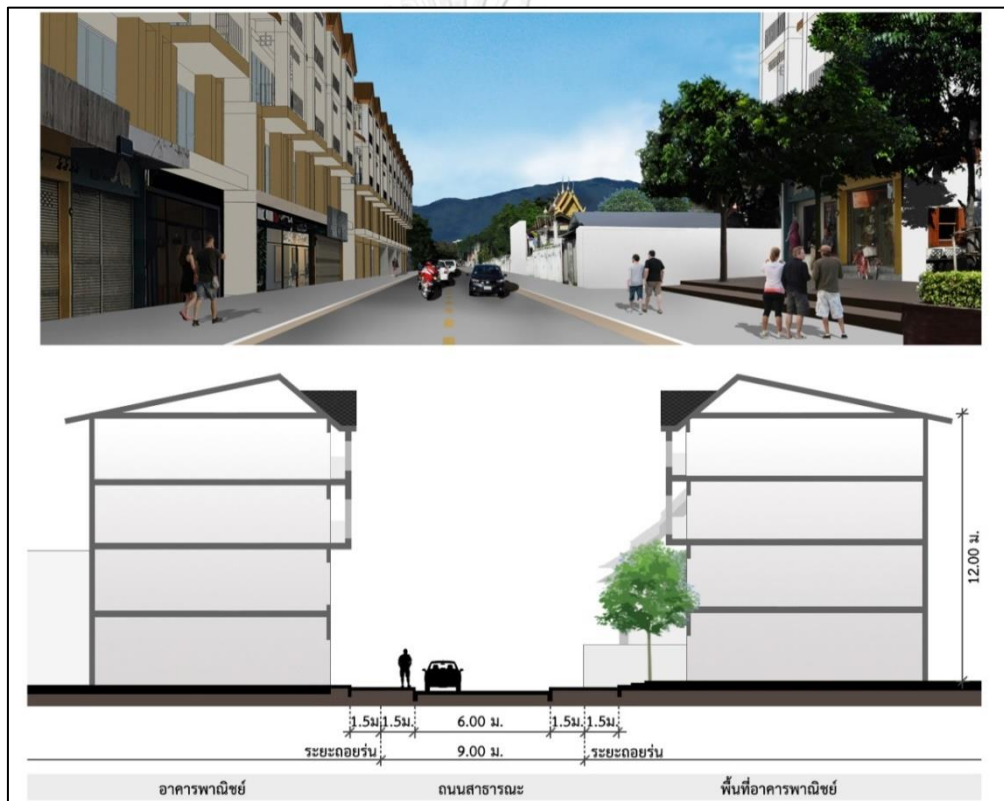

ภาพที่ 4- 18 แสดงรูปแบบของอาคารที่ใช้ในภาพตัวแทน เมื่อเทียบเคียงกับอาคารขนาดใหญ่ที่มีอยู่เดิมในพื้นที่

สำหรับเรื่องระยะถอยร่นของอาคาร ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ในหมวด 4 กล่าวถึงแนวอาคารและระยะต่างๆของอาคาร ในข้อ 41 วรรค 2 (1) อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า 10 เมตร ไหล่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะ อย่างน้อย 6 เมตร ในที่นี้ถนนราชดำเนินมีความกว้างของเขตทางสาธารณะ 9 เมตร อาคารจึงเหลือระยะถอยร่นจากขอบเขตถนนสาธารณะ 1.50 เมตร จึงได้ภาพตัวแทนของแนวทางการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 1 (ตามกฎหมายควบคุมอาคาร) ของมุมมองมองที่ 1-6 ดังภาพที่ 4-19 ถึงภาพที่ 4-24 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4- 19 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมุมมองที่1 ประตูท่าแพ

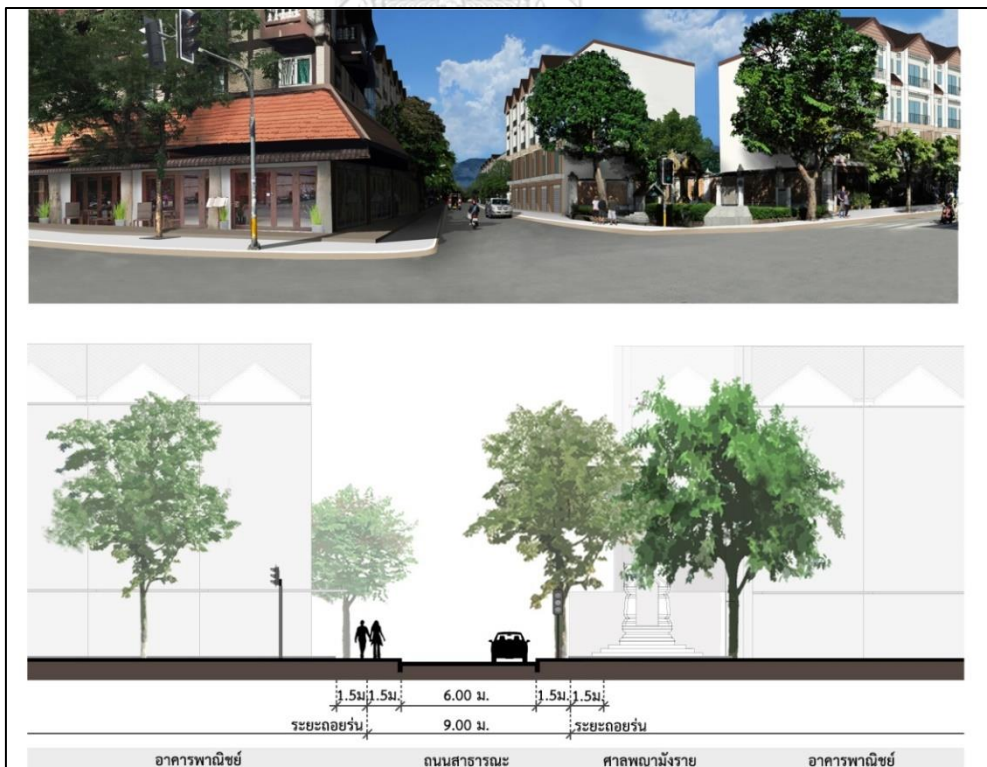

ภาพที่ 4- 20 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมุมมองที่2 ย่านพาณิชย์เบา

บาง

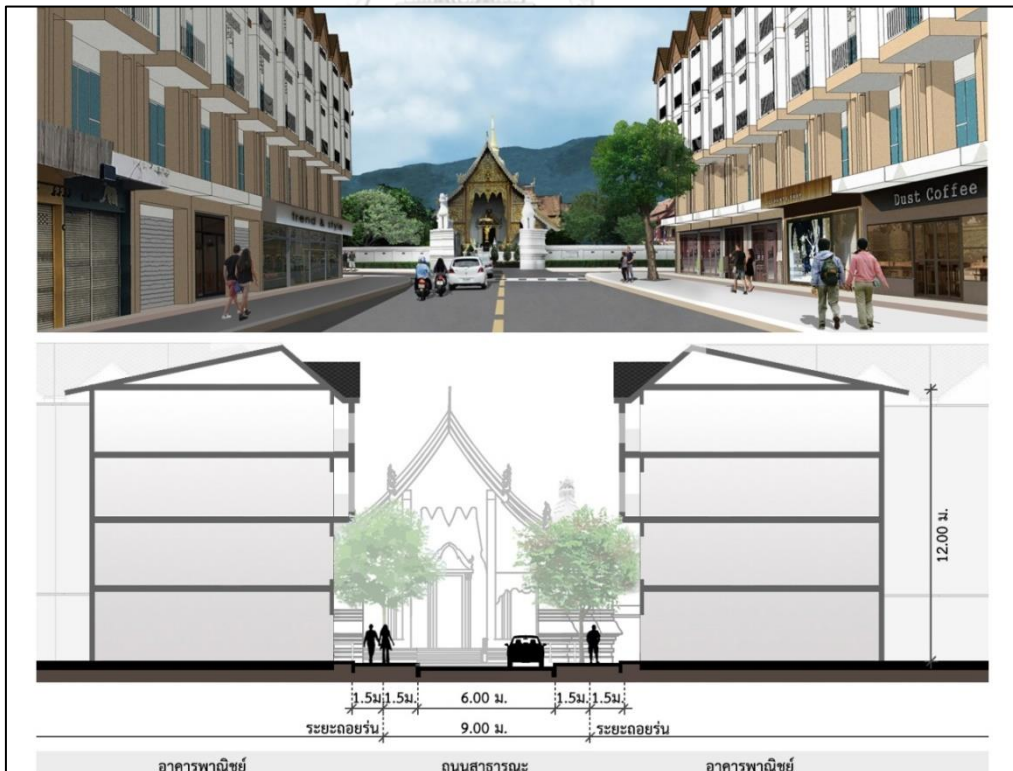
ภาพที่ 4- 21 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมุมมองที่ 3 ย่านราชการ

ภาพที่ 4- 22 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมุมมองที่ 4 สีแยกกลางเวียง

ภาพที่ 4- 23 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมุมมองที่ 5 ย่านวัด

ภาพที่ 4- 24 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมุมมองที่ 6 ย่านพาณิชย์

หนาแน่น

2) มุมมองที่ 7 และมุมมองที่ 8 : เนื่องจากทั้ง 2 มุมมองนี้ได้มีอาคารเกิดขึ้นไปแล้ว ดังนั้นในแนวทางเลือกนี้จึงเป็นการสมมุติให้อาคารที่มีผลต่อมุมมอง ถูกควบคุมความสูงให้เตี้ยลงมาครึ่งหนึ่งจากเดิม ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละมุมมองดังนี้

- มุมมองที่ 7 หน้าวัดพระสิงห์ : เนื่องจากมุมมองบริเวณทางเข้าวัดพระสิงห์ จะสามารถมองเห็นวิหารหลวงและหอไตร ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ แต่ปัจจุบันเมื่อมองไปจะเห็นอาคารขนาดใหญ่ มีหลังคาสีส้มอยู่ทางด้านขวาของหอไตร ซึ่งสร้างขึ้นภายหลัง เรียกว่าศาลาฌาปนกิจ มีลักษณะที่ข่มกับหอไตรด้วยขนาดและสีหลังคาของอาคาร ดังนั้นสำหรับแนวทางเลือกที่ 3 ของมุมมองที่ 7 จึงได้ทำการลดความสูงของอาคาร จาก 2 ชั้นมาเป็น 1 ชั้น และเปลี่ยนสีของหลังคาจากสีส้มเป็นสีน้ำตาลเพื่อลวงตาให้ดูเล็กลง ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 4-25

ภาพที่ 4- 25 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมุมมองที่ 7 วัดพระสิงห์

- มุมมองที่ 8 ประตูสวนดอก : พื้นที่ถัดจากประตูสวนดอกเป็นพื้นที่ของโรงพยาบาลมหาราชและอาคารคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งปัจจุบันมีอาคารสูง 15 ชั้นบดบังมุมมองของพระธาตุดอยสุเทพ ดังนั้นในแนวทางเลือกที่ 3 จึงได้จำลองภาพอาคารของโรงพยาบาลที่มีความสูงลดลงมาครึ่งหนึ่ง คือให้มีความสูงอยู่ที่ 7 ชั้น ดังแสดงให้ให้เห็นในภาพที่ 4-26

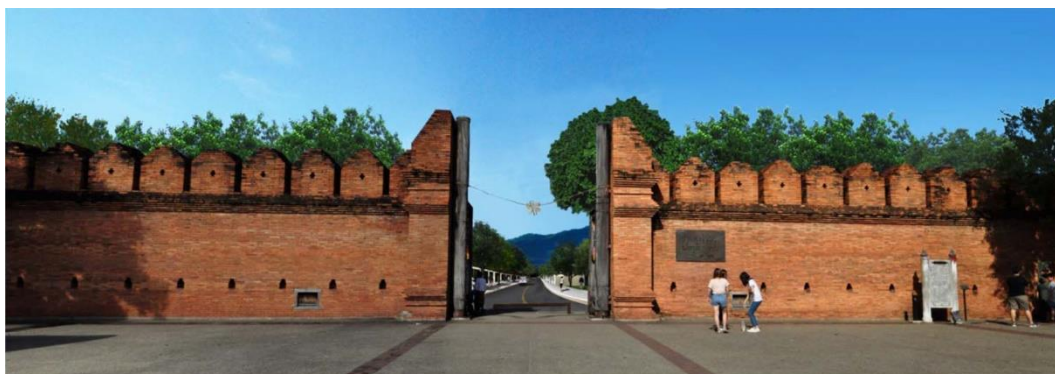
ภาพที่ 4- 26 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่1 ของมุมมองที่ 8 ประตูสวนดอก

4.3.4 แนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ 2 :

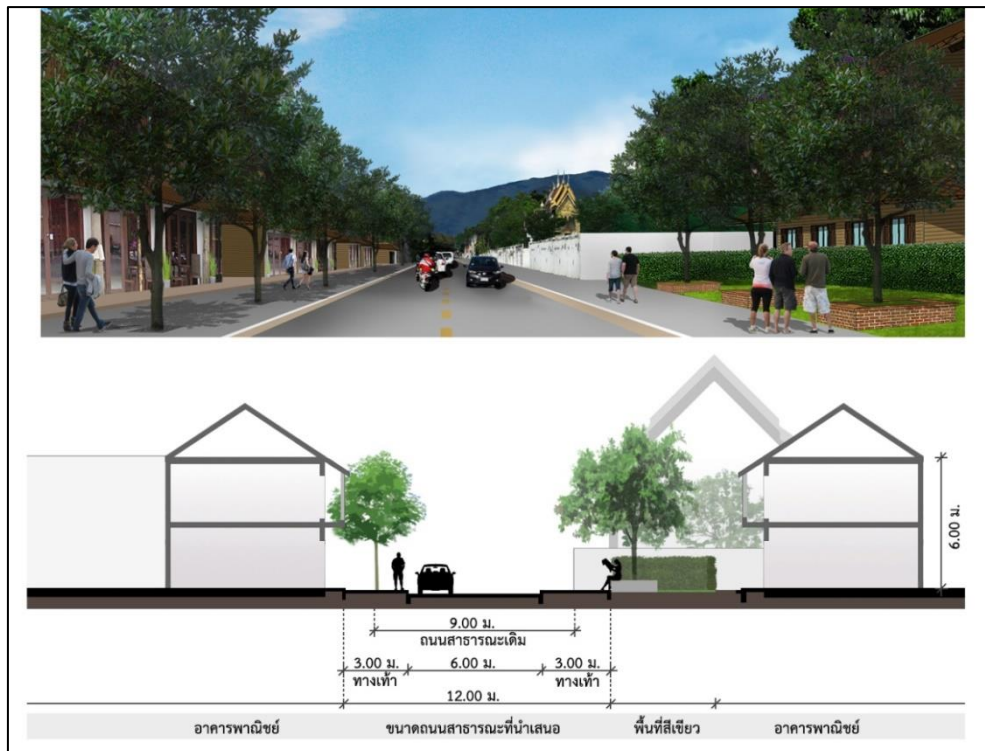
เป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะอุดมคติ กล่าวคือ การเปิดมุมมองให้สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้อย่างชัดเจนและมากที่สุดดังเช่นในอดีต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) มุมมองที่ 1- มุมมองที่ 6 : ด้วยการควบคุมรูปแบบ ความสูงของสถาปัตยกรรม และการเพิ่มระยะถอยร่นเพื่อเปิดมุมมองต่อพระธาตุดอยสุเทพ เนื่องจากมุมมองที่มองเห็นพระธาตุดอยสุเทพนั้น เอียงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ดังนั้นการเพิ่มระยะถอยร่นของอาคารฝั่งซ้ายของถนนจะน้อยกว่าทางด้านขวา โดยให้ระยะถอยร่นอาคารทางด้านซ้ายเพิ่มจากปัจจุบัน 1.5 เมตรเป็น 3 เมตร และทางด้านขวาของถนน เสนอให้เปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้เป็นพื้นที่สาธารณะสีเขียวต่อจากพื้นที่ถนน เพื่อเปิดมุมมองสู่ดอยสุเทพ ในที่นี้ได้ให้มีขนาดเท่ากับความกว้างของถนนราชดำเนิน คือ 9 เมตร และถัดจากพื้นที่สาธารณะสีเขียวนี้จึงเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีการควบคุมรูปแบบและความสูงของอาคาร โดยมีระยะถอยร่นจากแนวเขตพื้นที่สาธารณะที่มีพื้นที่สีเขียวนี้ 3 เมตรก่อนที่จะมีการสร้างอาคาร ซึ่งให้มีการควบคุมรูปแบบของอาคารเป็นแบบล้านนาประยุกต์ วัสดุปิดผิวอาคาร เป็นไม้เทียมหรือไม้ธรรมชาติ มีความสูงไม่เกิน 6 เมตร (2 ชั้น) ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 4-27 ถึงภาพที่ 4-32

สำหรับมุมมองที่ 1 บริเวณประตูท่าแพ เมื่อจำลองอาคารลงในภาพตามเงื่อนไขข้างต้น จะปรากฏว่าไม่มีอาคารสูงพื้นเหนือแนวความสูงของกำแพงเมือง ความสูงของกำแพงเมืองบริเวณประตูท่าแพ คือประมาณ 6 เมตร และเมื่อจำลองสภาพแวดล้อม ที่ได้เพิ่มพื้นที่สีเขียวตามแนวถนนราชดำเนิน และการเพิ่มต้นไม้ริมถนนทางด้านหน้าอาคารหลังแนวกำแพงเมือง ปรากฏดังภาพที่ 4-27

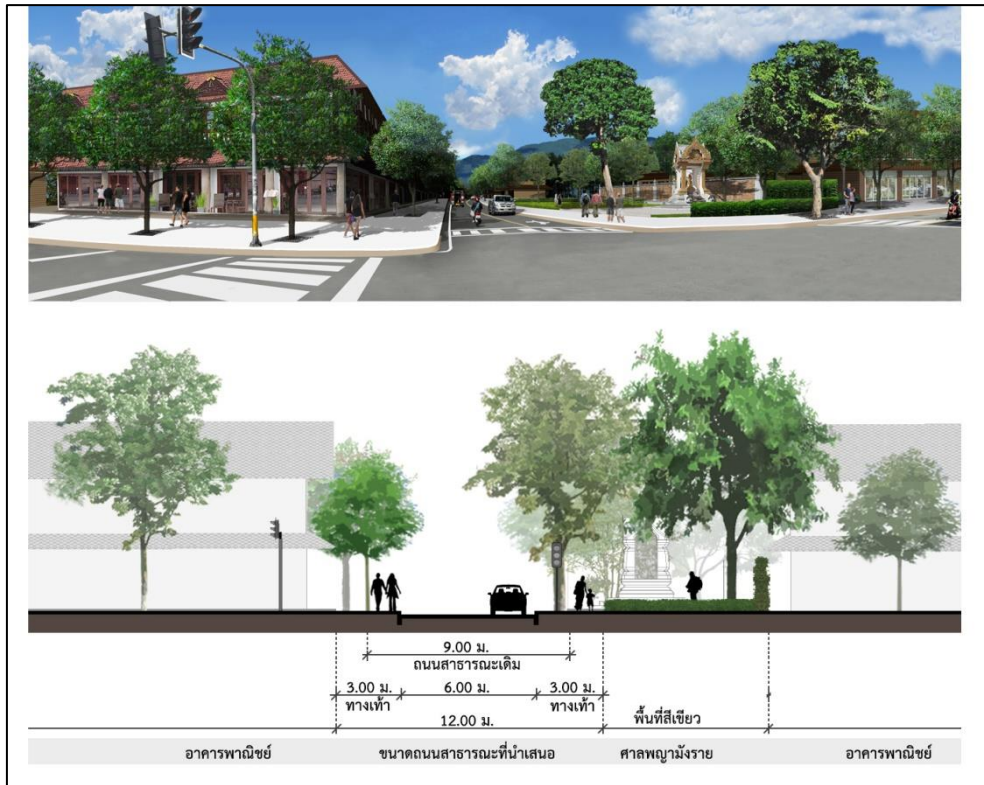
ภาพที่ 4- 27 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2ของมุมมองที่ 1 ประตูท่าแพ

ภาพที่ 4- 28 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมุมมองที่ 2 ย่านพาณิชย์เบา
บาง

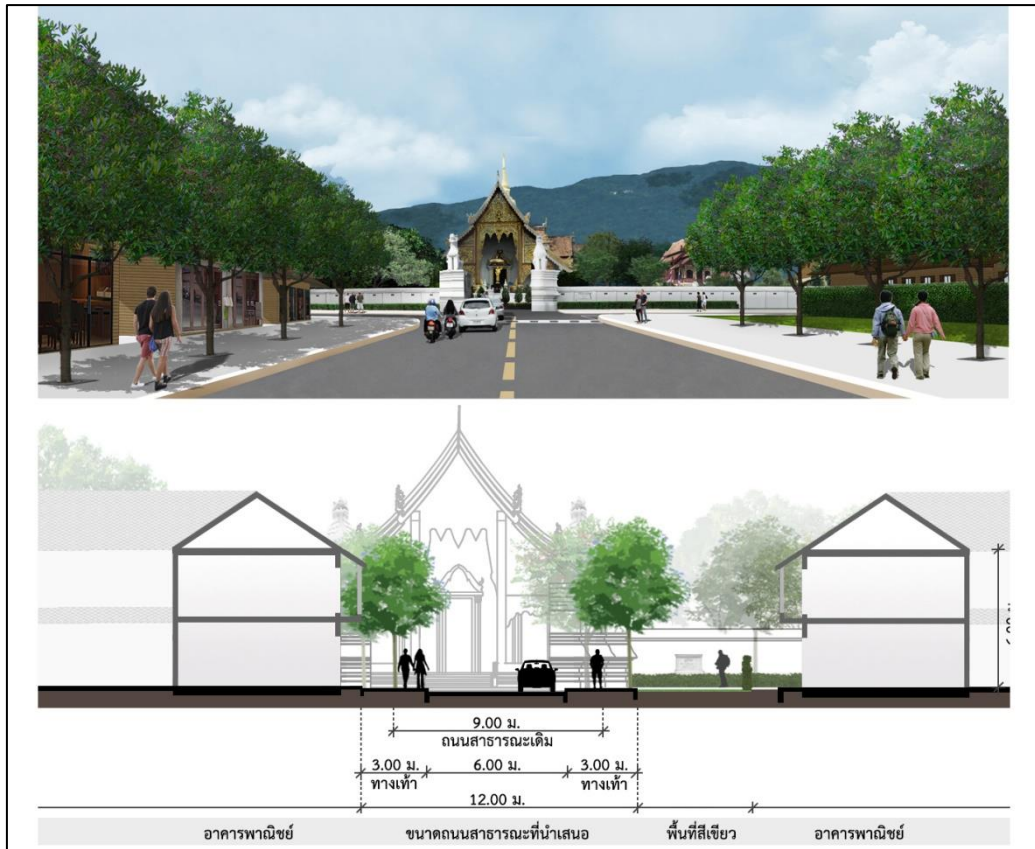
ภาพที่ 4- 29 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมุมมองที่ 3 ย่านราชการ

ภาพที่ 4- 30 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมุมมองที่4 สีแยกกลางเวียง

ภาพที่ 4- 31 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมุมมองที่ 5 ย่านวัด

ภาพที่ 4- 32 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ 2 มุมมองที่ 6 ย่านพาณิชย์
หนาแน่น

2) มุมมองที่ 7 และมุมมองที่ 8 : ได้เสนอแนวความคิดแบบอุดมคติ คือการจำลองสภาพของพื้นที่ ในกรณีหากมีการควบคุมความสูงของอาคาร และการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ภายในวัด และพื้นที่ราชการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- มุมมองที่ 7 บริเวณหน้าวัดพระสิงห์ ให้ยกเลิกตำแหน่งของอาคารพาณิชย์ในปัจจุบันออก ทดแทนด้วยพื้นที่สีเขียวตามลักษณะดั้งเดิมของวัดพระสิงห์ ในภาพที่ 4-33 แสดงให้เห็นภาพของวัดพระสิงห์ในอดีต ซึ่งภายในพื้นที่วัด ประกอบด้วยหอไตร วิหารหลวง อุโบสถ พระเจดีย์ วิหารลายคำ และกุฎด้านหลังวิหารลายคำ ส่วนอาคารเล็กๆด้านข้างซ้ายของภาพ คือกุฏิน้อย จึงได้รูปตัวแทนของแนวทางการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 2 ดังแสดงในภาพที่ 4-34

ภาพที่ 4- 33 แสดงรูปวัดพระสิงห์ในอดีต
ที่มา : รูปที่จัดแสดงภายในอุโบสถ ถ่ายเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2560

ภาพที่ 4- 34 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมุมมองที่ 7 วัดพระสิงห์

- มุมมองที่ 8 บริเวณประตูสวนดอก จำลองบรรยากาศให้อาคารของโรงพยาบาลมีความสูง 2-3 ชั้น คือต้นไม้สามารถบังอาคารได้ทั้งหมด การขยายของโรงพยาบาลเป็นในแนวราบหรือขยายในพื้นที่อื่นๆ รวมถึงมีการควบคุมสีของหลังคาและอาคารที่อยู่ในพื้นที่ ดังแสดงในภาพที่ 4-35

ภาพที่ 4- 35 แสดงรูปตัวแทนของแนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่2 ของมุมมองที่ 8 ประตูสวนดอก

4.4 การจัดทำแบบสอบถามสำหรับใช้ในการประเมินคุณภาพเชิงทัศน

ในการประเมินคุณภาพเชิงทัศนของดอยสุเทพ จากแนวแกนถนนราชดำเนิน โดยใช้การสัมภาษณ์ผ่านทางแบบสอบถามประกอบรูปภาพ เพื่อประเมินทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในรูปแบบต่างๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ แล้วนำผลของการประเมินคุณภาพเชิงทัศนนี้ ไปวิเคราะห์หาปัจจัยทางกายภาพที่มีผลต่อความชื่นชอบและยอมรับได้ สำหรับเป็นข้อกำหนดของแนวทางในการสร้างเขตจัดการเชิงทัศนเพื่อการอนุรักษ์พระธาตุดอยสุเทพ การจัดทำแบบสอบถามนี้ประกอบไปด้วย 4 ส่วน ได้แก่

4.4.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กระบวนการวิจัยใช้สูตรคำนวณจำนวนกลุ่มของประชากรตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ ซึ่งเป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการหาค่าสถิติเชิงสำรวจเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร โดยคาดว่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ 10% จึงสรุปประเภทและจำนวนของกลุ่มประชากรตัวอย่างได้ดังนี้

1.) สาธารณชน โดยเลือกกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่คือ

- ผู้ที่อาศัยในเชียงใหม่โดยคำนวณจากประชากรในเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่ มีประชากรตามสถิติปีพ.ศ. 2560 จำนวน 130,633 คน เมื่อคำนวณการเลือกประชากรตัวอย่างแบบยามาเน่ จะต้องทำการสัมภาษณ์ประชากรในพื้นที่เป้าหมายคือ พื้นที่เทศบาลเมืองเชียงใหม่ จำนวน 100 คน

- นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเชียงใหม่ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ตามสถิติปีพ.ศ. 2558 มีจำนวนทั้งหมด 7,425,772 คน (เป็นชาวไทย 4,841,681 คน และชาวต่างชาติ 2,584,091 คน) เมื่อคำนวณการเลือกประชากรตัวอย่างแบบยามาเน่ จะต้องทำการสัมภาษณ์ประชากรในพื้นที่เป้าหมายคือบริเวณของพื้นที่ศึกษา จำนวน 100 คน คิดเป็นสัดส่วน นักท่องเที่ยวชาวไทย 65 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติ 35 คน โดยกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยต้องเคยไปเที่ยวที่พระธาตุดอยสุเทพและถนนราชดำเนินมาก่อน

2.) ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องสุนทรียภาพและสภาพแวดล้อม เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญในประเทศไทยมีน้อยมาก ดังนั้นในที่นี้จึงใช้ ผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านสถาปัตยกรรมและการออกแบบสิ่งแวดล้อมแทนผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุนทรียภาพโดยตรง มีจำนวน 19 คน ซึ่งเป็นคนในเชียงใหม่และที่อื่นๆ

4.4.2 การทำแบบสอบถามประกอบรูปภาพ

แบบสอบถามประกอบรูปภาพนี้ จะประกอบไปด้วยภาพเชิงซ้อนจากมุมมองทั้ง 8 จุด จุดละ 4 ภาพ รวมเป็นทั้งหมด 32 ภาพ โดยใช้เทคนิคการทำแบบจำลองซ้อนภาพถ่าย ตามแนวทางที่ได้กล่าวในข้อ 4.3 สำหรับใช้ในการประเมินคุณภาพเชิงทัศนตามเงื่อนไขต่างๆ ดังแสดงให้เห็นในภาพ 4-36

หน่วย เชิงทัศน	มุมมองที่	สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน	แนวทางปรับปรุงภูมิทัศน์เดิม	แนวทางปรับปรุงอาคารทางเลือกที่ 1	แนวทางปรับปรุงอาคารทางเลือกที่ 2
		สภาพที่เป็นจริงตามปัจจุบัน	คงสภาพความสูงและหน้าอาคารตามปัจจุบัน ติดตั้งต้นไม้ จัดระเบียบภูมิทัศน์ ป้าย สายไฟ และการจอดรถ	การเปลี่ยนแปลงสูงสุดที่เป็นไปตามกฎหมาย ฉบับปัจจุบันกำหนด (เทศบัญญัตินครเชียงใหม่ พ.ศ.2557)	แนวทางเลือกอุดมคติ มองเห็นภูเขาได้เกือบเท่า ในอดีต เพิ่มระยะถอยร่น ควบคุมสี รูปแบบและ กำหนดความสูงอาคารที่ไม่เกิน 2 ชั้น
1. ประตู ท่าแพ	1				
2. ย่าน พาณิชย์ หลังปด.	2				
4. ย่าน ราชการ	3				
5. สีแยก กลางเวียง	4				
3. ย่าน วัดเก่า	5				
6. พาณิชย หน้าวัดฯ	6				
7. หน้า วัดพระ สิงห์	7				
8. ประตู สวนดอก	8				

ภาพที่ 4- 36 แสดงการจัดเรียงภาพตัวแทนที่ใช้ในการประเมินตามแนวทางเลือกต่างๆของแต่ละ

มุมมอง

โดยให้กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามประเมินใน 2 เรื่อง กล่าวคือ

- 1.) ความชื่นชอบต่อสภาพแวดล้อมของภาพตัวแทนที่ให้ประเมินแต่ละภาพ
- 2.) ความยอมรับได้ต่อสภาพแวดล้อมของภาพตัวแทนที่ให้ประเมินแต่ละภาพ

และอีกส่วนหนึ่งของแบบสอบถาม คือ ส่วนของข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม เพราะเชื่อว่าคนที่ตอบแบบสอบถามเป็นใครนั้น จะมีผลต่อความคิดเห็น

4.4.3 การกำหนดคำถาม

สำหรับแบบสอบถามนี้เป็นการประเมินทัศนคติที่ต้องการวัดความรู้สึกออกมาเป็นค่าคะแนน เพื่อให้กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม ให้คะแนนของระดับความรู้สึกที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ดังนั้นระดับคะแนนที่ให้กับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเลือกจึงเป็นเลขคู่ พร้อมทั้งให้บอกเหตุผลของความชื่นชอบและเหตุผลของการยอมรับได้ต่อแต่ละภาพตัวแทน ซึ่งในแต่ละคำถามจะกำหนดระดับคะแนนการประเมินความรู้สึกออกเป็น 6 ระดับ โดยเรียงลำดับคะแนนน้อยที่สุดคือ 1 แทนความรู้สึกไม่ชอบอย่างมาก และยอมรับไม่ได้อย่างมาก แล้วค่อยๆ เพิ่มคะแนนที่ละ 1 คะแนน ไปถึงมากที่สุดที่ 6 คะแนน แทนความรู้สึกชอบอย่างมาก และยอมรับได้อย่างมาก ดังแสดงในภาพที่ 4-37

1 ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด					
ไม่ชอบอย่างมาก	ไม่ชอบ	ไม่ค่อยชอบ	ค่อนข้างชอบ	ชอบ	ชอบอย่างมาก
1	2	3	4	5	6
อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....					
2 ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด					
ยอมรับไม่ได้อย่างมาก	ยอมรับไม่ได้	ยอมรับไม่ค่อยได้	ค่อนข้างยอมรับได้	ยอมรับได้	ยอมรับได้อย่างมาก
1	2	3	4	5	6
อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....					

ภาพที่ 4- 37 รูปแสดงสเกลของระดับคะแนนในแบบสอบถาม

4.4.4 การสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล

ประกอบด้วย

1.) ชุดสมุดภาพตัวแทน (ภาคผนวก ก) ซึ่งประกอบไปด้วย 8 มุมมอง แต่ละมุมมองประกอบด้วย 4 ภาพของแนวทางเลือก รวมเป็นทั้งหมด 32 ภาพ เป็นสมุดรูปภาพที่มีภาพจากเงื่อนงำต่างๆที่กำหนดไว้ตามข้อ 4.3 ที่มีขนาดใหญ่เพียงพอและสามารถเห็นได้ชัดเจนในที่นี้สมุดรูปภาพมีขนาด เอ4 พิมพ์โดยใช้กระดาษอัดรูปถ่าย ซึ่งจะได้รูปภาพที่มีความชัดเจนและคมชัด

2.) ชุดแบบสอบถามที่ให้กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเขียนคำตอบ (ภาคผนวก ข) ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และคำถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับความรู้สึกตวยสุเทพและเชียงใหม่

ส่วนที่ 2 ของชุดแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามที่ใช้ในการประเมินคุณภาพเชิงทัศนคติของแต่ละภาพตัวแทน 2 คำถามต่อทุกๆ 1 ภาพตัวแทน คือ ท่านมีความชื่นชอบต่อ

สภาพแวดล้อมที่ปรากฏมาน้อยเพียงใด และ ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด

4.5 การเก็บข้อมูล

ช่วงเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ 1-20 พฤศจิกายน พ.ศ.2560

สถานที่ที่เก็บข้อมูล

- ในพื้นที่ศึกษาตลอดแนวถนนราชดำเนินครอบคลุมไปถึงประตูสวนดอก สำหรับสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ
- ในพื้นที่เวียงเก่าเชียงใหม่ทั้งชั้นใน(ภายในคูเมือง) และเวียงเก่าเชียงใหม่ชั้นนอกศึกษา ซึ่งรวมพื้นที่ศึกษาด้วย
- สถาบันการศึกษาในคณะที่สอนเกี่ยวกับการออกแบบสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม และบริษัทเอกชนต่างๆที่ประกอบวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรมทั้งในกรุงเทพและเชียงใหม่

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบไปด้วย 2 ส่วนที่ต้องพิจารณาร่วมกัน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลในการประเมินทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามต่อความชื่นชอบและยอมรับได้ของภาพตัวแทนแต่ละภาพ เพื่อหาว่ามีปัจจัยทางกายภาพอะไรบ้างที่มีผลต่อความรู้สึกชื่นชอบและความยอมรับได้ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

- ภาพในแนวทางเลือกใดที่กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกชื่นชอบหรือไม่ชอบ และยอมรับได้หรือไม่ได้ แตกต่างจากแนวทางอื่นอย่างไร
- ระดับของความชื่นชอบและยอมรับได้ในแต่ละภาพตัวแทน น่าจะมีสาเหตุจากอะไร
- ในภาพที่เป็นแนวทางเลือกเดียวกัน มีระดับความชื่นชอบและยอมรับได้แตกต่างกันอย่างไร
- ความสัมพันธ์ของขนาดต่อระยะที่มองเห็นในแต่ละภาพ กับระดับความชื่นชอบและยอมรับได้

ในส่วน of ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น ต้องนำมาวิเคราะห์ร่วมด้วย เนื่องจากอาจมีบางประเด็นส่งผลต่อความคิดเห็นเช่น เป็นคนเชียงใหม่ตั้งแต่เกิด หรือย้ายเข้ามาหรือเป็นนักท่องเที่ยวที่อาจจะส่งผลต่อความรู้สึกที่มีต่ออยุธยา การประกอบอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามที่อาจมีผลต่อการให้ความคิดเห็น หากมีส่วนได้ส่วนเสียกับการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ รวมไปถึง

การศึกษาและเชื้อชาติของผู้ตอบ ซึ่งอาจมีผลในการประเมินทัศนคติได้ เป็นต้น ทั้งนี้ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล ยังประกอบไปด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักดอยสุเทพ ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ถึงระดับความเป็นสากล และการรับรู้ถึงดอยสุเทพของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มต่างๆด้วย

4.7 การสรุปผล

เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์ถึงปัจจัยทางกายภาพที่มีผลต่อทัศนคติของกลุ่มคนส่วนใหญ่ ต่อความชื่นชอบและยอมรับได้ของสภาพแวดล้อม ร่วมกับการวิเคราะห์องค์การมองเห็นของมนุษย์ มาสรุปเป็นแนวทางในการควบคุมทางกายภาพของเมืองด้วยการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์ เพื่อวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์มรดกของพระธาตุดอยสุเทพต่อไป

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์

5.1 ผลการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์จากแบบสอบถาม

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 219 คน ได้แก่ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเชียงใหม่ 100 คน นักท่องเที่ยวชาวไทย 65 คน นักท่องเที่ยวต่างชาติ 35 คน และผู้ประกอบการวิชาชีพทางด้านสถาปัตยกรรมและการออกแบบสิ่งแวดล้อม 19 คน ช่วงระยะเวลาในการสัมภาษณ์ คือ 1-20 พฤศจิกายน พ.ศ.2560 ซึ่งตรงกับช่วงเทศกาลลอยกระทงประจำปีของเชียงใหม่ (วันที่ 2-4 พฤศจิกายน พ.ศ.2560) แบบสอบถามเรื่องการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ของดอยสุเทพจากแนวถนนนราชาดำเนิน ปรากฏผลออกมาดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

5.1.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ : แบ่งเป็นชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ชาย 101 คน หญิง 118 คน โดยมีรายละเอียดเป็นชาวเชียงใหม่ : ชาย 44 คน หญิง 56 คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย : ชาย 29 คน หญิง 36 คน เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ : ชาย 18 คน หญิง 17 คน และผู้ประกอบการวิชาชีพทางด้านสถาปัตยกรรมและการออกแบบสิ่งแวดล้อม : ชาย 10 คน หญิง 9 คน
- อายุ : โดยผู้ตอบแบบสอบถามชุดนี้ ต้องมีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุช่วง 25-40 ปี (49.3 %) ซึ่งเป็นประชากรในวัยทำงาน ถัดไปคืออายุช่วง 41-60 ปี และ 16-24 ปี มีจำนวนเท่ากันคือ 21.5% ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 6.4% และไม่ตอบคำถามจำนวน 1.3%
- การศึกษาสูงสุด : ประมาณ 2 ใน 3 (66.2 %) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จบระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี และเป็นผู้มีระดับการศึกษาปริญญาโท และเอก 20.1 % ในจำนวนนี้เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ 1 ใน 3 (15 คนจากทั้งหมด 45 คน) จบการศึกษาระดับมัธยม 8.2% จบการศึกษาระดับปวช.หรือปวส. 3.2% จบการศึกษาระดับประถมศึกษา 1.8% และมีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 0.5%
- รายได้ : ประมาณ 1 ใน 4 (24.2 %) ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ที่ 5,001-15,000 บาท และประมาณครึ่งหนึ่ง (59.9%) ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่มีรายได้

มากกว่า 15,000บาท กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวน 5% และส่วนที่เหลือ 15.5% คือไม่ระบุรายได้

- **อาชีพ :** กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีความหลากหลายในอาชีพกระจายไป โดยกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุอาชีพเป็นนักเรียนนักศึกษาประมาณ 1 ใน 5 (18.3%) รองลงมาคืออาชีพค้าขายและพาณิชย์กรรม 14.2 % อาชีพออกแบบสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมจำนวน 8.7 % อาชีพธุรกิจการท่องเที่ยว 6.4% อาชีพเกี่ยวกับการศึกษา 5% อาชีพเกี่ยวกับการปกครองการบริหาร 4.6% อาชีพวิศวกรรมการก่อสร้าง 3.6% อาชีพการสาธารณสุข 1.8% อาชีพอื่นๆ 33.8% และไม่ระบุคำตอบ 3.6%

5.1.1.2 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้อาศัยอยู่ในเชียงใหม่ จำนวน 100 คน พบว่า

- **ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในเชียงใหม่ :** ประมาณครึ่งหนึ่ง (52 %) ของผู้ตอบแบบสอบถามชาวเชียงใหม่ เป็นผู้อาศัยในเชียงใหม่ตั้งแต่เกิด และเป็นผู้อาศัยอยู่ในเชียงใหม่มานานมากกว่า 10 ปี คิดเป็นสัดส่วน 1 ใน 4 (24 %) ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามชาวเชียงใหม่ เป็นผู้อาศัยอยู่ในเชียงใหม่ 6-10 ปี มีจำนวน 15คน (15 %) และเป็นผู้อาศัยอยู่ในเชียงใหม่มานาน 1-5 ปีจำนวน 6% ไม่ระบุคำตอบ 3%

- **ภูมิลำเนา :** กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง 55 คน (55 %) และอำเภออื่นๆ 45 คน (45 %)

5.1.1.3 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ พบว่า

- **วัตถุประสงค์ของการมาเชียงใหม่ :** 90 % ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดมาเพื่อพักผ่อนท่องเที่ยว มาเยี่ยมเพื่อนหรือญาติ 6% มาทำงาน 4% และจากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดเป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำถึง 75 % โดยที่ 20 % ในกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่มาเชียงใหม่ซ้ำมากกว่า 10 ครั้ง มีเพื่อนหรือญาติอาศัยที่เชียงใหม่

- **กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่มาเชียงใหม่ครั้งแรก :** มีจำนวน 25 % ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด โดยในจำนวนนี้คิดเป็นสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติถึง 4 ใน 5 (84%) ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่มาเชียงใหม่ครั้งแรก นอกจากนี้จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มาเชียงใหม่ครั้งที่ 2-5 จำนวน 35% ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด และมาเชียงใหม่ครั้งที่ 6-10 จำนวน 9% โดยมีกลุ่มนักท่องเที่ยวมาเชียงใหม่มากกว่า 10 ครั้ง จำนวนถึง 31% ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด

- **ความประทับใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อเชียงใหม่ :** พบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่สุด (38 %) มีความประทับใจต่อเชียงใหม่ทั้งด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติ รองลงมาแสดงความ

ประทับใจต่อวัฒนธรรมอย่างเดียว (36%) ส่วนกลุ่มที่แสดงความประทับใจต่อธรรมชาติเพียงอย่างเดียวมีเพียงไม่ถึง 1 ใน 5 (18%) และไม่ระบุคำตอบ 8%

- ที่พัก : นักท่องเที่ยวเลือกที่พักในเมืองถึง 66 % (ในช่วงที่สัมภาษณ์ เป็นช่วงที่มีเทศกาลลอยกระทง ซึ่งบริเวณหลักที่จัดงานอยู่ในเขตเมืองเก่าและถนนราชดำเนิน) คิดเป็นสัดส่วน 2 ใน 3 ของนักท่องเที่ยว รองลงมา 31 % เลือกที่พักนอกเมือง และมี 3 % ที่เลือกพักทั้ง 2 แบบ

5.1.1.4 ข้อมูลของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ถึงความรู้จักเกี่ยวกับดอยสุเทพและเชียงใหม่ พบว่า

- ภูเขาประจำจังหวัดเชียงใหม่ : จำนวนประมาณ 3 ใน 4 (71.7%) ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดตอบว่า ดอยสุเทพ และมีผู้ตอบว่า ดอยอินทนนท์ เป็นอันดับรองลงมา คิดเป็น 2.4 % ตอบภูเขาอื่นๆ 1.4% และไม่ระบุคำตอบ 24.5%

- จำนวนผู้คนที่รู้จักดอยสุเทพในกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีมากถึง 95.4% ผู้ที่ไม่รู้จักเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เติบโตในต่างประเทศ 1 คน และเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ 9 คน

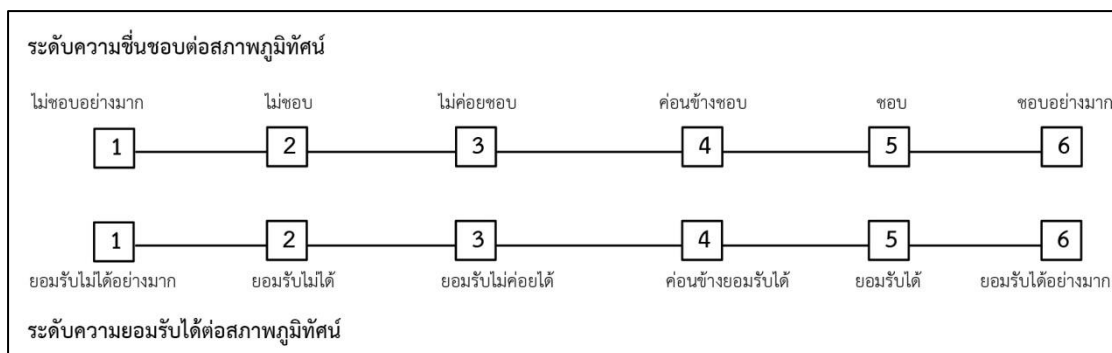
- เมื่อให้ชี้ทิศทางของดอยสุเทพจากตำแหน่งที่ยืนหรือนั่งอยู่ขณะที่ทำการสัมภาษณ์ (สำหรับผู้ที่บอกว่ารู้จักดอยสุเทพ) ชาวเชียงใหม่สามารถตอบได้ถูกต้องทุกคน ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติถึง 3 ใน 4 (77.3%) คือ 17 คนจาก 22 คนที่รู้จักดอยสุเทพ สามารถชี้ทิศทางได้ถูกต้อง แสดงให้เห็นว่า แม้คนต่างชาติที่ไม่คุ้นเคยพื้นที่ยังทราบอยู่เสมอว่า ดอยสุเทพอยู่ทางทิศไหน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.1.2 การประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม

5.1.2.1 การประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนของการให้คะแนนระดับของความชื่นชอบและยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพตัวแทน

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามถึงระดับความชื่นชอบและยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ที่ปรากฏในภาพแต่ละภาพ บนสเกลดังแสดงในภาพที่ 5-1

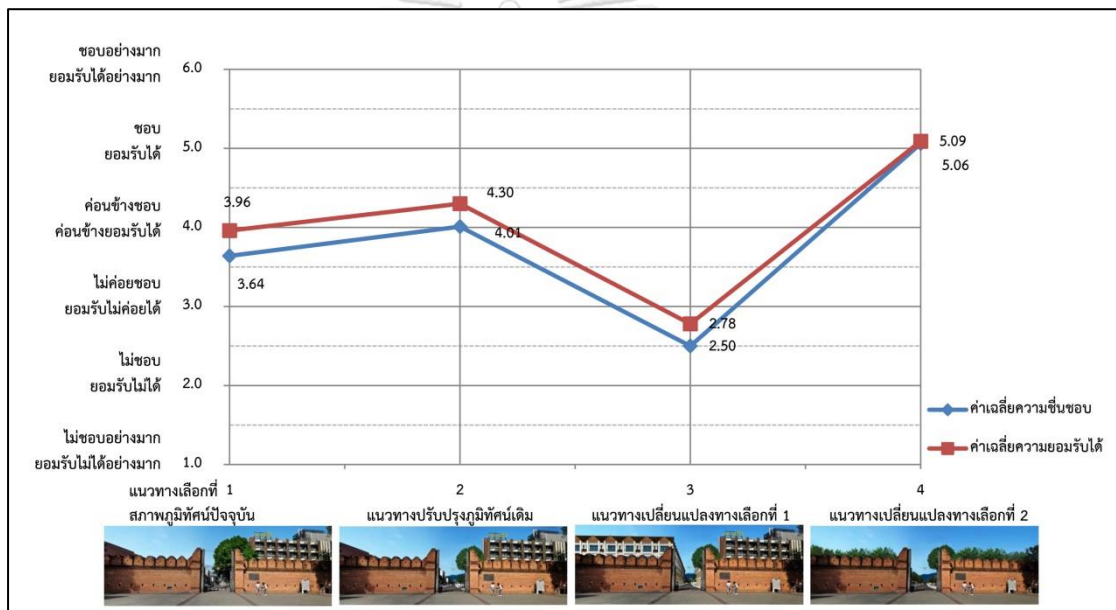

ภาพที่ 5- 1 แสดงสเกลระดับคะแนนของความชื่นชอบและความยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์

เมื่อนำมาประมวลผลทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ของทุกกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม เปรียบเทียบระดับความชื่นชอบและการยอมรับได้ต่อภูมิทัศน์ของแต่ละภาพตัวแทน ทั้ง 8 มุมมอง มุมมองละ 4 ภาพแนวทางเลือกตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 4.3 เมื่อให้แกน X เป็นลำดับของภาพตัวแทนที่ใช้ในการประเมินเรียงจากแนวทางเลือกที่ 1 ถึงแนวทางเลือกที่ 4 และแกน Y คือระดับคะแนนของความชื่นชอบและความยอมรับได้ เรียงจากน้อยที่สุด = 1 คือไม่ชอบอย่างมาก/ยอมรับไม่ได้อย่างมาก และค่อยๆเพิ่มระดับคะแนนขึ้นทีละ 1 คะแนน จนถึงที่สุดที่ 6 คะแนน คือชอบอย่างมาก /ยอมรับได้อย่างมาก แสดงผลในการประเมินของแต่ละมุมมอง ปราบกฏดังกล่าวที่แสดงในภาพที่ 5-2 ถึงภาพที่ 5-9 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

มุมมองที่ 1 : บริเวณประตูท่าแพ

ช่วงประตูท่าแพเป็นที่รู้จักกันดีของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทั้งเป็นที่จัดเทศกาลต่างๆของเมืองเชียงใหม่อีกด้วย องค์ประกอบภาพที่สำคัญคือกำแพงและประตูเมืองท่าแพ ผลกราฟของความชื่นชอบและการยอมรับได้สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันอยู่ที่ประมาณค่ากลาง (median) ระหว่างค่อนข้างชอบและไม่ค่อยชอบ แล้วเพิ่มสูงขึ้นเมื่อมีการปรับแต่งต้นไม้ให้เห็นตวยสุเทพได้มากขึ้น แต่เมื่อให้มีอาคารสูงเกิดขึ้นได้ตามเทศบัญญัติบริเวณด้านหลังกำแพงเมืองทั้ง 2 ข้างในภาพทางเลือกที่ 3 กราฟคะแนนของความชื่นชอบและการยอมรับได้ลดมาต่ำที่สุดของภาพแนวทางเลือกทั้งหมด แต่ในภาพที่เป็นทางเลือกอุดมคติในภาพแนวทางเลือกที่ 4 ระดับคะแนนของความชื่นชอบและการยอมรับได้กลับขึ้นไปสูงที่สุด ปรากฏดังกราฟที่แสดงในภาพที่ 5-2

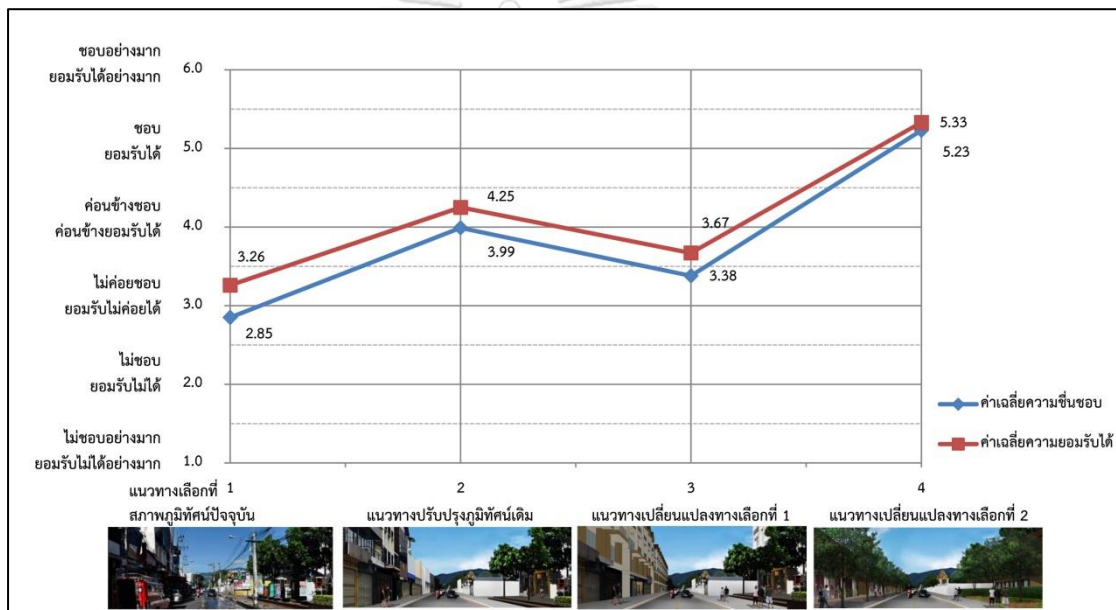

ภาพที่ 5- 2 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพตัวแทน

ของมุมมองที่ 1

มุมมองที่ 2 : บริเวณย่านพาณิชย์ หลังประตูท่าแพ

ด้านหลังถัดจากประตูท่าแพเป็นถนนมูลเมือง และถนนนครราชสีมาซึ่งเป็นย่านร้านค้า ทั้งที่เป็นอาคารพาณิชย์และเป็นพลาซ่าของพาณิชย์กรรม องค์ประกอบภาพที่สำคัญคือร้านค้าที่ด้านหน้าของภาพ กึ่งกลางภาพเป็นเจดีย์และอุโบสถของวัดหมื่นล้าน บางส่วนของกำแพงวัดตัดแปลงเป็นพื้นที่ให้ร้านค้าเช่าขายของ ผลกราฟของความชื่นชอบและการยอมรับได้สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันอยู่ต่ำกว่าค่ากลาง คือไม่ค่อยชอบ แล้วเพิ่มสูงขึ้นเมื่อมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เรียบร้อยและเห็นตอয়สุเทพมากขึ้น แต่เมื่อให้มีอาคารสูงเกิดขึ้นตามเทศบัญญัติในภาพแนวทางเลือกที่ 3 ความชื่นชอบและการยอมรับได้ลดลงมาและกราฟกลับขึ้นไปสูงที่สุดในภาพที่เป็นทางเลือกอุดมคติในภาพแนวทางเลือกที่ 4 ปรากฏดังกราฟที่แสดงในภาพที่ 5-3

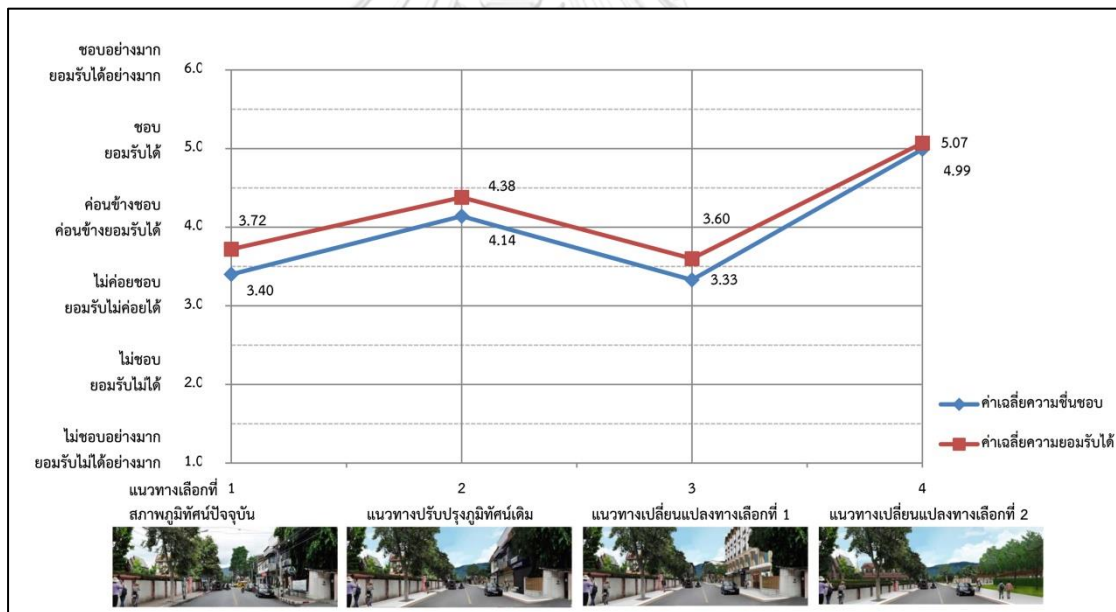

ภาพที่ 5- 3 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ

ตัวแทนของมุมมองที่ 2

มุมมองที่ 3 : บริเวณย่านราชการและย่านพาณิชย์ ก่อนสี่แยกกลางเวียง

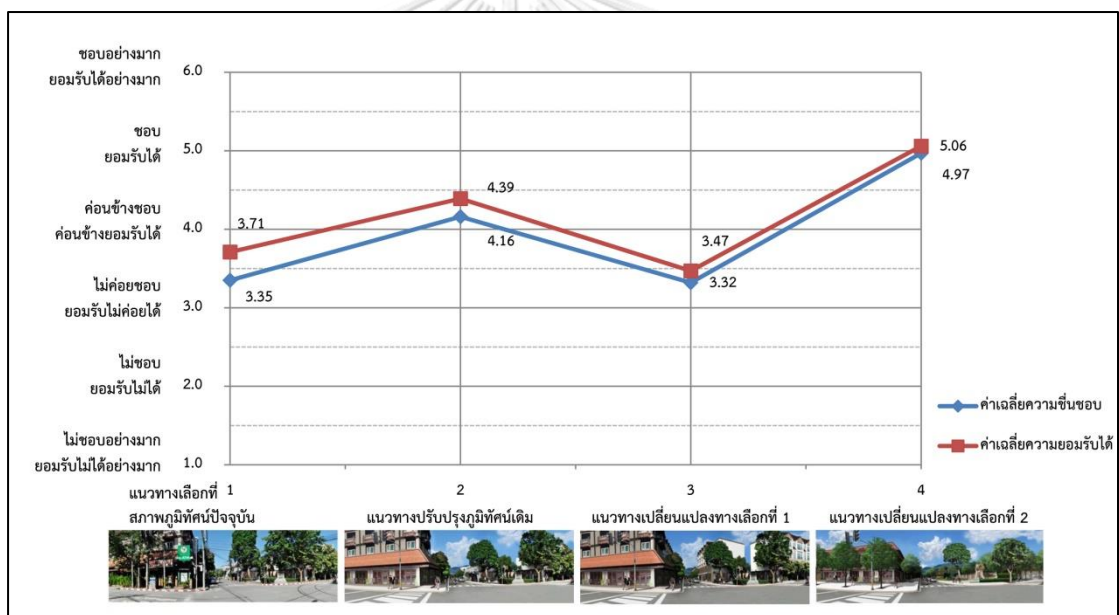
ด้านซ้ายของภาพเป็นคัมเจ้าบุรีรัตน์ ซึ่งได้รับการอนุรักษ์ตัวสถาปัตยกรรม และในปัจจุบันยังเป็นศูนย์ศึกษาสถาปัตยกรรมล้านนา เผยแพร่และให้ความรู้เรื่องสถาปัตยกรรมของล้านนา กำกับดูแลโดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทางด้านขวาของภาพเป็นศาลาธนารักษ์ ติดกันเป็นย่านร้านค้าที่มีความสูงอาคาร 2 ชั้น ติดกับสี่แยกสัญญาณไฟจราจรถัดไปเป็นศาลาพญามังราย องค์ประกอบภาพที่สำคัญคือกำแพงรั้วของสถานที่ราชการและร้านค้าที่ด้านหน้าของภาพ กลางภาพเป็นบริเวณศาลาพญามังราย และต้นไม้ใหญ่ ที่อยู่ด้านหลังภาพเป็นดอยสุเทพ ผลกราฟของความชื่นชอบและการยอมรับได้สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันอยู่ประมาณค่ากลาง คือระหว่างค่อนข้างชอบและไม่ค่อยชอบ แล้วเพิ่มสูงขึ้นเมื่อมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เรียบร้อยและเห็นดอยสุเทพมากขึ้น แต่เมื่อให้มีอาคารสูงเกิดขึ้นตามเทศบัญญัติในภาพแนวทางเลือกที่ 3 ความชื่นชอบและการยอมรับได้ลดลงมาต่ำกว่าภาพแรกเล็กน้อย และกราฟกลับขึ้นไปสูงที่สุดในภาพที่เป็นทางเลือกอุดมคติในภาพแนวทางเลือกที่ 4 ปรากฏดังกราฟที่แสดงในภาพที่ 5-4

ภาพที่ 5- 4 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ
ตัวแทนของมุมมองที่ 3

มุมมองที่ 4 : บริเวณสี่แยกกลางเวียง

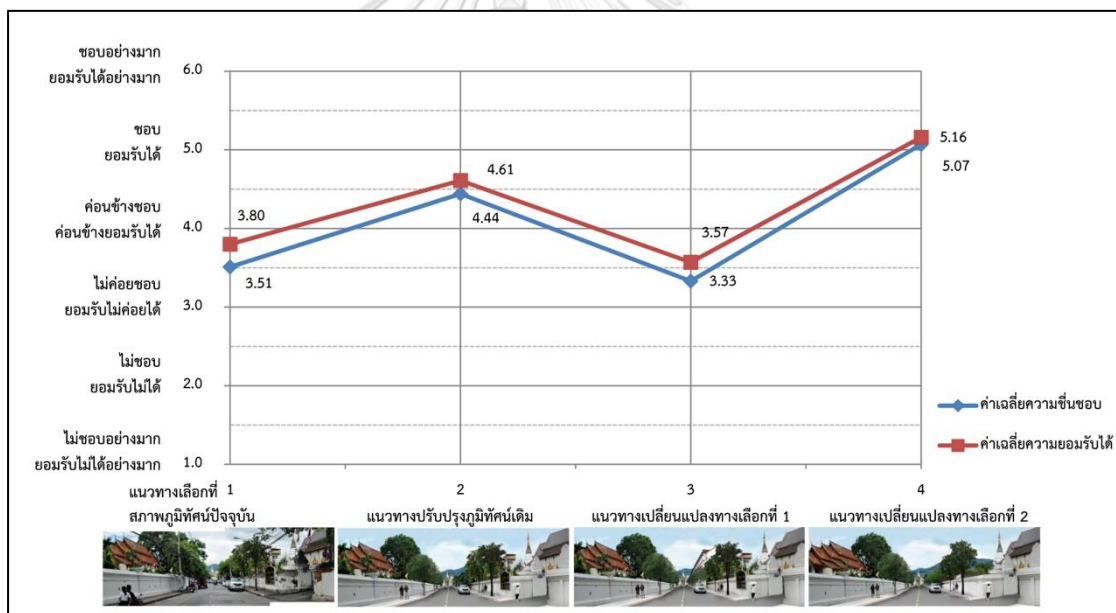
สี่แยกกลางเวียงเป็นจุดตัดของถนนราชดำเนิน และถนนพระปกเกล้า อยู่ประมาณกลางเวียงเก่าของเชียงใหม่ องค์ประกอบภาพที่สำคัญคืออาคารพาณิชย์ 3.5 ชั้นที่ด้านหน้าทางซ้ายของภาพ มีศาลาพญามังรายและต้นไม้ใหญ่ทางด้านขวาของภาพ กลางภาพเป็นอาคารพาณิชย์และเห็นตอยสุเทพอยู่ทางด้านหลังของภาพ ผลกราฟของความชื่นชอบและการยอมรับได้สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันอยู่ประมาณค่ากลาง คือระหว่างค่อนข้างชอบและไม่ค่อยชอบ แล้วเพิ่มสูงขึ้นเมื่อมีการตัดแต่งต้นไม้ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เรียบร้อยและเห็นตอยสุเทพมากขึ้น แต่เมื่อให้มีอาคารสูงเกิดขึ้นตามเทศบัญญัติในภาพแนวทางเลือกที่ 3 ความชื่นชอบและการยอมรับได้ลดลงมาต่ำกว่าภาพแรกเล็กน้อยและกราฟกลับขึ้นไปสูงที่สุดในภาพที่เป็นทางเลือกอุดมคติในภาพแนวทางเลือกที่ 4 ปรากฏดังกราฟที่แสดงในภาพที่ 5-5

ภาพที่ 5- 5 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ
ตัวแทนของมุมมองที่ 4

มุมมองที่ 5 : บริเวณย่านวัดเก่า

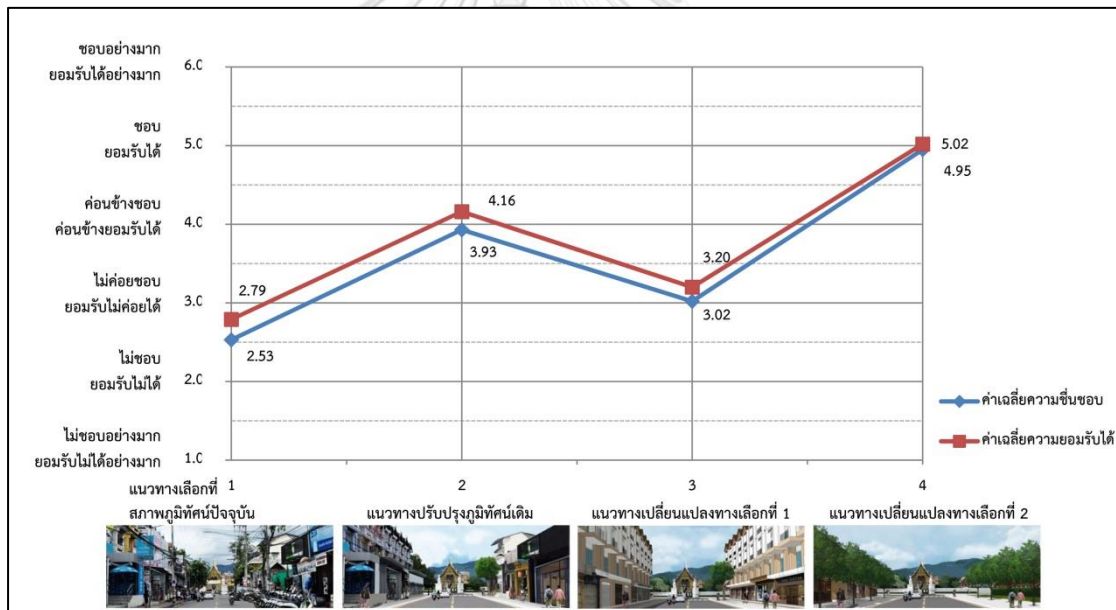
ภาพตัวแทนของย่านวัดเก่านี้อยู่ระหว่างวัดศรีเกิดซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน อยู่ทางด้านซ้ายของภาพ และทางด้านขวาของภาพเป็นวัดทุ่งยู องค์ประกอบภาพที่สำคัญคือแนวกำแพงวัด ทั้งสองด้านของถนน ด้านซ้ายเป็นอุโบสถของวัดศรีเกิด ด้านขวาเป็นเจดีย์และอุโบสถของวัดทุ่งยู เห็นอาคารพาณิชย์สูง 4 ชั้นติดกับวัดทุ่งยู กลางภาพเป็นแนวต้นไม้และเห็นวิหารหลวงของวัดพระสิงห์ฯ อยู่ตรงกลาง ด้านหลังของภาพเป็นตอยสุเทพและมีอาคารสูงของโรงพยาบาลด้านหลังวัดพระสิงห์ฯ ผลกราฟของความชื่นชอบและการยอมรับได้สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันอยู่ประมาณค่ากลาง คือระหว่างค่อนข้างชอบและไม่ค่อยชอบ แล้วเพิ่มสูงขึ้นเมื่อมีการตัดแต่งต้นไม้ ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เรียบร้อยและเห็นตอยสุเทพมากขึ้น แต่เมื่อให้มีอาคารสูงเกิดขึ้นตามเทศบัญญัติในภาพแนวทางเลือกที่ 3 ความชื่นชอบและการยอมรับได้ลดลงมาต่ำกว่าภาพแรกเล็กน้อยและกราฟกลับขึ้นไปสูงที่สุดในภาพที่เป็นทางเลือกอุดมคติในภาพแนวทางเลือกที่ 4 ปรากฏดังกราฟที่แสดงในภาพที่ 5-6

ภาพที่ 5- 6 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ
ตัวแทนของมุมมองที่ 5

มุมมองที่ 6 : บริเวณย่านพาณิชย์ หน้าวัดพระสิงห์

บริเวณสุดปลายถนนราชดำเนิน ด้านหน้าวัดพระสิงห์ฯ เป็นย่านร้านค้า โรงแรมและเกสต์เฮาส์ที่หนาแน่น องค์ประกอบภาพที่สำคัญคือ อาคารพาณิชย์สูง 4 ชั้นที่มีการต่อเติมพื้นที่ด้านหน้าเป็นร้านค้าทางด้านซ้ายของภาพ ด้านขวาเป็นย่านพาณิชย์ที่มีความสูง 1-3 ชั้น กึ่งกลางภาพเป็นวิหารหลวงของวัดพระสิงห์ฯ และเห็นเจดีย์ที่ด้านหลังของวิหารหลวง ด้านหลังของภาพเห็นอาคารของโรงพยาบาลและตอยสุเทพ ผลกราฟของความชื่นชอบและการยอมรับได้สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันอยู่ต่ำกว่าค่ากลาง คือระหว่างไม่ค่อยชอบถึงไม่ชอบ แล้วเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าค่ากลางเมื่อมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เรียบร้อยและเห็นตอยสุเทพมากขึ้น แต่เมื่อให้มีอาคารสูงเกิดขึ้นตามเทศบัญญัติในภาพแนวทางเลือกที่ 3 ความชื่นชอบและการยอมรับได้ลดต่ำลงมากกว่าค่ากลาง แต่สูงกว่าภาพแรกที่เป็นภูมิทัศน์ปัจจุบัน และในภาพแนวทางเลือกที่ 4 ซึ่งเป็นทางเลือกอุณหภูมิต่ำ ซึ่งมองเห็นตอยสุเทพได้กว้าง กราฟกลับขึ้นไปสูงที่สุด ปรากฏดังกราฟที่แสดงในภาพที่ 5-7

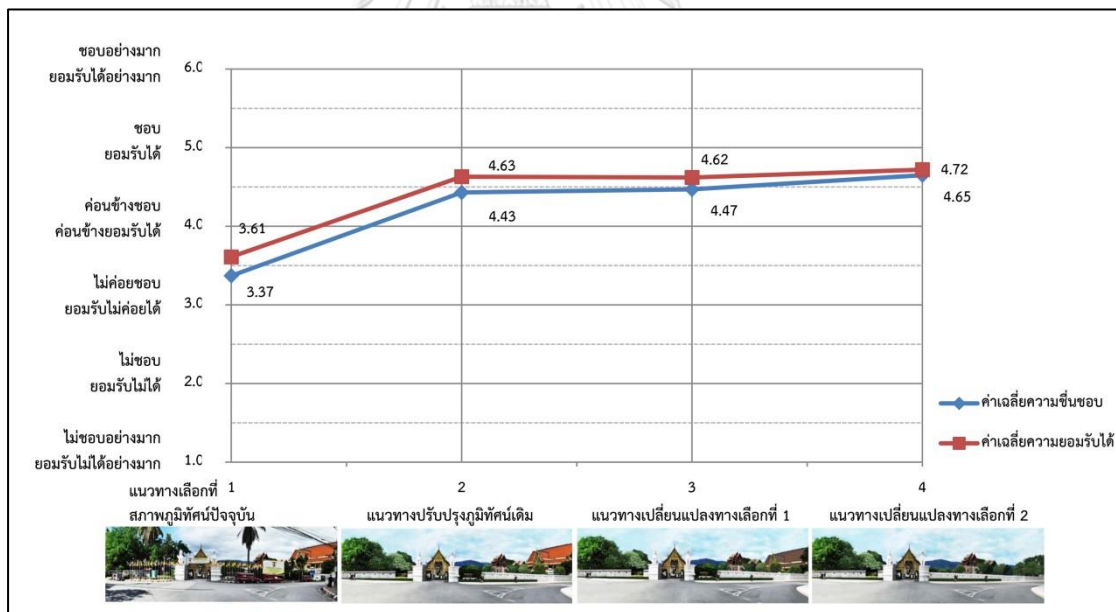

ภาพที่ 5- 7 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ

ตัวแทนของมุมมองที่ 6

มุมมองที่ 7 : บริเวณหน้าวัดพระสิงห์ (ทางเข้าวัด)

บริเวณหน้าวัดพระสิงห์ฯ เป็นจุดสิ้นสุดถนนราชดำเนิน และเป็นจุดแบ่งระหว่างถนนสิงหราช ซึ่งตรงไปทางทิศเหนือ และถนนสามล้าน ซึ่งตรงไปทางทิศใต้ องค์ประกอบภาพที่สำคัญคือ ประตูทางเข้าวัดพระสิงห์ฯ มีรูปปั้นสิงห์คู่ด้านบนประตูทางเข้าวัด ด้านขวาเห็นหลังคาขนาดใหญ่มีสีส้มสดของอาคารฌาปนกิจ ตรงกลางเป็นวิหารหลวง เห็นยอดแหลมของเจดีย์อยู่ด้านหลัง เยื้องไปทางด้านขวามีหอไตรอยู่ด้านหลังแนวกำแพงวัด ด้านหลังของภาพเห็นพระธาตุฯ และตอยสุเทพ ผลกราฟของความชื่นชอบและการยอมรับได้สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันอยู่ประมาณค่ากลาง คือระหว่างค่อนข้างถึงไม่ค่อยชอบ แล้วเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าค่ากลางเมื่อมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เรียบร้อย เมื่อปรับลดความสูงของอาคารฌาปนกิจและเปลี่ยนสีหลังคาในภาพแนวทางเลือกที่ 3 คะแนนของความชอบและการยอมรับได้มีค่าเท่าเดิม และในภาพแนวทางเลือกที่ 4 ซึ่งเป็นทางเลือกอุดมคติ นำเอาอาคารฌาปนกิจออก มองเห็นเฉพาะประตูทางเข้า วิหารหลวง และหอไตร มีตอยสุเทพเป็นฉากหลังของภาพ กราฟคะแนนสูงขึ้นไปกว่าเดิมเล็กน้อยแม้ว่าจะสูงที่สุดของภาพทางเลือกที่มีก็ตาม ปรากฏดังกราฟที่แสดงในภาพที่ 5-8

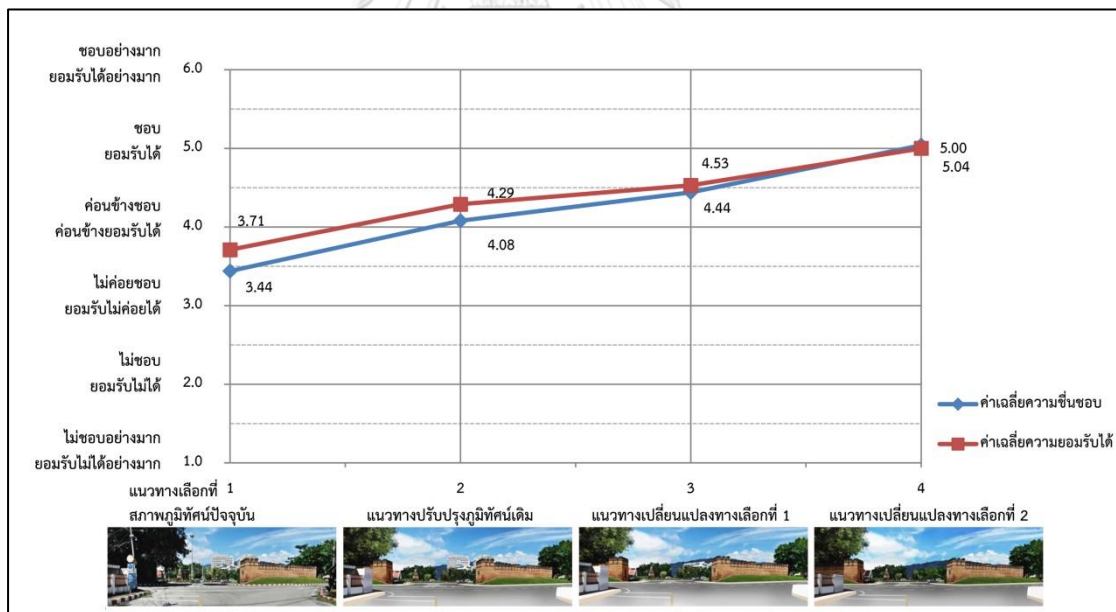

ภาพที่ 5- 8 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ

ตัวแทนของมุมมองที่ 7

มุมมองที่ 8 : บริเวณประตูสวนดอก

ประตูสวนดอกเป็นประตูเมืองทางด้านทิศตะวันตกของเวียงเชียงใหม่ องค์ประกอบภาพที่สำคัญคือ กำแพงเมืองที่เป็นอิฐโบราณสีส้ม ทางด้านซ้ายของกำแพงเมืองมีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ ตรงกลางของภาพเป็นพื้นที่ระหว่างกำแพงเมือง มองเห็นอาคารของโรงพยาบาลขนาดสูง 15 ชั้น 2 อาคาร ระหว่างทั้ง 2 อาคารเห็นพระธาตุฯ อยู่บนดอยสุเทพที่ด้านหลังของภาพ ระหว่างกำแพงเมืองมองตรงไปคือถนนสุเทพ วิ่งตรงไปหาดอยสุเทพ มีต้นไม้อยู่ริมถนนตลอดแนว และด้านซ้ายระหว่างพื้นที่กำแพงเป็นเจดีย์เก่า ผลกราฟของความชื่นชอบและการยอมรับได้สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันอยู่ประมาณค่ากลาง คือระหว่างค่อนข้างถึงไม่ค่อยชอบ แล้วเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าค่ากลางเมื่อมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เรียบร้อย เมื่อปรับลดความสูงอาคารของโรงพยาบาลลงมาครึ่งหนึ่งในภาพแนวทางเลือกที่ 3 คะแนนของความชอบและการยอมรับได้เพิ่มขึ้นจากเดิม และในภาพแนวทางเลือกที่ 4 ซึ่งเป็นทางเลือกอุดมคติ นำเอาอาคารโรงพยาบาลออก (หรือมีอาคารสูงเพียง 2 ชั้นอยู่หลังแนวต้นไม้) มองเห็นเฉพาะแนวต้นไม้สีเขียวจรดดอยสุเทพ กราฟคะแนนกลับขึ้นไปสูงที่สุด ปรากฏดังกราฟที่แสดงในภาพที่ 5-9

ภาพที่ 5- 9 กราฟแสดงระดับความชื่นชอบและความยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์ในแต่ละภาพ

ตัวแทนของมุมมองที่ 8

5.1.2.2 การประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนของการให้เหตุผลของความชื่นชอบและยอมรับได้ของสภาพภูมิทัศน์แต่ละภาพตัวแทน

สำหรับการให้เหตุผลในคำถามปลายเปิดถึงเหตุผลของความชื่นชอบและยอมรับได้ที่มีต่อแต่ละภาพตัวแทน พบว่ามีจำนวนกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลของแต่ละคำถามที่ประมาณ 10-45 % ซึ่งสามารถรวบรวมกลุ่มของเหตุผลต่อความชอบและการยอมรับได้ออกได้เป็นประเภทละ 10 กลุ่ม ดังนี้

เหตุผลต่อความชื่นชอบและไม่ชื่นชอบต่อสภาพภูมิทัศน์ แบ่งออกได้เป็นดังนี้

- 1) สถาปัตยกรรม : มีรูปแบบแปลกปลอม ขาดการควบคุมเรื่องรูปแบบอาคาร อาคารขึ้นอย่างไม่เป็นระเบียบ สูง อึดอัด มีจำนวนเยอะมากเกินไป
- 2) สภาพภูมิทัศน์ : ไม่เป็นระเบียบ รก เกะกะสายตาด้วย เสาไฟ สายไฟ ป้าย ฯลฯ
- 3) พืชบาท : ถูกรุกล้ำ ไม่มีที่สำหรับให้คนเดิน จอตรถริมถนนดูเกะกะ
- 4) ขาดการส่งเสริมอัตลักษณ์ของพื้นที่และดอยสุเทพ : เนื่องจากสิ่งแวดล้อมในภาพข่มความเด่นของวัดและองค์ประกอบเมืองที่สำคัญที่มีอยู่
- 5) เมืองต้องมีการพัฒนา ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงตามที่สมมติ
- 6) เส้นขอบฟ้า : สภาพแวดล้อมที่มองเห็นในภาพเปิดมุมมองสู่ดอยสุเทพ เมืองดูโล่ง สบายตา สะอาดสะอ้าน
- 7) สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ต้นไม้ร่มรื่น น้ำเดิน
- 8) เป็นเสน่ห์ของเมืองท่องเที่ยว ที่มีการผสมผสานของเก่าและใหม่อยู่ด้วยกัน
- 9) เห็นองค์ประกอบเมืองอย่างชัดเจน (กำแพงเมือง วัด หอพระมั่งราย)
- 10) มีการควบคุมขนาด สี และรูปแบบของสถาปัตยกรรมอย่างเหมาะสม

เหตุผลต่อการยอมรับได้ และยอมรับไม่ได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ แบ่งออกได้เป็นดังนี้

- 1) สถาปัตยกรรม : ไม่เป็นระเบียบ ไม่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม มีความสูงมากเกินไป เพิ่มระยะถอยร่น ตัวอาคารอยู่ชิดถนนมากเกินไป
- 2) สภาพภูมิทัศน์ สายไฟ เสาไฟ และป้าย รก ไม่เป็นระเบียบ เป็นทัศนอุจาด
- 3) อุดมคติเกิน ไม่ใช่เชิงใหม่ ขาดชีวิตชีวา

- 4) กำแพงเมือง วัด ดอยสุเทพ ถูกลดความโดดเด่นจากอาคารที่ปรากฏในภาพซึ่งบดบังหรือ
ข่มองค์ประกอบเมืองที่สำคัญเหล่านั้น สิ่งแวดล้อมไม่ส่งเสริมความงามและอัตลักษณ์
ของเมือง
- 5) สิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นการใช้งานดั้งเดิมของคนในพื้นที่ ไม่ควรเอาออก เพราะเป็นพื้นที่
อาศัยของคน
- 6) รูปแบบสถาปัตยกรรมเข้ากับเมือง ไม่แปลกปลอม มีการควบคุมความสูง และโทนสีของ
อาคาร
- 7) ภาพรวมของภูมิทัศน์เป็นระเบียบเรียบร้อย สบายตา ไม่มีสายไฟ เสาไฟ หรือป้ายเกะกะ
- 8) สามารถเห็นองค์ประกอบเมืองได้ชัดเจนมากขึ้น เสริมสร้างจุดเด่นให้กับพื้นที่
- 9) เป็นบรรยากาศของเศรษฐกิจของเมืองเชียงใหม่ ควบคุมเท่าที่ทำได้
- 10) เห็นภูเขาได้ชัดเจน ธรรมชาติร่มรื่น น่าเดิน ส่งเสริมความงามให้กับดอยสุเทพ

เมื่อนำเหตุผลซึ่งกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้มากที่สุดในแต่ละคำถามของแต่ละ
ภาพ มาแสดงในรูปแบบตาราง เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยระดับ
ความชอบ/ ยอมรับได้ของแต่ละภาพตัวแทน และเหตุผลที่กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามให้เหตุผล
ตรงกันมากที่สุดของแต่ละภาพ ปรากฏผลดังตารางที่ 5-1 ดังนี้

ตารางที่ 5- 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความชื่นชอบ/ยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ และเหตุผลของความชอบ/ยอมรับได้มากที่สุดของแต่ละภาพตัวแทน

มุมมองที่	แนวทางเลือก	ภาพตัว แทนที่	คำถาม	ค่าเฉลี่ยของระดับ ความชื่นชอบและ	จำนวนผู้ให้เหตุผล (N=219)		เหตุผลที่ให้มากที่สุด		
					ความถี่ (%)*	n (คน)	เหตุผล	ความถี่ (%)*	n (คน)
1 ประตูท่าแพ	ภูมิทัศน์สภาพปัจจุบัน	1	1.1	3.64	45.7	100	1	32.0	32
			1.2	3.96	30.1	66	4	28.8	19
	แนวทางตามภูมิทัศน์เดิม	2	2.1	4.01	29.2	64	6	40.6	26
			2.2	4.30	21.9	48	7	43.8	21
	แนวทางเลือกที่ 1	3	3.1	2.50	42.9	94	1	80.9	76
			3.2	2.78	32.9	72	1	54.2	39
	แนวทางเลือกที่ 2	4	4.1	5.06	35.6	78	6	51.3	40
4.2			5.09	30.6	67	10	47.8	32	
2 ย่านพาณิชย์ หลังปต.ท่าแพ	ภูมิทัศน์สภาพปัจจุบัน	5	5.1	2.85	42.9	94	2	64.9	61
			5.2	3.26	26.9	59	2	64.4	38
	แนวทางตามภูมิทัศน์เดิม	6	6.1	3.99	30.6	67	6	61.2	41
			6.2	4.25	23.7	52	7	61.5	32
	แนวทางเลือกที่ 1	7	7.1	3.38	28.3	62	1	56.5	35
			7.2	3.67	23.3	51	7	33.3	17
	แนวทางเลือกที่ 2	8	8.1	5.23	32.4	71	6	52.1	37
8.2			5.33	30.1	66	10	66.7	44	
3 ย่านราชการ- พื้นที่พาณิชย์	ภูมิทัศน์สภาพปัจจุบัน	9	9.1	3.40	25.6	56	2	44.6	25
			9.2	3.72	21.5	47	2	40.4	19
	แนวทางตามภูมิทัศน์เดิม	10	10.1	4.14	21.5	47	6	61.7	29
			10.2	4.38	17.4	38	7	65.8	25
	แนวทางเลือกที่ 1	11	11.1	3.33	27.9	61	1	72.1	44
			11.2	3.60	19.2	42	1	42.9	18
	แนวทางเลือกที่ 2	12	12.1	4.99	31.5	69	6	46.4	32
12.2			5.07	24.2	53	10	52.8	28	
4 สี่แยก กลางเวียง	ภูมิทัศน์สภาพปัจจุบัน	13	13.1	3.35	28.8	63	2	66.7	42
			13.2	3.71	21.9	48	2	50.0	24
	แนวทางตามภูมิทัศน์เดิม	14	14.1	4.16	25.6	56	6	62.5	35
			14.2	4.39	20.5	45	7	53.3	24
	แนวทางเลือกที่ 1	15	15.1	3.32	28.8	63	1	74.6	47
			15.2	3.47	26	57	1	31.6	18
	แนวทางเลือกที่ 2	16	16.1	4.97	30.6	67	6	52.2	35
16.2			5.06	31.5	69	10	46.4	32	
5 ย่านวัดเก่า	ภูมิทัศน์สภาพปัจจุบัน	17	17.1	3.51	28.3	62	2	46.8	29
			17.2	3.80	19.2	42	2	59.5	25
	แนวทางตามภูมิทัศน์เดิม	18	18.1	4.44	21	46	6	71.7	33
			18.2	4.61	15.1	33	7	60.6	20
	แนวทางเลือกที่ 1	19	19.1	3.33	25.1	55	1	61.8	34
			19.2	3.57	26.5	58	1	39.7	23
	แนวทางเลือกที่ 2	20	20.1	5.07	22.4	49	6	53.1	26
20.2			5.16	21.5	47	10	38.3	18	

ตารางที่ 5-1 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความชื่นชอบ/ยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์และเหตุผลของความชอบ/ยอมรับได้มากที่สุดของแต่ละภาพตัวแทน

มุมมองที่	แนวทางเลือก	ภาพตัวแทนที่	ค่าถาม	ค่าเฉลี่ยของระดับความชื่นชอบและ	จำนวนผู้ให้เหตุผล (N=219)		เหตุผลที่ให้มากที่สุด		
					ความถี่ (%)*	n (คน)	เหตุผล	ความถี่ (%)*	n (คน)
6 ย่านพาณิชย์ หน้าวัดพระสิงห์	ภูมิทัศน์สภาพปัจจุบัน	21	21.1	2.53	34.7	76	2	48.7	37
			21.2	2.79	29.7	65	2	72.3	47
	แนวทางตามภูมิทัศน์เดิม	22	22.1	3.93	23.7	52	6	48.1	25
			22.2	4.16	18.7	41	7	56.1	23
			23.1	3.02	30.6	67	1	64.2	43
	แนวทางเลือกที่ 1	23	23.2	3.20	23.7	52	1	40.4	21
			24.1	4.95	26.9	59	6	39.0	23
แนวทางเลือกที่ 2	24	24.2	5.02	29.2	64	10	53.1	34	
		25.1	3.37	26	57	2	59.6	34	
7 หน้าวัดพระสิงห์	ภูมิทัศน์สภาพปัจจุบัน	25	25.2	3.61	20.1	44	2	52.3	23
			26.1	4.43	23.3	51	6	52.9	27
	แนวทางตามภูมิทัศน์เดิม	26	26.2	4.63	17.8	39	7	61.5	24
			27.1	4.47	14.6	32	10	50.0	16
			27.2	4.62	11.4	25	6	48.0	12
	แนวทางเลือกที่ 1	27	28.1	4.65	21.5	47	6	34.0	16
			28.2	4.72	25.6	56	5	28.6	16
8 ประตูสวนดอก	ภูมิทัศน์สภาพปัจจุบัน	29	29.1	3.44	21.9	48	2	41.7	20
			29.2	3.71	15.1	33	2	36.4	12
	แนวทางตามภูมิทัศน์เดิม	30	30.1	4.08	18.3	40	6	42.5	17
			30.2	4.29	16.9	37	7	35.1	13
			31.1	4.44	22.4	49	6	40.8	20
	แนวทางเลือกที่ 1	31	31.2	4.53	18.7	41	6	26.8	11
			32.1	5.04	23.3	51	6	47.1	24
แนวทางเลือกที่ 2	32	32.2	5.00	22.8	50	10	36.0	18	

หมายเหตุ * มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

ค่าของข้อมูลในเรื่องความชื่นชอบ

ค่าของข้อมูลในเรื่องการยอมรับได้

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความชื่นชอบ/ยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์และเหตุผลของความชอบ/ยอมรับได้มากที่สุดของแต่ละภาพตัวแทนพบว่า ในแต่ละภาพของแนวทางเลือกเดียวกันแต่ต่างมุมมอง มีการให้เหตุผลที่คล้ายคลึงกันดังนี้ (ยกเว้นภาพทางเลือกที่ 3 ซึ่งมีการให้เหตุผลแยกออกเป็น 2 แนวทาง ดังจะได้กล่าวต่อไป)

ภาพแนวทางเลือกที่ 1 (สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน) พบว่าเหตุผลส่วนมากของการไม่ค่อยชอบและยอมรับไม่ค่อยได้ต่อสภาพแวดล้อมที่เห็น คือ สภาพภูมิทัศน์ที่ไม่เป็นระเบียบ รก เกะกะ สายตาด้วยป้าย สายไฟและเสาไฟที่ไม่เป็นระเบียบ ซึ่งสภาพภูมิทัศน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ทำให้องค์ประกอบเมืองที่มี เช่น กำแพงเมือง วัด และตอยสุเทพ ถูกลดความโดดเด่นลงไป

ภาพแนวทางเลือกที่ 2 (ปรับปรุงภูมิทัศน์เดิม) พบว่าระดับความชื่นชอบเพิ่มขึ้นจากไม่ค่อยชอบเป็นค่อนข้างชอบ และจากยอมรับไม่ค่อยได้เป็นค่อนข้างยอมรับได้ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้เหตุผลในข้อนี้คือ เมื่อปรับปรุงภูมิทัศน์แล้ว ทำให้เปิดมุมมองเห็นดอยสุเทพ เมืองดูโล่งสบายตาไม่อึดอัด สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย

ภาพแนวทางเลือกที่ 3 (แนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ 1 ตามกฎหมายเทศบัญญัติฉบับปัจจุบัน) พบว่ากลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้เหตุผลออกเป็น 2 แนวทาง กล่าวคือ แนวทางแรก พบในมุมมองที่ 1-6 ซึ่งมีระดับของความชื่นชอบและการยอมรับได้ตกลงมาจากภาพแนวทางเลือกที่ 2 จากค่อนข้างชอบ เป็นไม่ชอบ ยอมรับไม่ได้ เพราะอาคารที่เกิดขึ้นดูสูงและอึดอัด มีระยะประชิดถนนมากเกินไป และแนวทางที่ 2 พบในมุมมองที่ 7-8 ซึ่งมีระดับความชื่นชอบและยอมรับได้เพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุผลของการยอมรับในรูปแบบของอาคารที่มีการควบคุมความสูง และโทนสี ซึ่งส่งผลให้สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้มากขึ้น

ภาพแนวทางเลือกที่ 4 (แนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ 2 แนวทางอุดมคติ) ระดับความชื่นชอบและการยอมรับได้ของทุกมุมมองอยู่ที่ระดับชอบและยอมรับได้ซึ่งสูงที่สุดในภาพทางเลือกของแต่ละมุมมอง กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้เหตุผลตรงกันว่า เป็นเพราะเมืองเปิดมุมมองสู่ดอยสุเทพ ดูโล่งสบายตา และเห็นภูเขาได้ชัดเจน เมืองมีพื้นที่สีเขียวช่วยเสริมความงามให้กับดอยสุเทพ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลผลจากการประเมินเชิงทัศน

ผลที่ได้จากแบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศนของดอยสุเทพ จากแนวแกนถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่ สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือในส่วนของข้อมูลเกี่ยวกับความรู้จักดอยสุเทพ และในส่วนของ การประเมินความชื่นชอบและการยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ทางเลือกต่างๆที่ได้กำหนดทั้ง 4 แนวทางของแต่ละมุมมองจากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคนเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมถึงผู้ปฏิบัติวิชาชีพทางด้านภูมิสถาปัตยกรรมและการออกแบบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งหมด 219 ตัวอย่าง กล่าวคือ

5.2.1 ความสำคัญและการรู้จักดอยสุเทพ

- ดอยสุเทพมีความสำคัญมาก ทั้งในด้านความสำคัญต่อจิตใจ และการแสดงถึงอัตลักษณ์ของเชียงใหม่ จากข้อมูลของแบบสอบถามในส่วนของความรู้จักเกี่ยวกับเชียงใหม่และดอยสุเทพ ชี้ให้เห็นว่า 3 ใน 4 ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบว่าดอยสุเทพเป็นภูเขาประจำจังหวัดเชียงใหม่ และเมื่อให้ชี้ทิศทางของดอยสุเทพ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเชียงใหม่สามารถ

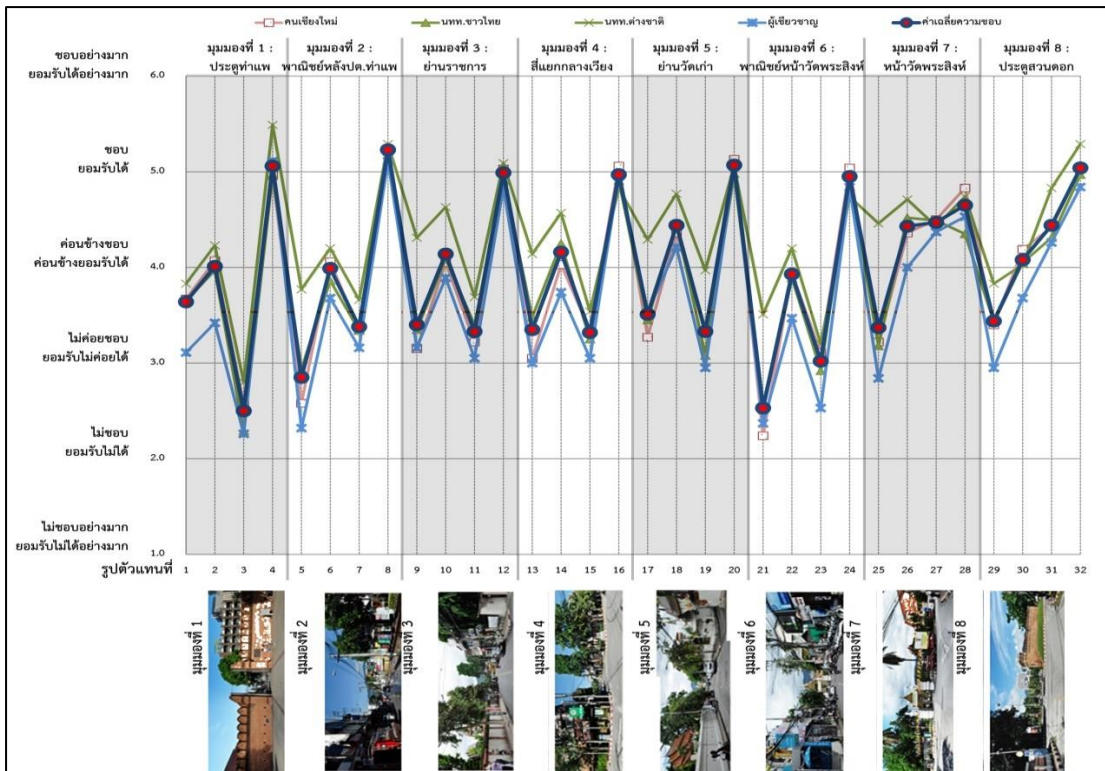
ตอบได้ถูกทุกคน ซึ่งแสดงว่าผู้คนรับรู้ต่อดอยสุเทพว่าเป็นที่หมายตาหลักในแผนที่จินตภาพ (Mental Map) ของตนเอง บ่งบอกถึงความผูกพัน และความสำคัญต่อดอยสุเทพเป็นอย่างดี ซึ่งผลจากแบบสอบถามนี้สอดคล้องกับสภาพเหตุการณ์ซึ่งชาวเชียงใหม่จะมีการเคลื่อนไหว ทุกครั้งที่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพที่เกิดขึ้นกับดอยสุเทพ เช่น ข้าราชการ เคลื่อนไหวของชาวเชียงใหม่ กรณีวัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหารทำการก่อสร้าง “โดม ขฎฐาสีทอง” ที่มีรูปทรงคล้ายองค์พระเจดีย์ และมีที่ตั้งที่สูงกว่า ทำให้เกิดลักษณะการ คุกคามโบราณสถานสำคัญ (เข้าถึงจาก

<http://www.tnews.co.th/html/content/93137/สั่งรื้อแล้วโดมชมวิวหลังถุภวิจารย์บด บัง พระธาตุดอยสุเทพฯ.html> [10 มีนาคม 2560]) หรือการเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ของชาว เชียงใหม่เพื่อขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ ด้วยการให้รื้อบ้านพักตุลาการที่สร้างรุกล้ำพื้นที่ดิน ดอยสุเทพ ซึ่งมีการขนานนามบ้านพักศาลตุลาการนี้ว่าหมู่บ้านป่าแห้ว (พีพีทีวี เฮชดี 36, รายการโทรทัศน์ “สารตั้งต้น”, 10 พฤษภาคม 2561)

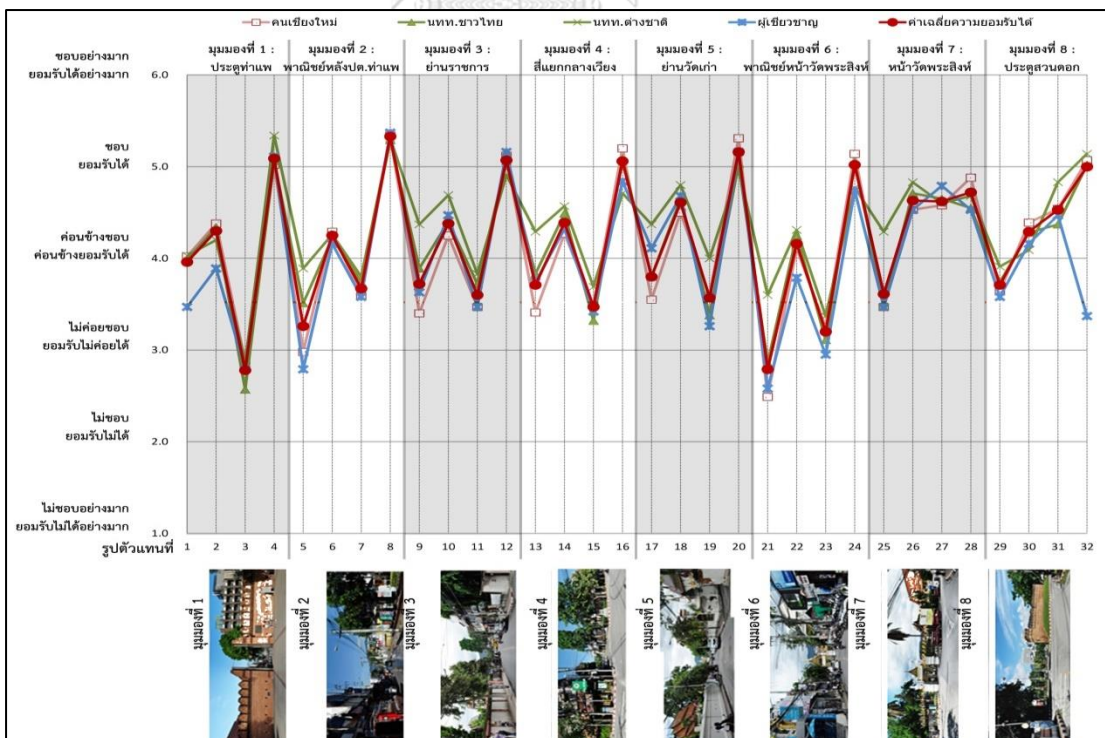
- ดอยสุเทพยังเป็นที่รู้จักในระดับสากล ในกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็น นักท่องเที่ยวต่างชาติ 35 คน ครึ่งหนึ่งตอบว่าดอยสุเทพเป็นภูเขาประจำจังหวัดเชียงใหม่ และนักท่องเที่ยวต่างชาติที่รู้จักดอยสุเทพที่มีมากถึง 22 คน (63%) นั้น ซึ่งในจำนวนนี้ยังสามารถชี้ทิศทางได้ถูกต้องมากถึง 77.3 % (17 คนจาก 22 คน)

5.2.2 ปัจจัยทางด้านกายภาพที่ส่งผลต่อระดับความชื่นชอบหรือไม่ชอบ และยอมรับได้หรือ ยอมรับไม่ได้ต่อสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพตัวแทน

จากผลของการประเมินเชิงทัศนข้างต้น เมื่อนำมาสรุปเป็นภาพรวมเปรียบเทียบในเรื่องของ ระดับความชื่นชอบต่อและระดับการยอมรับได้ต่อภูมิทัศน์ของแต่ละภาพแนวทางเลือกทั้ง 8 มุมมอง มุมมองละ 4 ภาพแนวทางเลือกตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเรียงไปตามลำดับ สามารถนำค่าที่ได้จากการคำนวณผลด้วยโปรแกรม SPSS มาสร้างกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความ ชื่นชอบและระดับความยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ภาพตัวแทนของแนวทางเลือกต่างๆของแต่ละ มุมมองแบ่งตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังกราฟที่แสดงในภาพที่ 5-10 ซึ่งเป็นกราฟ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความชื่นชอบ ต่อภาพตัวแทนของแนวทางเลือกต่างๆ ของแต่ละมุมมองแบ่งตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามและกราฟที่แสดงในภาพที่ 5-11 เป็นกราฟ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับได้ ต่อสภาพภูมิทัศน์ภาพตัวแทนของแนว ทางเลือกต่างๆของแต่ละมุมมองแบ่งตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาพที่ 5- 10กราฟแสดงการเปรียบเทียบระดับความชื่นชอบสภาพภูมิทัศน์เฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม
ตัวอย่าง

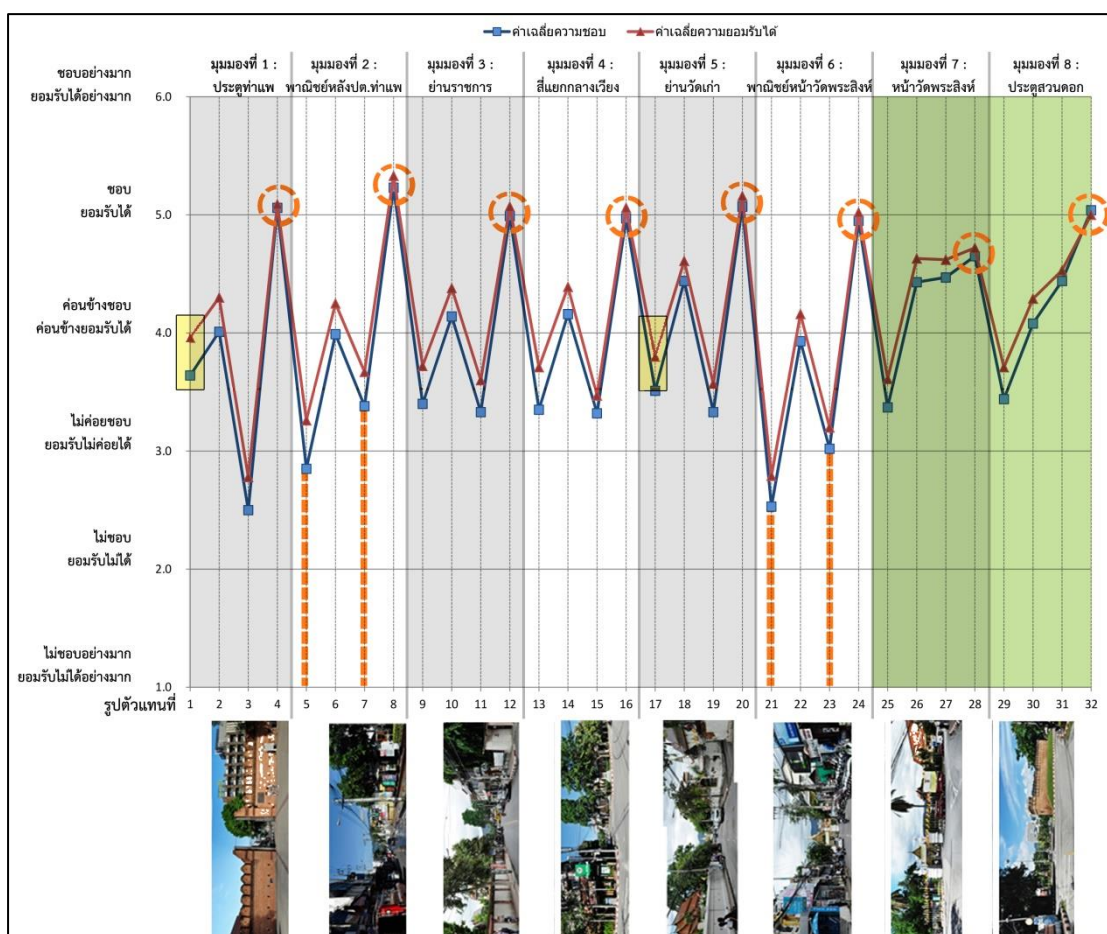
ภาพที่ 5- 11กราฟแสดงการเปรียบเทียบระดับของการยอมรับสภาพภูมิทัศน์เฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม
ตัวอย่าง

จะเห็นได้ว่า กราฟเฉลี่ยของระดับความชื่นชอบและการยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยระดับของความยอมรับได้จะสูงกว่าค่าเฉลี่ยของความชื่นชอบอยู่เล็กน้อย แสดงให้เห็นว่า ความรู้สึกโดยรวมของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม แม้ไม่ค่อยชอบกับสภาพภูมิทัศน์ที่ปรากฏ แต่ก็ยอมรับกับสภาพที่มีได้ แสดงถึงความเคยชินกับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ ขาดการคาดหวังถึงการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของพื้นที่ และยอมรับสภาพปัจจุบันว่าเป็นอัตลักษณ์ของเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวต่างชาตินับจำนวนมากให้เหตุผลว่า ความวุ่นวายของภูมิทัศน์เป็นลักษณะเมืองทางเอเชีย

กราฟระดับความชื่นชอบและยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ของคนเชียงใหม่และผู้เชี่ยวชาญ (ในที่นี้คือผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรมและออกแบบสิ่งแวดล้อม) มีระดับต่ำกว่าของนักท่องเที่ยว ซึ่งให้เห็นว่า คนเชียงใหม่มีความเคยชินกับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในพื้นที่ ในขณะที่นักท่องเที่ยวจะมีความคาดหวังในการเห็นสิ่งสวยงามและพบประสบการณ์ที่ประทับใจ สำหรับรูปตัวแทนที่ 32 ซึ่งเป็นภาพแนวทางเลือกที่ 4 ของมุมมองที่ 8 ประตูสวนดอก ระดับคะแนนของความยอมรับได้จากผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรมและออกแบบสิ่งแวดล้อมจะมีค่าตกลงมาที่ยอมรับไม่ค่อยได้ ชัดแย้งกับระดับของความชื่นชอบที่อยู่ระดับชอบ ซึ่งให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นคุณค่าของการบริการชุมชนมากกว่าคุณค่าของความงาม เนื่องจากเป็นภาพทางเลือกที่เกิดจากการสมมติให้ไม่มีอาคารของโรงพยาบาลอยู่ในพื้นที่นี้ หรือถ้ามีก็เป็นอาคารที่มีความสูงอยู่ในแนวเดียวกับพุ่มต้นไม้ (ประมาณ 6 เมตร) ซึ่งขัดกับสภาพความเป็นจริงที่เป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัด ด้วยเหตุผลคือ สิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน (โรงพยาบาล) เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต เป็นการใช้งานดั้งเดิมของคนในพื้นที่ไม่ควรเอาออกหรือเปลี่ยนแปลงไป ทั้งที่ในความจริงแล้วหากมีการวางแผนการใช้พื้นที่และควบคุมความสูงของอาคารในบริเวณนี้ ไม่ให้มีผลกระทบต่อมุมมองสำคัญของเมือง พื้นที่ตรงนี้จะกลายเป็นพื้นที่สำคัญของการมองเห็นพระธาตุและดอยสุเทพที่ชัดเจนและงดงามที่สุดจากเวียงเชียงใหม่

CHULALONGKORN UNIVERSITY

เมื่อกำหนดให้ค่าประเมินความชื่นชอบ มีคะแนนตั้งแต่ 1-6 คือ ไม่ชอบอย่างมาก แล้วเพิ่มคะแนนความรู้สึกทีละ 1 หน่วยจนถึงชอบมาก และให้ค่าประเมินการยอมรับได้ มีคะแนนตั้งแต่ 1-6 คือ ยอมรับไม่ได้อย่างมาก แล้วเพิ่มคะแนนความรู้สึกทีละ 1 หน่วยจนถึงยอมรับได้อย่างมาก กล่าวคือ 1=ไม่ชอบอย่างมาก/ยอมรับไม่ได้อย่างมาก 2=ไม่ชอบ/ยอมรับได้ 3=ไม่ค่อยชอบ/ยอมรับไม่ค่อยได้ 4=ค่อนข้างชอบ/ค่อนข้างยอมรับได้ 5=ชอบ/ยอมรับได้ 6= ชอบอย่างมาก/ยอมรับได้อย่างมาก นำมาสร้างกราฟแสดงความสัมพันธ์เปรียบเทียบ ระหว่างค่าเฉลี่ยระดับความชื่นชอบ ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม และค่าเฉลี่ยระดับความยอมรับได้ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อภาพตัวแทนของแนวทางเลือกต่างๆของแต่ละมุมมอง ปรากฏผลที่น่าสนใจดังกราฟที่แสดงในภาพที่ 5-12

ภาพที่ 5- 12 กราฟแสดงการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยความชอบ และค่าเฉลี่ยของการยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ของแต่ละภาพตัวแทน

จากกราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความชอบและการยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์แต่ละภาพตัวแทน สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ถึงแม้ว่าตอสุเทพเองไม่ได้เป็นองค์ประกอบหลักที่อยู่ด้านหน้าของภาพ แต่เมื่อให้กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามประเมิน พบว่าในมุมมองเดียวกันทุกรูปที่สามารถมองเห็นตอสุเทพมากขึ้น ระดับความชื่นชอบและการยอมรับได้ชอบจะมากขึ้นตามด้วย ซึ่งเห็นได้ชัดเจนในภาพทางเลือกที่ 4 ของทุกมุมมอง (รูปตัวแทนที่ 4, 8, 12, 16, 20, 24, 28 และ 32) แสดงให้เห็นว่าตอสุเทพเป็นองค์ประกอบสำคัญของมุมมองที่ช่วยเสริมความงามให้กับภาพที่มองเห็น นั่นคือช่วยเสริมความงามและเพิ่มคุณค่าให้กับพื้นที่ถนนราชดำเนิน

5.2.2.1 การเปรียบเทียบระดับความชื่นชอบและยอมรับได้ของทางเลือกทั้ง 4 แบบ

ภาพแนวทางเลือกที่ 1 (สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน) มีค่าเฉลี่ยของระดับความชื่นชอบอยู่ในช่วงของความไม่ค่อยชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งย่านพาณิชย์ในมุมมองที่ 2 และ 6 (รูปตัวแทนที่ 5 และ 21) ที่มีค่าระดับความชื่นชอบต่ำที่สุด แสดงให้เห็นว่าภาพรวมของสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันในความคิดเห็นของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามนั้น ไม่เป็นที่ชื่นชอบ หรืออาจกล่าวได้ว่า ‘สออดตก’ ทางด้านความงามทางกายภาพของเมือง สมควรต้องมีการจัดการกับสภาพภูมิทัศน์ในพื้นที่โดยเร่งด่วน ถึงแม้ว่าระดับของความยอมรับได้จะมากกว่าก็ตาม เนื่องมาจากคนในพื้นที่คุ้นชินกับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏสภาพความไม่เป็นระเบียบของภูมิทัศน์ในพื้นที่ซึ่งมีมานาน

ภาพแนวทางเลือกที่ 2 (ปรับปรุงภูมิทัศน์เดิม) หลังจากมีการจัดระเบียบภูมิทัศน์ กล่าวคือ การจัดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพในพื้นที่ โดยไม่ปรับหน้าตาและความสูงอาคาร เพียงแต่ปรับปรุงภูมิทัศน์เดิมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เอาสายไฟและสายไฟลงใต้ดิน ตัดแต่งต้นไม้ให้โปร่งโล่งขึ้น ควบคุมรูปแบบ สีของป้ายและอาคารไม่รุกรานพื้นที่สาธารณะ รวมถึงการไม่ให้อาคารบริเวณริมฟุตบาท พบว่าแต่ละมุมมองมีค่าเฉลี่ยของระดับความชื่นชอบเพิ่มขึ้น มาอยู่ในระดับค่อนข้างชอบ แสดงให้เห็นว่า เพียงมีการจัดการแค่เล็กน้อยโดยหน่วยงานท้องถิ่น สภาพเมืองก็จะดีขึ้นได้ในทันที

ภาพแนวทางเลือกที่ 3 (แนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ 1 ตามกฎหมายเทศบัญญัติ) ในมุมมองที่ 1-6 พบว่าค่าระดับความชื่นชอบของภาพทางเลือกที่ 3 นี้กลับลดลงไปต่ำกว่าสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันของมุมมองเดียวกัน จนถึงระดับไม่ค่อยชอบและไม่ชอบ แม้ว่าสภาพเมืองจะดูเป็นระเบียบเรียบร้อย ในขณะที่ มุมมองที่ 7 และ 8 ซึ่งมีเงื่อนไขของสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันที่ต่างไปจากมุมมองอื่นๆ กล่าวคือ ทั้ง 2 มุมมองนี้ พระธาตุฯ และตอยสุเทพถูกข่มและบดบังด้วยอาคารเดิมในพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ ดังนั้นเมื่อจำลองภาพเสมือนให้อาคารเดิมที่เคยบดบังตอยสุเทพ ถูกควบคุมความสูงให้เตี้ยลง จึงทำให้สามารถมองเห็นพระธาตุฯ และตอยสุเทพได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งระดับของความชื่นชอบและยอมรับได้กลับเพิ่มขึ้นในทางตรงกันข้ามกับมุมมองที่ 1-6

แสดงให้เห็นว่ากฎหมายในปัจจุบันสำหรับควบคุมอาคารในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อการควบคุมความงามทางด้านกายภาพของพื้นที่ถนนราชดำเนิน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากมุมมองที่ 1 ในขณะที่มุมมองที่ 2 และ 6 แม้ระดับความชื่นชอบและพึงพอใจที่ลดลงจะสูงกว่าสภาพปัจจุบัน แต่ระดับคะแนนของความชื่นชอบก็ยังคงไม่ถึงครึ่ง (3.5) นั่นแสดงให้เห็นว่า ยังอยู่ในระดับที่

ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้พึงพอใจ และมุมมองที่ 3-5 ก็มีระดับคะแนนที่ต่ำกว่าสภาพปัจจุบัน ดังนั้นจึงควรที่จะมีการพิจารณาทบทวนในเนื้อหาและความเข้มข้นของกฎหมายที่มีอยู่ เนื่องจากเมื่อให้กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศน เหตุผลประกอบของการประเมินความรู้สึกชอบและยอมรับได้นั้น เกิดจากอาการตามกฎหมายเทศบัญญัติมีความสูงที่มากเกินไปและมีระยะถอยร่นจากถนนน้อยเกินไป ทำให้รู้สึกอึดอัดจนส่งผลอย่างมากต่อระดับความไม่ชอบของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาพแนวทางเลือกที่ 4 (แนวทางเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ 2 แนวทางอุดมคติ) กล่าวคือ การจำลองบรรยากาศ และสถาปัตยกรรมย้อนไปในอดีต โดยให้แต่ละมุมมอง สามารถมองเห็น พระธาตุฯ และดอยสุเทพได้เสมือนในอดีตที่ยังไม่มีอาคารมาดบัง มองเห็นดอยสุเทพได้อย่างชัดเจนและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ด้วยการจำลองภาพให้เพิ่มพื้นที่สีเขียวทางด้านขวาของถนนราชดำเนิน และเพิ่มระยะถอยร่นตามกฎหมายทั้ง 2 ด้านของถนน เพื่อเป็นการเปิดมุมมองต่อการมองเห็นดอยสุเทพให้กว้างและชัดเจนขึ้น และมีการควบคุมรูปแบบ สี และความสูงอาคารที่เข้มงวดมากกว่ากฎหมายปัจจุบัน กล่าวคือควบคุมความสูงอาคารอยู่ที่ 6 เมตร หรือประมาณ 2 ชั้นดังเช่นในอดีต ตามที่ได้กล่าวรายละเอียดในหัวข้อ 4.2.2.4 พบว่า ในภาพแนวทางเลือกที่ 4 ของแต่ละมุมมองมีระดับความชื่นชอบและยอมรับได้สูงที่สุดในมุมมองเดียวกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการควบคุมอาคารด้วยการเพิ่มระยะถอยร่น และควบคุมไม่ให้อาคารมีระดับความสูงมากไป (ในที่นี่กำหนดความสูงอาคารไม่เกิน 6 เมตร) ส่งผลต่อความรู้สึกชื่นชอบและยอมรับได้อย่างมากของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

5.2.2.2 เมื่อเปรียบเทียบระดับความชื่นชอบและยอมรับได้ของภาพแนวทางเลือกเดียวกัน ระหว่างมุมมองทั้ง 8 มุมมอง พบว่า

- **โบราณสถาน** ที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในมุมมอง ส่งผลต่อระดับความชื่นชอบ และการยอมรับได้ ซึ่งแสดงให้เห็นจากภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันของทุกๆมุมมอง พบว่าระดับคะแนนความชื่นชอบและยอมรับได้ของมุมมองที่ 1 ประตู่ท่าแพ(รูปตัวแทนที่ 1) ซึ่งมองเห็น กำแพงเมืองและประตู่ท่าแพเป็นองค์ประกอบภาพทางด้านหน้า (Foreground) อย่างชัดเจน และมุมมองที่ 5 ย่านวัดเก่า (รูปตัวแทนที่ 17) มองเห็นกำแพงวัด วิหาร และเจดีย์ เป็นองค์ประกอบภาพทางด้านหน้า จะมีระดับความชื่นชอบที่สูงกว่ามุมมองอื่นๆในภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันเหมือนกัน

- **ระดับของความสามารถในการมองเห็นดอยสุเทพ** แปรผันตรงต่อระดับความชื่นชอบและการยอมรับได้ เห็นได้จากภาพแนวทางเลือกที่ 2 ของทุกๆ มุมมองเมื่อมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ ทำให้สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้ชัดเจนมากขึ้นจากสภาพปัจจุบัน มีระดับความชื่นชอบที่เพิ่มมากขึ้น และในภาพแนวทางเลือกที่ 4 ของทุกมุมมอง จากการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและเพิ่มระยะถอยร่นอาคาร เป็นการเปิดมุมมองสู่ดอยสุเทพ สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้ชัดเจนและมีขนาดใหญ่มากขึ้น มีระดับคะแนนของความชื่นชอบและยอมรับได้สูงที่สุด
- **ความสูงของอาคารและระยะถอยร่น** มีผลต่อระดับความชื่นชอบและการยอมรับได้อย่างมาก แสดงให้เห็นได้จากเมื่อจำลองภาพให้มีอาคารตามกฎหมายเทศบัญญัติเกิดขึ้นในภาพแนวทางเลือกที่ 3) ในมุมมองที่ 1-6 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกไม่ชอบ แต่เมื่อเป็นภาพแนวทางเลือกที่ 4 ระดับความชื่นชอบเพิ่มสูงขึ้นและในมุมมองที่ 7 และ 8 เมื่อลดความสูงอาคารลงระดับความชื่นชอบและยอมรับได้กลับเพิ่มขึ้น
- **ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง** มีผลต่อระดับความชื่นชอบและการยอมรับได้ ถึงแม้ว่าจะมีอาคารสูงก็ตาม สะท้อนให้เห็นได้จากภาพทางเลือกที่ 3 ของมุมมองที่ 2 และมุมมองที่ 6 ซึ่งเป็นมุมมองของย่านพาณิชย์ ที่มีระดับความชื่นชอบและการยอมรับได้สูงกว่าสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน (ในขณะที่มุมมองอื่น ในภาพทางเลือกเดียวกัน มีระดับคะแนนต่ำกว่าสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน) โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้เหตุผลคือ แม้ว่าอาคารจะมีขนาดใหญ่ น่าอึดอัด แต่สภาพเมืองก็ยังคงเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสภาพแวดล้อม และรับไม่ได้กับสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันอย่างมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.2.3 สรุปปัจจัยทางด้านกายภาพที่ส่งผลต่อแนวทางการจัดการเชิงทัศน์ บริเวณถนนราชดำเนินเพื่อการอนุรักษ์มุมมองพระธาตุดอยสุเทพ

กระบวนการจัดการเชิงทัศน์ เป็นกระบวนการควบคุมทางด้านกายภาพ จากการวิเคราะห์ผลการประเมินเชิงทัศน์ตามที่ได้กล่าวมา จึงมุ่งเน้นในการหาประเด็นทางกายภาพที่มีผลต่อความชื่นชอบและการยอมรับได้ของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งมีประเด็นสำคัญกล่าวคือ

- ในกระบวนการภาพตัวแทนทั้งหมด 32 ภาพ ภาพที่ผู้ตอบแบบสอบถามชอบและยอมรับได้สูงสุด คือภาพที่ 8 ซึ่งเห็นสภาพโบราณสถานที่สวยงามและเห็นเทือกเขาดอยสุเทพกว้าง ภาพลำดับถัดมาที่ผู้ตอบแบบสอบถามชอบและยอมรับได้ คือภาพที่ 4 และภาพที่ 20 ซึ่งมองเห็นสภาพโบราณสถานสวยงาม แม้จะมองเห็นดอยสุเทพได้เพียงเล็กน้อย

ขณะที่ภาพในแนวทางเลือกอื่นที่เห็นโบราณสถานได้น้อยกว่า ความชอบก็จะลดลงไปตามลำดับ

- เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการเป็นภาพตัวแทน อาจสรุปได้ว่า ภาพที่เห็นดอยสุเทพได้มากกว่าและชัดเจนกว่า ก็จะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามชอบมากกว่า แต่การเห็นดอยสุเทพ น่าจะส่งเสริมความชอบที่มีต่อการเห็นโบราณสถานได้สวยงามชัดเจนมากกว่า จากข้อมูลที่มีอยู่ ยังไม่สามารถสรุปได้ว่า การเห็นดอยสุเทพเพียงอย่างเดียว จะทำให้เกิดความชอบอย่างสูงมากกว่าเห็นโบราณสถานเพียงอย่างเดียวโดยไม่เห็นดอยสุเทพได้
- การจัดระเบียบภูมิทัศน์ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง น่าจะส่งผลอย่างมากทำให้ความรู้สึกชื่นชอบและยอมรับได้ของผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มขึ้นจากสภาพปัจจุบันในภาพตัวแทนอย่างชัดเจน สังเกตได้จากในภาพแนวทางเลือกที่ 2 ของแต่ละชุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสภาพแวดล้อมเดิมรกและไม่เป็นระเบียบมาก แต่เมื่อปรับปรุงเอาสิ่งที่รกรุงรังออก ระดับคะแนนจะดีขึ้นมากกว่ามุมมองที่ไม่รกอยู่แล้ว เช่น ภาพของมุมมองที่ 2, 6 และ 7 เมื่อเทียบกับ มุมมองที่ 1 หรือ 8
- องค์ประกอบของสภาพภูมิทัศน์ในพื้นที่ ได้แก่ เสาไฟ สายไฟ ป้าย ต้นไม้ สภาพทางเดิน สภาพถนน และการจอดรถ น่าจะมีผลอย่างมากต่อระดับความชื่นชอบและยอมรับสภาพแวดล้อมในพื้นที่อย่างชัดเจน ซึ่งน่าจะส่งผลให้มีระดับความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบและยอมรับได้หรือไม่ได้ต่อสภาพแวดล้อมนั้นๆ ซึ่งจากหลายจุดในสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันของถนนราชดำเนินปรากฏว่า ไม่เป็นที่ชื่นชอบของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม
- ความสูงของอาคารและระยะถอยร่นจากถนน มีผลกระทบอย่างชัดเจนต่อความรู้สึกชื่นชอบและยอมรับสภาพแวดล้อมได้ เห็นได้ชัดจากบทวิเคราะห์ที่กล่าวในข้อ 5.2.2 โดยกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามชอบและยอมรับได้ต่ออาคารที่เตี้ยและมีระยะถอยร่นมาจากถนนราชดำเนิน แต่เมื่อเพิ่มความสูงของอาคาร ซึ่งแม้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามกลับไม่ชื่นชอบและยอมรับไม่ได้
- ระดับของความสามารถในการมองเห็นดอยสุเทพส่งผลต่อความชื่นชอบและยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ในพื้นที่ จากการเพิ่มระยะถอยร่นของอาคาร ด้วยการเพิ่มพื้นที่สาธารณะที่ติดกับถนน เป็นการเปิดมุมมองสู่ดอยสุเทพ ทำให้สามารถมองเห็นดอยสุเทพ

ได้ชัดเจนและมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อระดับคะแนนของความชื่นชอบและการยอมรับได้สูงมากที่สุดในแต่ละมุมมอง

- ระดับของการชื่นชอบและยอมรับได้ต่อสภาพแวดล้อมของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามโดยเฉลี่ยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจะมีระดับคะแนนการประเมินที่สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ อาจเนื่องมาจากมีความคาดหวังและความประทับใจด้านบวกในวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม สำหรับชาวเชียงใหม่และผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านสถาปัตยกรรมและการออกแบบสิ่งแวดลอมจะมีระดับคะแนนที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ อาจเนื่องมาจากความเคยชินต่อสภาพแวดล้อมที่พบเห็นและคุ้นเคยกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของชาวเชียงใหม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 6

การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์ของถนนราชดำเนิน

6.1 ความสำคัญและหลักการสำหรับการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์

การแปลงผลของการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จะอยู่ในรูปแบบที่เป็นแผนที่ ประกอบกับคำอธิบาย โดยเนื้อหาในแผนที่จะเป็นการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์ที่เป็นโซนต่างๆ ที่มีความแตกต่างกันตามคุณภาพทางสายตา และต้องการการบริหารจัดการที่ต่างกัน เพื่อจะได้บรรลุถึงเป้าหมายในรักษาหรือส่งเสริมคุณภาพเชิงทัศน์ตามที่ตั้งไว้ ซึ่งการกำหนดเขตเชิงทัศน์ของพื้นที่ศึกษา บริเวณถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ตามประเด็นต่อไปนี้

6.1.1 ระดับความสำคัญของดอยสุเทพต่อเมืองเชียงใหม่

ผลการประเมินความชื่นชอบและการยอมรับได้ต่อสภาพภูมิทัศน์ทางเลือกต่างๆ ที่ได้กำหนดจากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคนเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพทางด้านสถาปัตยกรรมและการออกแบบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งหมด 219 ตัวอย่างพบว่า

- 1.) ดอยสุเทพมีความสำคัญมาก ทั้งในด้านความสำคัญต่อจิตใจ และการแสดงถึงอัตลักษณ์ของเชียงใหม่ จากข้อมูลของแบบสอบถามในส่วนของความรู้จักเกี่ยวกับเชียงใหม่และดอยสุเทพ ชี้ให้เห็นว่า 3 ใน 4 ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบว่าดอยสุเทพเป็นภูเขาประจำจังหวัดเชียงใหม่ และเมื่อให้ชี้ทิศทางของดอยสุเทพ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเชียงใหม่สามารถตอบได้ถูกทุกคน ซึ่งบ่งบอกถึงความผูกพัน ความรู้จักและหวงแหนเป็นอย่างดี ไม่เพียงเป็นที่รู้จักของคนไทย แต่ดอยสุเทพยังเป็นที่ยอมรับในระดับสากล จากคำตอบเรื่องจำนวนผู้คนที่รู้จักดอยสุเทพมีมากถึง 95.4% ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามนั้น มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติตอบได้ถูกต้อง 22 คน (62.8%) และในจำนวนนี้ยังสามารถชี้ทิศทางได้ถูกต้องมากถึง 77.3 %
- 2.) ในการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ของภาพตัวแทน พบว่า ถึงแม้ว่าดอยสุเทพเองไม่ได้เป็นองค์ประกอบหลักที่อยู่ด้านหน้าของภาพ แต่เมื่อให้กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามประเมินพบว่าในมุมมองเดียวกัน ทิวทัศน์ที่สามารถมองเห็นดอยสุเทพมากขึ้น ระดับความชื่นชอบและการยอมรับได้ชอบจะมากขึ้นตามด้วย แสดงให้เห็นว่า ดอยสุเทพเป็นองค์ประกอบสำคัญของมุมมองที่ช่วยเสริมความงามให้กับภาพที่มองเห็น นั่นคือช่วยเสริมความงามและเพิ่มคุณค่าให้กับพื้นที่ถนนราชดำเนิน

ซึ่งเพลง “เชียงใหม่มรดกโลก” กล่าวถึงเหตุผลที่คนเชียงใหม่หวงแหนดอยสุเทพ อันเนื่องมาจากกระแสของคนเชียงใหม่ที่ตื่นตัวกับการก่อสร้างอะไรก็ตามที่กระทบกับธรรมชาติและทัศนียภาพของดอยสุเทพ ไว้ว่า

- เพราะดอยสุเทพทำให้มีเชียงใหม่ในทุกวันนี้
- เพราะนี่คือป่าต้นน้ำและปอดของคนเชียงใหม่
- เพราะเป็นที่ประดิษฐานพระธาตุดอยสุเทพ
- เพราะเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของเมือง
- เพราะเป็นสัญลักษณ์ของความร่วมแรงร่วมใจของผู้คนตลอดมา

(เข้าถึงจาก http://www.chiangmaiworldheritage.net/detail_show.php?id=151lang=th . [26 เมษายน 2561]) ดังนั้นทัศนียภาพของพระธาตุฯ และดอยสุเทพจากแนวแกนถนนราชดำเนินย่อมมีความสำคัญอย่างมาก สมควรต้องอนุรักษ์และรักษาไว้ให้ลูกหลานชาวเชียงใหม่สืบไป

สำหรับชาวเชียงใหม่แล้ว “ดอยสุเทพไม่ใช่แค่เขา” อ้างอิงจากข่าว *ดอยสุเทพไม่ใช่แค่ภูเขา พลิกประวัติศาสตร์คนเชียงใหม่ปกป้องจิตวิญญาณเมือง* เข้าถึงจาก

<http://www.citizenthaipbs.net> [26 เมษายน 2561] ที่กล่าวถึงเหตุการณ์การปกป้องดอยสุเทพการสร้างบ้านพักข้าราชการตุลาการในพื้นที่ป่าดอยสุเทพ และเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ในอดีตที่ชาวเชียงใหม่ร่วมกันปกป้องดอยสุเทพจากโครงการต่างๆ

ภาพที่ 6- 1 ภาพแสดงเหตุการณ์การชุมนุมคัดค้านการก่อสร้างที่มีผลกระทบต่อดอยสุเทพด้านความงามและสิ่งแวดล้อมของชาวเชียงใหม่ในอดีต

ที่มา : <http://i1.wp.com/s3-ap-southeast-1.amazonaws.com/thaipbs-citizen/wp-content/uploads/2018/04/25123937/oo.jpg?resize=839%2C479&ssl=1> [26 เมษายน 2561]

6.1.2 หลักการสำหรับการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์ในพื้นที่ถนนราชดำเนิน เพื่อการอนุรักษ์มูมมองของพระธาตุดอยสุเทพ

ในรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาจัดทำแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เพื่อลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ โดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ “เขตจัดการเชิงทัศน์” ว่าหมายถึง *ขอบเขตของพื้นที่ที่ได้รับการควบคุมองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ให้ปรากฏได้ในปริมาณและรูปแบบที่เหมาะสม ไม่รบกวนคุณค่าที่โดดเด่นในภูมิทัศน์นั้นๆ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย สวยงาม ส่งเสริมคุณค่าของแหล่งศิลปกรรมให้สง่างามคู่ควรกับการเป็นมรดกอันมีค่ายิ่งของชาติ* (มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, 2559: 5-76)

พระธาตุดอยสุเทพและดอยสุเทพมีความสำคัญต่อชาวเชียงใหม่ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งนับได้ว่าพระธาตุฯและดอยสุเทพเป็นแหล่งศิลปกรรมที่เป็นมรดกอันมีค่ายิ่งของชาวเชียงใหม่ ดังนั้นมูมมองที่สามารถมองเห็นพระธาตุฯและดอยสุเทพจากถนนราชดำเนินซึ่งเป็นแนวแกนเมืองเชียงใหม่จึงเป็นที่ปรากฏว่ามีความสำคัญยิ่ง ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ในข้อ 5.2.2 เรื่องปัจจัยทางด้านกายภาพที่ส่งผลต่อระดับความชื่นชอบหรือไม่ชอบ และยอมรับได้หรือยอมรับไม่ได้ต่อสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพตัวแทน ได้บ่งบอกว่ากฎหมายในปัจจุบันสำหรับควบคุมอาคารในพื้นที่ถนนราชดำเนิน ยังไม่เพียงพอต่อการควบคุมความงามทางด้านกายภาพของพื้นที่ซึ่งจะเกิดขึ้นในอนาคต อันจะส่งผลต่อการอนุรักษ์มูมมองของพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่ถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่ ในงานวิจัยชิ้นนี้จึงนำเสนอแนวทางในการควบคุมสภาพทางกายภาพของเมือง ซึ่งจะเข้มข้นกว่ากฎหมายปัจจุบัน ในพื้นที่ที่มีผลต่อการมองเห็นพระธาตุฯและดอยสุเทพ

6.1.2.1 คุณค่าทรัพยากรเชิงทัศน์ของแต่ละมูมมอง

จากตารางที่ 4- 2 ที่ได้การประเมินคุณค่าหน่วยเชิงทัศน์เพื่อหาพื้นที่ตัวแทนของแต่ละหน่วยเชิงทัศน์ พบว่าในแต่ละพื้นที่ของหน่วยเชิงทัศน์ที่ทำการศึกษามีระดับคะแนนในการประเมินคุณค่าแตกต่างกัน ดังสรุปให้เห็นในตารางที่ 6-1 ซึ่งระดับคะแนนควรแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ 1-3 คะแนน 4-6 คะแนน และ 7-9 คะแนน แต่เนื่องจากระดับคะแนนมีการเว้นช่วง ในที่นี้จึงแบ่งระดับคุณค่าเชิงทัศน์พื้นที่ที่ออกเป็น 2 ระดับ คือ 6-9 คะแนน มีคุณค่าเชิงทัศน์ระดับสูง และ 4 คะแนนมีคุณค่าเชิงทัศน์ระดับปานกลาง

ซึ่งพื้นที่ที่มีคุณค่าเชิงทัศน์ในระดับสูงกว่า จะนำไปสู่กระบวนการควบคุมทางกายภาพของเมืองที่เข้มงวดกว่าพื้นที่ที่มีคุณค่าเชิงทัศน์น้อยกว่า

ตารางที่ 6- 1 สรุประดับคุณค่าเชิงทัศนคติของแต่ละมุมมอง

มุมมองที่	หน่วยเชิงทัศนคติ	ระดับคะแนนของการประเมินคุณค่าเชิงทัศนคติ				ระดับ คุณค่า
		การแจกแจง ทรัพยากรเชิงทัศนคติ	ความสามารถใน การมองเห็น	ความอ่อนไหวเชิง ทัศนคติ	รวมคะแนน	
1	ช่วงประตูท่าแพ	3	1	3	7	สูง
2	ย่านพาณิชย์เบาบาง	1	1	2	4	ปานกลาง
3	ย่านราชการ	1	1	2	4	ปานกลาง
4	สี่แยกกลางเวียง	2	1	3	6	สูง
5	ย่านวัดเก่า	2	2	2	6	สูง
6	ย่านพาณิชย์หนาแน่น	0	2	2	4	ปานกลาง
7	วัดพระสิงห์ท่า	3	3	3	9	สูง
8	ประตูสวนดอก	3	3	2	8	สูง

6.1.2.2 การจัดระเบียบภูมิทัศน์

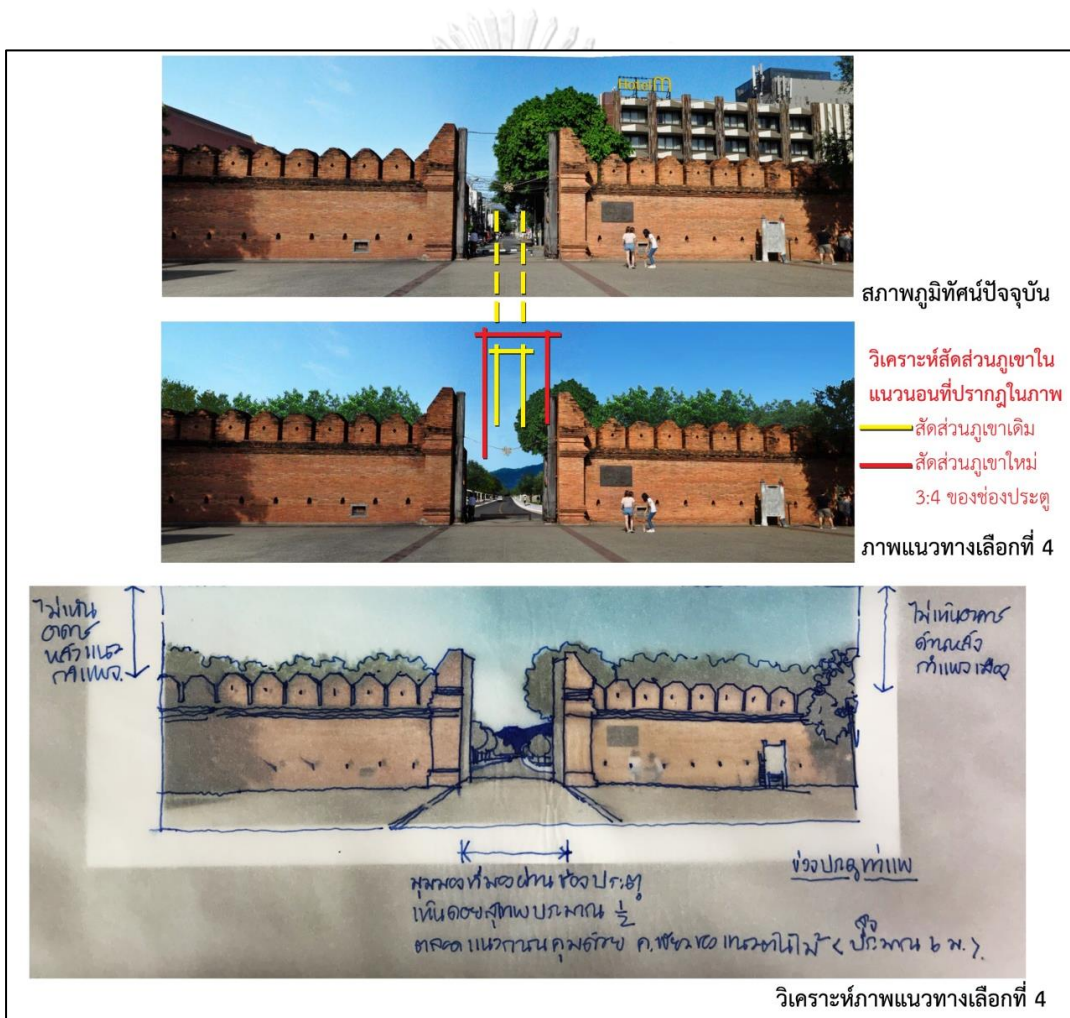
สามารถกระทำได้ที่ด้วยหน่วยงานท้องถิ่น อันได้แก่เทศบาลนครเชียงใหม่ร่วมกับสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ และหน่วยงานอื่นๆ ด้วยการตัดแต่งต้นไม้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม ไม่รกรุงรัง การดูแลความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของทางเดิน และวัสดุปิดผิวของทางเท้า การดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของร้านค้า แผงค้า ป้ายโฆษณาไม่ให้รุกร้าพื้นที่สาธารณะ การจัดการจราจรในพื้นที่ไม่ให้มีรถจอดในพื้นที่ถนนสาธารณะ การควบคุมดูแลด้านนโยบายเกี่ยวกับรูปแบบ สีและขนาดของป้ายร้านค้าไม่ให้มีขนาดที่ใหญ่เกินไป และในระยะยาวคือการนำสายไฟ สายเคเบิลลงใต้ดินเพื่อเปิดมุมมองในพื้นที่ให้โล่งและเป็นระเบียบเรียบร้อย

6.1.2.3 การควบคุมความสูงของอาคาร และการเพิ่มระยะถอยร่นของอาคาร

ทั้งนี้ผลจากการประเมินคุณภาพทางสายตาของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ในภาพทางเลือกที่ 4 ซึ่งเป็นแนวคิดอุดมคติ ชี้ให้เห็นถึงระดับคะแนนของความชื่นชอบและการยอมรับได้สูงสุดในทุกๆ มุมมอง ดังนั้นการทำให้เขตจัดการเชิงทัศนคติตลอดแนวแกนของเมืองเชียงใหม่ จึงใช้แนวทางนี้มาเป็นการสร้างข้อกำหนดในการควบคุมกายภาพของพื้นที่ เพื่ออนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพให้คงไว้ ดังนั้นเมื่อวิเคราะห์ภาพแนวทางเลือกที่ 4 ของมุมมองต่างๆ จะพบความสัมพันธ์ของมุมมองของสายตามนุษย์ในแนวราบ และแนวตั้งที่มีต่อสภาพภูมิทัศน์ทางกายภาพที่มีผลต่อความชื่นชอบและยอมรับได้สูงสุดเป็นดังนี้คือ

มุมมองที่ 1 ช่วงประตูท่าแพ:

จากมุมมองจุดนี้จะสามารถมองเห็นดอยสุเทพได้ผ่านทางช่องระหว่างประตูท่าแพเท่านั้น เนื่องจากทางด้านหน้าของภาพเป็นกำแพงเมือง เมื่อเทียบกับภาพที่เป็นสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน พบว่า ในภาพแนวทางเลือกที่ 4 สามารถเห็นดอยสุเทพได้มากขึ้นเต็มช่องประตูเมือง (แนวนอน) จากที่เคยเห็นดอยสุเทพได้เพียงเล็กน้อยเนื่องจากมีต้นไม้บัง ซึ่งภาพในแนวทางเลือกนี้สามารถมองเห็นดอยสุเทพในแนวตั้งได้ประมาณครึ่งหนึ่งของความสูงของดอยสุเทพทั้งหมด และปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อความชื่นชอบคือ ด้านหลังของกำแพงเมืองไม่มีอาคารสูงมาข่มกำแพงเมือง ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 6-2 ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาควบคุมความสูงของอาคารของพื้นที่บริเวณนี้

ภาพที่ 6- 2 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นดอยสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความชื่นชอบ และยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองช่วงประตูท่าแพ

มุมมองที่ 2 ย่านพาณิชย์หลังประตูท่าแพ:

เมื่อเทียบกับภาพที่เป็นสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน พบว่าในภาพแนวทางเลือกที่ 4 สามารถเห็นตอยสุเทพได้มากขึ้น จากที่เคยเห็นตอยสุเทพเพียงขอบสันเขาด้านบน ภาพในแนวทางเลือกนี้สามารถมองเห็นตอยสุเทพได้ชัดเจนขึ้นคือ ในแนวตั้งมองเห็นตอยสุเทพได้ประมาณครึ่งหนึ่งของความสูง และในแนวนอนเห็นตอยสุเทพได้กว้างมากขึ้นถึงประมาณ 1 ใน 3 ของมุมมอง เนื่องจากทั้งสองด้านของถนนมีแนวต้นไม้ช่วยสร้างความต่อเนื่องของมุมมองไปสู่ตอยสุเทพ และยังช่วยบดบังอาคารด้านหลัง ทั้งนี้จากการเพิ่มระยะถอยร่น และการจัดระเบียบองค์ประกอบภูมิทัศน์ ซึ่งนอกจากจะเห็นตอยสุเทพได้มากขึ้นแล้ว ยังทำให้สามารถมองเห็นอุโบสถของวัดหมื่นล้านได้ชัดเจนมากขึ้นด้วย ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 6-3

สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน

วิเคราะห์สัดส่วนภูเขาใน
แนวนอนที่ปรากฏในภาพ
— สัดส่วนภูเขาเดิม
— สัดส่วนภูเขาใหม่
1:3
ภาพแนวทางเลือกที่ 4

อาคาร 2 ชั้น
อยู่แนว
ต้นไม้

ระยะถอยร่น

ช่วงกลางเปิดให้เห็นภูเขาประมาณ 1/2 ของสูงภูเขา
อุโบสถวัดวัดสูง กว้างตัวอาคาร 9 ม.
(ช่วงหลังคาอาคาร 3 ม.)
แนวต้นไม้ถนน สูงอาคาร 6 ม.

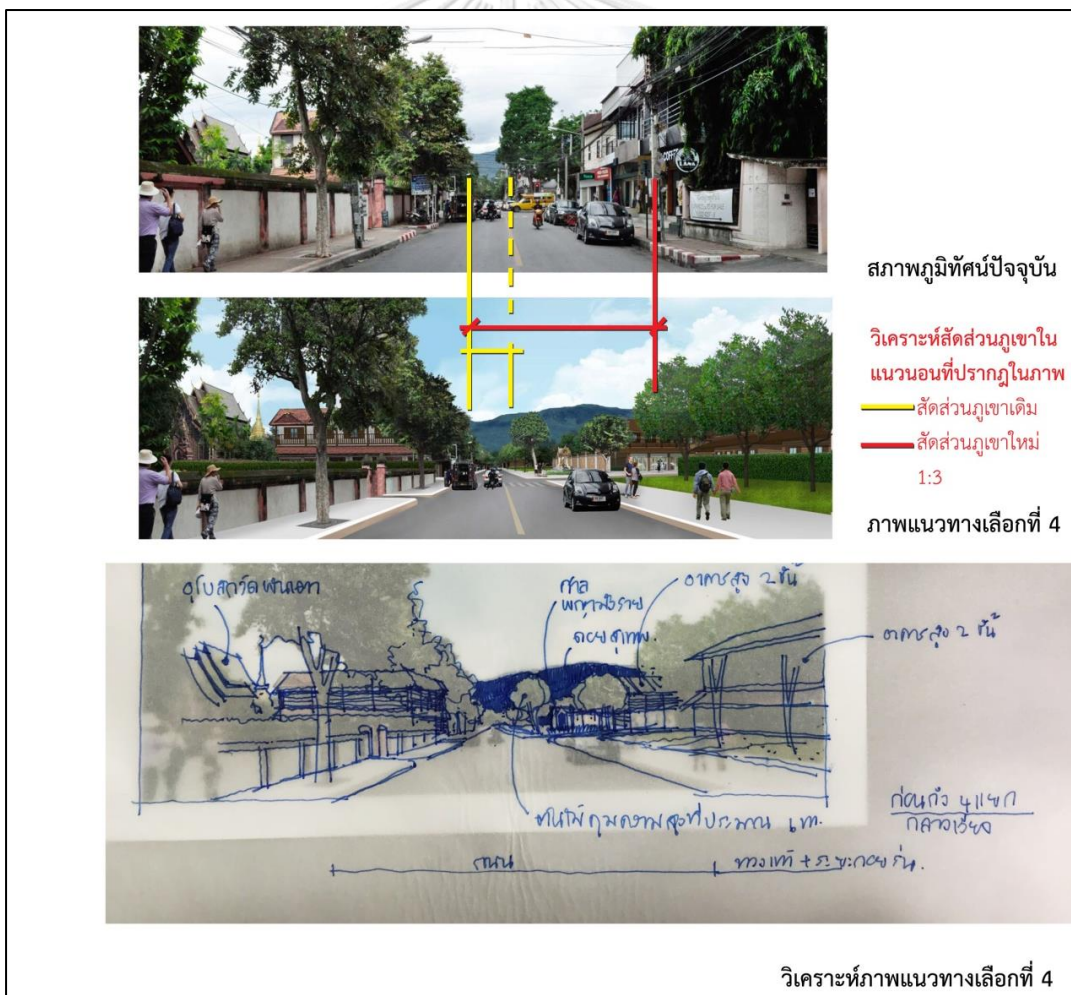
พื้นที่อาคารหลังประตูท่าแพ

วิเคราะห์ภาพแนวทางเลือกที่ 4

ภาพที่ 6- 3 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นตอยสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความขึ้นขอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองย่านพาณิชย์หลังประตูท่าแพ

มุมมองที่ 3 ย่านราชการ:

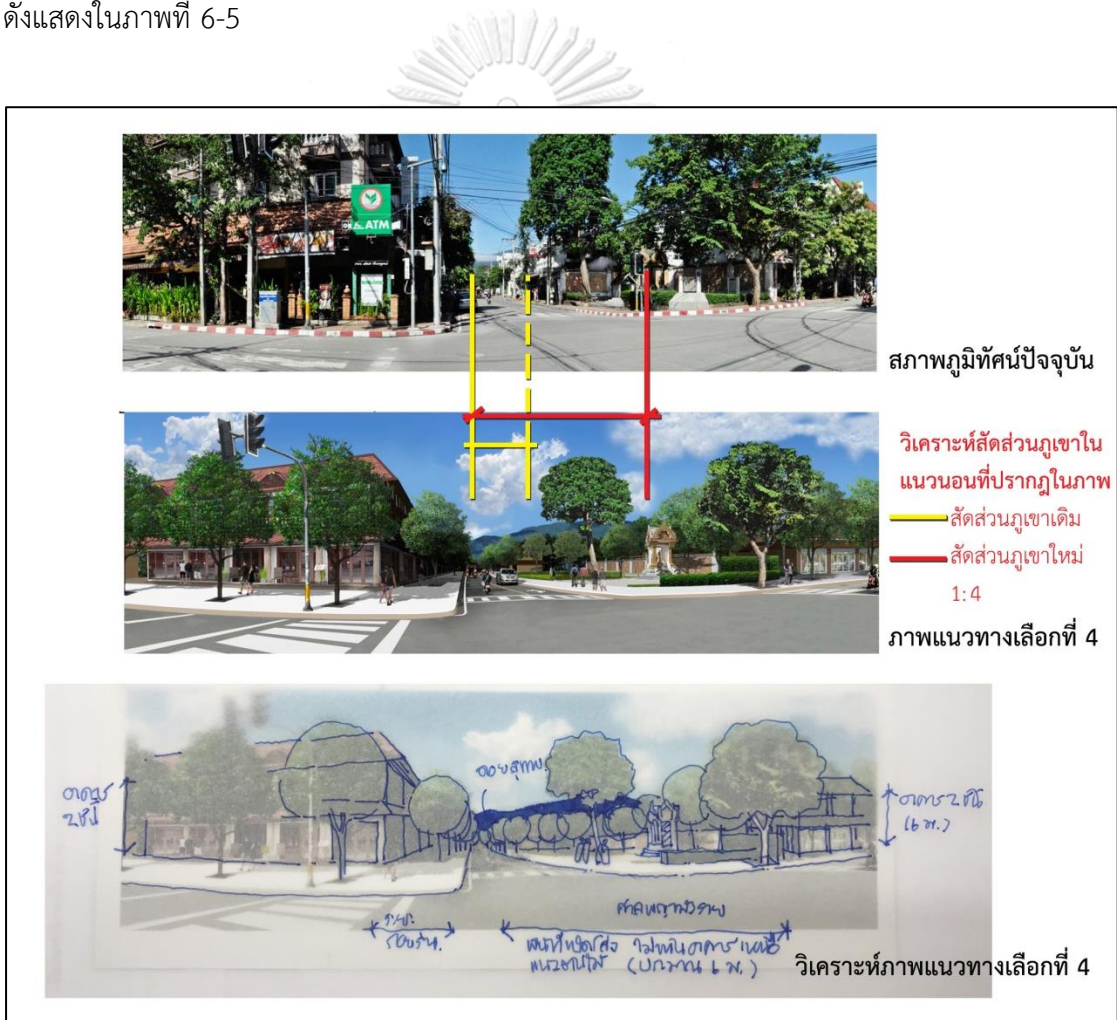
เมื่อเทียบกับภาพที่เป็นสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน พบว่าในภาพแนวทางเลือกที่ 4 สามารถเห็นตอยสุเทพได้ชัดเจนมากขึ้นทั้งความสูงและความกว้าง จากที่พระธาตุฯและตอยสุเทพถูกบดบังด้วยต้นไม้ที่ไม่ได้รับการตัดแต่งและถูกบดบังจากอาคารทางด้านขวาของถนน ภาพในแนวทางเลือกนี้สามารถมองเห็นตอยสุเทพได้ชัดเจนขึ้นคือ ในแนวตั้งมองเห็นตอยสุเทพได้ประมาณครึ่งหนึ่งของความสูง และในแนวนอนเห็นตอยสุเทพได้กว้างมากขึ้นถึงประมาณ 1 ใน 3 ของมุมมอง และเปิดมุมมองไปถึงตำแหน่งของศาลพญามังรายที่สี่แยกด้วย ระยะถอยร่นที่เปิดออกนี้อยู่ที่ประมาณ 9 เมตรจากแนวถนน ซึ่งแม้มีอาคารขนาด 2 ชั้นในพื้นที่ถัดไประยะถอยร่นก็ไม่กระทบกับการมองเห็นพระธาตุฯและตอยสุเทพ เนื่องจากอยู่นอกระยะการโฟกัสหลัก แต่ต้องมีการควบคุมสีและวัสดุอาคาร ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 6-4

ภาพที่ 6- 4 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นตอยสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความขึ้นขอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองย่านราชการ

มุมมองที่ 4 สีแยกกลางเวียง:

บริเวณนี้เป็นจุดเดียวบนถนนราชดำเนินที่ติดตั้งสัญญาณไฟจราจร ตำแหน่งของศาลพญามังรายอยู่ตรงมุมทิศตะวันตกเฉียงเหนือของสี่แยก ภาพในแนวทางเลือกที่ 4 นี้สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้ชัดเจนขึ้นคือ ในแนวตั้งมองเห็นดอยสุเทพได้ประมาณครึ่งหนึ่งของความสูง และในแนวนอนมองเห็นดอยสุเทพได้กว้างมากขึ้นถึงประมาณ 1 ใน 4 ของมุมมอง ภาพในแนวทางเลือกนี้ยังสามารถมองเห็นศาลพญามังรายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น อาคารขนาดสูง 2 ชั้นที่ถูกจัดให้อยู่ถัดไปจากระยะถอยร่นที่เป็นพื้นที่สีเขียวและอาคาร 2 ชั้นที่อยู่ทางด้านซ้ายมือของถนนไม่ได้บดบังมุมมองของดอยสุเทพดังแสดงในภาพที่ 6-5

ภาพที่ 6- 5 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นดอยสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความชื่นชอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองสี่แยกกลางเวียง

มุมมองที่ 5 ย่านวัดเก่า:

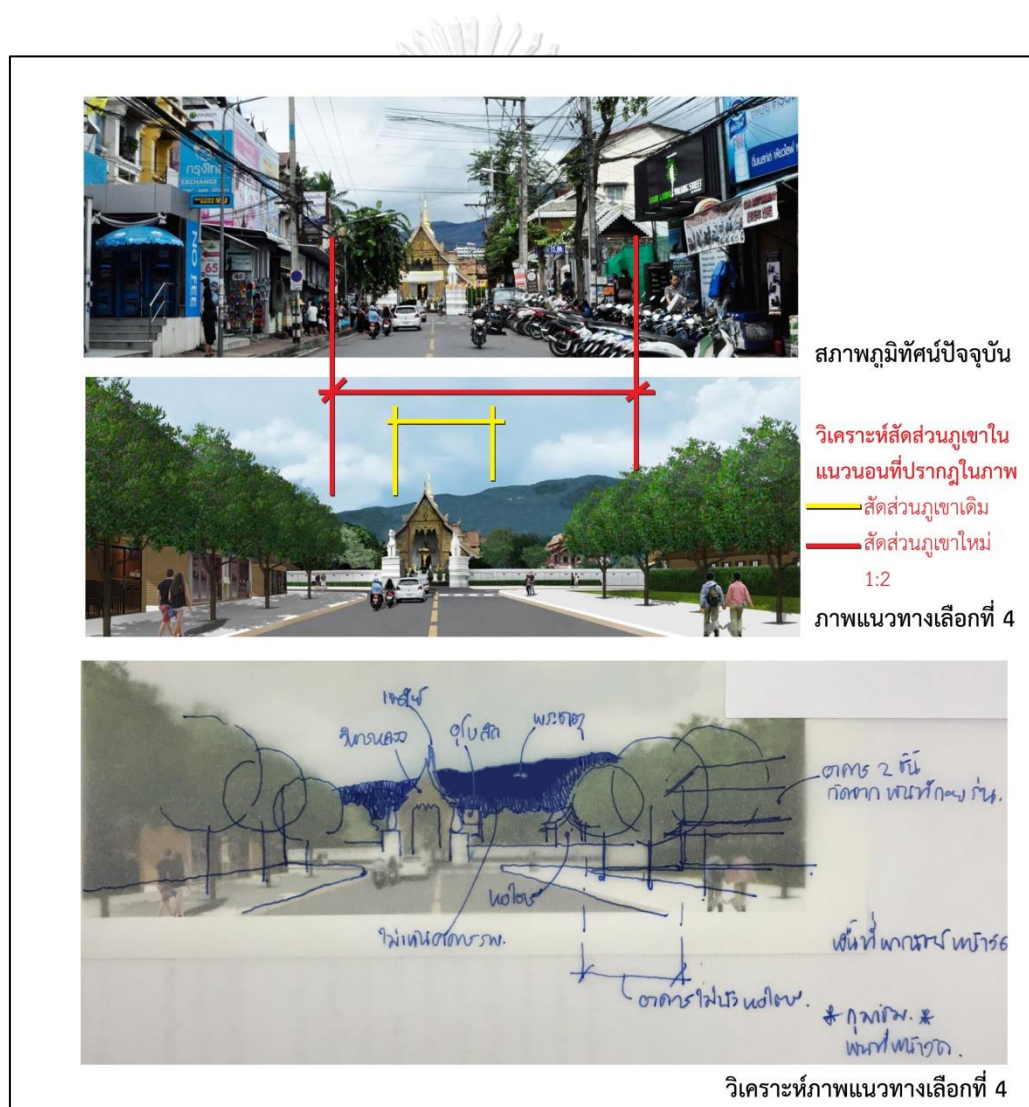
องค์ประกอบด้านหน้าของภาพเป็นวัดศีเกิดและวัดทุ่งยู ตรงกลางภาพเป็นวัดพระสิงห์ฯ เดิม จะสามารถมองเห็นดอยสุเทพได้เฉพาะตรงกลางด้านหลังวัดพระสิงห์เท่านั้นเนื่องจากอาคารพาณิชย์ที่อยู่ติดกับวัดทุ่งยูทางด้านขวาที่ความสูง 4 ชั้นบดบังทัศนียภาพของดอยสุเทพ ดังนั้นในภาพแนวทางเลือกที่ 4 เมื่อให้อาคารเตี้ยลงเหลือความสูง 2 ชั้น และเพิ่มระยะถอยร่นทางด้านขวาของถนนราชดำเนิน ทำให้ในภาพนี้มองไม่เห็นอาคาร เนื่องจากถูกบดบังด้วยต้นไม้และสถาปัตยกรรมของวัด จึงสามารถเห็นดอยสุเทพได้มากขึ้นทั้งความกว้างและความสูง ภาพในแนวทางเลือกนี้ สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้ชัดเจนขึ้นคือ ในแนวตั้งมองเห็นดอยสุเทพได้ประมาณครึ่งหนึ่งของความสูง และในแนวนอนเห็นดอยสุเทพได้กว้างมากขึ้นถึงประมาณ 1ใน3 ของมุมมอง ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 6-6

ภาพที่ 6- 6 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นดอยสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความขึ้นขอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากจากมุมมองย่านวัดเก่า

มุมมองที่ 6 ย่านพาณิชย์หนาแน่น:

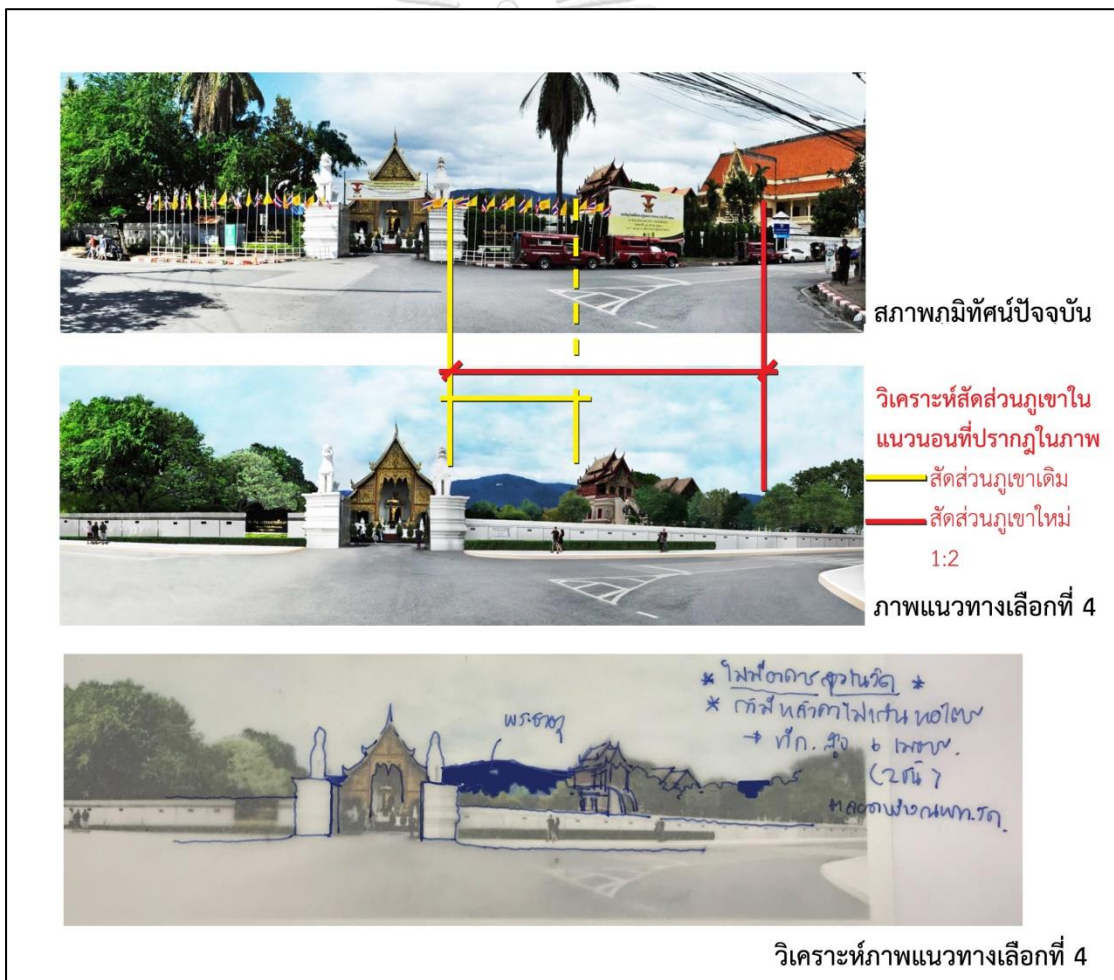
ภาพที่เป็นสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันจะมองเห็นดอยสุเทพได้เพียงเล็กน้อยบริเวณด้านหลังของวัดพระสิงห์เท่านั้น ดังนั้นเมื่อเพิ่มระยะถอยร่นทั้งทางด้านซ้ายและขวาของถนนราชดำเนิน พบว่าในภาพในแนวทางเลือกนี้ สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้ชัดเจนขึ้นคือ ในแนวตั้งมองเห็นดอยสุเทพได้ประมาณครึ่งหนึ่งของความสูง และในแนวนอนเห็นดอยสุเทพได้กว้างมากขึ้นถึงประมาณ 1 ใน 2 ของมุมมอง และไม่มีอาคารสูงอันใดมารบกวนสายตา ซึ่งอาคารขนาด 2 ชั้นที่อยู่ในพื้นที่ถัดจากระยะถอยร่นไม่มีผลต่อการมองเห็นดอยสุเทพ และยังเป็น การเปิดมุมมองให้สามารถเห็นวิหารหลวงและหอไตรของวัดพระสิงห์ได้อย่างชัดเจนมากขึ้นด้วย ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 6-7

ภาพที่ 6- 7 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นดอยสุเทพและสภาพภูมิทัศน์ที่มีผลต่อความชื่นชอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองย่านพาณิชย์หนาแน่น

มุมมองที่ 7 บริเวณหน้าวัดพระสิงห์:

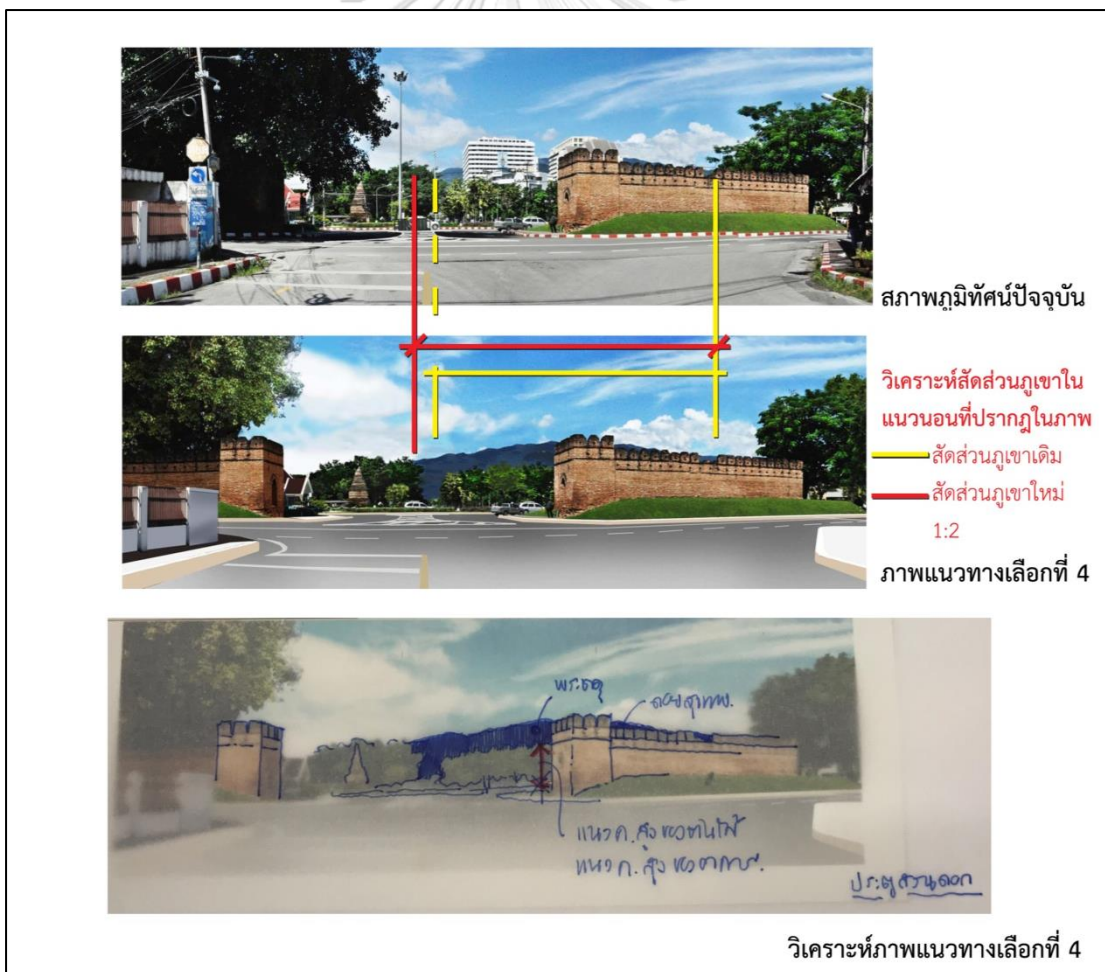
บริเวณนี้เป็นจุดเดียวของถนนราชดำเนินที่สามารถมองเห็นดอยสุเทพได้เป็นมุมกว้าง ซึ่งจะเห็นฉากหลังของวัดพระสิงห์ สถาปัตยกรรมปัจจุบันพบลักษณะผลกระทบทางสายตาคือการรบกวนการบดบังและการคุกคามพระธาตุฯและดอยสุเทพจากภูมิทัศน์และอาคารภายในวัด ดังนั้นเมื่อทำการปรับปรุงภูมิทัศน์ตัดแต่งต้นไม้ และนำอาคารทางด้านขวาที่มีขนาดใหญ่และสีสดออก ทำให้นอกจากจะเห็นวิหารหลวงและหอไตรของวัดพระสิงห์ฯโดดเด่นขึ้นแล้ว ยังทำให้สามารถมองเห็นพระธาตุฯและดอยสุเทพได้ชัดเจนมากขึ้น กล่าวคือเห็นดอยสุเทพในสัดส่วนประมาณครึ่งหนึ่งของความสูง และเห็นดอยสุเทพเป็นฉากยาวเกือบ 1 ใน 2 ของภาพทางด้านหลังของวัดพระสิงห์ด้วย ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 6-8

ภาพที่ 6- 8 ภาพแสดงการวิเคราะห์การมองเห็นดอยสุเทพและสถาปัตยกรรมปัจจุบันที่มีผลต่อความชื่นชอบและยอมรับได้สูงสุดของภาพแนวทางเลือกที่ 4 จากมุมมองบริเวณหน้าวัดพระสิงห์

มุมมองที่ 8 บริเวณประตูสวนดอก:

บริเวณนี้เป็นอีกจุดของแนวแกนเมืองที่สามารถมองเห็นดอยสุเทพเป็นมุมมองกว้าง โดยมีกำแพงเมืองของประตูสวนดอกเป็นฉากหน้า สถาปมูมิทัศน์ปัจจุบันพบลักษณะผลกระทบทางสายตาของอาคารสูงของโรงพยาบาล ที่มีลักษณะการบดบังและรบกวนทัศนียภาพของดอยสุเทพ และมีลักษณะการคุกคามต่อกำแพงเมือง เมื่อมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ในภาพแนวทางเลือกที่ 4 ให้สามารถเห็นดอยสุเทพได้ชัดเจนมากขึ้น จากที่เคยเห็นดอยสุเทพเพียงเล็กน้อย เปลี่ยนเป็นเห็นดอยสุเทพที่ความสูงประมาณครึ่งภูเขา และเห็นทิวเขาได้ตลอดทั้งแนวระหว่างช่องประตูในสัดส่วนเกือบครึ่งหนึ่งของภาพในแนวนอน โดยพื้นที่สองข้างแนวสุเทพที่อยู่ระหว่างประตูสวนดอก ได้กำหนดให้มีอาคารเตี้ยที่อยู่ในแนวพุ่มไม้ หรือเป็นอาคารที่สูงประมาณ 2 ชั้น ทำให้ตลอดพื้นที่บริเวณนี้ไม่ปรากฏอาคารที่มาบดบังดอยสุเทพเช่นเดิม และไม่ปรากฏอาคารที่สูงกว่าระดับกำแพงเมือง ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 6-9

ภาพที่ 6- 9 ภาพแสดงการเปรียบเทียบวิเคราะห์การมองเห็นดอยสุเทพของภาพแนวทางเลือกที่ 4

จากมุมมองประตูสวนดอก

จะเห็นได้ว่าระดับความชื่นชอบและพึงพอใจสูงสุดของกลุ่มคนที่ตอบแบบสอบถาม ต่อทัศนียภาพแนวทงเลือกที่ 4 ของทุกมุมมองที่ให้ประเมินความรู้สึกนั้น จะมีลักษณะที่ คล้ายคลึงกันในการมองเห็นดอยสุเทพอย่างมีนัยยะสำคัญ กล่าวคือสามารถมองเห็นดอยสุ เทพที่ความสูงประมาณครึ่งดอย และมีความกว้างที่สามารถเห็นดอยสุเทพได้เกือบทั้งดอย ซึ่งการจะควบคุมสภาพทางกายภาพของเมืองเป็นผลสำเร็จได้และยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องใช้ ข้อกำหนดทางกฎหมายเข้ามาช่วย ด้วยการกำหนดพื้นที่ที่มีผลทางสายตาต่อการมองไปยัง พระธาตุฯและดอยสุเทพ แล้วบังคับด้วยข้อกำหนดที่เข้มข้นขึ้น โดยเฉพาะการควบคุมความ สูงของอาคารและการเพิ่มระยะถอยร่นเพื่อเปิดมุมมองสู่พระธาตุและดอยสุเทพ ซึ่งคือ กระบวนการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน

ทั้งนี้ลักษณะของภูมิทัศน์ที่มองเห็นพระธาตุฯและดอยสุเทพ จากมุมมองตลอดแนว ถนนราชดำเนินมีลักษณะที่เป็นช่องมอง (vista) เป็นส่วนมาก เนื่องจากเป็นแนวถนนซึ่ง ขนาบไปด้วยอาคารทั้ง 2 ด้าน ยกเว้นในมุมมองที่ 1 คือประตูท่าแพ ในมุมมองที่ 7 บริเวณ หน้าวัดพระสิงห์ และมุมมองที่ 8 ประตูสวนดอก ซึ่งเป็นมุมมองกว้าง (panorama) สำหรับ มุมมองที่เป็นช่องมอง (vista) นั้น จะต้องควบคุมอาคารที่อยู่บริเวณด้านข้างของถนน จึง คำนวณเขตจัดการเชิงทัศนจากองศาการมองเห็นของสายตามนุษย์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับตาม ความชัดเจนในการมองเห็น ได้แก่ 18 องศา 60 องศา และ 120 องศา ตามลำดับ แล้วนำมากำหนดการควบคุมความสูงอาคารในระยะต่างๆ จากแนวถนน และ สำหรับมุมมองกว้างจะใช้นิยามระยะความสูงของอาคารจากจุดควบคุมการมอง ตามที่ กล่าวในข้อ 4.2.1.2 ที่ระยะความสูงระดับสายตาที่ 1.60 เมตร ซึ่งการกำหนดเขตจัดการเชิง ทัศนไม่ใช่เพียงการกำหนดการควบคุมเฉพาะอาคารที่อยู่ริมแนวถนนสายหลักเท่านั้น แต่ จำเป็นต้องควบคุมพื้นที่ด้านหลังที่ถัดไปจากแนวถนนด้วยเช่น กัน เพื่อไม่ให้อาคารดังกล่าว สูงเกินระดับการควบคุม หมายถึง อาคารด้านหลังถัดจากแนวฉากหน้าที่อยู่ในภาพตัวแทน สามารถมีความสูงที่เพิ่มขึ้นได้แต่ต้องไม่เกินแนวการควบคุม

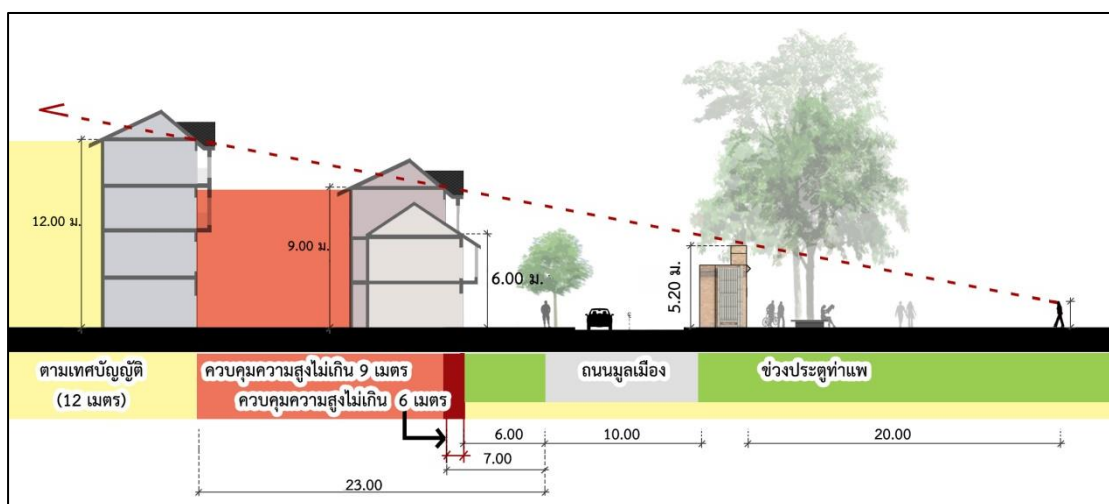
6.2 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนในพื้นที่ถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่

6.2.1 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนสำหรับประตูท่าแพ

จากการประเมินคุณภาพเชิงทัศนของพื้นที่ที่มีคุณค่าเชิงทัศนในระดับสูง จึงใช้แนว ทางการควบคุมที่เข้มงวดสูงสุดตามแนวทางอุดมคติ ซึ่งมีระดับความชื่นชอบและยอมรับได้สูง ที่สุด กล่าวคือ เห็นกำแพงเมืองและประตูท่าแพเป็นองค์ประกอบภาพที่สำคัญอยู่ทางด้าน หน้า และไม่เห็นอาคารที่อยู่ด้านหลังของกำแพงเมือง เห็นแต่สีเขียวของต้นไม้ ดังนั้นการ

ควบคุมความสูงอาคารของบริเวณนี้ จึงใช้แนวของใบเสมาบนกำแพงเมืองเป็นหลักเกณฑ์ในการควบคุมความสูงของอาคารในพื้นที่หลังประตูท่าแพ ดังนี้

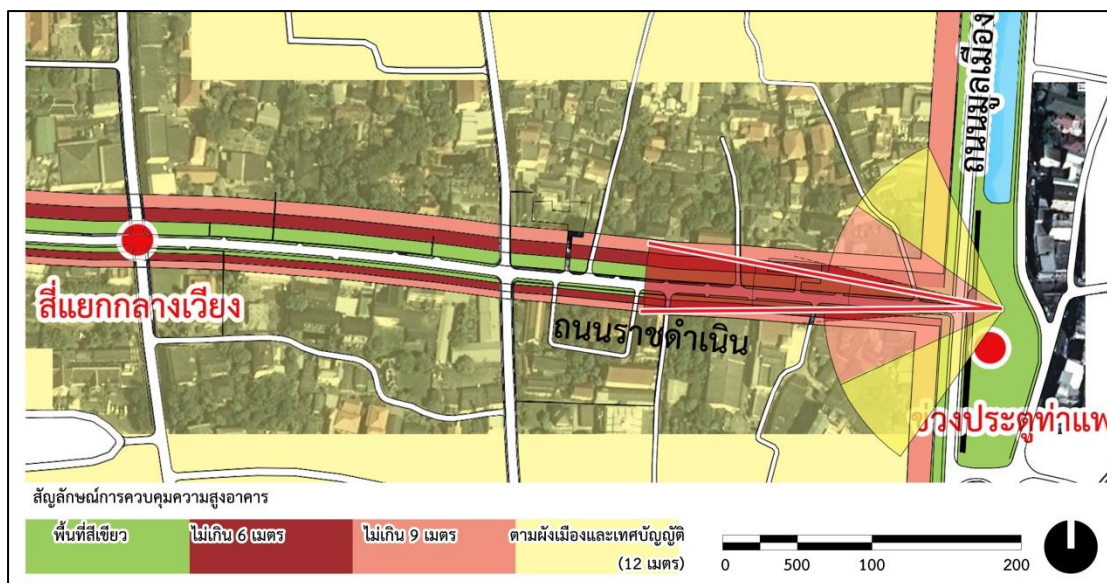
เมื่อให้จุดควบคุมการมองอยู่ที่บริเวณกึ่งกลางประตูท่าแพและห่างจากประตูท่าแพไปทางทิศตะวันออก 20 เมตร หลักการคำนวณความสูงของอาคารที่ควรถูกควบคุมในพื้นที่นี้ เป็นดังแสดงในภาพที่ 6-10

ภาพที่ 6- 10 รูปตัดแสดงหลักการการกำหนดความสูงอาคารในเขตจัดการเชิงทัศนช่วงประตูท่าแพ

- กำหนดให้พื้นที่ระยะ 6 เมตรจากแนวถนนมูลเมือง (ตรงกับระยะ 22 เมตรจากแนวคูเมืองด้านในตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่) ให้เป็นพื้นที่สีเขียวของเมือง
- ถัดจากพื้นที่สีเขียวถึงระยะ 7 เมตรจากถนนมูลเมือง ควบคุมความสูงอาคารไม่เกิน 6 เมตร และควบคุมความสูงอาคารไม่เกิน 9 เมตร ในพื้นที่ระยะ 7-23 เมตรจากแนวถนนมูลเมือง พื้นที่ถัดจากนั้นให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ฉบับปัจจุบัน ที่อนุญาตให้อาคารมีความสูงได้สูงสุดไม่เกิน 12 เมตร

เมื่อพิจารณาตามองศาการมองเห็นของสายตามนุษย์ (Visual Cone) คือความชัดเจนในการมองเห็น ได้แก่ 18 องศา 60 องศา และ 120 องศา โดยให้มีความเข้มงวดของการควบคุมพื้นที่ตามลำดับความชัดเจนในการมองเห็น จะได้แผนผังแสดงเขตจัดการเชิงทัศนสำหรับช่วงประตูท่าแพ ดังแสดงในภาพที่ 6-11

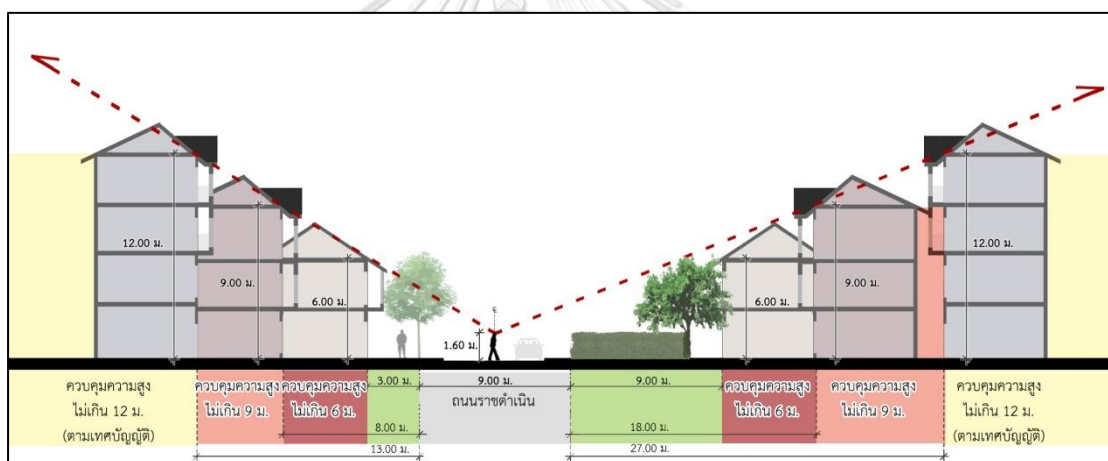

ภาพที่ 6- 11 แผนผังแสดงเขตจัดการเชิงทัศนของช่วงประตูท่าแพ

6.2.2 เขตจัดการเชิงทัศนสำหรับถนนราชดำเนิน

จากการประเมินคุณภาพเชิงทัศนของพื้นที่นี้มีคุณค่าเชิงทัศนทั้งในระดับปานกลาง และระดับสูง กล่าวคือย่านพาณิชย์ และย่านราชการ ซึ่งมีคุณค่าเชิงทัศนในระดับปานกลาง พื้นที่สี่แยกกลางเวียงและย่านวัดเก่ามีคุณค่าเชิงทัศนในระดับสูง จะมีระดับการควบคุมที่เข้มงวดไม่เท่ากัน โดยพื้นที่ที่มีคุณค่าเชิงทัศนระดับสูงจะมีการควบคุมในแนวทางอุดมคติ และพื้นที่ที่มีคุณค่าเชิงทัศนระดับปานกลาง ในเบื้องต้นให้มีการจัดระเบียบภูมิทัศน์ในพื้นที่ ใดๆก็ตาม จากปัจจัยในเรื่องระยะถอยร่นที่มีความสำคัญและจะทำให้สามารถมองเห็น ดอยสุเทพได้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจ เมื่อเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะดังกล่าว ดังนั้นจึงควรต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมถึงระยะถอยร่น ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่นี้ ในที่นี้จึงนำเสนอให้พื้นที่มีระยะถอยร่นของอาคารทางด้านขวา ถนนราชดำเนินลดลงมาเป็นครึ่งหนึ่งของลักษณะอุดมคติ แต่อย่างไรก็ดี ทำยที่สุดแล้วพื้นที่ ตลอดถนนราชดำเนินสมควรที่จะทำการควบคุมด้วยความเข้มงวดตลอดแนวนอนในอนาคต เนื่องจากเป็นถนนที่มีความสำคัญทั้งในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทั้งยังเป็นถนนแกนที่สามารถเห็นดอยสุเทพได้สวยงามที่สุดจากพื้นที่เวียงเก่าเชียงใหม่ซึ่งไม่มี ถนนอื่นใดมีเอกลักษณ์เช่นเดียวกันนี้

จากการประเมินทัศนคติของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งให้เห็นว่าเมื่อสามารถมองเห็นพระธาตุสุเทพได้กว้างขึ้นประมาณ 1 ใน 3 ของความกว้างมุมมอง และมีความสูงประมาณครึ่งตอย จะทำให้มีความชื่นชอบและยอมรับได้สูงที่สุด ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการเพิ่มระยะถอยร่นของอาคารจากถนนราชดำเนินให้มากขึ้นทั้งสองฝั่ง เพื่อที่จะเปิดมุมมองให้สามารถมองเห็นพระธาตุสุเทพได้ชัดเจน โดยเฉพาะทางด้านขวาของถนน (พื้นที่ทางด้านทิศเหนือของถนนราชดำเนิน) เนื่องจากตำแหน่งของพระธาตุสุเทพจะอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงไปทางทิศเหนือของเวียงเชียงใหม่ เมื่อให้จุดควบคุมการมองอยู่ที่บริเวณกึ่งกลางถนน หลักการคำนวณความสูงของอาคารที่ควรถูกควบคุมตลอดแนวถนนราชดำเนิน เป็นดังแสดงในภาพที่ 6-12 และแสดงเขตจัดการเชิงทัศนของถนนราชดำเนินของพื้นที่ที่มีระดับคุณภาพเชิงทัศนปานกลางได้ดังแสดงในภาพที่ 6-13 แสดงเขตจัดการเชิงทัศนของถนนราชดำเนินของพื้นที่ที่มีระดับคุณภาพเชิงทัศนสูงได้ดังแสดงในภาพที่ 6-14

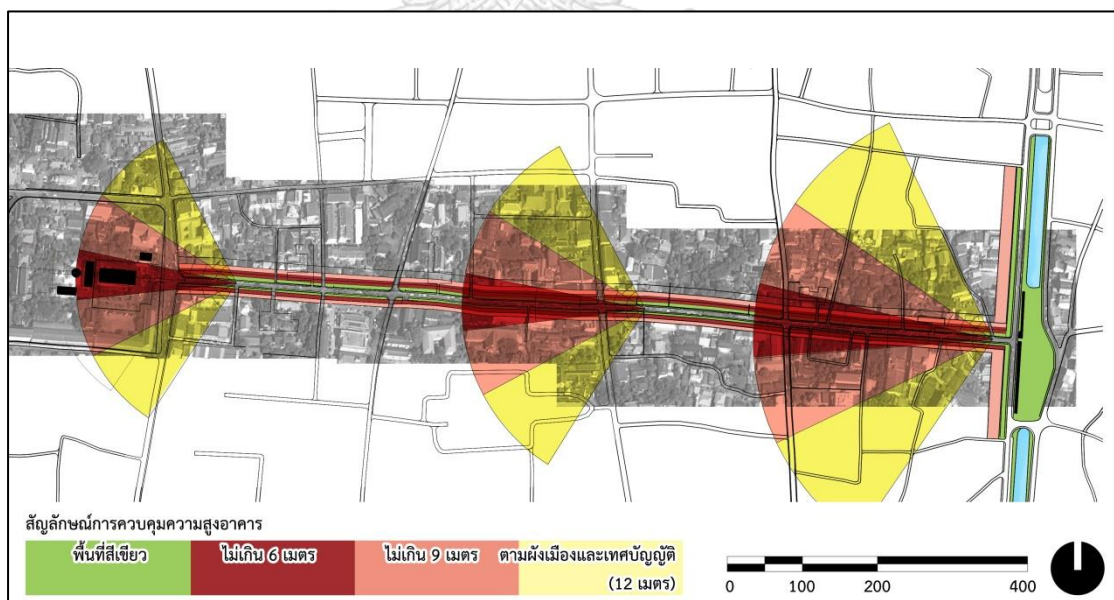
ภาพที่ 6- 12 รูปตัดแสดงหลักการกำหนดความสูงอาคารในเขตจัดการเชิงทัศนของถนนราชดำเนิน

- ด้านขวาของถนน ในพื้นที่ที่มีคุณภาพเชิงทัศนระดับสูง : เพื่อให้พื้นที่นี้สามารถมองเห็นพระธาตุสุเทพได้อย่างชัดเจน จึงให้มีการเพิ่มระยะถอยร่นของอาคารโดยการกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อการอนุรักษ์มีขนาดความกว้าง 9 เมตร ซึ่งเป็นการควบคุมการใช้พื้นที่ไม่ให้มีอาคารใดเกิดขึ้นบริเวณนี้ และอาคารที่อยู่ถัดจากพื้นที่สีเขียวเพื่อการอนุรักษ์มีการควบคุมความสูงอาคารไม่เกิน 6 เมตร ในพื้นที่ระยะ 9-18 เมตรจากแนวถนนราชดำเนิน และควบคุมความสูงอาคารไม่เกิน 9 เมตร ในพื้นที่ระยะ 18-27 เมตรจากแนวถนน

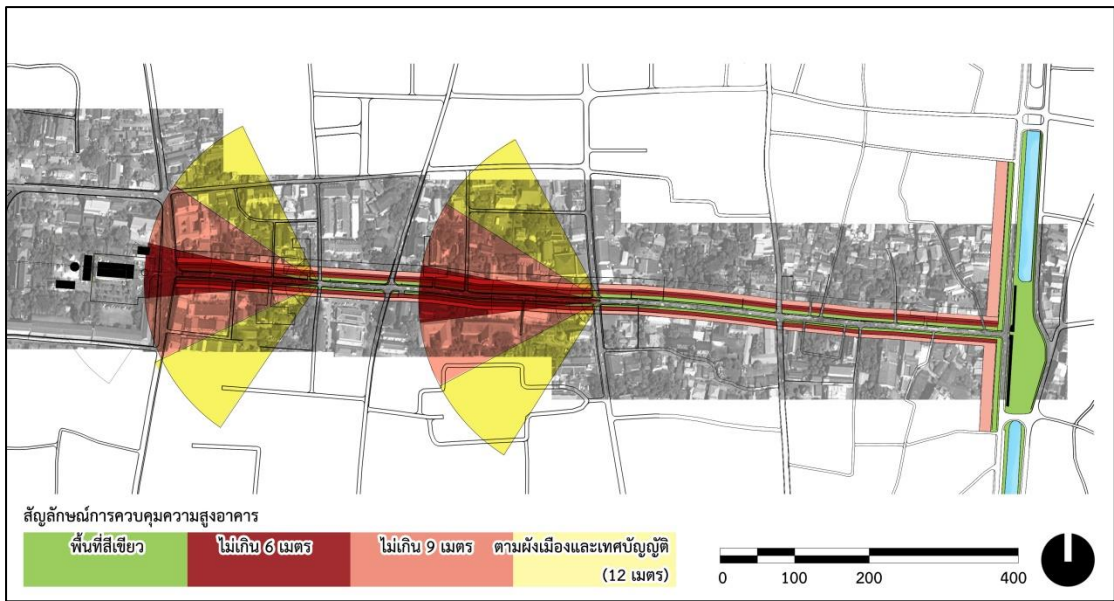
ราชดำเนิน พื้นที่ถัดจากนั้นให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ฉบับปัจจุบัน ที่อนุญาตให้อาคารมีความสูงได้สูงสุดไม่เกิน 12 เมตร

- **ด้านขวาของถนน** ในพื้นที่ที่มีคุณภาพเชิงทัศนระดับปานกลาง : กำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อการอนุรักษ์มีขนาดความกว้าง 4.5 เมตร และอาคารที่อยู่ถัดจากพื้นที่สีเขียวเพื่อการอนุรักษ์ มีการควบคุมความสูงอาคารไม่เกิน 6 เมตร ในพื้นที่ระยะ 4.5-11 เมตรจากแนวถนนราชดำเนิน และควบคุมความสูงอาคารไม่เกิน 9 เมตร ในพื้นที่ระยะ 11-18 เมตรจากแนวถนนราชดำเนิน พื้นที่ถัดจากนั้นให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ฉบับปัจจุบัน ที่อนุญาตให้อาคารมีความสูงได้สูงสุดไม่เกิน 12 เมตร

- **ด้านซ้ายของถนน** : กำหนดให้เพิ่มความเข้มข้นในการควบคุมความสูงของอาคารและระยะโดยร่น โดยเพิ่มระยะถอยร่นของอาคารจากแนวถนน จากเดิมที่กำหนดไว้อย่างน้อย 1.50 เมตร เป็นอย่างน้อย 3 เมตร และควบคุมความสูงอาคารไม่เกิน 6 เมตร ในพื้นที่ 8 เมตรจากแนวถนนราชดำเนิน ควบคุมความสูงอาคารไม่เกิน 9 เมตร ในพื้นที่ระยะ 8-13 เมตรจากแนวถนนราชดำเนิน พื้นที่ถัดจากนั้นให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ฉบับปัจจุบัน ที่อนุญาตให้อาคารมีความสูงได้สูงสุดไม่เกิน 12 เมตร

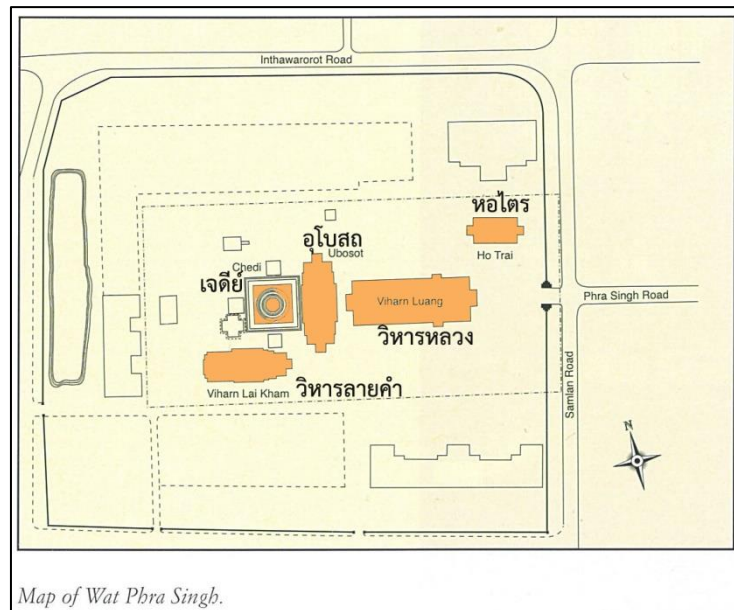
ภาพที่ 6- 13 แผนผังแสดงเขตจัดการเชิงทัศนของถนนราชดำเนิน ของย่านพาณิชย์หนาแน่น ย่านราชการ และย่านพาณิชย์หนาแน่น

ภาพที่ 6- 14 แผนผังแสดงเขตจัดการเชิงทัศนของถนนราชดำเนิน ของพื้นที่สี่แยกกลางเวียงและย่านวัดเก่า

6.2.3 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนสำหรับพื้นที่วัดพระสิงห์ฯ

ลักษณะของภูมิทัศน์ที่มองเห็นพระธาตุฯและดอยสุเทพ สำหรับพื้นที่หน้าวัดพระสิงห์ฯ เป็นอีกหนึ่งมุมมองสำคัญที่มีลักษณะเป็นมุมมองกว้าง (panorama) จากการประเมินทัศนคติของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ชี้ให้เห็นว่าระดับความชื่นชอบสูงสุดเมื่อมองไปยังวัดพระสิงห์ แล้วเห็นเพียงกลุ่มอาคารของวิหารหลวง เจดีย์ หอไตรและกลุ่มต้นไม้ เมื่อวิเคราะห์ผังของวัดพระสิงห์ พบสถาปัตยกรรมสำคัญในพื้นที่วัด ได้แก่ เจดีย์ วิหารหลวง วิหารลายคำ และอุโบสถ ดังแสดงให้เห็นในรูปที่ 6-15

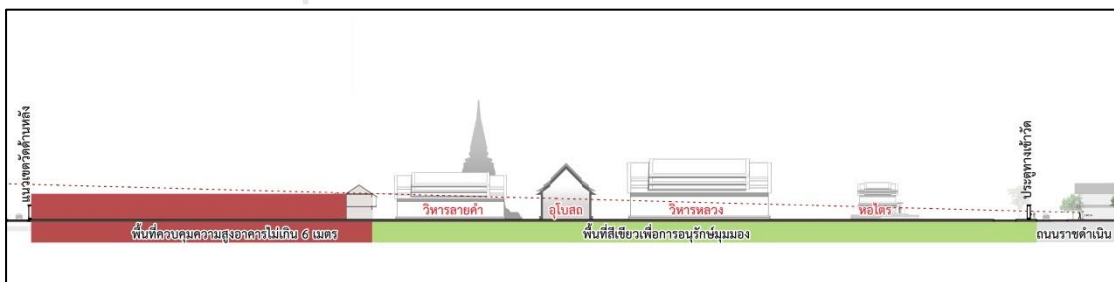

Map of Wat Phra Singh.

ภาพที่ 6- 15 แผนผังของวัดพระสิงห์ฯ แสดงอาคารที่สำคัญ

ที่มา: Freeman, 2001: 68

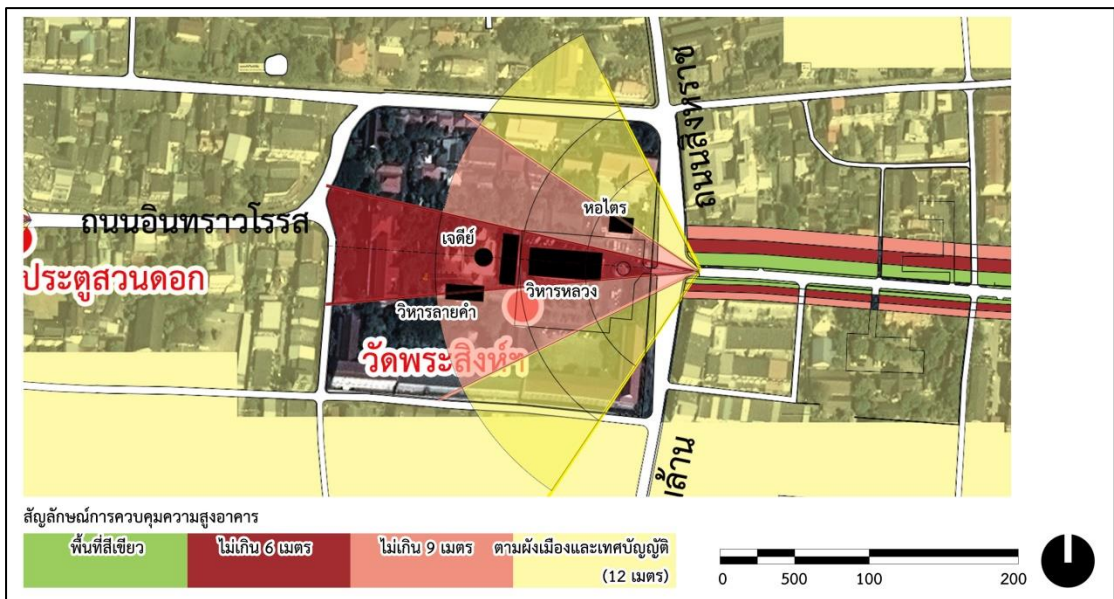
เพื่อให้เป็นการส่งเสริมความงามให้พื้นที่ของวัดพระสิงห์ฯ ซึ่งถูกประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 52 ตอนที่ 0 ง วันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2478 ดังนั้นพื้นที่ทางด้านหน้าจึงมีแนวทางในการสงวนรักษาไว้เป็นพื้นที่สีเขียว ดังนั้นเมื่อให้จุดควบคุมการมองอยู่กึ่งกลางของสุดถนนราชดำเนินที่บริเวณหน้าวัด หลักการคำนวณความสูงของอาคารที่ควรถูกควบคุม แบ่งตามระยะของมุมมอง เป็นดังแสดงในภาพที่ 6-16 และแสดงแผนผังเขตจัดการเชิงทัศนของพื้นที่วัดพระสิงห์ฯ ในภาพ ที่ 6-18

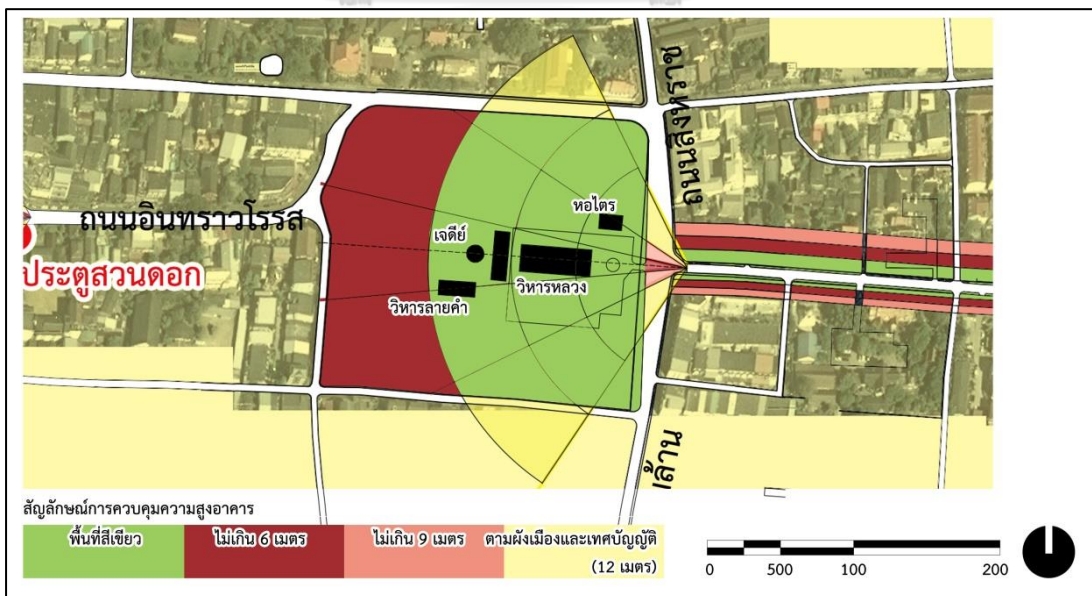
ภาพที่ 6- 16 รูปตัดแสดงหลักการกำหนดความสูงอาคารในเขตจัดการเชิงทัศนวัดพระสิงห์ฯ

- มุมมองการมองเห็นในแนวนอนของสายตามนุษย์นั้น มีระยะของมุมมองเห็นภาพประมาณ 120 องศา โดยมีระยะโฟกัสที่เห็นชัดที่สุด 18 องศา และระยะของการแบ่งแยกสีชัดเจนที่ประมาณ 60 องศา ดังนั้นจึงแบ่งความเข้มข้นในการควบคุมความสูง

อาคารตามความกว้างของมุมมอง โดยกำหนดให้มีการควบคุมความสูงอาคารเข้มข้นที่ มุมมอง 60 องศา ด้วยการให้เป็นพื้นที่สีเขียวที่ตึงระยะสายตาเข้าไปไกลที่สุดคือ ถึง ด้านหลังของวิหารลายคำซึ่งอยู่ด้านในที่สุด และในระยะของมุมมองด้านข้าง กำหนดให้เป็นจะเป็นพื้นที่สีเขียวที่ตึงระยะสายตาเข้าไปลึกถึงด้านหลังของวิหารหลวง ซึ่งตั้งอยู่ กลางประตูดุ๊ต มุมมองที่ใช้ในการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนของวัดพระสิงห์แสดงให้เห็น ในรูป 6-17

ภาพที่ 6- 17 แผนผังแสดงมุมมองการมองเห็นในแนวนอนของสายตามนุษย์ของวัดพระสิงห์ฯ

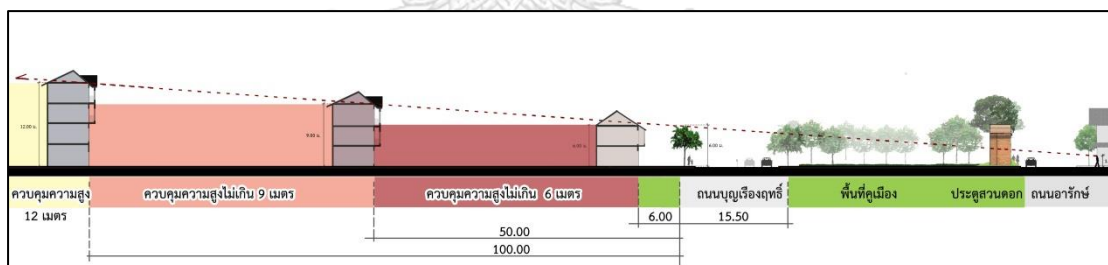
ภาพที่ 6- 18 แผนผังแสดงเขตจัดการเชิงทัศนของพื้นที่วัดพระสิงห์ฯ

6.2.4 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนสำหรับพื้นที่ประตูสวนดอก

ลักษณะของภูมิทัศน์ของพื้นที่ประตูสวนดอกจะสามารถมองเห็นพระธาตุฯและดอยสุเทพได้ชัดเจนและมีขนาดใหญ่ที่สุด มีลักษณะเป็นมุมมองกว้าง ที่มีกำแพงเมืองเป็นองค์ประกอบภาพสำคัญของพื้นภาพด้านหน้า ที่มีภูมิทัศน์ของถนนสุเทพ และอาคารทั้งสองด้านของถนนเป็นพื้นภาพช่วงกลาง มีพระธาตุฯและดอยสุเทพเป็นภาพพื้นด้านหลัง จากการประเมินทัศนคติของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจสูงสุดเมื่อ มองผ่านช่องประตูออกไปแล้วไม่เห็นอาคารบดบังดอยสุเทพ มีแนวต้นไม้สีเขียวนำสายตาสู่พระธาตุฯและดอยสุเทพ ดังนั้นจึงมีแนวทางในการควบคุมความสูงอาคารของพื้นที่บริเวณนี้กล่าวคือ

เมื่อให้จุดควบคุมการมองอยู่ที่บริเวณกึ่งกลางประตูสวนดอก และเป็นจุดกึ่งกลางถนนอินทวโรรสซึ่งเป็นแนวแกนเมืองต่อเนื่องมาจากถนนราชดำเนิน ก่อนบรรจบกับถนนอารักษ์ที่ขนานประตูสวนดอกทางคูเมืองด้านใน หลักการคำนวณความสูงของอาคารที่ควรถูกควบคุม เป็นดังแสดงในภาพที่ 6-19 และแสดงแผนผังเขตจัดการเชิงทัศนของประตูสวนดอก ในภาพที่ 6-21

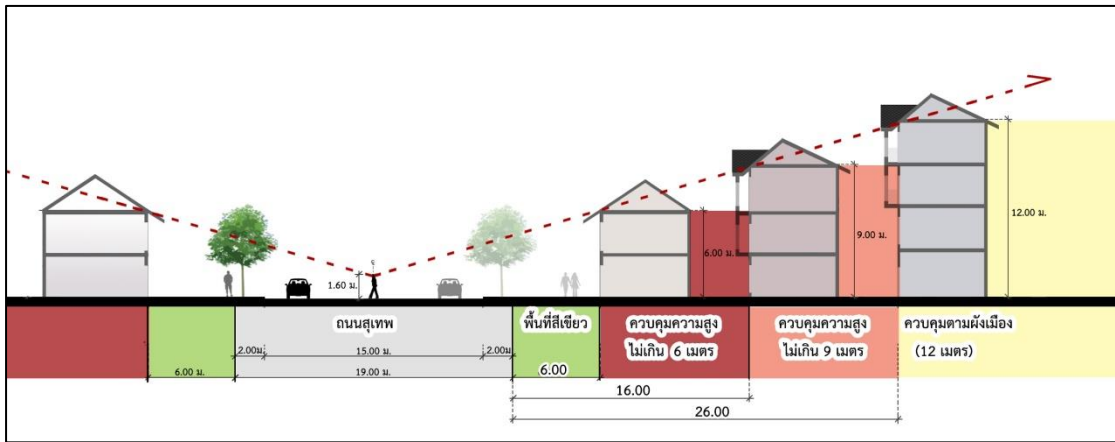
พื้นที่ริมถนนบุญเรืองฤทธิ์: มีหลักการควบคุมความสูงของอาคาร ดังแสดงในภาพที่ 6-19

ภาพที่ 6- 19 รูปตัดแสดงหลักการการกำหนดความสูงอาคารในเขตจัดการเชิงทัศนของประตูสวนดอก ด้านที่ติดถนนบุญเรืองฤทธิ์

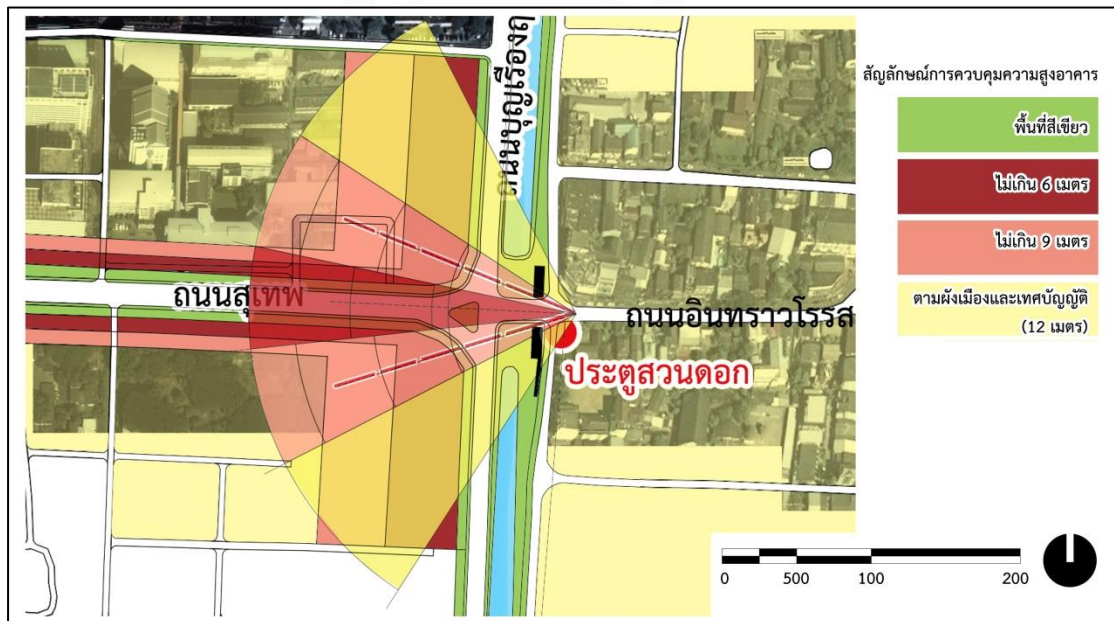
- กำหนดให้ในระยะ 6 เมตรจากถนนบุญเรืองฤทธิ์ (อยู่ในระยะ 22 เมตรจากแนวคูเมืองด้านนอก ซึ่งห้ามก่อสร้างอาคารใหม่ ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่) ให้เป็นพื้นที่สีเขียวของเมือง และอาคารใดๆที่จะสร้างให้อยู่หลังแนวพื้นที่สีเขียวนี้ ให้ควบคุมความสูง 6 เมตรถัดจากพื้นที่สีเขียวจนถึงระยะ 50 เมตรจากแนวถนนบุญเรืองฤทธิ์ และควบคุมความสูง 9 เมตร ในพื้นที่ถัดไปจนถึงระยะ 100 เมตรจากถนนบุญเรืองฤทธิ์ และพื้นที่ถัดไปให้ควบคุมความสูงอาคารที่ 12 เมตรตามผังเมืองเชียงใหม่

พื้นที่ริมถนนสุเทพ: มีหลักการควบคุมความสูงของอาคาร ดังแสดงในภาพที่ 6-20

ภาพที่ 6- 20 รูปตัดแสดงหลักการการกำหนดความสูงอาคารในเขตจัดการเชิงทัศนของประตูดอก ดอก ด้านที่ติดถนนสุเทพ

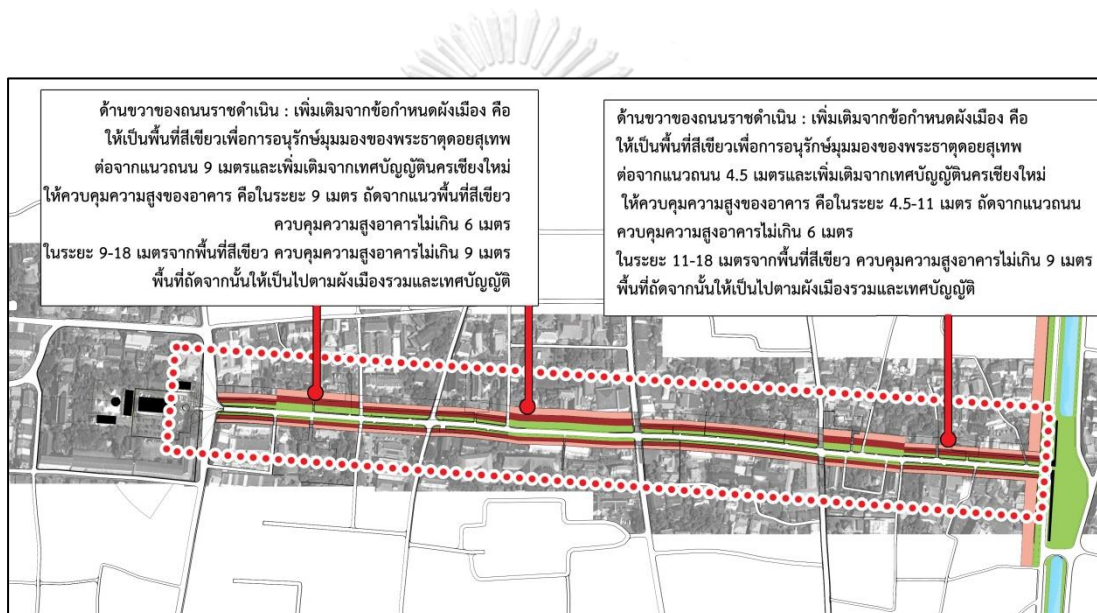
- กำหนดให้ในระยะ 6 เมตรจากถนนสุเทพ ให้เป็นพื้นที่สีเขียวของเมือง และอาคารใด ๆ ที่จะสร้างให้อยู่หลังแนวพื้นที่สีเขียวนี้ ให้ควบคุมความสูงอาคาร 6 เมตรถัดจากพื้นที่สีเขียวจนถึงระยะ 16 เมตรจากแนวถนนสุเทพ และควบคุมความสูง 9 เมตร ในพื้นที่ถัดไปจนถึงระยะ 26 เมตรจากถนนสุเทพ และพื้นที่ถัดไปให้ควบคุมความสูงอาคารที่ 12 เมตรตามผังเมืองเชียงใหม่

ภาพที่ 6- 21 แผนผังแสดงเขตจัดการเชิงทัศนของประตูดอก

6.3 แผนผังการควบคุมความสูงอาคารเพิ่มเติม เพื่ออนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพ

จากที่ได้ทำการวิเคราะห์พื้นที่ของถนนราชดำเนิน จะพบว่า การควบคุมความสูงอาคารไม่เท่ากันตลอดแนวถนน ซึ่งเกิดจากการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนศาสตร์ตามการวิเคราะห์คุณค่าเชิงทัศนศาสตร์ของหน่วยพื้นที่ศึกษา ดังแสดงในภาพที่ 6-22 ซึ่งเป็นการยากในการปฏิบัติจริงสำหรับเจ้าหน้าที่ในการควบคุมความสูงอาคาร ดังนั้นสำหรับพื้นที่ตลอดถนนราชดำเนิน จึงใช้แนวการควบคุมความสูงของอาคารเป็นแนวเดียวกันตลอดแนวถนน โดยเลือกใช้แนวทางการควบคุมความสูงที่เข้มงวดมากกว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความสวยงามเรียบร้อยและสามารถฟื้นฟู อนุรักษ์มุมมองของพระธาตุดอยสุเทพจากพื้นที่ถนนราชดำเนินได้

ภาพที่ 6- 22 แผนผังบริเวณถนนราชดำเนิน ที่ต้องมีการควบคุมความสูงอาคารเพิ่มเติม

จากข้อมูลและการวิเคราะห์ของการทำข้อกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนศาสตร์สำหรับพื้นที่ต่างๆ ตลอดแนวแกนเมืองเชียงใหม่ จากประตูท่าแพทางด้านทิศตะวันออกของเมือง ถึงประตูสวนดอกทางทิศตะวันตกของเมือง ซึ่งวิเคราะห์ร่วมกับกฎกระทรวงที่ใช้บังคับผังเมืองรวมเชียงใหม่ พ.ศ.2555 ข้อกำหนดของเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ พ.ศ.2557 และพรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 สามารถสรุปพื้นที่ที่สมควรมีการควบคุมความสูงอาคารเพิ่มเติมจากข้อกำหนดดังกล่าว ดังแสดงในภาพที่ 6-23

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลของการวิเคราะห์การประเมินเชิงทัศน์ของแนวแกนเมืองเชียงใหม่ คือพื้นที่ถนนราชดำเนิน รวมไปถึงประตูท่าแพและประตูสวนดอก เพื่ออนุรักษ์มรดกของพระธาตุดอยสุเทพ ทำให้ทราบว่า กฎหมายปัจจุบันที่มีผลต่อการควบคุมการก่อสร้างอาคารในพื้นที่ ยังไม่เพียงพอต่อการอนุรักษ์มรดกต่อพระธาตุดอยสุเทพ เห็นได้ชัดจากผลของการประเมินเชิงทัศน์ในภาพทางเลือกที่ 3 ของทั้ง 8 มุมมอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 เงื่อนไข คือ มุมมองที่ 1-6 เป็นการจำลองสภาพแวดล้อมให้มีอาคารเกิดขึ้นในพื้นที่ตามกฎหมายเทศบัญญัติ ผลจากการประเมินได้รับคะแนนของระดับความชื่นชอบและยอมรับได้ต่ำที่สุด ซึ่งน้อยกว่าสภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน สำหรับมุมมองที่ 7 และมุมมองที่ 8 ซึ่งควรเป็นมุมมองที่มองเห็นพระธาตุดอยสุเทพได้งดงามและชัดเจนที่สุด แต่พบว่าในปัจจุบัน พระธาตุฯ และดอยสุเทพถูกบดบังและถูกข่มด้วยอาคารขนาดใหญ่ของวัดและโรงพยาบาล ดังนั้นเมื่อจำลองสภาพแวดล้อมให้อาคารเตี้ยลง ระดับความชื่นชอบและยอมรับได้กลับเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาที่ไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้า ในการควบคุมความสูงของอาคารที่ก่อสร้าง และเมื่อปล่อยให้อาคารเหล่านั้นเกิดแล้วจะเป็นการยากในการพัฒนาและฟื้นฟูมุมมองที่สำคัญเหล่านี้ ซึ่งจะต้องใช้ทั้งเวลาและงบประมาณจำนวนมาก จึงเป็นการดีกว่าที่หน่วยงานของรัฐจะดำเนินในลักษณะ “ป้องกัน” มากกว่าที่จะ “แก้ไข” ในภายหลัง

ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า เพื่อให้ผู้คนที่เข้ามามีประสบการณ์ในพื้นที่รู้สึกชื่นชอบกับพื้นที่ถนนราชดำเนิน สิ่งที่เกิดขึ้นได้ง่ายที่สุดและควรเกิดขึ้นเป็นอันดับแรก คือการเข้าไปจัดการจัดระเบียบภูมิทัศน์ในพื้นที่ อันได้แก่

- การจัดระเบียบเสาไฟ สายไฟ สายโทรศัพท์ หรือสายอื่นๆ ด้วยการนำลงใต้ดิน
- การจัดระเบียบและควบคุมป้ายต่างๆในพื้นที่ ได้แก่ ป้ายโฆษณา ป้ายชื่อร้านค้า ป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆทั้งของวัด ราชการและเอกชน
- การจัดระเบียบการจราจร ไม่ให้มีการจอดรถที่ริมฟุตบาท เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและส่งเสริมพื้นที่ในการท่องเที่ยวให้สามารถเดินได้อย่างสะดวกและปลอดภัยมากขึ้น ทั้งยังเป็นการป้องกันการเกิดธุรกิจการเช่ารถโดยร้านค้าใช้พื้นที่ถนนสาธารณะเป็นที่จอดรถอีกด้วย
- การดูแลต้นไม้ให้มีรูปทรงสวยงาม และเป็นระเบียบ เพื่อเปิดมุมมองให้เห็นดอยสุเทพได้มากขึ้นและเพื่อความปลอดภัยของผู้สัญจร

ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถจัดการและเห็นผลดีเกิดขึ้นได้ทันที โดยการร่วมมือกันดำเนินการของหน่วยงานรัฐและท้องถิ่น แต่ทั้งนี้การจัดระเบียบภูมิทัศน์เป็นเพียงการอนุรักษ์มรดกของพระธาตุ

ดอยสุเทพได้เบื้องต้นเท่านั้น เพื่อให้การอนุรักษ์มรดกของพระธาตุดอยสุเทพออกมาได้จริง จำเป็นต้องมีการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ ที่มีผลต่อการมองเห็นตลอดทั้งสองแนวฝั่งถนนราชดำเนิน และพื้นที่หลังประตูสวนดอก โดยเฉพาะกฎหมายควบคุมความสูง และรูปแบบอาคารที่มีความเข้มงวดมากขึ้น รวมถึงลักษณะการใช้พื้นที่ด้วยเช่นกันเพื่อเป้าหมายการอนุรักษ์มรดกอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

7.1 ข้อเสนอในการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนเพื่อการอนุรักษ์มรดกของพระธาตุดอยสุเทพ จากพื้นที่ถนนราชดำเนิน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับความรู้สึกชื่นชอบและยอมรับได้ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากพื้นที่แนวแกนเมืองเชียงใหม่ ทำให้เข้าใจในความสัมพันธ์ในลักษณะทางกายภาพที่อาจจะมีผลต่อความรู้สึกชื่นชอบและยอมรับสภาพแวดล้อม และนำมาสู่ข้อสรุปในการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนเพื่อการอนุรักษ์มรดกของพระธาตุดอยสุเทพ จากพื้นที่ถนนราชดำเนิน ดังนี้คือ

- 7.1.1 การกำหนดพื้นที่ตลอดทั้ง 2 ด้านของถนนราชดำเนินให้เป็นพื้นที่ที่มีการควบคุมความสูงและรูปแบบอาคารอย่างเข้มงวด ซึ่งควรต้องต่ำกว่าที่เทศบัญญัติฉบับปัจจุบันกำหนดไว้
- 7.1.2 ควรมีการกำหนดให้เพิ่มระยะถอยร่นจากถนนราชดำเนินให้มากขึ้นทั้งสองฝั่ง เพื่อที่จะเปิดมุมมองให้สามารถมองเห็นพระธาตุดอยสุเทพได้ชัดเจน โดยเฉพาะทางด้านขวาของถนน (พื้นที่ทางด้านทิศเหนือของถนนราชดำเนิน) ซึ่งอาจกำหนดให้เป็นพื้นที่โล่งสีเขียวของเมือง หรือเพิ่มระยะถอยร่นที่มากกว่าทางด้านซ้ายของถนน เนื่องจากตำแหน่งของพระธาตุดอยสุเทพจะอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของถนนราชดำเนิน
- 7.1.3 ผลการศึกษา ชี้ให้เห็นว่าระดับความสูงของอาคารมีผลอย่างมากต่อความชอบหรือไม่ชอบของผู้คน ดังนั้นที่ต้องระวังอย่างมาก คือ อาคารในหลายกรณีที่ไม่ได้ถูกควบคุมตามกฎหมาย โดยเฉพาะอาคารในวัด และอาคารของทางราชการ
- 7.1.4 สำหรับพื้นที่ถัดจากประตูสวนดอก ได้แก่พื้นที่ทางด้านขวาของถนนสุเทพ (พื้นที่ทางด้านทิศเหนือของถนน) ซึ่งเป็นพื้นที่ของโรงพยาบาลและพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การใช้ประโยชน์พื้นที่และการก่อสร้างอาคารบริเวณนี้จะมีผลอย่างมากต่อมุมมองที่มองเห็นพระธาตุดอยสุเทพ จึงควรมีการวางแผนการใช้พื้นที่ และควบคุมความสูงอาคารที่จะเกิดขึ้นใหม่ โดยพิจารณาความสูงที่สามารถอยู่ในแนวต้นไม้ เพื่อสร้าง

ความต่อเนื่องทางสายตาสู่ตอยสุเทพ รวมถึงควรปรับแผนในการขยายพื้นที่
โรงพยาบาลสุฟพื้นที่รอบนอก เพื่อฟื้นฟูภูมิทัศน์และสร้างมูลค่าให้กับทรัพยากรเชิง
ทัศน์ เพื่อประโยชน์ต่อชาวเชียงใหม่ในระยะยาว

7.2 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะจากระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับการวิจัยประเภทเดียวกันนี้ มีข้อที่ควรคำนึงถึง ซึ่งได้มาจากกระบวนการวิจัยครั้งนี้
ได้แก่

7.2.1 ภาพตัวแทน

- นอกจากจะเป็นตัวแทนของหน่วยที่ทำการศึกษแล้ว ควรคำนึงถึงการกระจายให้
สามารถครอบคลุมพื้นที่ได้ตลอดแนวพื้นที่ศึกษา ซึ่งภาพตัวแทนนี้ต้องมีการวางแผนถึง
องค์ประกอบภาพและความชัดเจนขององค์ประกอบสำคัญของภาพที่ได้ เพื่อให้
สามารถนำไปประเมินทัศนคติได้อย่างชัดเจน
- จำนวนภาพตัวแทนที่ใช้ในการประเมิน ควรมีจำนวนประมาณ 24-28 ภาพ เพื่อให้
สามารถวัดความรู้สึกได้เที่ยงตรง และกลุ่มตัวอย่างจะให้ความร่วมมือในการให้เหตุผล
ของแต่ละคำถาม ซึ่งมีความสำคัญมากในการวิเคราะห์หาประเด็นทางกายภาพเพื่อเป็น
ข้อกำหนดในการทำเขตจัดการเชิงทัศน์ในภายหลัง
- ภาพที่ทำการปรับปรุงตามแนวทางการควบคุมภูมิทัศน์ที่กำหนด ต้องมีความชัดเจนใน
ประเด็นที่ต้องการศึกษา ด้วยการตัดประเด็นที่สร้างความแตกต่างที่อาจมีผลต่อทัศนคติ
ให้มากที่สุด (สร้างพื้นฐานขององค์ประกอบภาพให้เหมือนกันมากที่สุด)

7.2.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนมากขึ้น และเพิ่มช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม
ในพื้นที่ศึกษา โดยเฉพาะในประเด็นของนักท่องเที่ยว ในช่วงต้นปีเชียงใหม่จะมีนักท่องเที่ยว
จากจีนจำนวนมาก และในปลายปีจะเป็นนักท่องเที่ยวจากยุโรป อเมริกาและคนไทย
ถึงแม้ว่าในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลได้เพียงพอต่อนัยทางสถิติ แต่อาจจะไม่ครอบคลุมความ
คิดเห็นของคนใหญ่ มีแนวโน้มว่าอาจจะกระจุกตัวอยู่เพียงบางกลุ่มได้

7.2.3 การกำหนดแนวทางการควบคุมภูมิทัศน์ ให้มีรายละเอียดลงลึกถึงระยะของการถอยร่น
อาคารที่ในระยะต่างๆกันอย่างชัดเจน ทั้งทางด้านซ้ายและขวาของถนน จากการวิจัยในครั้งนี้

สามารถระบุได้เพียงประเด็นของปัจจัยการยอมรับต่อสภาพกายภาพของเมือง แต่ไม่สามารถระบุลงไปได้อย่างชัดเจนถึงระดับความเข้มข้นการควบคุมระยะถอยร่นของอาคาร

7.3 สรุปกระบวนการวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้กับกรณีศึกษาอื่นๆ

สำหรับงานทำวิจัยชิ้นนี้ พบปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการดำเนินงานในบางประเด็น จึงมีข้อปรับปรุงบางประการของกระบวนการวิจัย เพื่อให้สามารถลดปัญหาและทำงานได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้นในการประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพ เพื่อใช้สำหรับกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนียภาพในกรณีศึกษาอื่นๆ ซึ่งกระบวนการเหล่านั้นได้แก่

7.3.1 การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับกระบวนการวิเคราะห์ มีดังนี้

7.3.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ ได้แก่

- ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของพื้นที่: ความสำคัญของพื้นที่ในด้านต่างๆ ต่อคนในพื้นที่ ต่อเมือง หรือต่อประเทศ เพื่อเป็นน้ำหนักในการประเมินคุณค่าเชิงทัศนียภาพต่อไป
- ข้อมูลเชิงพื้นที่: ได้แก่ ข้อมูลประเภทแผนที่ แผนที่ผังต่างๆ เช่น ข้อมูลแผนที่ผังจากหน่วยงานผังเมือง ไม่ว่าจะเป็น Autocad file หรือ GIS หรือข้อมูลจาก Google map ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เบื้องต้นสำหรับการกำหนดพื้นที่ตัวแทน การประเมินคุณค่าเชิงทัศนียภาพ การประเมินความสามารถในการมองเห็น และการวิเคราะห์พื้นที่ในขั้นตอนการทำแผนที่ผังควบคุมความสูงอาคารในภายหลัง ซึ่งต้องมีการปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ด้วยการใช้ข้อมูลจาก Google map และจากการเดินสำรวจพื้นที่
- การสำรวจพื้นที่: เป็นการสำรวจสภาพทางกายภาพปัจจุบันของพื้นที่ และเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเชิงพื้นที่ที่มี โดยควรทำการศึกษาสภาพพื้นที่เบื้องต้นก่อนการออกไปสำรวจพื้นที่จริง จากการใช้โปรแกรม Google map ซึ่งทำให้สามารถคาดเดาสภาพของพื้นที่ และคาดหมายจุดที่เป็นปัญหาหรือจุดที่น่าสนใจเบื้องต้น ทั้งนี้ในการสำรวจพื้นที่ควรมีการสังเกตและบันทึกสภาพแวดล้อมถึงความชัดเจนในการมองเห็นโบราณสถานที่เป็นเป้าหมายในการอนุรักษ์ สภาพความเรียบร้อยของ

สภาพแวดล้อม และสังเกตถึงปัจจัยต่างๆที่อาจมีผลต่อการมองเห็นโบราณสถานที่เป็นเป้าหมายในการอนุรักษ์

7.3.1.2 ข้อมูลด้านกฎหมายที่ควบคุมด้านกายภาพของเมือง ซึ่งมีผลต่อรูปแบบของอาคารและพื้นที่สาธารณะของเมือง ซึ่งได้แก่

- ผังเมืองรวม: เป็นกฎหมายหลักที่ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวมของจังหวัด และเห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต
- เทศบัญญัติ: เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับการสร้างอาคารในพื้นที่ท้องถิ่น ซึ่งจะมีข้อกำหนดรายละเอียดปลีกย่อยที่ใช้ควบคุมรูปแบบและความสูงของอาคารภายในพื้นที่
- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร: โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดระยะถอยร่นของอาคารจากพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่ข้างเคียง ซึ่งจะส่งผลอย่างมากต่อหน้าตาทางกายภาพ และพื้นที่โล่งของเมือง
- กฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา เช่น ข้อกำหนดเขตควบคุมการบิน กฎหมายสิ่งแวดล้อม หรือ พระราชบัญญัติโบราณสถาน

7.3.2 การสำรวจและการแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์

7.3.2.1 การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ เป็นการจำแนกคุณค่าและความสำคัญด้านต่างๆของลักษณะทางกายภาพในพื้นที่ ขึ้นอยู่กับลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่นั้นๆ เช่น คุณค่าทางด้านวัฒนธรรม คุณค่าทางด้านสิ่งแวดล้อม คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ เป็นต้น

7.3.2.2 การประเมินความสามารถในการมองเห็น เป็นการพิจารณาตรวจสอบพื้นที่ที่สามารถมองเห็นหรือควรมองเห็นโบราณสถานที่เป็นเป้าหมายในการอนุรักษ์ ซึ่งในขั้นตอนนี้ ควรต้องสังเกตและวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ทำให้มองเห็นและมองไม่เห็นโบราณสถานเป้าหมายในพื้นที่ประกอบด้วย

7.3.2.3 การประเมินความอ่อนไหวเชิงทัศน์ คือการประเมินจาก 2 ลักษณะ คือ การรับรู้ของสาธารณชน ซึ่งทำให้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพจะมีผลกระทบต่อคนในพื้นที่เป็นจำนวนมาก และลักษณะของคุณค่าที่โดดเด่นของพื้นที่

7.3.3 การประเมินคุณภาพเชิงทัศน

ประกอบด้วยขั้นตอนในการหาภาพตัวแทนของหน่วยเชิงทัศนมีวัตถุประสงค์เพื่อหาลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อความรู้สึกชื่นชอบและยอมรับได้ของสาธารณชน แล้วนำข้อสรุปที่ได้เป็นข้อพิจารณาหลักในการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนต่อไป

7.3.3.1 การแบ่งหน่วยเชิงทัศน คือการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพที่คล้ายคลึงกันในพื้นที่ ทั้งนี้จากการศึกษาข้อมูลในแผนที่ แผนที่ และโปรแกรม Google map จะทำให้สามารถคาดการณ์ในเบื้องต้นถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้สามารถแบ่งหน่วยเชิงทัศนได้ง่ายมากขึ้น

7.3.3.2 การประเมินหน่วยเชิงทัศน หรือการประเมินคุณค่าเชิงทัศนของพื้นที่ ด้วยการพิจารณาค่าน้ำหนักจากการปัจจัยที่ประเมินมาจากการแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน การประเมินความสามารถในการมองเห็น การประเมินความอ่อนไหวเชิงทัศน พื้นที่ตัวแทนที่ได้รับการประเมินคุณค่าเชิงทัศนสูงจะเป็นหน่วยเชิงทัศนที่ทำการศึกษาต่อไป

7.3.3.3 การกำหนดจุดควบคุมการมอง เพื่อหาภาพตัวแทนของหน่วยเชิงทัศนเพื่อนำไปศึกษา ทั้งนี้ภาพตัวแทนที่ได้ควรมีเกณฑ์ขององค์ประกอบภาพที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถเป็นรูปตัวแทนของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ตัวอย่างหลักเกณฑ์ เช่น

- เห็นองค์ประกอบหลักที่ต้องการอนุรักษ์
- เป็นมุมมองที่ภาพตัวแทนของหน่วยเชิงทัศนนั้นๆ
- เป็นมุมมองกว้างที่สุดที่จะมองเห็นพื้นที่ได้ เพื่อให้การควบคุมกินพื้นที่กว้างมากที่สุดและได้ผลตามวัตถุประสงค์

7.3.3.4 ภาพตัวแทน ในการถ่ายภาพตัวแทน มีข้อควรคำนึงถึงหลายประการที่สำคัญได้แก่

- ความชัดเจนของโบราณสถานที่เป็นเป้าหมายของการอนุรักษ์ ซึ่งสภาพบรรยากาศ และฤดูกาลจะมีผลอย่างมาก เนื่องจากในฤดูกาลที่ต่างกัน ภาพที่ได้ก็แตกต่างกันด้วย ซึ่งส่งผลต่อทั้งภาพตัวแทนที่ใช้ และความรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่ถูกสัมผัส เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการประเมินคุณภาพเชิงทัศนของดอยสุเทพ ดังนั้นเพื่อให้ได้รูปของดอยสุเทพที่มีความชัดเจนและสวยงามที่สุด จึงควรเป็นรูปที่ถ่ายในฤดูฝน ซึ่งมีอากาศใส ฝุ่นละอองน้อย และต้นไม้มีสีเขียวชอุ่ม
- ภาพตัวแทนที่ใช้ต้องมีความใกล้เคียงกับสายตาคนมองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผลของการประเมินคุณภาพเชิงทัศนออกมาได้ใกล้เคียงกันกับความเป็นจริงมากที่สุด ดังนั้นการศึกษาเรื่องกล้องที่ใช้และเลนส์มีความสำคัญมาก หรือปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านถ่ายภาพ

- ภาพตัวแทนที่ใช้มีความจำกัดในการมองเห็น ซึ่งในความเป็นจริงทัศนียภาพที่มนุษย์มองไม่ได้อยู่กับที่ ดังนั้นหากเป็นไปได้ การทำภาพจำลองที่เป็นบรรยากาศสามมิติจะทำให้ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์สามารถเข้าถึงได้และมีความสมจริงมากกว่า หรือถ้าหากคนที่ถูกสัมภาษณ์เดินไปตามจุดต่างๆแล้วเปรียบเทียบแนวทางเลือกต่างๆลงพื้นที่จริง น่าจะได้ผลที่ชัดเจนมากขึ้น
- จำนวนภาพตัวแทนเพื่อการสัมภาษณ์กลุ่มนักท่องเที่ยว ไม่ควรมีภาพเกิน 32 ภาพ เนื่องจากจะใช้เวลานานมากเกินไปซึ่งจะส่งผลต่อการประเมินทัศนคติรวมถึงการให้เหตุผลของแต่ละภาพ

7.3.3.5 การกำหนดรูปแบบของแนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ โดยการพิจารณาจากปัญหาที่สังเกตพบ ร่วมกับการพิจารณากฎหมาย แล้วสร้างเกณฑ์ของการประเมิน โดยเริ่มจากควบคุมและปรับปรุงสภาพกายภาพของเมืองน้อยที่สุด การควบคุมตามกฎหมายที่มีในปัจจุบัน จนกระทั่งถึงการควบคุมเข้มข้นมากที่สุดไล่เรียงไป

7.3.4 การจัดทำแบบสอบถาม

- กำหนดกลุ่มตัวอย่าง: โดยเป็นสาธารณะชนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ เช่น คนในพื้นที่นักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และผู้เชี่ยวชาญทางสุนทรียภาพ หรือผู้ประกอบการวิชาชีพทางด้านออกแบบทางสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม
- การทำแบบจำลองซ็อนภาพถ่าย: เป็นการสร้างบรรยากาศจำลองตามรูปแบบของแนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ลงบนภาพตัวแทน โดยการใช้โปรแกรม Photoshop อาจารย์ร่วมกับโปรแกรม Sketch up เพื่อให้ได้มุมมองของภาพสามมิติที่ใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด
- การกำหนดคำถาม: เพื่อให้กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามให้คะแนนของระดับความรู้สึก และให้เหตุผล ซึ่งควรให้เป็นระดับคะแนนที่เป็นเลขคู่ เพื่อให้ได้ระดับคะแนนที่ใกล้เคียงความรู้สึกมากที่สุด
- การสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล: ได้แก่ สมุดรูปภาพ ซึ่งภาพที่ให้ประเมินต้องมีขนาดเห็นได้ชัดเจน ผู้สัมภาษณ์สามารถพกพาไปได้สะดวก และชุดแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้คะแนนและเหตุผล

7.3.5 การสัมภาษณ์

ผู้ที่ทำการสัมภาษณ์ต้องทำความเข้าใจกับแบบสอบถามก่อนการออกไปสัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้ชัดเจนตามวัตถุประสงค์

7.3.6 สรุปและประมวลผลที่ได้จากแบบสอบถาม

เป็นการนำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS เป็นเครื่องมือในการแสดงผลทางสถิติได้อย่างถูกต้อง จากนั้น จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับความชอบและยอมรับได้ เพื่อหาลักษณะที่อาจจะมีผลแล้วนำข้อสรุปมาเป็นข้อพิจารณาหลักในการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์

7.3.7 การกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์

7.3.7.1 การกำหนดแนวทางในการทำเขตจัดการเชิงทัศน์ โดยวิเคราะห์จากผลของการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ เพื่อหาปัจจัยทางกายภาพที่อาจส่งผลกระทบต่อระดับความชื่นชอบและพึงพอใจของประชาชน ได้แก่ ระดับความสูงและระยะถอยร่นของอาคาร ซึ่งต้องพิจารณาร่วมกันกับภาพตัวแทนที่ได้คะแนนความชื่นชอบและยอมรับได้สูงสุดของแต่ละหน่วยเชิงทัศน์

7.3.7.2 การทำแผนผังเขตจัดการเชิงทัศน์ จากการพิจารณาองศาการมองของมนุษย์ ใน 2 แนวทางคือในแนวราบ และในแนวตั้ง

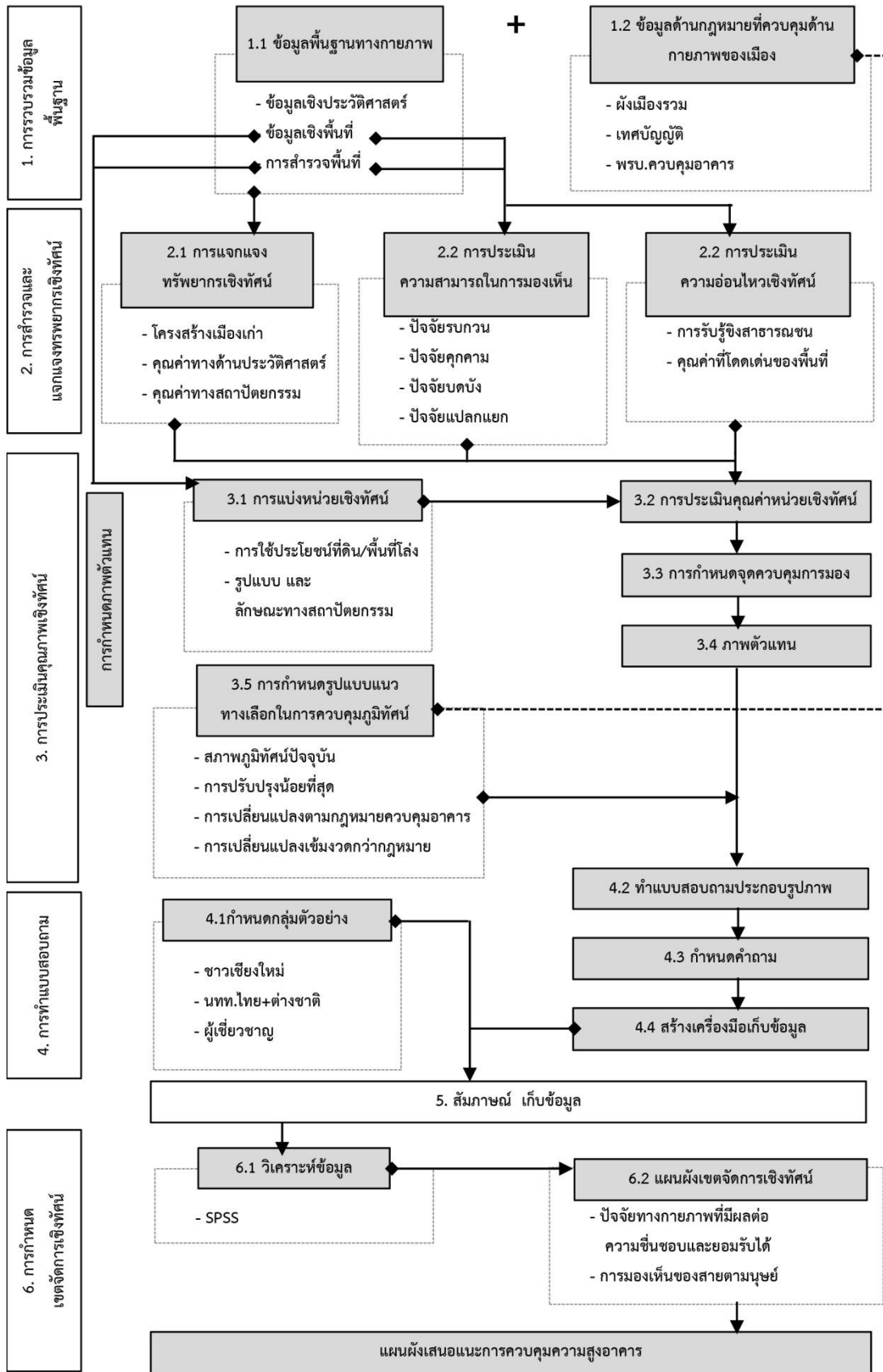
- ในทางแนวราบ ได้แก่ 18 องศา เป็นระดับความชัดเจนที่เป็นจุดโฟกัส 60 องศา และ 120 องศาซึ่งเป็นแนวของขอบภาพที่มนุษย์มองเห็น
- ในแนวตั้ง ซึ่งสัมพันธ์กับความสูงของอาคารที่ยอมรับได้จากจุดควบคุมการมอง โดยพิจารณาร่วมกับรูปตัดที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของความสูงอาคารที่ถูกควบคุมจากจุดควบคุมการมอง

เมื่อนำองศาการมองของมนุษย์วางลงในแผนผังของพื้นที่จะทำให้ทราบขอบเขตของพื้นที่ที่ควรมีการควบคุมความสูงและระยะถอยร่น และความเข้มข้นของการควบคุมอาคาร

7.3.7.3 แผนผังเสนอแนะการควบคุมความสูงอาคาร โดยนำแผนผังเขตจัดการเชิงทัศน์ซ้อนทับกับแผนผังการควบคุมอาคารเดิมของพื้นที่ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าพื้นที่ใดควรที่จะมีการควบคุมที่เข้มข้นมากขึ้น หรือพื้นที่ใดที่ให้เป็นไปตามกฎหมายปัจจุบัน แล้วเขียนรายละเอียดสรุปกำกับลงไปบนแผนผัง

7.3.8 สรุปแผนผังกระบวนการวิจัย

กระบวนการทั้งหมดในการดำเนินวิจัย สามารถสรุปเป็นแผนผังแสดงขั้นตอนในการดำเนินงานดังภาพที่ 7-1

ภาพที่ 7- 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

7.4 แนวทางในการวิจัยและการดำเนินการต่อไป

7.4.1 แนวทางการวิจัยสำหรับการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์เพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในเบื้องต้น เกี่ยวกับการอนุรักษ์มุมมองของโบราณสถาน โดยใช้กระบวนการประเมินคุณภาพทางสายตา ผ่านทางการประเมินความรู้สึกของสาธารณชนถึงความชื่นชอบและยอมรับได้ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทางกายภาพของเมืองในเงื่อนไขแบบต่างๆ ซึ่งส่งผลให้มองเห็นโบราณสถานในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป แล้วนำผลของการประเมินคุณภาพทางสายตาที่ได้มาวิเคราะห์หาปัจจัยทางกายภาพที่อาจมีผลต่อความชื่นชอบและยอมรับได้ต่อกายภาพของเมือง มาเป็นแนวทางในการกำหนดเขตจัดการเชิงทัศน์ สำหรับใช้กระบวนการทางกฎหมายควบคุมการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของเมือง ที่ส่งผลต่อมุมมองสำคัญที่มีต่อโบราณสถาน เพื่อวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์มุมมองต่อโบราณสถานอย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

พื้นที่ที่สมควรได้รับการอนุรักษ์มุมมองของพระธาตุฯ และดอยสุเทพนี้ ไม่ควรมีเฉพาะถนนราชดำเนินเท่านั้น แต่ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมให้ครอบคลุมพื้นที่เวียงเก่าเชียงใหม่ หรือในพื้นที่อื่นๆ ที่ส่งผลให้เชียงใหม่สามารถอนุรักษ์มุมมองต่อพระธาตุฯ และดอยสุเทพ ซึ่งเปรียบเสมือนจิตวิญญาณของคนเชียงใหม่ไว้ได้ และไม่เพียงแต่มุมมองที่มองจากเมืองเชียงใหม่ไปยังพระธาตุฯ และดอยสุเทพเท่านั้น มุมมองที่มองมาจากพระธาตุฯ ดอยสุเทพลงมายังเมืองเชียงใหม่ ก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน ซึ่งควรหาแนวทางในการอนุรักษ์รักษาไว้ ดังที่ทางยูเนสโกเองก็มีแนวทางในการอนุรักษ์มุมมองของพื้นที่มรดก ทั้งมองเข้าหาตัวมรดกโลก และจากตัวมรดกโลกมองออกไปสู่พื้นที่ต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกัน เพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาจิตวิญญาณอันจริงแท้ของพื้นที่เหล่านั้น

ในอนาคตหากเชียงใหม่ต้องก้าวเข้าสู่การเป็นมรดกโลก โดยมีเวียงเชียงใหม่และพระธาตุฯ ดอยสุเทพเป็นพื้นที่อนุรักษ์หลักแล้ว กฎหมายที่มีในปัจจุบันนับว่ายังไม่เพียงพอ ควรจำเป็นต้องจะมีการประชุมและวางแผนงานดำเนินการร่วมกันของหลายๆ ฝ่าย ทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการอนุรักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเมือง สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม ประชาชนชาวเชียงใหม่ ฝ่ายบริหารและฝ่ายปกครองท้องถิ่นที่สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ เพื่อร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสมในเรื่องระดับของการอนุรักษ์ ระดับของการจัดการพื้นที่ รวมถึงระดับของความเหมาะสมต่อไป

ไม่เพียงแต่พื้นที่ในเชียงใหม่เท่านั้น หากแต่ในพื้นที่อื่นๆ ในประเทศไทยที่ต้องการอนุรักษ์มุมมองที่สำคัญของโบราณสถาน หรือมุมมองสำคัญที่มีคุณค่า สามารถนำกระบวนการและหลักการจากงานวิจัยชิ้นนี้ไปประยุกต์ใช้ได้ เพื่อให้เกิดการปกป้องและอนุรักษ์พื้นที่ในเชิงของการป้องกัน ซึ่งสามารถทำได้ง่ายกว่าการแก้ไข แต่ต้องทำให้รวดเร็วทันต่อการเติบโตของเมืองในทีต่างๆ ด้วยเช่นกัน

7.4.2 แนวทางการวิจัยด้านอื่นๆ ต่อถนนราชดำเนิน

จากการทำวิจัยในพื้นที่ถนนราชดำเนิน พบความน่าสนใจในเนื้อหาที่ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมบนพื้นที่ถนนราชดำเนิน ดังนี้คือ

- 7.4.2.1 ด้านการออกแบบภูมิทัศน์ของเมืองและพื้นที่โล่งของเมือง (Open Space) ที่รองรับการเติบโตของเมือง เพื่อประโยชน์ต่อคนท้องถิ่น และเพื่อประโยชน์ทางการท่องเที่ยว ทั้งนี้เมื่อเมืองเติบโตหนาแน่นขึ้น คนย่อมต้องการพื้นที่โล่งเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือการออกแบบสร้างเครือข่ายพื้นที่โล่งของเมือง นอกจากเพื่อการใช้ประโยชน์แล้ว ยังเป็นการสร้างความสวยงามให้กับเมืองด้วย
- 7.4.2.2 ด้านการออกแบบองค์ประกอบถนนของเมืองเก่า (Street Furniture) ได้แก่ ทางเท้า โคมไฟส่องสว่าง ป้ายประชาสัมพันธ์ (Information Sign) สัญญาณไฟจราจร ถังขยะ กะบะต้นไม้ ฯลฯ การออกแบบให้ต้นไม้เป็นส่วนหนึ่งของเมืองด้วยการกำหนดรูปแบบและขยายขนาดของตระแกรงคลุมโคนต้นไม้ (Grating) ทั้งนี้ต้นไม้เป็นองค์ประกอบสำคัญของเวียงเชียงใหม่ซึ่งมีข้อควรคำนึงถึงในหลายๆ ด้าน เช่น การเลือกใช้วัสดุที่บ่งบอกความเป็นพื้นถิ่นเฉพาะ และมีความทนทาน ดูแลรักษาได้ง่าย รูปแบบที่เหมาะสมและมีความเฉพาะตัวซึ่งเป็นเสน่ห์ของแต่ละพื้นที่แต่ละเมือง
- 7.4.2.3 การศึกษาถึงความเหมาะสมของรูปแบบ และขนาดของป้ายต่างๆที่อยู่ในเขตเมืองเก่า วัสดุและสีที่ใช้ควรบ่งบอกความเป็นตัวตนของพื้นที่ ทั้งนี้ควรมีข้อกำหนดเฉพาะสำหรับในพื้นที่เวียงเชียงใหม่ หรือในพื้นที่เมืองเก่าอื่นๆด้วย
- 7.4.2.4 การศึกษาถึงการจัดการด้านการจราจรในพื้นที่ และเส้นทางการเดินท่องเที่ยวภายในเวียงเชียงใหม่ เนื่องจากในปัจจุบันถนนราชดำเนินพบปัญหาของการรुकล้ำพื้นที่จราจรเป็นจำนวนมาก ทั้งจากร้านค้าและการจอดรถของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่สวยงามต่อเมือง และนับวันปัญหาจะยิ่งเติบโต ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงการวางระบบจราจรในเมืองที่สอดคล้องและอำนวยความสะดวกให้สามารถเดินท่องเที่ยวได้โดยสะดวกและปลอดภัย ซึ่งเวียงเชียงใหม่มีขนาดที่เหมาะสมต่อการเดินท่องเที่ยว

รายการอ้างอิง

- _____ . 5เหตุผลว่าทำไมคนเชียงใหม่ถึงแหงนคอบอยสุเทพ [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา:
http://www.chiangmaiworldheritage.net/detail_show.php?id=151&lang=th [26
เมษายน 2561]
- คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, วัฒนธรรม
พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- จรัสศักดิ์ ลอยมี. นกในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย. เชียงใหม่: คณะวิจิตรศิลป์, 2559.
- จิรัฐ ประเสริฐทรัพย์. ดอยสุเทพเป็นสี: เดินสำรวจคุณค่าของดอยสุเทพ ป่าหลังบ้านคนเชียงใหม่กับ
เหล่าผู้รู้และผู้รัก [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา:
https://readthecloud.co/scoop_doi_suthep [21 มิถุนายน 2561]
- จังหวัดเชียงใหม่. กำแพงเมืองเชียงใหม่ : อนุสรณ์เนื่องในพิธีเปิดและฉลองประตูท่าแพ 13 เมษายน
2529. เชียงใหม่: ทิพยเนตรการพิมพ์, 2529.
- ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์. พระราชดอยสุเทพ มรดกไทยล้านนา. กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธการพิมพ์
จำกัด, 2546.
- พ.ต.ท. อนุ เนินหาด. สังคมเมืองเชียงใหม่ เล่ม 11: ย่านถนนราชดำเนิน. เชียงใหม่: บริษัทนพบุรีการ
พิมพ์จำกัด, 2548. **จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
- ราชกิจจานุเบกษา. ผังเมืองรวมเชียงใหม่ พ.ศ.2555 [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา:
<http://download.asa.or.th/03media/04law/cpa/mr56-cm.pdf> [12 มกราคม 2560]
- ราชกิจจานุเบกษา. เทศบัญญัตินครเชียงใหม่ พ.ศ. 2557[ออนไลน์].2558. แหล่งที่มา:
http://www.dpt.go.th/wan/lawdpt/data/02/2559/132_33g_100258_1.pdf [12
มกราคม 2560]
- ราชกิจจานุเบกษา. กฎกระทรวง ฉบับที่ 55 (พ.ศ.2543) [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา:
<http://download.asa.or.th/03media/04law/cba/mr/mr43-55r-bm.pdf> [12
มกราคม 2560]

รุจิโรจน์ อนามัยบุตร และ วิลาสินี สุขสว่าง. คู่มือการประเมินผลกระทบทางสายตาสายตาจากสิ่งก่อสร้างประเภทอาคาร. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์, 2555.

สันต์ สุวัจนราภินันท์. เชียงใหม่-ใหม่ : สถาปัตยกรรมสมัยใหม่แห่งเมืองเชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. 2427-2518. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559.

สมัย สุทธิธรรม. โดยสุเทพ เทพสถานวิมานเวียงพิงค์. สารคดีน่ารู้ ชุด มหัทศกรรย์ล้านนา คุณค่ามรดกไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2550.

สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุล (ศ.เกียรติคุณ). ประวัติศาสตร์ล้านนา. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: อมรินทร์อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2558.

สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุล (ศ.เกียรติคุณ) และสมโชติ อ่องสกุล (รศ). เพื่อเชียงใหม่ : งานแปลงเมือง. เชียงใหม่ : หจก.วนิดาการพิมพ์, 2556.

สำนักงานเชียงใหม่. เชียงใหม่ในปีที่720. เชียงใหม่: บริษัทเพอร์เฟค ครีเอชั่น แอนด์ออกเทนไนซ์เซอร์ จำกัด, 2559.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ชุดความรู้ด้านการอนุรักษ์ พัฒนา และบริหารจัดการเมืองเก่า เล่มที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเมืองเก่า ในประเทศไทย [ออนไลน์].2554. แหล่งที่มา: [http:// www.onep.go.th/download/book2final.pdf](http://www.onep.go.th/download/book2final.pdf) [28 มีนาคม 2560]

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ชุดความรู้ด้านการอนุรักษ์ พัฒนา และบริหารจัดการเมืองเก่า เล่มที่ 2 แนวคิดและหลักเกณฑ์โดยทั่วไปเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูเมืองเก่า [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา: <http://www.onep.go.th/download/book2final.pdf> [28 มีนาคม 2560]

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาจัดทำแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เพื่อลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ [CD-ROM]. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559.

สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย [ออนไลน์]. -. แหล่งที่มา:

http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=1024 [28

สิงหาคม 2560]

- สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ภาพล้านนาในอดีต: คุณบุญเสริม ศาสตราภัย [ออนไลน์]. -.
แหล่งที่มา: <http://www.library.cmu.ac.th/ntic/picturelanna/boonserm.php> [6
มิถุนายน 2560]
- วรชาติ มีชูบท. ย้อนอดีตล้านนา ตอน รวมเรื่องน่ารู้จากแผนที่เมืองนครเชียงใหม่. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.
- ศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนา. การจัดการองค์ความรู้สถาปัตยกรรมล้านนา ด้านที่อยู่อาศัยขนาดใหญ่
เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาพื้นที่สู่สากล [ออนไลน์].n.d. แหล่งที่มา : <http://www.lanna-arch.net/lak/> [7 สิงหาคม 2560]
- อัจฉราวดี บัวคลี่. ดอยสุเทพไม่ใช่แค่ภูเขา พลิกประวัติศาสตร์คนเชียงใหม่ปกป้องจิตวิญญาณเมือง
[ออนไลน์].2561. แหล่งที่มา: <https://www.citizenthaipbs.net/node/22941> [26
เมษายน 2561]
- Andreas Vogler and Arturo Vittori. Genius Loci in the Space-Age. [online].2006.
Available from:
[http://www.architectureandvision.com/av/download/vision/061123_PP_Genius
LociintheSpace-Age.pdf](http://www.architectureandvision.com/av/download/vision/061123_PP_GeniusLociintheSpace-Age.pdf) [2017,June 15]
- Freeman, Michael. LANNA Thailand's Northern Kingdom. London: Thames&Hudson
Ltd., 2001.
- Edward Relph. Place and Placelessness. London: Pion Ltd., 1976.
- The U.S. Department of the Interior, Bureau of Land Management (BLM). Manual
8400-Visual Resource Management [online].1984. Available from:
http://blmwyomingvisual.anl.gov/docs/BLM_VRM_8400.pdf [2017,April 10]
- The U.S. Department of the Interior, Bureau of Land Management (BLM). Manual
8410-Visual Resource Inventory [online].1986. Available from:
http://blmwyomingvisual.anl.gov/docs/BLM_VRI_H-8410.pdf [2017,April 10]
- The U.S. Department of the Interior, Bureau of Land Management (BLM). Manual
8431-Visual Resource Contrast Rating [online].1986. Available from:
http://blmwyomingvisual.anl.gov/docs/BLM_VCR_8431.pdf [2017,April 10]
- Higushi, Tadahiko. The Visual and Spatial Structure of Landscapes.United State of
America : MIT Press, 1983. Translated by Charles S. Terry

Christian Norberg-Schulz. Genius loci: towards a phenomenology of architecture.

Minnesota : Academy Editions, 1980.

UNESCO. Visual Integrity [online]. 2013. Available from:

<https://whc.unesco.org/uploads/events/documents/event-992-12.pdf>

[2017, April 10]

ภาคผนวก
ภาคผนวก ก สมุดรูปภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของดอยสุเทพ จากแนวแกนถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่

A Survey Questionnaire for Visual Quality Assessment of Doi-Suthep Mountain from

Rachadamnoen Road - the Axis of Chiangmai Old Town

ชุดแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

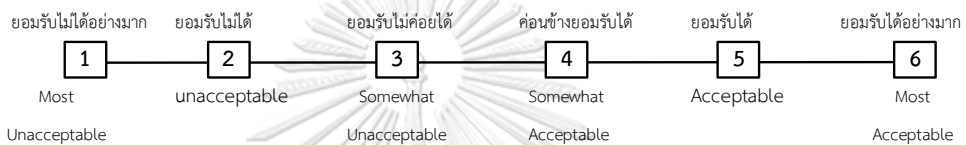
คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน ชื่นชอบ และ ยอมรับ ด้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด

Instruction : from the picture below, please assess that how much do you **LIKE** or **ACCEPT** for them.

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด/ How much do you like the scene in these pictures?

2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.

มุมมองที่ 1 บริเวณช่วงประตูท่าแพ / Tha-Pae Gate Plaza

ภาพที่ 1/ PIC.1 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน EXISTING environment

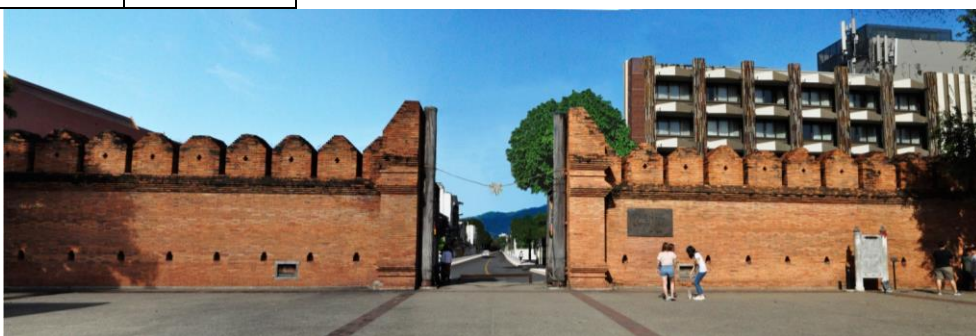
KVP1_EXT

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

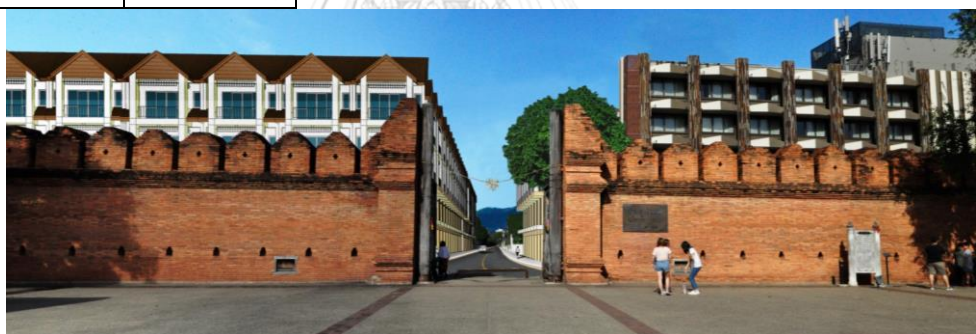

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด How much do you like the scene in these pictures?
- ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก
- 1** **2** **3** **4** **5** **6**
- Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Liked Like Very Much
2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.
- ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก
- 1** **2** **3** **4** **5** **6**
- Most unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable

ภาพที่ 2/ PIC.2 KVP1_RTC แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน

ภาพที่ 3/ PIC.3 KVP1_ALT1 แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 1(ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)

ภาพที่ 4/ PIC.4 KVP1_ALT2 แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 2

แบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพของดอยสุเทพ จากแนวแกนถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่

A Survey Questionnaire for Visual Quality Assessment of Doi-Suthep Mountain from

Ratchadamnoen Road - the Axis of Chiangmai Old Town

ชุดแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

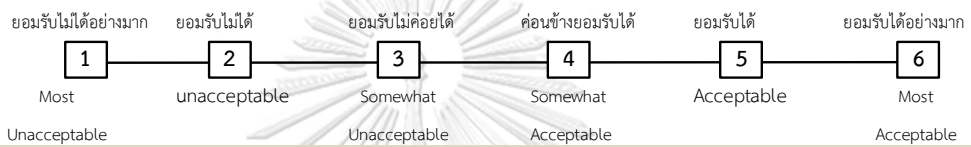
คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน **ชื่นชอบ** และยอมรับได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด

Instruction : from the picture below, please assess that how much do you **LIKE** or **ACCEPT** for them.

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด/ How much do you like the scene in these pictures?

2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.

มุมมองที่ 2 บริเวณถัดจากประตูท่าแพ / The Area Next to Tha-Pae Gate : Commercial Area

ภาพที่ 5/ PIC.5 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน EXISTING environment

KVP2_EXT

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด How much do you like the scene in these pictures?
- ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก
- 1 2 3 4 5 6
- Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Liked Like Very Much
2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.
- ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก
- 1 2 3 4 5 6
- Most unacceptable Somewhat Somewhat Acceptable Most
- Unacceptable Unacceptable Acceptable Acceptable

ภาพที่ 6/ PIC.6	KVP2_RTC	แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน

ภาพที่ 7/ PIC.7	KVP2_ALT1	แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 1(ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)

ภาพที่ 8/ PIC.8	KVP2_ALT2	แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 2

แบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพของดอยสุเทพ จากแนวแกนถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่

A Survey Questionnaire for Visual Quality Assessment of Doi-Suthep Mountain from

Ratchadamnoen Road - the Axis of Chiangmai Old Town

ชุดแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

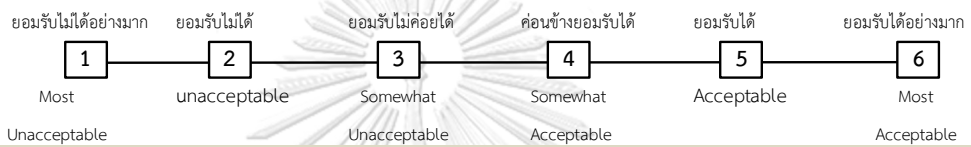
คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน **ชื่นชอบ** และยอมรับได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด

Instruction : from the picture below, please assess that how much do you **LIKE** or **ACCEPT** for them.

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด/ How much do you like the scene in these pictures?

2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.

มุมมองที่ 3 บริเวณก่อนถึงสี่แยกกลางเวียง / The Area Before Main Junction

ภาพที่ 9/ PIC.9 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน EXISTING environment

KVP3_EXT

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด How much do you like the scene in these pictures?
- ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก
- 1 2 3 4 5 6
- Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Liked Like Very Much
2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.
- ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก
- 1 2 3 4 5 6
- Most unacceptable Somewhat Somewhat Acceptable Most
- Unacceptable Unacceptable Acceptable Acceptable

ภาพที่ 10/ PIC.10 KVP3_RTC แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน

ภาพที่ 11/ PIC.11 KVP3_ALT1 แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 1(ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)

ภาพที่ 12/ PIC.12 KVP3_ALT2 แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 2

แบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพของดอยสุเทพ จากแนวแกนถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่

A Survey Questionnaire for Visual Quality Assessment of Doi-Suthep Mountain from

Ratchadamnoen Road - the Axis of Chiangmai Old Town

ชุดแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

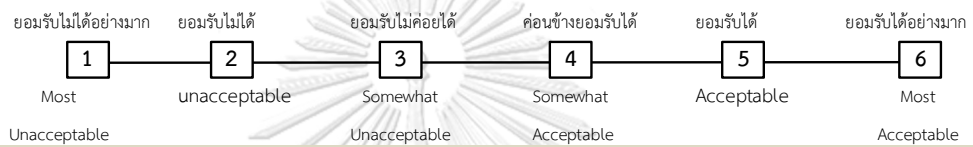
คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน **ชื่นชอบ** และยอมรับได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด

Instruction : from the picture below, please assess that how much do you **LIKE** or **ACCEPT** for them.

1. **ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด/** How much do you like the scene in these pictures?

2. **ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/** The level acceptance you may have towards the scene in the picture.

มุมมองที่ 4 บริเวณสี่แยกกลางเวียง / Main Junction at Central of the Old Town

ภาพที่ 13/ PIC.13 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน EXISTING environment

KVP4_EXT

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด How much do you like the scene in these pictures?
- ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก
- 1 2 3 4 5 6
- Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Liked Like Very Much
2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.
- ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก
- 1 2 3 4 5 6
- Most Unacceptable unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable

แบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพของดอยสุเทพ จากแนวแกนถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่

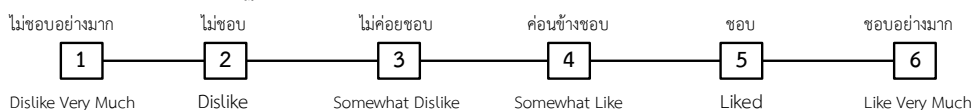
A Survey Questionnaire for Visual Quality Assessment of Doi-Suthep Mountain from Ratchadamnoen Road - the Axis of Chiangmai Old Town

ชุดแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

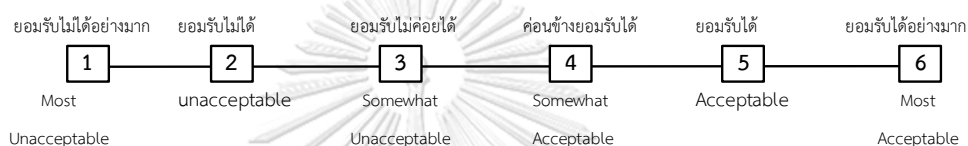
คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน **ชื่นชอบ** และยอมรับได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด

Instruction : from the picture below, please assess that how much do you **LIKE** or **ACCEPT** for them.

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด/ How much do you like the scene in these pictures?

2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.

มุมมองที่ 5 บริเวณพื้นที่ระหว่างวัดก่อนถึงวัดพระสิงห์/ Area Among Temples Before Phrasing Temple

ภาพที่ 17/ PIC.17 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน EXISTING environment

KVP5_EXT

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด How much do you like the scene in these pictures?
- ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก
- 1 2 3 4 5 6
- Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Liked Like Very Much
2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.
- ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก
- 1 2 3 4 5 6
- Most Unacceptable unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable

แบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพของดอยสุเทพ จากแนวแกนถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่

A Survey Questionnaire for Visual Quality Assessment of Doi-Suthep Mountain from

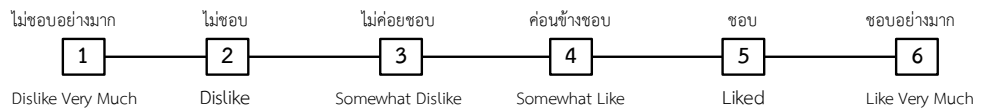
Rachadamnoen Road - the Axis of Chiangmai Old Town

ชุดแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

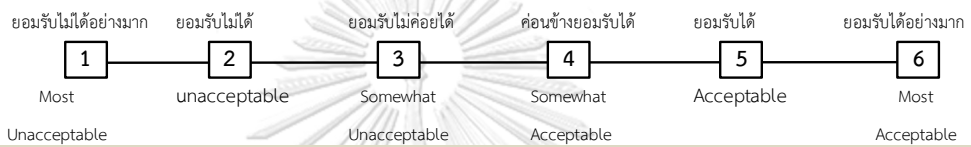
คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน **ชื่นชอบ** และยอมรับได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด

Instruction : from the picture below, please assess that how much do you **LIKE** or **ACCEPT** for them.

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด/ How much do you like the scene in these pictures?

2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.

มุมมองที่ 6 บริเวณพื้นที่พาณิชย์ก่อนถึงวัดพระสิงห์/ Commercial Area Before Phrasingh Temple

ภาพที่ 21/ PIC.21 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน EXISTING environment

KVP6_EXT

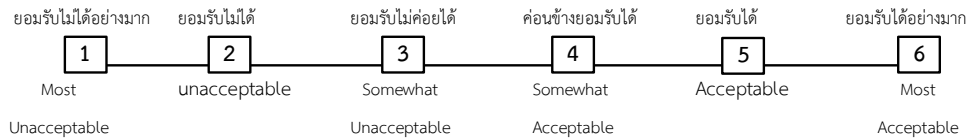
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด How much do you like the scene in these pictures?

2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.

ภาพที่ 22/ PIC.22 KVP6_RTC แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน

ภาพที่ 23/ PIC.23 KVP6_ALT1 แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 1(ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)

ภาพที่ 24/ PIC.24 KVP6_ALT2 แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 2

แบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพของดอยสุเทพ จากแนวแกนถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่

A Survey Questionnaire for Visual Quality Assessment of Doi-Suthep Mountain from

Ratchadamnoen Road - the Axis of Chiangmai Old Town

ชุดแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

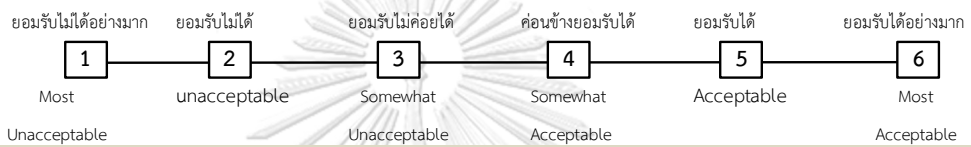
คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน **ชื่นชอบ** และ **ยอมรับ** ใดกับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด

Instruction : from the picture below, please assess that how much do you **LIKE** or **ACCEPT** for them.

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด/ How much do you like the scene in these pictures?

2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.

มุมมองที่ 7 บริเวณหน้าวัดพระสิงห์ / The Entrance of Phrasing Temple

ภาพที่ 25/ PIC.25 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน EXISTING environment

KVP7_EXT

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด How much do you like the scene in these pictures?
- ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก
- 1** **2** **3** **4** **5** **6**
- Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Liked Like Very Much
2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.
- ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก
- 1** **2** **3** **4** **5** **6**
- Most Unacceptable unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable

ภาพที่ 26/ PIC.26 KVP7_RTC แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน

ภาพที่ 27/ PIC.27 KVP7_ALT1 แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 1(ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)

ภาพที่ 28/ PIC.28 KVP7_ALT2 แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 2

แบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพของดอยสุเทพ จากแนวแกนถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่

A Survey Questionnaire for Visual Quality Assessment of Doi-Suthep Mountain from Ratchadamnoen Road - the Axis of Chiangmai Old Town

ชุดแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

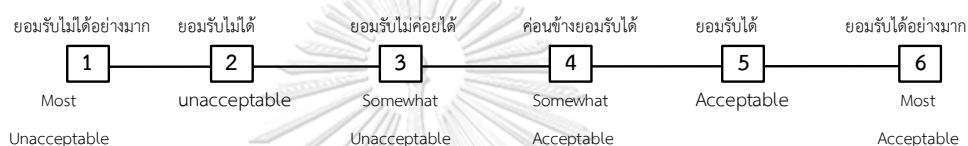
คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน **ชื่นชอบ** และยอมรับได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด

Instruction : from the picture below, please assess that how much do you **LIKE** or **ACCEPT** for them.

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด/ How much do you like the scene in these pictures?

2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.

มุมมองที่ 8 บริเวณประตูสวนดอก / Suan Dok Gate

ภาพที่ 29/ PIC.29 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน EXISTING environment

KVP8_EXT

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

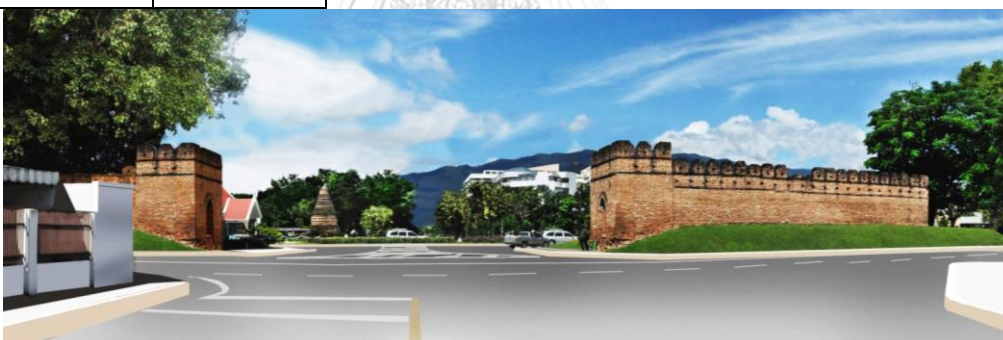

1. ท่านมีความชื่นชอบสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด How much do you like the scene in these pictures?
- ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก
- 1** **2** **3** **4** **5** **6**
- Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Liked Like Very Much
2. ท่านยอมรับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด/ The level acceptance you may have towards the scene in the picture.
- ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก
- 1** **2** **3** **4** **5** **6**
- Most unacceptable Somewhat Somewhat Acceptable Most
- Unacceptable Unacceptable Acceptable Acceptable

ภาพที่ 30/ PIC.30 KVP8_RTC แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน

ภาพที่ 31/ PIC.31 KVP8_ALT1 แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 1(ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)

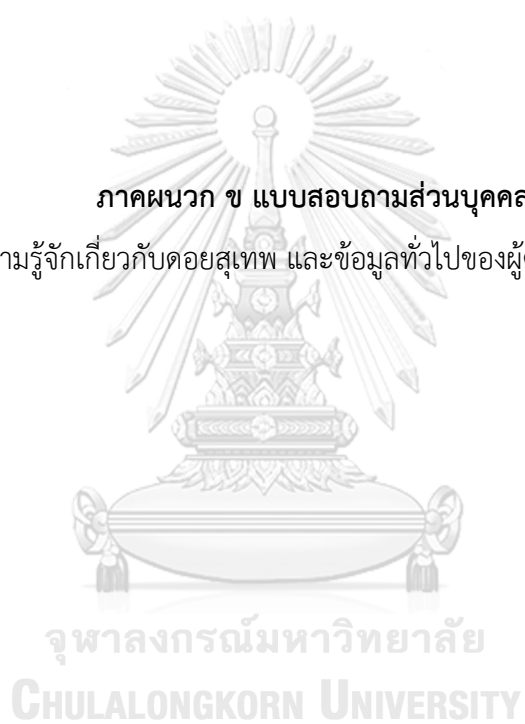

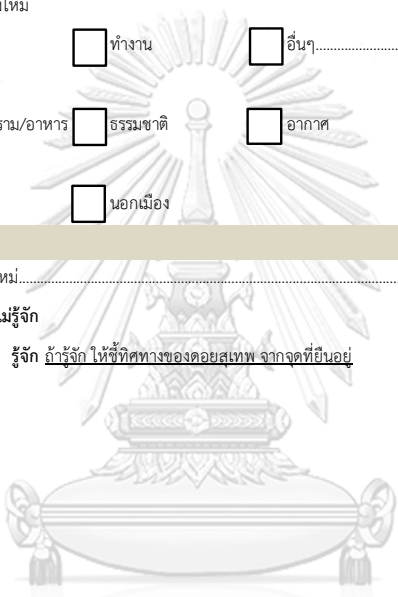
ภาพที่ 32/ PIC.32 KVP8_ALT2 แนวทางในการควบคุมอาคาร ทางเลือกที่ 2

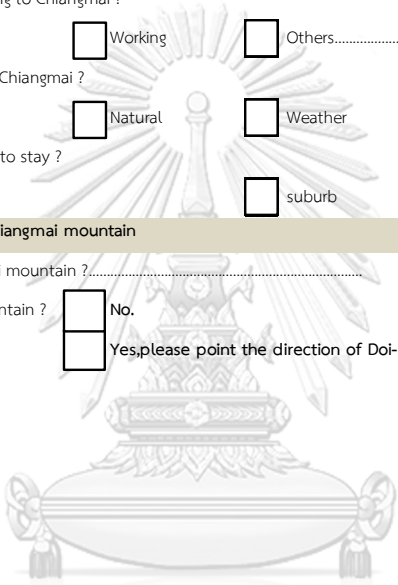
ภาคผนวก ข แบบสอบถามส่วนบุคคล

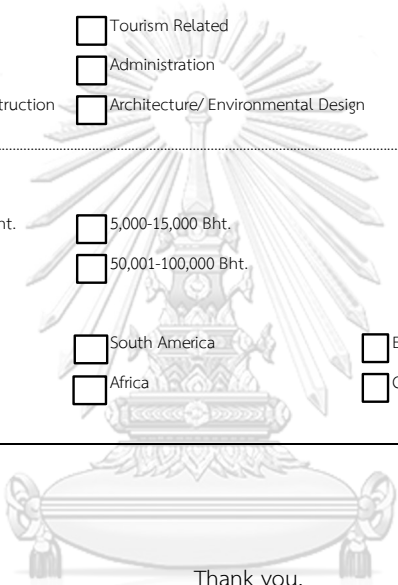
ข้อมูลความรู้จักเกี่ยวกับตอยสุเทพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	แบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ของคอตยสุเทพ จากแนวแกนพระราชดำเิน จังหวัดเชียงใหม่			PL.
	ชุดแบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต			Dt.
	ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย			Time
				By
☐ คนท้องถิ่นดั้งเดิม /คนเมือง ☐ คนมาทำงาน/คนย้ายมาจากที่อื่น ☐ นักท่องเที่ยวชาวไทย			T.	
ส่วนที่ 1 สำหรับนักท่องเที่ยว				
1.1 ท่านเคยเดินทางมาเชียงใหม่กี่ครั้ง ☐ ครั้งแรก ☐ 2-5 ครั้ง ☐ 6-10 ครั้ง ☐ มากกว่า 10 ครั้ง			1.1	
1.2 ท่านเดินทางมาเชียงใหม่บ่อยเพียงใด ☐ เดือนละครั้ง ☐ ปีละครั้ง ☐ น้อยกว่าปีละครั้ง ☐ อื่นๆ.....			1.2	
1.3 วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาเชียงใหม่ ☐ พักผ่อน ท่องเที่ยว ☐ ทำงาน ☐ อื่นๆ.....			1.3	
1.4 ความประทับใจที่มีต่อเชียงใหม่ ☐ วัฒนธรรม /วิถีอาหาร/อาหาร ☐ ธรรมชาติ ☐ อากาศ ☐ อื่นๆ.....			1.4	
1.5 ท่านเลือกที่พักที่ใดของเชียงใหม่ ☐ ในเมือง ☐ นอกเมือง			1.5	
ส่วนที่ 2 ความรู้จักเกี่ยวกับคอตยสุเทพ				
2.1 ภูเขา หรือคอตยอะไรคู่กับเมืองเชียงใหม่.....			2.1	
2.2 รู้จักคอตยสุเทพไหม ☐ ไม่รู้จัก ☐ รู้จัก ถ้ารู้จัก ให้ชี้ทิศทางของคอตยสุเทพ จากจุดที่ยืนอยู่			2.2	
			ใช่	
			ไม่ใช่	
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY				

	<p>แบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ของคอตยสุเทพ จากแนวแกนพระราชดำเนิร จังหวัดเชียงใหม่</p> <p>ชุดแบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต</p> <p>ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	PL.
		Dt.
		T.
		By.
ส่วนที่ 3 ข้อมูลส่วนตัว		
3.1 เพศ	☐ ชาย ☐ หญิง	3.1
3.2 อายุ	☐ 16-24 ปี ☐ 25-40 ปี ☐ 41-60 ปี ☐ มากกว่า 60 ปี	3.2
3.3 การศึกษาสูงสุด	☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา ☐ ปวส./ ปวช. ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท-เอก ☐ อื่นๆ.....	3.3
3.4 อาชีพ	☐ นักเรียน / นักศึกษา ☐ ธุรกิจการท่องเที่ยว ☐ ค้าขายและพาณิชย์กรรม ☐ การศึกษา ☐ การปกครอง/การบริหาร ☐ การสาธารณสุข ☐ วิศวกรรมก่อสร้าง ☐ สถาปัตยกรรมและการออกแบบสิ่งแวดล้อม ☐ อื่นๆ.....	3.4
3.5 รายได้ / เดือน	☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐ 5,000-15,000 บาท ☐ 15,001-25,000 บาท ☐ 25,001-50,000 บาท ☐ 50,001-100,000 บาท ☐ มากกว่า 100,000 บาท	3.5
3.6 ภูมิลำเนา	☐ ชาวเชียงใหม่ อาศัยอยู่ที่..... อาศัยอยู่ที่เชียงใหม่มาเป็นเวลาเท่าใด ☐ ตั้งแต่เกิด ☐ 1-5 ปี ☐ 5-10 ปี ☐ มากกว่า 10 ปี ☐ นักท่องเที่ยว ท่านอาศัยอยู่ที่จังหวัด.....	3.6
 <p>ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามค่ะ</p> <p>จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <p>CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>		

	A Survey Questionnaire for Visual Quality Assessment of Doi-Suthep Mountain from Ratchadamnoen Road - the Axis of Chiangmai Old Town This is a part of Landscape Architecture Master's Degree Thesis. Faculty of Architecture, Chulalongkorn University.	PL.
		Dt.
		Time
		By
PART-I Tourist Information		T.
1.1 How many time have you been to Chiangmai ? ☐ First time ☐ 2-5 times ☐ 6-10 times ☐ More than 10 times		1.1
1.2 How often have you been to Chiangmai ? ☐ Once a month ☐ Once a year ☐ Less than once a year ☐ Other, pls. specify.....		1.2
1.3 What is your purpose for coming to Chiangmai ? ☐ Travel ☐ Working ☐ Others.....		1.3
1.4 What is your impressive about Chiangmai ? ☐ Cultural ☐ Natural ☐ Weather ☐ Others.....		1.4
1.5 What location did you choose to stay ? ☐ in the City ☐ suburb		1.5
PART-II General Knowledge about Chiangmai mountain		
2.1 What is the name of Chiangmai mountain ?.....		2.1
2.2 Did you know Doi-Suthep mountain ? ☐ No. ☐ Yes, please point the direction of Doi-Suthep Mountain.		2.2
		True
		Fault
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY		

	A Survey Questionnaire for Visual Quality Assessment of Doi-Suthep Mountain from Ratchadamnoen Road - the Axis of Chiangmai Old Town	PL.
	This is a part of Landscape Architecture Master's Degree Thesis. Faculty of Architecture, Chulalongkorn University.	Dt.
		T.
		By.
PART-III Individual Information.		
3.1 Gender ☐ Male ☐ Female		3.1
3.2 Age ☐ 16-24 yrs. ☐ 25-40 yrs. ☐ 41-60 yrs. ☐ > 60 yrs.		3.2
3.3 Education ☐ Primary School ☐ Secondary/ High School ☐ Vocational School ☐ Bachelor's degree ☐ Master's degree or Higher ☐ Others.....		3.3
3.4 Occupation ☐ Student ☐ Tourism Related ☐ Trading ☐ Educator ☐ Administration ☐ Health/ Sanitary ☐ Engineering/ Construction ☐ Architecture/ Environmental Design ☐ Others.....		3.4
3.5 Monthly Income ☐ Less than 5,000 Bht. ☐ 5,000-15,000 Bht. ☐ 15,001-25,000 Bht. ☐ 25,001-50,000 Bht. ☐ 50,001-100,000 Bht. ☐ More than 100,000 Bht.		3.5
3.6 Domicile/ Hometown ☐ America ☐ South America ☐ Europe ☐ Australia ☐ Africa ☐ Other, Pls specify.....		3.6
 Thank you.		
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY		

ภาคผนวก ค แบบสอบถามประกอบรูปภาพ

สำหรับแบบสอบถามประเมินคุณภาพเชิงทัศนคติของดอยสุเทพ จากแนวแกนถนนราชดำเนิน จังหวัด
เชียงใหม่ เพื่อประเมินทัศนคติเกี่ยวกับความชื่นชอบและยอมรับได้ต่อการเปลี่ยนแปลงของ
สภาพแวดล้อมในภาพตัวแทน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

<p>คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน ชื่นชอบ และ ยอมรับ ได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด</p> <p>มุมมองที่ 1 บริเวณช่วงประตูทำแพ</p> 	<p>สำหรับ จนท.</p>
<p>ชุดที่ 1 ภาพที่ 1 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน</p> <p>1.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>1.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP1_EXT</p>
<p>ชุดที่ 1 ภาพที่ 2 แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน</p> <p>2.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>2.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP1_RTC</p>
<p>ชุดที่ 1 ภาพที่ 3 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 1(ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)</p> <p>3.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>3.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP1_ALT1</p>
<p>ชุดที่ 1 ภาพที่ 4 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 2</p> <p>4.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>4.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP1_ALT2</p>

<p>Instruction : from the picture below, please assess that how much do you LIKE or ACCEPT for them.</p> <p>KVP 1 : Tha-Pae Gate Plaza</p> 	<p>for Officer</p>
PICTURE 1 Existing Environment	KVP1_EXT
<p>1.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div> <div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div>
<p>1.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div> <div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div>
PICTURE 2 Revised Landscape	KVP1_RTC
<p>2.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div> <div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div>
<p>2.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div> <div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div>
PICTURE 3 Alternative 1	KVP1_ALT1
<p>3.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div> <div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div>
<p>3.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div> <div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div>
PICTURE 4 Alternative 2	KVP1_ALT2
<p>4.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div> <div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div>
<p>4.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div> <div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div>

<p>คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน ชื่นชอบ และ ยอมรับ ได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด</p> <p>มุมมองที่ 2 บริเวณหลังประตูท่าแพ: พื้นที่พาณิชย์</p> 	<p>สำหรับ จนท.</p>
<p>ชุดที่ 2 ภาพที่ 5 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน</p> <p>5.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>5.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP2_EXT</p>
<p>ชุดที่ 2 ภาพที่ 6 แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน</p> <p>6.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>6.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP2_RTC</p>
<p>ชุดที่ 2 ภาพที่ 7 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 1(ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)</p> <p>7.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>7.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP2_ALT1</p>
<p>ชุดที่ 2 ภาพที่ 8 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 2</p> <p>8.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>8.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP2_ALT2</p>

<p>Instruction : from the picture below, please assess that how much do you LIKE or ACCEPT for them.</p> <p>KVP 2 : The Area Next to Tha-Pae Gate : Commercial Area</p> 	<p>for Officer</p>
PICTURE5 Existing Environment	KVP2_EXT
<p>5.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>5.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 6 Revised Landscape	KVP2_RTC
<p>6.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>6.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 7 Alternative 1	KVP2_ALT1
<p>7.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>7.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 8 Alternative 2	KVP2_ALT2
<p>8.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>8.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>

<p>คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน ชื่นชอบ และ ยอมรับ ด้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด</p> <p>มุมมองที่ 3 บริเวณก่อนถึงสี่แยกกลางเวียง: พื้นที่ราชการและพื้นที่พาณิชย์</p> 	<p>สำหรับ จนท.</p>
<p>ชุดที่ 3 ภาพที่ 9 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน</p> <p>9.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>9.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP3_EXT</p>
<p>ชุดที่ 3 ภาพที่ 10 แนวทางการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน</p> <p>10.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>10.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP3_RTC</p>
<p>ชุดที่ 3 ภาพที่ 11 แนวทางการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 1 (ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)</p> <p>11.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>11.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP3_ALT1</p>
<p>ชุดที่ 3 ภาพที่ 12 แนวทางการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 2</p> <p>12.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p> <p>12.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>	<p>KVP3_ALT2</p>

<p>Instruction : from the picture below, please assess that how much do you LIKE or ACCEPT for them.</p> <p>KVP 3 : The Area Before Main Junction : Government and Commercial Area</p>		<p>for Officer</p>
		
PICTURE 9 Existing Environment		KVP3_EXT
<p>9.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>		<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>9.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>		<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 10 Revised Landscape		KVP3_RTC
<p>10.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>		<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>10.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>		<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 11 Alternative 1		KVP3_ALT1
<p>11.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>		<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>11.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>		<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 12 Alternative 2		KVP3_ALT2
<p>12.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>		<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>12.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>		<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>

<p>คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน ชื่นชอบ และ ยอมรับ ได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด</p> <p>มุมมองที่ 4 บริเวณสี่แยกกลางเวียง</p>		สำหรับ จนท.
		
<p>ชุดที่ 4 ภาพที่ 13 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน</p>		KVP4_EXT
<p>13.1 ท่านมีความ <u>ชื่นชอบ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>13.2 ท่าน <u>ยอมรับ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 4 ภาพที่ 14 แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน</p>		KVP4_RTC
<p>14.1 ท่านมีความ <u>ชื่นชอบ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>14.2 ท่าน <u>ยอมรับ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 4 ภาพที่ 15 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 1 (ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)</p>		KVP4_ALT1
<p>15.1 ท่านมีความ <u>ชื่นชอบ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>15.2 ท่าน <u>ยอมรับ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 4 ภาพที่ 16 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 2</p>		KVP4_ALT2
<p>16.1 ท่านมีความ <u>ชื่นชอบ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>16.2 ท่าน <u>ยอมรับ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		

<p>Instruction : from the picture below, please assess that how much do you LIKE or ACCEPT for them.</p> <p>KVP 4 : Main Junction at Central of the Old Town</p> 	<p>for Officer</p>
PICTURE 13 Existing Environment	KVP4_EXT
<p>13.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>13.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 14 Revised Landscape	KVP4_RTC
<p>14.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>14.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 15 Alternative 1	KVP4_ALT1
<p>15.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>15.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 16 Alternative 2	KVP4_ALT2
<p>16.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>16.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>

<p>คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน ชื่นชอบ และ ยอมรับ ได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด</p> <p>มุมมองที่ 5 บริเวณหน้าวัดพระสิงห์ : พื้นที่ระหว่างวัด</p>		สำหรับ จนท.
		
<p>ชุดที่ 5 ภาพที่ 17 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน</p>		KVP5_EXT
<p>17.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>17.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 5 ภาพที่ 18 แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน</p>		KVP5_RTC
<p>18.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>18.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 5 ภาพที่ 19 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 1 (ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)</p>		KVP5_ALT1
<p>19.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>19.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 5 ภาพที่ 20 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 2</p>		KVP5_ALT2
<p>20.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>20.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		

<p>Instruction : from the picture below, please assess that how much do you LIKE or ACCEPT for them.</p> <p>KVP 5 : Before Phrasingh Temple: Among Temples Area</p> 	<p>for Officer</p>
PICTURE 17 Existing Environment	KVP5_EXT
<p>17.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>17.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 18 Revised Landscape	KVP5_RTC
<p>18.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>18.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 19 Alternative 1	KVP5_ALT1
<p>19.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>19.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 20 Alternative 2	KVP5_ALT2
<p>20.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>20.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>

<p>คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน ชื่นชอบ และ ยอมรับ ได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด</p> <p>มุมมองที่ 6 บริเวณหน้าวัดพระสิงห์ : พื้นที่พาณิชย์</p>		สำหรับ จนท.
		
<p>ชุดที่ 6 ภาพที่ 21 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน</p>		KVP6_EXT
<p>21.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>21.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 6 ภาพที่ 22 แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน</p>		KVP6_RTC
<p>22.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>22.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 6 ภาพที่ 23 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 1 (ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)</p>		KVP6_ALT1
<p>23.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>23.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 6 ภาพที่ 24 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 2</p>		KVP6_ALT2
<p>24.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>24.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		

<p>Instruction : from the picture below, please assess that how much do you LIKE or ACCEPT for them.</p> <p>KVP 6 : Before Phrasingh Temple: Among Commercial Area</p> 	<p>for Officer</p>
PICTURE 21 Existing Environment	
<p>21.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>21.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 22 Revised Landscape	
<p>22.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>22.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 23 Alternative 1	
<p>23.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>23.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 24 Alternative 2	
<p>24.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>24.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>

<p>คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน ชื่นชอบ และ ยอมรับ ได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด</p> <p>มุมมองที่ 7 บริเวณทางเข้าหน้าวัดพระสิงห์</p>		สำหรับ จนท.
		
<p>ชุดที่ 7 ภาพที่ 25 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน</p>		KVP7_EXT
<p>25.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>25.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 7 ภาพที่ 26 แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน</p>		KVP7_RTC
<p>26.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>26.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 7 ภาพที่ 27 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 1 (ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)</p>		KVP7_ALT1
<p>27.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>27.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 7 ภาพที่ 28 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 2</p>		KVP7_ALT2
<p>28.1 ท่านมีความ ชื่นชอบ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>28.2 ท่าน ยอมรับ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		

<p>Instruction : from the picture below, please assess that how much do you LIKE or ACCEPT for them.</p> <p>KVP 7 : The Entrance of Phrasing Temple</p> 	<p>for Officer</p>
PICTURE 25 Existing Environment	KVP7_EXT
<p>25.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>25.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 26 Revised Landscape	KVP7_RTC
<p>26.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>26.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 27 Alternative 1	KVP7_ALT1
<p>27.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>27.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 28 Alternative 2	KVP7_ALT2
<p>28.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>28.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>

<p>คำชี้แจง : โปรดประเมินภาพที่ปรากฏต่อไปนี้ว่า ท่าน ชื่นชอบ และ ยอมรับ ได้กับสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพ มากน้อยเพียงใด</p> <p>มุมมองที่ 8 บริเวณประตูสวนดอก</p>		สำหรับ จนท.
		
<p>ชุดที่ 8 ภาพที่ 29 สภาพภูมิทัศน์ปัจจุบัน</p>		KVP8_EXT
<p>29.1 ท่านมีความ <u>ชื่นชอบ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>29.2 ท่าน <u>ยอมรับ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 8 ภาพที่ 30 แนวทางในการควบคุมภูมิทัศน์ตามสภาพปัจจุบัน</p>		KVP8_RTC
<p>30.1 ท่านมีความ <u>ชื่นชอบ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>30.2 ท่าน <u>ยอมรับ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 8 ภาพที่ 31 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 1 (ตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ 2557)</p>		KVP8_ALT1
<p>31.1 ท่านมีความ <u>ชื่นชอบ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>31.2 ท่าน <u>ยอมรับ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		
<p>ชุดที่ 8 ภาพที่ 32 แนวทางในการควบคุมอาคารทางเลือกที่ 2</p>		KVP8_ALT2
<p>32.1 ท่านมีความ <u>ชื่นชอบ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>ไม่ชอบอย่างมาก ไม่ชอบ ไม่ค่อยชอบ ค่อนข้างชอบ ชอบ ชอบอย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านชอบหรือไม่ชอบ.....</p>		
<p>32.2 ท่าน <u>ยอมรับ</u> สภาพแวดล้อมที่ปรากฏในภาพได้มากน้อยเพียงใด</p> <p>ยอมรับไม่ได้อย่างมาก ยอมรับไม่ได้ ยอมรับไม่ค่อยได้ ค่อนข้างยอมรับได้ ยอมรับได้ ยอมรับได้อย่างมาก</p> <p>1 2 3 4 5 6</p> <p>อะไรในภาพที่ทำให้ท่านยอมรับได้หรือไม่ได้.....</p>		

<p>Instruction : from the picture below, please assess that how much do you LIKE or ACCEPT for them.</p> <p>KVP 8 : Tha-Pae Gate Plaza</p> 	<p>for Officer</p>
PICTURE 29 Existing Environment	KVP8_EXT
<p>29.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>29.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 30 Revised Landscape	KVP8_RTC
<p>30.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>30.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 31 Alternative 1	KVP8_ALT1
<p>31.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>31.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
PICTURE 32 Alternative 2	KVP8_ALT2
<p>32.1 How much do you like the scene in this picture?</p> <p>Dislike Very Much Dislike Somewhat Dislike Somewhat Like Like Like Very Much</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>32.2 The level acceptance you may have towards the scene in the picture.</p> <p>Most Unacceptable Unacceptable Somewhat Unacceptable Somewhat Acceptable Acceptable Most Acceptable</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ————— ☐ 2 ————— ☐ 3 ————— ☐ 4 ————— ☐ 5 ————— ☐ 6 </p> <p>Reasons/Comments.....</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>

ภาคผนวก ง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1. **ผังเมืองรวมเชียงใหม่ พ.ศ.2555** มีข้อกำหนดการใช้ที่ดินที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษาดังนี้ พบว่าพื้นที่ที่ทำการศึกษาซึ่งอยู่กลางเวียงเชียงใหม่ นั้น ผังเมืองรวมเชียงใหม่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นพื้นที่เขตสีน้ำตาลอ่อน(ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย) เขตสีเทาอ่อน(ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา) และเขตสีน้ำเงินเข้ม (ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ) และพื้นที่บริเวณถนนสุเทพซึ่งอยู่ถัดจากประตูสวนดอกไปทางทิศตะวันตกผังเมืองรวมเชียงใหม่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินทางด้านขวาของถนนให้เป็นพื้นที่เขตสีน้ำเงิน เขตสีเขียวอ่อน(ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม) เขตสีเขียวมะกอก(ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา) และเขตสีส้ม(ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง) สำหรับทางด้านซ้ายของถนนสุเทพมีการกำหนดไว้ให้เป็นพื้นที่เขตสีน้ำเงิน เขตสีแดง(ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก) เขตสีเขียวอ่อน เขตสีน้ำตาลอ่อน เขตสีเทาอ่อน และเขตสีส้ม มีรายละเอียดข้อกำหนดการก่อสร้างอาคารและการใช้ประโยชน์ที่ดินดังนี้

1.1 ที่ดินที่กำหนดไว้เป็นสีส้ม ให้เป็นที่ดิน ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการใด ๆ ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคาร ที่มีพื้นที่รวมกันทั้งหมดไม่เกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร และมีความสูงไม่เกิน 12 เมตร แต่ไม่หมายความรวมถึงโครงสร้างสำหรับการส่งกระแสไฟฟ้า รับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณสื่อสารทุกชนิด การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยา ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

1.2 ที่ดินที่กำหนดไว้เป็นสีแดง ให้เป็นที่ดิน ประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการใด ๆ ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคาร ที่มีพื้นที่รวมกันทั้งหมดไม่เกิน 1,000 ตารางเมตร และมีความสูงไม่เกิน 12 เมตร แต่ไม่หมายความรวมถึงโครงสร้างสำหรับการส่งกระแสไฟฟ้า รับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณสื่อสารทุกชนิด การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยา ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

1.3 ที่ดินที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน ให้เป็นที่ดิน ประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการใด ๆ ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่มีความสูง ไม่เกิน 12 เมตร แต่ไม่หมายความรวมถึงโครงสร้างสำหรับการส่งกระแสไฟฟ้า รับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณสื่อสารทุกชนิด การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดิน ที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนัง ของชั้นสูงสุด

1.4 ที่ดินที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวมะกอก ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารที่มีความสูงเกินกว่าความสูงของอาคารที่กำหนดให้ดำเนินการได้ในที่ดินบริเวณข้างเคียง

1.5 ที่ดินที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำตาลอ่อน ให้เป็นที่ดิน ประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ที่ดินประเภทนี้ซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อการส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการใด ๆ ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่มี ความสูงไม่เกิน 12 เมตร แต่ไม่หมายความรวมถึงโครงสร้างสำหรับใช้ในการส่งกระแสไฟฟ้า รับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณสื่อสารทุกชนิด การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้าง ถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

1.6 ที่ดินที่กำหนดไว้เป็นสีเทาอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันศาสนา ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศาสนา การศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อก่อสร้างอาคารที่มีความสูงเกินกว่าความสูงของอาคารที่กำหนดให้ดำเนินการได้ในที่ดินบริเวณข้างเคียง

1.7 ที่ดินที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำเงิน ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อกิจการของรัฐ กิจการเกี่ยวกับการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารที่มีความสูงเกินกว่าความสูงของอาคารที่กำหนดให้ ดำเนินการได้ในที่ดินบริเวณข้างเคียง

2. เทศบัญญัตินครเชียงใหม่ พ.ศ. 2557

รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วิจัย คือในบริเวณพื้นที่บริเวณ 1 และ 2 โดยสรุปคือ

“บริเวณที่ 1” หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณแนวกำแพงเมืองและคูเมือง ที่วัดจากริมคูเมืองด้านในเป็นระยะ 22 เมตร ตลอดความยาวของคูเมืองโดยรอบทั้ง 4 ด้าน และพื้นที่ในบริเวณที่วัดจากริมคูเมืองด้านนอก เป็นระยะ 50 เมตร ตลอดความยาวของคูเมืองด้านนอกโดยรอบทั้ง 4 ด้าน

- มีข้อห้ามในการสร้างอาคารในระยะ 22 เมตรจากริมคูเมืองด้านในและด้านนอก โดยรอบทั้ง 4 ด้าน เมื่อเทียบกับพื้นที่ศึกษาจะเป็นระยะ 6 เมตรจากแนวถนนมูลเมืองด้านหลังประตูท่าแพ และพื้นที่ระยะ 6 เมตรจากถนนบุญเรืองฤทธิ์ ด้านประตูสวนดอก

- ในระยะ 22 เมตรถึง 50 เมตรจากริมคูเมืองด้านนอก ห้ามก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารที่มีได้เป็นแบบลάνนาหรือแบบพื้นเมืองภาคเหนือ ทั้งนี้ไม่ได้มีการกำกับความสูงอาคารไว้ ซึ่งภายใต้ผังเมืองเชียงใหม่ พื้นที่เหล่านี้จะมีความสูงอาคารได้สูงสุด 12 เมตรไม่รวมหลังคา
- “บริเวณที่ 2” หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณเมืองชั้นใน ที่ถูกล้อมรอบโดยบริเวณที่ 1
- ภายในพื้นที่บริเวณที่ 2 ห้ามก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารที่มีความสูงเกิน 12 เมตรทั้งนี้ไม่รวมถึงหลังคา และโครงสร้างสำหรับใช้ในการส่งกระแสไฟฟ้า รับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณสื่อสารทุกชนิด
 - อาคารที่มีรูปลักษณะโครงหลังคา หรือส่วนของหลังคาเป็นแบบอื่น เว้นแต่ ก่อสร้าง หรือตัดแปลงให้มีรูปทรงไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่รวมผังโครงหลังคาเป็นหลังคาทรงจั่ว ทรงปั้นหยา และทรงปั้นหยาผสมจั่ว
 - ห้ามก่อสร้างอาคารทุกชนิด ในระยะ 6 เมตร จากโบราณสถาน ซึ่งได้ประกาศขึ้นทะเบียนไว้แล้วตามกฎหมาย ว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (สำหรับพื้นที่วิจัยโบราณสถานที่ได้ประกาศขึ้นทะเบียนได้แก่ วัดพระธาตุดอยสุเทพ วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร และวัดศรีเกิด) และในระยะ 6 เมตร จากรอบนอกแนวเขตที่ดินของวัด เว้นแต่อาคารอยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยว

เมื่อวิเคราะห์ทั้งกฎหมายผังเมืองและเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ พบว่า กฎหมายทั้ง 2 ฉบับมีเนื้อหารวมไปในทางเดียวกันในการควบคุมความสูงของอาคารในพื้นที่เอกชนอยู่ที่ 12 เมตร ไม่นับรวมความสูงของหลังคา และยังไม่มีการควบคุมโครงสร้างสำหรับใช้ในการส่งกระแสไฟฟ้า รับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณสื่อสารทุกชนิด และให้อาคารที่จะก่อสร้างต้องมีลักษณะเป็น “อาคารแบบลันนาหรือแบบพื้นเมืองภาคเหนือ” หมายความว่า อาคารที่ได้นำเอาคุณค่า และลักษณะเฉพาะทางสถาปัตยกรรมลันนาในแต่ละยุคสมัย ดังอาคารต้นแบบ ประเภทคุ้มสถาน ที่ราชการ วัด ตลาด เรือนร้านค้า และบ้านในเขตเมืองเก่าเชียงใหม่ มาใช้ในการออกแบบก่อสร้าง หรือตัดแปลงอาคาร ทั้งในด้านรูปทรง หลังคา สีอาคาร ส่วนประดับตกแต่ง รั้ว กำแพง หรืออื่น ๆ เพื่อส่งเสริมคุณค่าและบรรยากาศความเป็นเมืองเก่าของเมืองเชียงใหม่

3. กฎหมายควบคุมอาคาร

ทั้งนี้กฎหมายควบคุมอาคารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่ภายนอกอาคาร ปรากฏอยู่ในเฉพาะกฎกระทรวง ฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543 กฎกระทรวงฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกประเภทของอาคาร และการ ออก ข้อกำหนดเพื่อควบคุมการออกแบบและการก่อสร้างที่เหมาะสมกับอาคารแต่ละประเภท ได้แก่ ลักษณะของอาคาร พื้นที่ภายในอาคาร บันได บันไดหนีไฟ ที่ว่างภายนอกอาคาร ตลอดจนข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวอาคารและระยะร่นต่างๆ ของอาคารที่แตกต่างกันออกไปตาม ลักษณะที่ตั้ง และการวางผัง ทั้งนี้มีข้อกำหนดในหมวด 4 เรื่องแนวอาคารและระยะร่นต่างๆ ของอาคารที่ (กระทรวงมหาดไทย, 2543: 16-30) โดยมีเนื้อหาที่ส่งผลต่อลักษณะทางกายภาพของเมืองอย่าง ชัดเจน ได้แก่ข้อกำหนดของระยะถอยร่นอาคารจากพื้นที่ถนนสาธารณะ กล่าวไว้ว่า

“ขอ 41 อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า 6 เมตร ไหล่นแนว อาคารห่างจาก กึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย 3 เมตร อาคารที่สูงเกินสองชั้นหรือเกิน 8 เมตร ห องแถว ตึกแถว บานแถว อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารสาธารณะ ปาย หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติด หรือตั้งปาย หรือคลังสินค้า ที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะ

- (1) ถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างน้อยกว่า 10 เมตร ไหล่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนน สาธารณะ อย่างน้อย 6 เมตร
- (2) ถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิน 20 เมตร ไหล่นแนวอาคารหา งจาก เขตถนนสาธารณะอย่างน้อย 1 ใน 10 ของความกว้างของถนนสาธารณะ
- (3) ถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างเกิน 20 เมตรขึ้นไป ไหล่นแนวอาคารห่างจากเขตถนนสาธารณะ อย่างน้อย 2 เมตร”

ดังนั้นหากมีการก่อสร้างอาคารที่มีความสูงสูงสุดตามที่กฎหมายในพื้นที่ที่กำหนดไว้ คือ 12 เมตร อาคารที่ก่อสร้างนี้ จะมีระยะถอยร่นจากแนวถนนในพื้นที่ศึกษาดังนี้

- ถนนราชดำเนินมีความกว้างของเขตทาง 9 เมตร ต้องมีระยะถอยร่นของอาคารจากแนวถนน อย่างน้อย 1.5 เมตร
- ถนนมูลเมืองมีความกว้างของเขตทาง 9 เมตร ต้องมีระยะถอยร่นของอาคารจากแนวถนน อย่างน้อย 1.5 เมตร
- ถนนสุเทพ ซึ่งมีความกว้างของเขตทาง 19 เมตร เมตร ต้องมีระยะถอยร่นของอาคารจาก แนวถนนอย่างน้อย 1.9 เมตร
- ถนนบุญเรืองฤทธิ์มีความกว้างของเขตทาง 16 เมตร ต้องมีระยะถอยร่นของอาคารจากแนว ถนนอย่างน้อย 1.6 เมตร

4. กฎหมายอนุรักษ์โบราณสถาน ในพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่พบในพื้นที่เมืองเก่า จึงเป็นกฎหมายที่ปกป้องคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นหลักในการขึ้นทะเบียนโบราณสถาน โบราณวัตถุ สำคัญที่บัญญัติไว้ในหมวดที่ 1 เกี่ยวกับโบราณสถาน ได้แก่

4.1 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตของที่ดินให้เป็นพื้นที่โบราณสถาน

“ มาตรา 7 เพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษา และการควบคุมโบราณสถาน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ขึ้นทะเบียนโบราณสถานใดๆ ตามที่อธิบดีเห็นสมควรได้ และให้มีอำนาจกำหนด เขตที่ดินตามที่เห็นสมควรเป็นเขตของโบราณสถาน โดยให้ถือว่าเป็นโบราณสถานด้วยก็ได้ ประกาศดังกล่าวนี้ อธิบดีจะเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมก็ให้กระทำได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การขึ้นทะเบียนโบราณสถานตามความในวรรคก่อน ถ้าโบราณสถานนั้นมีเจ้าของ หรือมีผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีแจ้ง เป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบ ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่พอใจ ก็ให้มีสิทธิร้องต่อศาลภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่อธิบดีแจ้งให้ทราบ ขอให้ศาลมีคำสั่งให้อธิบดีระงับการขึ้นทะเบียน และหรือการกำหนดเขตที่ดินให้เป็นโบราณสถาน แล้วแต่กรณีได้ ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอต่อศาล หรือศาลมีคำสั่งคดีถึงที่สุดให้ยกคำร้องขอ ของเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้อธิบดีดำเนินการขึ้นทะเบียนได้”

4.2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการห้ามปลูกสร้างอาคารในขอบเขตโบราณสถานก่อนได้รับ อนุญาต ดังนี้

“ มาตรา 7 ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคาร ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม การก่อสร้างอาคารภายในเขตของโบราณสถาน ซึ่งอธิบดีได้ประกาศขึ้นทะเบียน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

ในกรณีที่มีการปลูกสร้างอาคารโดยมิได้รับอนุญาต ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งระงับการก่อสร้าง และให้รื้อถอนอาคารหรือส่วนของอาคารนั้น ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันได้รับคำสั่ง

ผู้ใดขัดขืนไม่ระงับการก่อสร้าง หรือรื้อถอนอาคาร หรือส่วนหนึ่งของอาคารตามคำสั่งอธิบดี มีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน และให้อธิบดีดำเนินการรื้อถอนอาคารหรือส่วนแห่งอาคารนั้นได้ โดยเจ้าของผู้ครอบครองหรือผู้ปลูกสร้าง ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย หรือดำเนินคดีแก่ผู้รื้อถอนไม่ว่าด้วยประการใดทั้งสิ้น

สัมภาระที่รื้อถอน ถ้าเจ้าของไม่ขนย้ายออกไปจากเขตโบราณสถานภายในกำหนด สิบห้าวันนับแต่วันรื้อถอนเสร็จ ให้อธิบดีจัดการขายทอดตลาดสัมภาระนั้น เงินที่ได้จากการขายเมื่อหักค่าใช้จ่ายในการรื้อถอน และการขายแล้วเหลือเท่าใด ให้คืนให้เจ้าของสัมภาระนั้น”

4.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับ ซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติมทำลายเคลื่อน ย้าย โบราณสถาน หรือส่วนต่างๆ ของโบราณสถาน ดังนี้

“มาตรา 10 ห้ามมิให้ผู้ใดซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติม ทำลาย เคลื่อนย้าย โบราณสถานหรือส่วนต่างๆ ของโบราณสถาน หรือขุดค้นสิ่งใดๆ หรือ ปลูกสร้างอาคารภายในบริเวณ โบราณสถาน เว้นแต่จะกระทำตามคำสั่งของ อธิบดีหรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี และถ้า หนังสืออนุญาตนั้นกำหนด เงื่อนไขไว้ประการใดก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วย”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางนลิน บุตรคำ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา และสำเร็จการศึกษาปริญญาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2543 จากนั้นได้ประกอบวิชาชีพทางด้านภูมิสถาปัตยกรรมเรื่อยมา ภายหลังจากที่แต่งงานและมีบุตรจึงย้ายภูมิลำเนาไปที่จังหวัดเชียงใหม่ และยังคงประกอบวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรมเช่นเดิม ในฐานะภูมิสถาปนิกอิสระร่วมกับสามี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY